

IV
III
1880

PROTOKOŁY

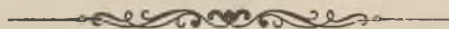
z III. sesyi IV. peryodu Sejmu krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ksiestwem Krakowskiem

w roku 1880.

Posiedzenie 1 — 29.

(Od 8. czerwca do 24. lipca 1880).

L W Ó W.

Z DRUKARNI LUDOWEJ, PLAC BERNARDYŃSKI L. 7,
pod zarządem Stanisława Baylego.

1880.

PROTOKOLY

1880. 1-29

418422

III 1880, 1-29

~~479~~
~~III a~~

~~100.228~~ / III

Protokół

1. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. czerwca 1880.

Początek o godzinie 12. w południe.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Obejnych posłów 94.

Marszałek zagaja Sejm, otwiera posiedzenie i powołuje tymczasowo na sekretarzy posłów: Dzieduszyckiego Wojciecha, Pilata, Romanowicza i Turzańskiego.

Następnie przemawia marszałek do Izby i kończy okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Następnie przemawia Jego Excel. Namiestnik Alfred hr. Potocki i przedstawia Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego jako komisarza rządowego.

Sekretarz poseł Pilat czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa o zwołaniu Sejmu.

Marszałek zawiadamia Izbę o śmierci posła Jakóba Kulczyckiego.

Izba przez powstanie oddaje cześć pamięci zmarłego posła.

Marszałek oświadcza, że członek Sejmu ks. biskup Stupnicki usprawiedliwił swoją nieobecność.

P. Pilat czyta pismo posła Dobrzyńskiego o urlop na 15 dni.

Izba udziela p. Dobrzyńskiemu urlop na dni 15.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje wybór czterech sekretarzy.

Na skrutatorów powołuje marszałek posłów Abrahamowicza, Garbaczyńskiego, Gedla, Jasienickiego, Kaczałę.

Z porządku dziennego następuje wybór czterech kwestorów.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów Bielińskiego, Buchwalda, Korzyńskiego, Olejnika i Pławickiego.

Z porządku dziennego następuje wybór 12stu rewidentów.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów Czaykowskiego Hipolita, Lenartowicza, Lityńskiego, Matkowskiego, Kułaczkowskiego, Rożankowskiego i Rosnera.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Garbaczyński wynik wyboru na 4 sekretarzy.

Głosujących było 88, absolutna większość 45 głosów.

Wybrani zostali sekretarzami posłowie Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Sekretarze zajmują swoje miejsca.

Poseł ksiądz Buchwald ogłasza wynik wyboru na 4 kwestorów.

Głosujących było 78, większość bezwzględna 40 głosów.

Wybrani zostali kwestorami posłowie: Golejewski 75 głosami, Korytowski 77 głosami, Jocz 77 głosami i Turzański 66 głosami.

Poseł Lenartowicz ogłasza wynik wyboru na 12 rewidentów.

Głosujących było 77, większość bezwzględna 39.

Wybrani zostali rewidentami posłowie: Wesołowski 78 głosami, Wolański Mikołaj 78 głosami, Spławiński 78 głosami, Torosiewicz 78 głosami, Krasicki, Radzikiewicz, Buchwald, Jasienicki, Buczyński, Dobrzyński i Goldmann 78 głosami i ks. Kitrys 77 głosami.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczéj dla 24 znaczniejszych miast i miasteczek.

Sprawozdawca poseł Smolka zaczyna czytać rzeczzone sprawozdanie.

Poseł Gross wnosi, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek.

Potém wnosi poseł Smolka, aby sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczéj dla 24 znaczniejszych miast i miasteczek odesłać do komisji administracyjnej z 15 członków wybrać się mającéj.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kolaudacyi budowy krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Smolka zaczyna czytać rzeczzone sprawozdanie.

Poseł Gross wnosi, ażeby sprawozdawców uwolnić od czytania wszystkich pierwszych sprawozdań będących na dzisiejszym porządku dziennym.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie wnosi poseł Smolka, ażeby sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kolaudacji budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie odesłać do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1880.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej z 16 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1877.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1878.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzie funduszu propinacyjnego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji lustracyjnej z 11 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia drugiej posady adjunkta w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyczynienia się funduszu krajowego do zamierzonego przez Rząd utworzenia szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o stanie funduszu krajowego za lata 1877, 1878, 1879 i 1880.

Marszałek oświadcza, że rzeczony sprawozdanie spada z dzisiejszego porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. czerwca 1878 do 31. grudnia 1879.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji lustracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Wysokiego Sejmu i biur Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie umeblowania sali sejmowej i przyległych ubikacyj w nowym gmachu sejmowym.

Sprawozdawca P. Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany instrukcji dla Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji lustracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie pokrycia przekroczeń budżetu funduszu kraj. szkolnego na r. 1877.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie udzielenia kredytu dodatkowego dla funduszu szkolnego na rok 1879.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zasiłku z funduszu krajowego, udzielonego wyższej szkole żeńskiej w Tarnowie.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać ten przedmiot do komisji budżet.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o stawianiu kościołów i budynków parafialnych, sprawianiu przyrządów i sprzętów kościelnych w parafiach katolickich we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać ten przedmiot do kom. admin.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem utworzenia przy Wydziale krajowym jednej etatowej posady sekretarza w miejsce etatowej posady kancypisty.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy drogowej.

Sprawozdawca poseł Badeni wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji drogowej, z 12 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania koncesyi na pobór myta kopytkowego w gminach miast Tarnowa i Nowego Sącza.

Sprawozdawca poseł Badeni wnosi odesłać to sprawozdanie do kom. admin.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kierunku drogi krajowej lwowsko-stojanowskiej na przestrzeni pomiędzy Lwowem a Kamionką Strumiłową.

Sprawozdawca poseł Badeni wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji drogowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji górnego Dniestru i rzek doń wpadających.

Sprawozdawca poseł Badeni wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji kultury krajowej, z 13 członków wybrać się mającej.

Izba przyjmuje ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje 1. czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawozdawca poseł Hoszard wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba przyjmuje ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o kosztach leczenia ubogich.

Sprawozdawca poseł Hoszard wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba przyjmuje ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia siedziby sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia.

Sprawozdawca poseł Podlewski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej z 7 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie złożenia opinii o prośbach gmin Chodnowice, Tyszkowice i Chraplice, wniesionych do Najjaśniejszego Państwa o przyłączenie ich do sądu powiat. w Przemyślu.

Sprawozdawca poseł Podlewski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowego sądu powiatowego w Podkamieniu i rozgraniczenia sąsiednich sądów powiatowych.

Sprawozdawca poseł Podlewski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowego sądu powiatowego w Mszanie dolnej w powiecie limanowskim.

Sprawozdawca poseł Podlewski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczój.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na środę dnia 9 czerwca 1880 o godzinie 11. rano. z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny drugiego posiedzenia

IIIciej sesyi IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 9 czerwca 1880 o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy o popieraniu melioracyi gruntowych . . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ulepszenia stosunków drobnego kredytu w kraju. . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podziału kraju na okręgi sądów powiatowych . . . . . Sprawozdawca poseł Podlewski.
4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego co do zmiany niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29 maja 1875, tyczącój się terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i okręgi starostw. . . . . Sprawozdawca poseł Podlewski.
5. Wybór komisji administracyjnój (z 15 członków), budżetowój (z 16 członków), lustracyjnój (z 11 członków), drogowój (z 12 członków), kultury krajowój (z 13 członków), i prawniczój (z 7 członków).

Koniec posiedzenia o godzinie $\frac{1}{4}$ na 2gą popołudniu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i

Sekretarze :

A l f o n s   C z a y k o w s k i

T u r z a ń s k i.

Spis petycyi

po dzień 9. czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 1. Nauczyciele okręgu husiatyńsko-trembowelskiego o przeznaczenie siedziby dla Rady szkolnej okręgowej w Trembowli . . . . . przez p. Podlewskiego.
  - „ 2. Komitet odbudowy kościoła w Jarosławiu o zasiłek na koszt odbudowania tegoż kościoła, a w szczególności na odbudowanie nowej wieży sygnaturkowej . . przez p. hr. Badeniego.
  - „ 3. Zielińska Teofila o zaliczkę zwrotną lub znaczniejszą zapomogę na urządzenie szkoły sztucznych kwiatów . . . . . przez posła p. Hausnera.
  - „ 4. Towarzystwo lekarzy galicyjskich w sprawie reformy szkolnej . . . przez p. Małeckiego.
  - „ 5. Nowolecki B. w Krakowie o subwencją 1.600 zł. na wydawnictwo czytelnicy ludowej.
przez p. Majera.
  - „ 6. Towarzystwo „Unterstützungsverein für dürftige Hörer an der Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu . . . . . przez p. Podlewskiego o zapomogę.
  - „ 7. Wydział kongresu agraryjnego przez p. Podlewskiego w sprawie popierania zamierzonych ulepszeń, melioracyi, komasacyi i w ogóle podniesienia rolnictwa.
  - „ 8. Zagórska Wanda przez p. Pietruskiego o stypendyum na kształcenie się w rzeźbiarstwie.
  - „ 9. Wydział pow. Przemysłany przez p. Madeyskiego popiera petycją Reprezent. pow. Lisko w sprawie zaprowadzenia oszczędności w wydatkach krajowych.
  - „ 10. Ten sam przez p. Madeyskiego o uchwalenie noweli do ustawy propinacyjnej co do zaprzysiężenia świadków przy dochodzeniach przestępstw propinacyjnych.
  - „ 11. Zalewska Bobek Michalina przez p. Madeyskiego o przyznanie pensyi z funduszu emerytalnego teatru hr. Skarbka.
  - „ 12. Wisłocki Emil literat o zapomogę, ... przez p. Madeyskiego.
  - „ 13. Komitet parafialny obrz. łąc. w Sanoku o pożyczkę 8.000 zł. na wykończenie budowy kościoła. . . . . przez p. Bielińskiego
-

Protokół

2. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. czerwca 1880.

Początek o godzinie ½ do 12. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obeonych posłów: 103.

Ze strony Rządu: Nikt.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 1. posiedzenia jest do przejrzania w biurze sejmowym.

Izba udziela posłom Edwardowi Stadnickiemu i Grocholskiemu urlopu na dni 15.

Posłowie Żurowski i Michałowski Józef usprawiedliwiają swoją nieobecność słabością.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Abrahamowicza o drogach nieeraryalnych.

Marszałek oznajmia, że z tym wnioskiem postąpi według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 1. do 13. i wnosi wybór komisji petycyjnej z 25 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że petycyę przydzielili właściwym komisjom.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy o popieraniu melioracji gruntowych.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński zaczyna czytać to sprawozdanie.

P. Gross wnosi, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poczem wnosi poseł Wereszczyński, aby rzeczzone sprawozdanie Wydziału kraj. odesłać do komisji kultury krajowej.

P. Krukowiecki wnosi, aby sprawozdanie Wydziału kraj. odesłać do osobnej komisji wybrać się mającej.

Po przemówieniu pp. Wereszczyńskiego, Marszałka i Zbrozka, oświadcza Marszałek, że zmienia porządek dzienny w ten sposób, iż najpierw podda pod rozprawę punkt drugi porządku dziennego t. j. pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału kraj. w przedmiocie ulepszenia stosunków drobnego kredytu w kraju. W skutek tego sprawozdawca poseł Wereszczyński zaczyna czytać wymienione sprawozdanie.

Poseł Gross wnosi, ażeby sprawozdawcę uwolnić od czytania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poczem wnosi poseł Wereszczyński, aby sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie ulepszenia stosunków drobnego kredytu w kraju odesłać do komisji, z 9 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje punkt 1. porządku dziennego t. j. pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy o popieraniu melioracji gruntowych.

Marszałek poddaje najpierw pod głosowanie wniosek p. Krukowieckiego, ażeby to sprawozdanie odesłać do osobnej komisji.

Izba odrzuca ten wniosek i uchwała następnie wedle wniosku posła Wereszczyńskiego odesłać rzeczzone sprawozdanie do komisji kultury krajowej.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podziału kraju na okręgi sądów powiatowych.

Sprawozdawca poseł Podlewski, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi, ażeby ten przedmiot odesłać do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten przedmiot bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego co do zwiany niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875, tyczącej się terytorjalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i okręgi starostw.

Sprawozdawca poseł Podlewski, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi, ażeby ten przedmiot odesłać do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten przedmiot bez rozprawy.

Poseł Badeni wnosi pod względem formalnym, ażeby Izba w sprawach dotyczących się opłat mytniczych, dodatków do podatków i opłat gminnych wprost bez drukowania sprawozdań przystępowała do drugiego czytania.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji administracyjnej z 15 członków.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów: Abrahamowicza, Buchwałda, Goldmanna, Janowskiego, Krukowieckiego, Liskiego i Polanowskiego.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji budżetowej.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów: Bielińskiego, Chełmeckiego, Dzieduszyckiego Tadeusza, Jasienickiego, Korzyńskiego, Michałowskiego Romana i Torosiewicza.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza ks. Buchwald wynik wyboru do komisji administracyjnej.

Głosujących było 90, absolutna większość 46 głosów; wybrani zostali posłowie:

Bartmański 90 głosami, Czaykowski Jan 90, Czerkawski 89, Dunajewski 89, Grocholski 90, Janko 90, Koziebrodzki Szczesny 90, Łoś 90, Madeyski 90, Mandyczewski Porfiry 90, Paszkowski Pilat 83, Popiel Paweł 76, Romer 90, Żywicki 83.

P. Dzieduszycki Tadeusz ogłasza wynik wyboru do komisji budżetowej.

Głosujących było 89, absolutna większość 45 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Baum 89 głosami, Chrzanowski 87, Czerkawski 82, Dzieduszycki Tadeusz 89, Goldmann 89, Hausner 89, Kaczała 82, Michałowski Roman 75, Rapoport 89, Romanowicz 88, Skałkowski 89, Scipio 85, Smarzewski 83, Wodzicki Henryk 89, Zucker 89, Zyblikiewicz 89.

Następuje wybór komisji lustracyjnej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Reya, Hausnera, Kowalskiego Bazylego, Kułaczowskiego, Zborowskiego, Zbrożka i Radzikiewicza.

Następuje wybór komisji drogowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Dydyńskiego, Gorayskiego, Korytowskiego, Ochrymowicza, Olejnika, Rożankowskiego, Wasilewskiego i Wolańskiego Władysława.

Marszałek przerywa posiedzenie na 15 minut.

Po przerwie ogłasza poseł Rey wynik wyboru do komisji lustracyjnej.

Głosujących było 82, z tych był jeden głos nieważny, zostaje więc 81 ważnie głosujących.

Większość absolutna 41 głosów.

Wybrani zostali posłowie: Dydyński 80 głosami, Jasiński Franciszek 80, Krukowiecki 81, Matkowski 81, Męciński 72, Sawa 66, Wasilewski Tadeusz 81, Weissmann 81, Wernicki 74, Wolański Erazm 68, Wolański Mikołaj 80.

Następuje wybór komisji kultury krajowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Kaczałę, Krasickiego, Kupczyńskiego, Lenartowicza, Lityńskiego, Łosia i Tarnowskiego.

Następuje wybór komisji prawniczej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Kułaczkowskiego, Łazarskiego, Maxa, Pławickiego, Romanowicza, Wernickiego i Jasienickiego.

Marszałek przerywa posiedzenie na 15 minut.

Po przerwie ogłasza poseł Lenartowicz wynik wyboru do komisji kultury krajowej.

Głosujących było 87, bezwzględna większość 44 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Czartoryski 87 głosami, Gorayski 87, Gross 86, Jędrzejowicz Edw. 82, Michałowski Józef 79, Polanowski 86, Raciborki 86, Rey 86, Sauguszko 86, Słonecki 85, Stadnicki Jan 86, Szumańczowski 86, Zbrożek 53.

Poseł Max ogłasza wynik wyboru do komisji prawniczej.

Głosujących było 75, absolutna większość 38 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Fruchtmann 74 głosami, Jasiński Józef 75, Kowalski Bazyle 72, Spławiński 73, Waygart 72, Wesołowski 75, Zatorski 75.

Poseł Gorayski ogłasza wynik do wyboru komisji drogowej.

Głosujących było 87, absolutna większość 44 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Abrahamowicz 75 głosami, Czaykowski Alfons 85, Głogowski Artur 84, Hoppen 75, Jaworski Apolinaary 83, ks. Mandyczewski Korneli 85, Męciński 52, Mochnacki 84, Mycielski 81, Stadnicki Jan 84, Torosiewicz Emil 75, Jocz 50.

Marszałek wzywa, ażeby komisje się ukonstytuowały a rezultat podały do wiadomości w biurze marszałkowskiem.

Następne posiedzenie wyznacza Marszałek na sobotę dnia 12. czerwca 1880, o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny trzeciego posiedzenia

3. sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 12. czerwca 1880, o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zaciągniętej ze skarbu Państwa i pomiędzy ludność wiejską kraju rozdzielonej pożyczce na zasiewy w kwocie 500.000 zł.
Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień dotyczących się kresu wyborczego reprezentacji gminnych i powiatowych.
Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.

3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myt.
Sprawozdawcy poseł hr. Badeni i Dr. Wereszczyński.
4. Wybór komisji bankowej (z 9 członków) i petycyjnej (z 25 członków).
Koniec posiedzenia o godzinie $1\frac{1}{2}$ do 2 popołudniu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i .

Sekretarz :

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 12 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 14. Burmistrz gminy Lutowiska przez p. J. Jasińskiego o zaprowadzenie sądu kolegiального w Sanoku i wyłączenie powiatu z obrębu sądu obwodowego w Przemyśle a przydzielenie do Sanoka.
- „ 15. Olewińska Julia, wdowa po protokoliście Wydziału krajowego, przez p. Jasińskiego, o wyznaczenie pensyi wdowięj.
- „ 16. Właściciele mniejszych posiadłości w Rudkach, przez p. Henryka Jankę, w sprawie sporządzenia arkuszy indywidualnych.
- „ 17. Ks. Dzierżyński Sylwery, przewodniczący komitetu parafialnego w Starém Mieście, przez p. Michała Popiela, o zasiłek na restauracyą tamtejszego kościoła.
- „ 18. Zarząd Towarzystwa rybackiego w Jarosławiu, przez p. Władysława Koziębrodzkiego, o wydanie ustawy rybackięj.
- „ 19. Zwierzchność gminy miasta Bursztyna, przez p. Władysława Koziębrodzkiego, o zaprowadzenie języka polskiego, jako urzędowego w Izbie handlowo przemysłowęj w Brodach.
- „ 20. Zwierzchność gminy miasta Bukaczowce prosi jak powyżęj.
- „ 21. Zwierzchność gminy Strzeliska Nowe prosi jak powyżęj.
- „ 22. Zwierzchność gminy Bulszowce, prosi jak powyżęj.
- „ 23. Zwierzchność gminy m. Rohatyn, prosi jak powyżęj.
- „ 24. Zwierzchność gminy Stratyn, prosi jak powyżęj.
- „ 25. Gmina Siemiankowce, przez p. Łosia, o pożyczkę bezprocentową i zapomogę dla tamtejszych pogorzalców.
- „ 26. Zakład Sióstr Miłosierdzia w Bursztynie, przez p. Abrahamowicza, o subwencyą na rok 1881.
- „ 27. Zipserowa Maryanna nauczycielka robót kobiecych przy 3 klasowęj szkole w Jeleśni, przez p. Łazarskiego o datek jednorazowy za udzielanie nauki robót kobiecych w téjże szkole.
- „ 28. Filia Towarzystwa pedagogicznego w Przemyśle, przez p. Waygarta, o stałą subwencyą dla szkoły przemysłowęj staraniem Towarzystwa utrzymywanęj.
- „ 29. Boos Józef Andrzej, emerytowany dyrektor szkoły głównęj wzorowęj lwowskięj, przez p. Sawczyńskiego, o podwyższenie emerytury względnie dodatku osobistego.

- L. 30. Łobarzewski Tomasz, słuchacz akademii górniczej w Leoben, przez p. Podlewskiego, o jednorazowe stypendyum.
- „ 31. Kulesza Paulina, przełożona zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia u św. Wincentego we Lwowie przez p. Romanowicza, o jednorazowe wsparcie kwotą 500 złt. w. a. na restauracyą szpitala Sióstr Miłosierdzia we Lwowie.
- „ 32. Wydział powiatowy Chrzanów, przez Zyblikiewicza, o wyjednanie ustawy agraryjnej celem wyniszczenia rośliny „Kanianka“ zwanój.
- „ 33. Tenże sam, przez p. Zyblikiewicza, o nowelę do ustawy szkolnej znoszącą karę aresztu za nieposyłanie dzieci do szkoły.
- „ 34. Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt w Stanisławowie, przez p. Kamińskiego, o zapomogę.
- „ 35. Wydział gospodarskiego Towarzystwa bełzsko-sokalskiego oddziału, przez p. Polanowskiego, o dokończenie budowy drogi krajowej z Krystynopola do Sokala.
- „ 36. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, przez p. Sawczyńskiego, o wyznaczenie kwoty z funduszu krajowego na bezprocentowe zwrotne zaliczki dla nauczycieli szkół ludowych.
- „ 37. Nauczyciele szkół ludowych okręgu szkolnego mieleckiego, przez p. Reya, o udzielenie 20% dodatku do pobieranej płacy z powodu drożyzny.
- „ 38. Osadnicy zakładu zdrojowego w Krynicy, przez p. Dunajewskiego, o wydzielenie zakładu.
- „ 39. Motykiewiczowa Marya, wdowa po urzędniku podatkowym, przez p. Waygarta, o zapomogę z funduszu krajowego.
- „ 40. Rada miejska w Chrzanowie, przez p. Zyblikiewicza, o subwencyą na budowę szkoły.
- „ 41. Mieszkańcy osady Jurydyki obok Brodów, przez p. ks. Buchwalda, o odłączenie tój osady od gminy Brodów i utworzenie samoistnej gminy dla tójże osady lub przydzielenie jój do gminy Folwarki Wielkie.
- „ 42. Ks. Kowalski Jan, proboszcz obrz. łac. w Brodach, przez p. ks. Buchwalda, o niezezwolenie przyłączenia osady probostwa „Jurydyka“ do gminy Brodów.
- „ 43. Pismo c. k. galicyjskiej Dyrekeji lasów i domen w Bolechowie, przez Wydział krajowy, z wnioskiem, ażeby w statucie zakładu zdrojowego Krynica, Słotwin zamieszczono sprawę jednania stron w sporze będących.
- „ 44. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie, przez Euzebiusza Czerkawskiego, o zasiłek z funduszu krajowego na budowę zakładu gimnastycznego.
- „ 45. Zwierzchność gminy Baligród, przez p. Jasińskiego Józefa, o zaprowadzenie sądu kolegialnego w Sanoku, wyłączenie z obwodu sądu obwodowego w Przemyślu, a przydzielenie do Sanoka.
- „ 46. Pawulskie Teofila i Stanisława, sieroty po ś. p. Janie Pawulskim, archiwście Wydziału krajowego, przez p. Hausnera, o udzielenie dożywotniego wsparcia.
- „ 47. Wydział powiatowy Kraków, przez p. Paszkowskiego, z petycyą mieszkańców Łęgu, o odłączenie od gminy Czyżyny i ustanowienie osobnej gminy administracyjnej.
- „ 48. Dr. Kozel Teodor, emerytowany lekarz szpitala tarnowskiego, przez p. Spławińskiego, o podwyższenie emerytury.

- L. 49. Nauczyciele i nauczycielki szkół ludowych w Tarnowie, przez p. Spławińskiego, o zaliczenie ich pod względem płac do klasy Iszój.
- „ 50. Petycja gminy m. Mieleca, przez p. Spławińskiego, o zezwolenie na pobór opłat od napojów spirytusowych piwa i nafty w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885.
- „ 51. Gmina Uhorniki powiatu tłumackiego, przez p. ks. Sawę, o subwencją na dalszą budowę szkoły.
- „ 52. Kur torya bursy św. Kazimierza w Tarnowie, przez p. Spławińskiego, o stałą subwencją dla rzeczonój bursy.
- „ 53. Gmina m. Mieleca, przez p. Spławińskiego, o przyjęcie 4 klasowój szkoły mieleckiej na etat krajowy.
- „ 54. Gmina Borysław, przez p. Ochrynowicza, o kreowanie c. k. sądu powiatowego w Borysławiu.
- „ 55. Rada powiatowa w Horodence, przez p. Lenartowicza, o modyfikacją ustawy drogowój.
- „ 56. Gminy Uroż i Podmanasterek ze swoimi obszarami dworskimi, przez p. Smolkę, wznawiają swoję prośbę o pozostawienie ich przy politycznym powiecie samborskim.
- „ 57. Osińska Antonina wdowa po kanceliście szpitala św. Łazarza w Krakowie, przez p. ks. Chełmeckiego, o wyznaczenie jēj stałego zaopatrzenia lub daru z łaski.
- „ 58. Gmina Jasiń powiat Brzesko, przez p. ks. Kitrysa, o pożyczkę zwrotną, w kwocie 1225 złt. i zapomogę w tēj samēj wysokości na budowę szkoły.
- „ 59. Rada szkolna miejscowa w Zakliczynie nad Dunajcem o zaliczkę bezprocentową złt. 2000 na budowę szkoły, przez p. ks. Kitrysa.
- „ 60. Kokosiński Wojciech, drożnik dróg krajowych, przez p. Pawła Popiela, o stały datek z łaski lub zapomogę.
-

Protokół

3. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 12. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 20 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 107.

Ze strony Rządu: Nikt.

Przy dostatecznej liczbie posłów zagaja Marszałek posiedzenie i oznajmia, że protokół z 1 i 2 posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Następnie oznajmia Marszałek, że pp. ks. biskup Pukalski i JE. minister Ziemiałkowski usprawiedliwiają swoją nieobecność względami służbowymi. Temu ostatniemu udziela Izba 14 dniowego urlopu.

Dalej oznajmia Marszałek, że p. Sanguszce udzielił 4 dniowego urlopu i że p. Haller usprawiedliwia swą nieobecność pożarem domu swego. Izba udziela temu ostatniemu na prośbę jego 14 dniowego urlopu.

W końcu oznajmia Marszałek, że p. Rydzowski usprawiedliwia swą nieobecność w Sejmie słabością i prosi o 3 tygodniowy urlop, którego Izba mu udziela.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Rapoporta, wzywający c. k. Rząd do położenia tamy wzmagającemu się coraz bardziej wychodźtwa ludności wiejskiej i małomiejskiej naszego kraju, tudzież polecający Wydziałowi krajowemu zbadanie przyczyn tego smutnego zjawiska i przedłożenie wniosków celem zaradzenia takowemu.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi podług reglaminu.

Marszałek ogłasza, że następujące komisye się ukonstytuowały :

- a) Komisya lustracyjna wybrała przewodniczącym: p. Jasińskiego Franciszka, zastępcą p. Dydyńskiego, sekretarzem p. ks. Sawę.
- b) Komisya kultury krajowej wybrała: przewodniczącym p. Ozartoryskiego, zastępcą p. Szumańcowskiego, sekretarzem p. Raciborskiego.
- c) Komisya administracyjna wybrała: przewodniczącym p. Grocholskiego, zastępcą p. Bartmańskiego, sekretarzem p. Madeyskiego.
- d) Komisya budżetowa wybrała: przewodniczącym p. Wodzickiego Henryka, zastępcą p. Smarzewskiego, sekretarzem p. Skalkowskiego, zastępcą sekretarza p. Scipiona.
- e) Komisya prawnicza wybrała: przewodniczącym p. Kowalskiego Bazylego, zastępcą p. Waygarta, sekretarzem p. Zatorskiego.

Marszałek wzywa inne komisye, ażeby się spiesznie ukonstytuowały i rezultat podały do wiadomości Izby.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 14 do 60 przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 14 komisji prawniczej — Nr. 15 komisji petycyjnej — Nr. 16 komisji administracyjnej — Nr. 17 komisji budżetowej — Nr. 18 komisji kultury krajowej, — Nr. 19 do 24 komisji administracyjnej — Nr. 25 komisji budżetowej — Nr. 26 komisji budżetowej — Nr. 27 komisji petycyjnej — Nr. 28 komisji budżetowej — Nr. 29 komisji petycyjnej — Nr. 30 komisji budżetowej — Nr. 31 komisji budżetowej — Nr. 32 komisji kultury krajowej — Nr. 33 komisji edukacyjnej — Nr. 34 komisji budżetowej — Nr. 35 komisji drogowej — Nr. 36 komisji edukacyjnej — Nr. 37 komisji edukacyjnej. Co do petycyi Nr. 38 wnosi poseł Dunajewski, ażeby ją przekazać komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Daléj przekazał Marszałek petycye:

Nr. 39 komisji petycyjnej — Nr. 40 komisji budżetowej — Nr. 41 komisji administracyjnej. Co do petycyi Nr. 41 wnosi ks. Buchwald, ażeby ją odesłać do komisji z 12 członków wybrać się mających, co Izba uchwała.

Dalsze petycye przekazał Marszałek jak następuje:

Nr. 42 komisji gminnej — Nr. 43 komisji administracyjnej — Nr. 44 komisji petycyjnej — Nr. 45 komisji prawniczej — Nr. 46 komisji petycyjnej — Nr. 47 komisji prawniczej. Co do petycyi Nr. 47 uchwała Izba odesłać ją do komisji gminnej na wniosek p. Paszkowskiego.

Dalsze petycye przydzielił Marszałek jak następuje:

Nr. 48 komisji petycyjnej. Co do petycyi Nr. 49 wnosi poseł Splawiński aby ją odesłać do komisji edukacyjnej z 9 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Dalsze petycye przekazał Marszałek jak następuje:

Nr. 50 komisji administracyjnej — Nr. 51 komisji edukacyjnej — Nr. 52 komisji budżetowej. Co do petycyi Nr. 52 wnosi p. Splawiński odesłać ją do komisji petycyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Dalsze petycje przekazał Marszałek jak następuje: Nr. 53 komisji budżetowej.

Co do petycji Nr. 53 wnosi poseł Splawiński odesłanie jej do komisji edukacyjnej, co Izba uchwala.

Następujące petycje przydzielił Marszałek jak następuje:

Nr. 54 komisji prawnej — Nr. 55 komisji drogowej — Nr. 56 komisji prawnej — Nr. 57 komisji petycyjnej — Nr. 58 komisji budżetowej — Nr. 59 komisji budżetowej — Nr. 60 komisji budżetowej. Co do petycji Nr. 60 wnosi p. Popiel P. aby ją odesłać do komisji petycyjnej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Poseł Wolański Erazm uprasza Marszałka o uwolnienie go z komisji lustracyjnej, do której wybrany został.

Marszałek oznajmia, że w myśl regulaminu poseł, wybrany do komisji, niema prawa zrzec się lub nie przyjmując wyboru, gdyż inaczej byłoby to wbrew postanowieniom regulaminu.

Po przemówieniu poseł Golejewskiego oświadcza poseł Wolański Erazm, że nie będąc obznajomiony z regulaminem, postawił życzenie powyższe, lecz że obecnie poddaje się przepisom regulaminu i zostaje w komisji.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zaciągniętej ze skarbu Państwa i pomiędzy ludność wiejską kraju rozdzielonej pożyczce na zasiewy w kwocie 500.000 zł.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania wnosi, ażeby odesłać rzeczzone sprawozdanie Wydziału krajowego do komisji budżetowej.

Izba uchwala ten wniosek.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień dotyczących się okresu wyborczego Reprezentacji gminnych i powiatowych.

Sprawozdawca poseł Smolka uwolniony od czytania sprawozdania wnosi odesłanie tego sprawozdania do komisji gminnej.

Izba uchwala ten wniosek.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru mytowego.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej w Dąbrowie prawa do pobierania myta od mostu na rzece Młynówce z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą treść uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Dąbrowie prawa od pobierania myta od mostu na rzece Młynówce w Radgoszczy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje.

Art. I.

Radzie powiatowej w Dąbrowie, w zastępstwie funduszu powiatowego, na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, na-

daje się prawo do pobierania myta od mostu na rzece Młynówce przy drodze gminnej z Dąbrowy do Radomyśla pod warunkiem, że most ten, uznany za powiatowy, utrzymywany będzie w dobrym stanie kosztem funduszów powiatowych.

Art. II.

Opłatę mytniczą pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 1 (jeden) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych zachowane być mają ogólne przepisy o uwolnieniu od myta lub o zniżeniu takowego.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

P. Gross wnosi pod względem formalnym głosowanie en bloc w 2 czytaniu nad wszystkimi projektami będącymi na porządku dziennym, jeżeli nikt z posłów nie podniesie jakiego zarzutu lub nie wniesie poprawki.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje w 2 czytaniu en bloc cały projekt uchwały.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania, przyjmuje Izba całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o podwyższenie taryfy dla myta drogowego w Podhajcach przy drodze powiatowej z Podhajec ku Haliczowi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do przedstawienia Rady powiatowej i powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o podwyższeniu taryfy dla myta drogowego w Podhajcach, przy drodze powiatowej z Podhajec przez Zawałów ku Haliczowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Myto drogowe na stacyi w Podhajcach, przy drodze powiatowej z Podhajec przez Zawałów ku Haliczowi, od wejścia w wykonanie tej uchwały ma być pobierane podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Wszystkie inne warunki, dotyczące omycenia téj drogi, a objęte uchwałami sejmowemi, sankcyonowanemi najwyższemi postanowieniami z dnia 5 listopada 1876 r. i z dnia 7 lutego 1879, pozostają w swój mocy.

Marszałek oznajmia, że pod względem głosowania postąpi w myśl poprzedniej uchwały Izby.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba uchwała cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu, a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł hr. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

- a) Obszarowi dworskiemu w Błudnikach od przewozu przez rzekę Łomnicę w Bukaczowcach.
- b) Obszarowi dworskiemu w Sinkowie i w Zazulińcach od przewozów przez rzekę Dniestr.
- c) Obszarowi dworskiemu w Lataczu również od przewozu przez rzekę Dniestr — z następującym projektem uchwały:

„U c h w a ł a

o udzieleniu prawa do pobierania myta przewozowego:

- 1. Obszarowi dworskiemu w Błudnikach, od przewozu przez rzekę Łomnicę w Pukasowcaach.
- 2. Obszarom dworskim w Sinkowie i Zazulińcach, od przewozu przez rzekę Dniestr.
- 3. Obszarowi dworskiemu w Lataczu, również od przewozu przez rzekę Dniestr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie téj uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta przewozowego, pod warunkiem utrzymania przyrządów przewozowych w dobrym stanie i własnym kosztem:

- 1. Obszarowi dworskiemu w Błudnikach, powiatu stanisławowskiego, przez rzekę Łomnicę w Pukasowcaach;
- 2. Obszarom dworskim:
  - a) w Sinkowie,

b) w Zazulińcach,

c) w Lataczu,

powiatu zaleszczyckiego, przez rzekę Dniestr.

Art. II.

Opłaty mytnicze przy każddej z poszczególnionych miejscowości, pobierane być mają podług następującego wymiaru ;

a) od każddej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 2 (dwa) ct.

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzężonego 3 (trzy) ct.

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukała i trzylatki, 3 (trzy) ct.)

e) od jednego cielęcia, niemającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń, 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy co do uwolnienia od myta lub zniżenia takowego.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu, a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł hr. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu prawa do pobierania myta przy drodze powiatowej z Drohobycza przez Stebnik do Truskawca z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę :

U c h w a ł a

o udzielenie Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu prawo do pobierania myta przy drodze powiatowej z Drohobycza przez Stebnik do Truskawca.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu, w zastępstwie funduszu drogowego, nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonaniu tej uchwały, prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej z Drohobycza przez Stebnik do Truskawca, pod warunkiem utrzymania téj drogi własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobierane ma być przy jednéj rogatce podług następującego wymiaru:

- a) od każdéj sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdéj sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdéj sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od myta lub o znizeniu onego.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu, a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Wydziałowi, powiat. w Mielcu prawa do poboru myta przy drodze powiatowej z Mielca do Radomyśla z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej mieleckiej prawa do pobierania myta przy drodze powiatowej z Mielca do Radomyśla.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiém postanawiam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej mieleckiej, w zastępstwie funduszu drogowego, nadaje się prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej z Mielca do Radomyśla na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie téj uchwały.

Art. II.

Myto pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdéj sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;
- b) od każdéj sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdéj sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy co do uwolnienia od myta lub zniżenia takowego“.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu, a nehwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

a) Obszarowi dworskiemu w Wojniłowie i w Dołpotowie od mostów na rzece Siwce.

b) Obszarowi dworskiemu w Kutkorzu od mostu na Pełtwi.

c) Obszarowi dworskiemu w Wiktorowie od mostu na rzece Łukawicy.

d) Gminie miasta Halicza łącznie z obszarem dworskim i gminą w Tustaniu, od mostu na rzece Lipie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby stron interesowanych, udzielając im koncesye mytnicze na czas pięcioletni z zastosowaniem taryf pośrednich to jest kl. II, dla myt prywatnych przepisanej; raczy zatem powziąć następującą treść uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1. Obszarowi dworskiemu w Kutkorzu od mostu na Pełtwi.
2. Obszarom dworskim w Wojniłowie i Dołpotowie od mostów na rzece Siwce.
3. Obszarowi dworskiemu w Wiktorowie od mostu na Łukwicy.
4. Gminie miasta Halicza łącznie z obszarem dworskim i gminą w Tustaniu od mostu na rzece Lipie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Nadaje się na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie téj uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych własnym kosztem i w dobrym stanie:

1. Obszarowi dworskiemu w Kutkorzu, powiatu złoczowskiego, od mostu na Pełtwi.
2. Obszarowi dworskiemu w Wojniłowie, równie jak obszarowi dworskiemu w Dołpotowie, powiatu kałuskiego, od mostu na rzece Siwce.

3. Obszarowi dworskiemu w Wiktorowie, powiatu stanisławowskiego, od mostu na rzecę Łukwicy.
4. Gminie miasta Halicza wspólnie z gminą i obszarem dworskim w Tustaniu, powiatu stanisławowskiego, od mostu na rzecę Lipie.

Art. II.

Opłaty mytnicze, przy każdym z poszczególnionych w Art. I. mostów, pobierać należy podług następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie, od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.
2. Od bydłał przepędzanych :
  - a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 2 (dwa) ct.
  - b) od pięciu świń albo cieląt, 1 (jeden) ct.;
  - c) od dziesięciu owiec, 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu takowój.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowój, w którój Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu, a uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowój w Rzeszowie prawa do pobierania myta przewozowego na rzecę Wisłoku przy drodze powiatowój domaradzko-strzyżowskiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wydać następującą uchwałę:

U c h w a ł a

o nadaniu Radzie powiatowój w Bieszowie prawa do pobierania myta przewozowego na rzecę Wisłoku, przy drodze powiatowój domaradzko-strzyżowskiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wieikiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowój w Rzeszowie, w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie téj ustawy, prawo do pobierania myta przewozowego na rzecę Wisłoku, przy drodze domaradzko-strzyżowskiej, pod warunkiem utrzy-

mania przyborów przewozowych w dobrym stanie i własnym kosztem.

Art. II.

Myto pobierane być ma podług następującego wymiaru:

- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 1 (jeden) ct.;
- b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzęzonego, od wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukała i trzylatki, 3 (trzy) ct.;
- c) od jednego źrebięcia do dwóch lat, jednego cielęcia, niemającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od myta lub o znizeniu takowego.

Sprawozdawca p. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie łącznie z obszarem dworskim w Tynowy wspólnego prawa do poboru myta mostowego na rzece Bystrzycy z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby stron interesowanych, udzielając im koncesyą mytniczą z wymiarem taryfy najniższej, t. j. klasy I i w tym celu raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu i gminie w Tynowie wspólnego prawa do pobierania myta mostowego na rzece Bystrzycy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tynowy, powiatu drohobyckiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie téj uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Bystrzycy pod warunkiem utrzymania tego mostu w dobrym stanie i własnym kosztem.

Art. II.

Myto pobierać należy podług następującego wymiaru:

1. przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 ct. (jeden);

2. od bydłał przepędzanych :

- a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 1 ct. (jeden);
- b) od pięciu świń, albo cieląt 1 ct. (jeden);
- c) od 10 owiec 1 ct. (jeden).

Art. III.

Przy poborze opłat mytnicznych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu téjże opłaty.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu, a uchwalwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o odnowienie Radzie powiatowej w Dolinie prawa do pobierania opłat mytnicznych na drodze powiatowej wędzirsko - węgierskiej z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę :

U c h w a ł a

o ndzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Dolinie dalszego prawa do pobierania opłat mytnicznych przy drodze wędzirsko - węgierskiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Wydziałowi powiatowemu w Dolinie, w zastępstwie funduszu drogowego, nadaje się na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie téj uchwały, dalsze prawo do pobierania opłat mytnicznych na drodze wędzirsko - węgierskiej pod warunkiem składania Wydziałowi krajowemu corocznych rachunków, tak z dochodów mytnicznych, jak również z wydatków na utrzymanie i rekonstrukcyę omyconej drogi obracać się mających.

Art. II.

Myto na drodze wędzirsko - węgierskiej pobierać ma Wydział powiatowy przy trzech stacyach, z których dwie przeznaczone są dla pobierania myta drogowego, trzecia zaś stacya do pobierania myta mostowego, a mianowicie od mostu na rzęce Świcy.

Przy poborze opłat mytnicznych obowiązować mają następujące taryfy :

1. Dla każdój z obydwóch stacyj drogowych :

- a) od każdój sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 2 (dwa) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

2. Dla stacyi mostowój:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 6 (sześć) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 3 (trzy) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $1\frac{1}{2}$ (jeden i pół) centa.

Art. III.

Na wszystkich trzech stacyach, artykułem II-gim objętych, zachowane być mają ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu takowego.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowój, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu a uchwalwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarowi dworskiemu w Maryampolu prawa do poboru myta przewozowego przez rzekę Dniestr z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Maryampolu prawa do pobierania myta od przewozu przez rzekę Dniestr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Maryampolu, powiatu stanisławowskiego, nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie téj uchwały, prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Dniestr, pod warunkiem utrzymania przyrzędów przewozowych własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.;

- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) ct.;
- d) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 2 (dwa) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczéj i o zniżeniu takowéj.

Gdy w rozprawie ogólnéj nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowéj, w którój Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu. Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych :

- a) obszarowi dworskiemu w Wełdzirzu wspólnie z gminą tamtejszą od mostu na rzéce Świcy.
- b) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu na rzéce Seret.
- c) Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą Borek stary od mostu przez rzekę Ryjak — z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy udzielić koncesyą na czas pięcioletni podług taryfy klasy II., dla myt prywatnych przepisanej i powziąć następującéj treści uchwałę :

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych :

1. Obszarowi dworskiemu w Wełdzirzu wspólnie z gminą tamtejszą od mostu na rzéce Świcy.
2. Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu przez rzekę Seret.
3. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą Borek stary, od mostu przez rzekę Ryjak.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém postanawiam, co następuje :

Art. I.

Nadaje się na przeciąg lat pięciu ; od wejścia w wykonanie téł uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych własnym kosztem i w dobrym stanie :

1. Obszarowi dworskiemu w Wełdzirzu, powiatu dolińskiego, wspólnie z gminą Wełdzirz, od mostu na rzéce Świcy.
2. Obszarowi dworskiemu w Lisowcach, powiatu zaleszczyckiego, od mostu przez rzekę Seret.

3. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą Borek Stary, powiatu rzeszowskiego, od mostu przez rzekę Ryjak.

Art. II.

Opłaty mytnicze, przy każdym z poszczególnionych w art. I. mostów, pobierać należy podług następującego wymiaru:

1. przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) centy.
2. od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 2 ct. (dwa);
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 ct. (jeden).
  - c) od dziesięciu owiec 1 ct. (jeden).

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od myta lub o znizeniu takowój.

Gdy w rozprawie ogólnój nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowój w którój Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu. Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarowi dworskiemu w Mogile powiatu krakowskiego prawa do poboru myta przewozowego przez rzekę Wisłę z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzielenie obszarowi dworskiemu w Mogile prawa do pobierania myta przewozowego przez rzekę Wisłę.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Mogile, powiatu krakowskiego, od wejścia w wykonanie tój uchwały, nadaje się na lat pięć prawo do pobierania myta przewozowego przez rzekę Wisłę pod warunkiem utrzymywania przyrządów przewozowych w dobrym stanie i własnym kosztem.

Art. II.

Myto pobierać należy podług następującej taryfy:

- a) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzężonego, 3 ct. (trzy).
- b) od jednego źrebięcia do dwóch lat, 1 ct. (jeden).
- c) od jednego wołu na rzeź, lub w jarzmie, krowy, jałówki, bukała i trzylatki, 3 ct. (trzy).
- d) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 ct. (jeden).
- e) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 1 ct. (jeden).

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy co do opłaty myta, uwolnienia od takowój, lubniżenia tej opłaty.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowój, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu a uchwaliwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór myta przewozowego przez rzekę San w Rzuchowie na rzecz probostwa leżajskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy odnowić koncesyą mytniczą z zastosowaniem dotychczasowój taryfy kl. I.

W tym celu raczy Wysoki Sejm powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu probostwu leżajskiemu prawa do pobierania myta przewozowego przez rzekę San w Rzuchowie.

Zgodnie z wnioskiem Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém postanawiam, co następuje:

Art. I.

Probostwu w Leżajsku, na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie tój uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta przewozowego przez rzekę San w Rzuchowie, pod warunkiem utrzymania przyrządów przewozowych własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 1 ct. (jeden);

- b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzężonego, 3 ct. (trzy);
- a) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 ct. (jeden);
- c) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukała i trzylatki, 3 ct. (trzy);
- e) od jednego cielęcia, nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 ct. (jeden).

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy co do uwolnienia od opłaty myta lubniżenia takowej.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu a uchwalwszy następnie przystąpić do 3 czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3 czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Krasieczynie prawa do poboru myta przewozowego na rzece Sanie w Krasieczynie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Krasieczynie prawa do pobierania myta przewozowego przez rzekę San.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Krasieczynie, powiatu przemyskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie téj uchwały, dalsze prawo do pobierania myta przewozowego przez rzekę San w Krasieczynie pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru :

- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 1 ct. (jeden);
- b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego lub zaprzężonego 2 ct. (dwa);
- c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 ct. (jeden);
- d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, bukała i trzylatki, 2 ct. (dwa);
- e) od jednego cielęcia niemającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła i małych świń, 1 ct. (jeden).

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarowi dworskiemu w Busku powiatu Kamionki Strumiłowej wspólnie z gminą miasta Busk prawa do poboru myta mostowego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy zezwolić na omycenie nowo zbudowanego mostu na rzece Pełtwi w Busku na przeciąg lat pięciu, podług taryfy proponowanej przez Wydział powiatowy, lecz dla ostatecznego umorzenia w tym czasie pretensyi gminy za lata poprzednie, raczy wyjątkowo tym razem udzielić koncesyą na wspólną własność obszaru dworskiego i gminy miasta Buska i w tym celu powziąć następującęj treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą miasta Buska, powiatu Kamionki Strumiłowej prawa do pobierania myta mostowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą miasta Buska nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie téj uchwały, prawo do pobierania myta, od mostu na rzece Pełtwi, przy drodze z Buska do Jaryczowa pod warunkiem utrzymania tego mostu własnym kosztem w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobierać należy podług następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 ct. (jeden).
2. Od bydłat przepędzanych:
  - a) Od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 1 ct. (jeden);
  - b) Od pięciu świń lub cieląt 1 ct. (jeden);
  - c) Od dziesięciu owiec 1 ct. (jeden).

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy o uwolnieniu od opłaty lub znizeniu takowej.

Gdy w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystapiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba przyjmuje cały projekt uchwały en bloc w 2 czytaniu a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje całą uchwałę w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji bankowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek: pp. Dydyńskiego, Fruchtmanna, Janowskiego, Radzikiewicza, Michałowskiego Józefa, Popiela Michała, Wolfartha.

Następuje wybór komisji petycyjnej.

Na skrutatorów zaprasza Marszałek: pp. Olejnika, Kułaczkowskiego, ks. Sawę, ks. Chełmeckiego, Jędrzejowicza, Mycielskiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Posel Fruchtmann czyta wynik wyboru do komisji bankowej:

Głosujących było 98 — absolutna większość 50.

Wybrani zostali posłowie: Abrahamowicz 97 głosami, Baum 98, Bieliński 98, Gorayski 60, Jaworski 97, Kieszkowski 95, Pilat 96, Wodzicki Henryk 97, Rapoport 64.

Posel ks. Sawa czyta wynik wyboru komisji petycyjnej.

Głosujących było 91 — absolutna większość 46.

Wybrani zostali posłowie: Golejewski 91 głosami, Kuczkowski 91, Tyszkowski 91, Zamoyski 90, Tyszkiewicz 91, Lenartowicz 91, Korytowski 91, Czaykowski Jan 91, ks. Kitrys 91, Wolfarth 89, Dobrzyński 91, Pławicki 91, Wolański Władysław 91, Zborowski 91, Łukasiewicz Alexander 91, Garbaczynski 91, Gedel 91, Max 50, ks. Kowalski 91, Ochrymowicz 89, Łazarski 91, Popiel Michał 91, Simon 71, Wodziński 91, Jasinicki 50.

Sekretarz p. Stadnicki Jan czyta dostatecznie poparty wniosek p. ks. Jana Chełmeckiego w sprawie remunerowania katechetów w szkołach ludowych.

Marszałek oznajmia, że postąpi z nim podług regulaminu, i zapowiada następne posiedzenie na poniedziałek dnia 19 czerwca 1880 o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny czwartego posiedzenia

3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek 14 czerwca 1880, o godzinie 10 przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o stanie funduszków krajowych za lata 1877, 1878, 1879 i 1880 . . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1881.
Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie podwyższenia kredytów w niektórych rubrykach preliminarza funduszu krajowego na rok 1880.
Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej.
5. Wybór komisji gminnej (12 członków) i edukacyjnej (9 członków).

6. Drugie czytanie wniosku Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczój dla 24 znaczniejszych miast i miasteczek . . . . . Sprawozdawca poseł Czaykowki Jan.
7. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich . . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.
8. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Sanok, gminie Kołaczyce, gminie Kutty, gminie Rzeszów i gminie Żółkiew, tudzież o zezwolenie na pobór opłat od nafty gminie Żółkwi, Bóbrki i Szererca
Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.
9. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie na pobór opłat od napojów spirytusowych gminie Sambor i Drohobycz . . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.
10. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie rozdzielenia osad Niewistka i Krzemienna, tworzących dotąd jedną gminę. . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 minut 30 po południu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i .

Sekretarz :

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Protokół

4. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. czerwca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 114.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 3. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Izba udziela posłowi Dzeduszyckiemu Wojciechowi urlopu 10 dniowego, posłowi Milieskiemu urlopu 3 tygodniowego, posłowi Zamoyskiemu 4 tygodniowego urlopu a posłowi Siemieńskiemu urlopu na czas nieograniczony.

Marszałek zawiadamia Izkę, że udzielił posłowi Koziebrodzkiemu urlopu na 8 dni.

Marszałek zawiadamia Izbę, że ukonstytuowała się komisya drogowa, która wybrała przewodniczącym posła Jaworskiego, zastępcą przewodniczącego posła Mycielskiego, a sekretarzem posła Abrahamowicza; komisya petycyjna która wybrała przewodniczącym posła Golejewskiego, zastępcą przewodniczącego posła Czaykowskiego Jana sekretarzem posła Lenartowicza a zastępcą sekretarza posła Wolfartha; komisya bankowa, która wybrała przewodniczącym posła Bauma, zastępcą przewodniczącego posła Jaworskiego a sekretarzem posła Pilata.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta odezwę Izby radnej c. k. Sądu krajowego karnego z dnia 12. czerwca 1880 l. 8458 następującej treści:

Tutejszo sądową odezwą z dnia 29 maja b. r. l. 3900 zostało zawiadomione świetne Prezydum Wydziału krajowego o wprowadzeniu śledztwa wstępnego przeciw posłom sejmowym pp. Se-

werynowi Smarzewskiemu i Edwardowi Simonowi o zbrodnię oszustwa z § 197, 201 lit. d) u. k. W odezwie powyższej zostały szczegółowo podane fakta mające stanowić przedmiot śledztwa karnego.

Ponieważ obecnie od dnia 8 czerwca b. r. rozpoczęła się sesja Wysokiego Sejmu, dlatego wskutek uchwały, na dniu dzisiejszym zapadłej, zawiadamia się także i Wysoki Sejm o wprowadzeniu śledztwa wstępnego przeciw pp. Sewerynowi Smarzewskiemu i Edwardowi Simonowi o zbrodnię oszustwa.

Jednocześnie uprasza się uprzejmie o oświadczenie w myśl ustawy z 3 października 1861 r. Nr. 98 D. u. p. i ustawy z 18 stycznia 1874. Nr. 8 D. u. kr. co do prowadzenia tego śledztwa w czasie trwania sesji Wysokiego Sejmu.

Co do p. Seweryna Smarzewskiego, który jest także posłem do Rady państwa, to nadmienia się, że na żądanie Prezydium Rady Państwa prowadzenie śledztwa przeciw temu posłowi wstrzymane zostało, i że zatem Izba radna w myśl ustawy z 21 grudnia 1867 Nr. 141 D. u. p. dopiero po rozpoczęciu dalszych posiedzeń Rady państwa będzie w możności uczynić tamże żądanie co do dalszego prowadzenia śledztwa. — Z Izby radnej c. k. Sądu krajowego karnego. — We Lwowie dnia 12/6 1880. — Zastępca przewodniczącego Izby radnej Mogilnicki w. r.

Posel Golejewski wnosi, ażeby odczytane pismo Izby radnej c. k. Sądu kraj. karn. odesłać do komisji prawniczój.

Posel Zyblikiewicz wnosi, ażeby ten przedmiot traktować jako nagły i wnosi wybór komisji ad hoc z 5 członków złożonój, wybrać się mającój na końcu dzisiejszego posiedzenia i komisją tę uwolnić od wszelkich formalności przewidzianych regulaminem sejmowym.

Marszałek otwiera rozprawę nad nagłością.

Po przemówieniu posła Golejewskiego przeciw wybraniu osobnój komisji i posła Zyblikiewicza za wnioskiem nagłości uchwała Izba nagłość.

Następuje rozprawa nad wnioskiem posła Zyblikiewicza co do wyboru osobnój komisji.

Po przemówieniu posła Splawińskiego za przydzieleniem rzeczzonego przedmiotu komisji prawniczój a posła Krukowieckiego za wnioskiem posła Zyblikiewicza, odrzuca Izba wniosek posła Golejewskiego 45 głosami przeciw 43, a uchwała następnie wniosek posła Zyblikiewicza.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 5 czerwca 1880 l. 5639/pr., którym składa do łaski marszałkowskiej zamknięcie rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1878 i 1879.

Marszałek oznajmia, że z tém przedłożeniem rządowém postąpi według regulaminu.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 61 do 92, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom :

Nr. 61 komisji budżetowój — Nr. 62 komisji budżetowój — Nr. 63 komisji drogowój — Nr. 64 komisji budżetowój — Nr. 65 komisji budżetowój — Nr. 66 komisji budżetowój — Nr. 67 komisji petycyjnej — Nr. 68 komisji petycyjnej — Nr. 69 komisji drogowój — Nr. 70 komisji drogowój — Nr. 71 komisji budżetowój — Nr. 72 komisji administracyjnej — Nr. 73 komisji budżetowój — Nr. 74 komisji petycyjnej — Nr. 75 komisji budżetowój — Nr. 76 komisji budżetowój — Nr. 77 komisji prawniczój — Nr. 78 komisji gminnej — Nr. 79 komisji drogowój — Nr. 80 komisji budżetowój — Nr. 81 komisji petycyjnej — Nr. 82 komisji prawniczój — Nr. 83 komisji prawniczój — Nr. 84 komisji budżetowój — Nr. 85 komisji budżetowój — Nr. 86 komi-

syi budżetowej — Nr. 87 komisji prawniczej — Nr. 88 komisji prawniczej — Nr. 89 komisji drogowej — Nr. 90 komisji prawniczej — Nr. 91 komisji petycyjnej — Nr. 92 komisji administracyjnej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o stanie funduszków krajowych za lata 1877, 1878, 1879 i 1880. Sprawozdawca poseł Wereszczyński oświadcza, że w sprawozdaniu na str. 6 zamiast 1876, 1877, 1878, 1879 i 1880 czytać należy rok 1877, 1878, 1879 i 1880, wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1881. Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie podwyższenia kredytów w niektórych rubrykach preliminarza funduszu krajowego na rok 1880. Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej. Poseł Abrahamowicz uzasadnia swój wniosek i prosi o odesłanie go do komisji drogowej, co Izba uchwała.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta pismo prezydium c. k. Namiestnictwa dnia 12 czerwca 1880 l. 5917/pr., którem składa do łaski marszałkowskiej preliminarz funduszków indemnizacyjnych na r. 1880.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji gminnej z 12 członków.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Bielińskiego, Gorayskiego, Jasienickiego, Krasiciego, Lityńskiego, Maxa i Onyszkiewicza.

Następuje wybór komisji edukacyjnej z 9 członków.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Kaczałę, Rożankowskiego, Scipiona, Wasilewskiego, Wolańskiego M., Słoneckiego i Krukowieckiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Towarnicki wynik skrutynium wyboru komisji gminnej.

Głosujących było 106 posłów.

Absolutna większość 54 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Dunajewski 106, Dzieduszycki Wojciech 55, Fruchtmann 86, Grocholski 106, Hoppen 106, Kamiński Ignacy 105, Korzyński 96, Lenartowicz 93, Max 86, Mycielski 81, Popiel Paweł 59, Smarzewski 63.

Poseł Wolański Mikołaj ogłasza wynik wyboru do komisji edukacyjnej.

Głosujących było 84 posłów.

Absolutna większość 43 głosów.

Zostali wybrani posłowie: Ks. biskup Dunajewski 43, Liske 76, Majer 84, Małecki 84, Paszkowski 52, Sawczyński 79, ks. biskup Stupnicki 77, Szujski 84, Tarnowski Stanisław 52.

Następuje wybór komisji ad hoc 5 członków.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Romanowicza, Goldmaua, Krasieckiego, Radzikowicza, Madeyskiego, Wernieckiego i Łosia.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Madeyski wynik wyboru do komisji ad hoc z 5 członków.

Głosujących było 110, absolutna większość 56 głosów.

Wybrani zostali posłowie: Zybkiewicz 108 głosami, Kowalski Bazyli 98, Czerkawski 78, Gołejewski 88 i Czartoryski 77.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczey dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Śniatyn, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Złoczów i Żółkiew.

Sprawozdawca poseł Czaykowski Jan czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący przez Wydział krajowy za liczbą sejmową 5/1880 przedłożony projekt ustawy budowniczey dla wymienionych w nim miast i miasteczek:

„U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca przepisy budownicze dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Śniatyn, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Złoczów i Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminom miejskim: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Śniatyn, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Złoczów i Żółkiew, nadaję załączoną ustawę budowniczą.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa budownicza

dla gmin miejskich: Biała, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Śniatyn, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Złoczów i Żółkiew.

Rozdział I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§ 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłyną na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebném jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowie wykonywane na cele publiczne kosztem państwa, kraju, powiatu lub kosztem funduszu publicznego.

Przy budowlach tego rodzaju należą do zakresu działania gminy tylko czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesantów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy.

§ 2.

Roboty szczegółowe wymagające konsensu.

W szczególności wymagają konsensu w § 1 przepisanego następujące roboty :

- a) Dobudowanie nowej części do istniejącego budynku.
- b) Budowa studzien i piwnic.
- c) Budowa nowych lub zmiana istniejących kanałów, ścieków, jam kloacznych, wychodków i zbiorników na wodę lub nawóz.
- d) Budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów.
- e) Przeistoczenie pomieszczeń na sklepy, szopy, warsztaty, budynki gospodarskie lub łazienki i odwrotnie.
- f) Przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania.
- g) Wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian.
- h) Zmiana frontu od ulicy.
- i) Wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i urządzenie wystawy sklepowej.
- k) Przeistoczenie lub podwyższenie dachu.
- t) Zmiana powały, belków, wiązań, sklepień i t. d.
- m) Stawianie słupów żelaznych, kamiennych lub drewnianych przy ulicy albo placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. d.) nad gzymsami okapowymi.
- n) Wszelkie roboty połączone z wykopami ziemnymi.

o) Odgraniczenie i odgrodzenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§ 3.

Pomniejsze zmiany.

Pomniejsze zmiany w istniejącym budynku, które nie należą do rzędu robót w § 2 wymienionych, nie wpływają na trwałość budynku, jego bezpieczeństwo od ognia lub warunki sanitarne, wreszcie nie dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli zwierzchność gminna, którą strona interesowna ma o tym naprzód pisemnie uwiadomić, nie oznajmi do trzech dni, że do wykonania zamierzonych zmian potrzebny jest jej konsens.

Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej, uznającemu potrzebę konsensu, rekurs niema miejsca.

§. 4.

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§. 3) mogą być wykonane tylko roboty mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcji wewnętrznej, wreszcie pomniejsze naprawy pieców i ognisk na dotychczasowym miejscu.

§ 5.

Linia regulacyjna
i poziom.
Wywłaszczenie.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tym podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch exemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice ulicy lub placu publicznego i granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów, którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onęj naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien.

Gdyby w tych przypadkach, co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie przysłała, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie; co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacji budowniczej.

Jeżeli budujący grunt obcy pod budowę zajmuje, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaże, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

§ 6.

Plan budowy.

Plan budowy, na którym podpisać się powinien jego autor i budujący, ma obejmować:

- a) Plan sytuacyjny, uwidoczniający położenie i granice: gruntu zabudować się mającego, przyszanego budynku, istniejących na gruncie budowlanym starych zabudowań; dziedzińców i ogrodów, sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli i oznaczeniem liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, z oznaczeniem szerokości i linii frontowych.
- b) Plan niwelacyjny a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy, z dokładnym oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień i wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy.
- c) Plany poziome wszystkich piątr, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież fasadę budynku od ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykle konstrukcyjne, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach.

§ 7.

Skala planów.

Wszelkie plany mają być rysowane według miary metrycznej, a mianowicie:

- a) Plany sytuacyjne obejmujące większą przestrzeń w skali 1:500 czyli 10 cm. = 50 m., przy mniejszej przestrzeni w skali 1:250 czyli 10 cm. = 25 m.

b) Plany niwelacyjne co do długości, należy oznaczyć według skali planu sytuacyjnego a miarę wysokości według skali 10 razy powiększonej.

c) Plany budowy mają być zastosowane do skali 1:100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być w takiej skali rysowane, ażeby umożliwione było ich dokładne rozpoznanie a mianowicie w stosunku 1:10, 1:20, 1:50 i t. d.

§ 8.

Wyjątek dla budowli przedmiejskich.

Przy małych budowlach przedmiejskich naczelnik gminy może wziąć za podstawę pertraktacji budowniczo-policyjnej także plany nieodpowiadające wszystkim tym warunkom, jeżeli tylko one dają obraz sytuacji, kształtu i rozkładu budowli.

§ 9.

Komisyjne zbadanie planów.

W przeciągu ośmiu dni po wniesieniu podania o konsens, odpowiadającego wszelkim wymaganiom niniejszej ustawy, naczelnik gminy zarządzi przez swoje organa techniczne i administracyjne zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów, a jeżeli ustanowiony został fachowy kierownik budowy, także i w jego obecności.

W braku własnego organu technicznego, powoła naczelnik do komisyjnego badania planów jednego znawcę nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeliby to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

Naczelnik gminy naznacza termin komisyjnego zbadania planów, wzywa do udziału osoby powyżej wskazane i jeżeli sam nie może kierować czynnością, deleguje do tego innego członka zwierzchności gminnej.

§ 10.

Postępowanie przy komisyjnym zbadaniu planów.

Komisya mająca zbadać plan budowy spisze z swęj czynności protokół.

Po techniczném zbadaniu planu i wyświeceniu zachodzących wątpliwości, następuje wysłuchanie opinii sąsiadów, którzy mają być zapytani, czy i jakie zarzuty przeciw zamierzonej budowie mają.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, komisya starać się będzie o ich usunięcie w drodze ugody i wynik rokowań zapisze do protokołu.

Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisyi, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony zwierzchności gminnej, która w przeciągu dziesięciu dni po odbyciu komisyi wydać ma pisemne orzeczenie, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia.

Zastrzeżone przez zwierzchność gminną warunki lub zmiany, mają być dokładnie wskazane w orzeczeniu i ile możności zaznaczone na planach, z których jeden egzemplarz tak w tym wypadku jak i w razie bezwarunkowego pozwolenia pozostanie w aktach a drugi zwrócony zostanie podającemu o konsens.

Załatwienie podania w wypadkach w § 3 wskazanych, nastąpić musi w trzech dniach.

§ 11.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisijném zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie, być udzielony z zastrzeżeniem co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego uczynionych, odnośnie do których zwierzchność gminna odesłać ma strony do drogi prawa i ograniczyć się na orzeczeniu, czy i o ile zamierzona budowa ze względów publicznych dozwolona być może.

Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, odesłane do drogi prawa, należy w uchwale załatwiającej podanie wyraźnie przytoczyć.

Sąd rozstrzyga, czy budowa, dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty prawno-prywatne, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymana, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzona (§§ 340, 341, 342 ust. cywil.)

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

§ 12.

Załatwienie podania o konsens.

O załatwieniu podania o konsens zawiadomi zwierzchność gminna pisemnie w każdym razie oprócz budującego, także strony interesowane.

§ 13.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być rozpoczęta dopiero wtedy, gdy orzeczenie zawierające konsens stało się prawomocnym. Prawomocnym zaś staje się to orzeczenie wtedy, jeżeli do 14 dni po jego doręczeniu nie wniesiono żadnego rekursu.

§ 14.

Odnowienie konsensu.

Otrzymany konsens na budowę gaśnie, jeżeli dozwolona w nim budowa nie została rozpoczęta w przeciągu dwóch lat po zapadnięj prawomocności orzeczenia. Jeżeli budowa rozpoczęta przed upływem tego terminu przerwana została przez przeciąg dwóch lat, zwierzchność gminna ma być uaprzód uwiadomiona o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy celem rozstrzygnięcia, czy budowa

może być dokończona na podstawie pierwotnego planu, lub czy ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie w razie odnowienia konsensu ma być zastosowane do postanowień §§ 9 i 10.

§ 15.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, pertraktacya budownicza ma być ile możności połączona z pertraktacyą przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§ 16.

Budowy obok dróg publicznych i kolei żelaznych.

Przy budowach obok dróg państwowych lub kolei żelaznych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

Rozdział II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§ 17.

Kierownictwo budowy.

Przy każdej budowie należy do samoistnego wykonania robót murarskich i ciesielskich używać tylko murarzy i cieśli posiadających przepisaną w ustawie przemysłowej koncesyą.

Jeżeli do wykonania budowy ustanowiony zostaje kierownik, upoważniony w myśl ustawy przemysłowej do wykonywania takich czynności, budujący jest obowiązany uwiadomić o tém naczelnika gminy i wskazać nazwisko kierownika. Wszelka zmiana w tém kierownictwie ma być także podana do wiadomości naczelnika.

Przy znaczojszych budowlach naczelnik gminy może zmaglić budującego do ustanowienia takiego kierownika.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchybienie przeciw przepisom tej ustawy.

Odstąpienie od zatwierdzonych planów jest dozwolone tylko w wypadkach, w których według § 3 wystarcza uwiadomienie zwierzchności gminnej. Każde jednak odstąpienie od planu zatwierdzonego ma być podane do wiadomości zwierzchności gminnej.

§ 18.

Skład materiałów budowlanych.

Bez pozwolenia naczelnika gminy nie wolno składać na ulicy lub placu publicznym ani rumowiska ani materiału budowlanego.

Udzielając takie pozwolenie uaczelnik może ustanowić stosowną opłatę, która wpływać ma do funduszu przeznaczonego na utrzymanie ulic i placów w stanie odpowiednim.

W żadnym wypadku pozwolenie na zajęcie kawałka ulicy lub placu nie może pociągać za sobą dotkliwej ujemy dla komunikacyi publicznej.

§ 19.

Środki do utrzymania porządku.

Miejsce budowy przy ulicach lub placach publicznych należy na czas jój trwania zamknąć od tychże parkanem lub w inny stosowny sposób.

Budujący jest obowiązany uwiadomić naczelnika gminy o rozpoczęciu budowy tak wcześnie, by zarządzone być mogły środki potrzebne do utrzymania porządku.

Przy budowlach i naprawie ścian przypierających do ulic lub placów publicznych, winien budujący ustawić przepisane znaki ostrzeżenia, a nadto w przypadkach, w których nieuniknioném staje się chwilowe przerwanie komunikacyi publicznej, dać baryerę, w nocy zaś oświetlić miejsce budowy latarnią.

§ 20.

Materyał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materiału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru i drzewa.

Jeżeli zachodzą takie stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznacza części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materiału ogniotrwałego.

§ 21.

Grubość murów.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczona w planach budowy, a komisya badająca plany orzeknie, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu lub musi uledz zmianie.

Jeżeli mury są ceglane, grubość ich w mieszkalnych budynkach (niepiętrowych) tudzież w piętrowych na piętrze najwyższém powinna wynosić co najmniej: przy ścianach zewnętrznych 45 cm. a przy ścianach zewnętrznych, na których pułapy spoczywają, 30 cm. Na każdém niższém piętrze, licząc zgóry na dół, powinna być grubość murów powiększona o 15 cm.

Grubość filarów z cegły powinna wynosić najmniej 75 cm.; węższe filary muszą być z ciosu sporządzone.

Mury fundamentów powinny być o 15 cm. grubsze aniżeli spoczywające na nich ściany.

Powyższe miary odnoszą się do murów w stanie surowym, niewyprawionych.

§ 22.

Zbadanie gatunku materiału budowlanego.

Gatunek materiału do budowy użyć się mającego może być w każdej chwili przez naczelnika gminy zbadany. Jeżeli gatunek materiału nie odpowiada warunkom bezpieczeństwa lub zdrowia, naczelnik ma zastanowić budowę aż do sprowadzenia materiału w gatunku odpowiednim, co urzędownie ma być sprawdzone.

§ 23.

Wysokość pokoi, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2.50 m. wysokie, okna najmniej jeden metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wchodowe w pokojach najmniej 2 m. wysokie a jeden m. szerokie.

Wstęp do pokoi bezpośrednio z ulicy lub dziedzińca urządzony, musi być zaopatrzony w drzwi podwójne.

Okna w pokojach mają być podwójne.

§ 24.

Podłoga parterowych pokoi.

Podłoga parterowych pokoi powinna w budynkach mieszkalnych leżeć przynajmniej 30 cm. po nad powierzchnią terenu budowlanego, a w miejscach wystawionych na częsty wylew wód, wznosić się przynajmniej o pół metra nad zwykły stan wody w czasie wylewu.

§ 25.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami powinny być sklepione. Wzbronionem jest budowanie piwnic pod ulicą lub placem publicznym, urządzenie wehodu do piwnic od ulicy lub placu publicznego, wreszcie urządzenie drzwi leżących.

Okna piwniczne ku ulicy lub placowi publicznemu muszą być tak urządzone, ażeby nie przeszkadzały komunikacji publicznej, nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu i nie szpeciły ulicy lub placu.

§. 26.

Zamieszkanie piwnic.

Urządzenie pomieszczeń w piwnicach jest wzbronione. Na warsztaty, kuchnie i stajnie mogą być użyte sklepione piwnice tylko w takim razie, jeżeli ich wysokość od podłogi do podniebienia w sklepieniu wynosi $2\frac{1}{2}$ metra a powała sięga o 75 cm. po nad poziom ulicy.

Powietrze i światło muszą mieć dostateczny przystęp do takich piwnic za pomocą okien do otwierania.

§. 27.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya do wszystkich mieszkań, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę. Schody mają być przynajmniej jeden metr szerokie. Wysokość stopni na schodach nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., szerokość nie mniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwe.

Wzbronione są komórki pod schodami, tudzież ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą, drzwi na strych prowadzące powinny być żelazne, albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w ogniotrwałej osadzie; drzwi leżące do podnoszenia są wzbronione.

§. 28.

Powała.

W budynkach mieszkalnych powała strychowa powinna być urządzona ogniotrwale z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Podłoga w tych budynkach musi być na każdym piętrze oddzielona od niżej położonej powały warstwą suchego nasypu.

§. 29.

Pomieszkania na poddaszu.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu są wzbronione.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w domach, których dachy mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednak tylko wtedy, jeżeli te domy są na mieszkanie dla jednej rodziny urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone, a pokoje te od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowami i tynktowanymi ścianami oddzielone i odpowiadają warunkom sanitarnym.

§. 30.

Latarnie w dachu.

Latarnie czyli klatki okien w dachu do oświetlenia schodów z góry, powinny być w budynkach murowanych całkowicie z cegły murowane i ogniotrwale od poddasza zamknięte. Ramy i pręty przedziałowe u takich okien należy z żelaza sporządzić.

§. 31.

Kominy.

Kominy muszą być murowane. Ściany kominów powinny być najmniej 15 cm. grube. Wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a w obrębie strychu zewnętrzna część wyprawiona.

Zakładanie kominów na belkach lub podkładach drewnianych jest wzbronione, a wszelkie drzewo powinno być najmniej o 15. cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina.

Wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest wzbronione.

§. 32.

Otwory kominów.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. w przekroju okrągłym, jeżeli zaś do jednego przewodn wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, średnica kominów wąskich ma wynosić najmniej 20 cm.

Każdy komin powinien sięgać po nad grzbiet dachu ogniotrwałego przynajmniej 50 cm. a dachu nieogniotrwałego przynajmniej jeden metr.

§. 33.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możności w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione.

Jeżeli z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia, urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

§. 34.

Kominy fabryczne.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk mają być tak urządzone, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów douczliwy.

§. 35.

Kominy wąskie (cylindrowe).

Wąskie (cylindrowe) kominy powinny poczynać się w piwnicach, a gdzie piwnic nie ma, w parterze.

Nad podłogą, gdzie się te kominy poczynają, również na strychu, powinny one być $1\frac{1}{2}$ metra nad posadzką lub polupą zaopatrzone w podwójne, żelazne, szczelnie na klucz zamykać się dające drzwiczki do czyszczenia.

Jeżeli w pobliżu tych drzwiczek znajduje się materiał drewniany, powinien być ogniochronnie osłonięty.

§. 36.

Ilość kominów.

W budynkach piętrowych ilość przewodów kominowych powinna odpowiadać liczbie piątr tak, by do jednego przewodu nie wchodził dym z ognisk dwóch piątr.

§. 37.

Piece piekarskie, wędzarnie.

Piece piekarskie i w ogóle piece dla celów przemysłowych, powinny być umieszczone w lokalu sklepionym. Posadzka przed ogniskiem powinna być ogniotrwale urządzona.

W wędzarniach ściany muszą być sporządzone z ogniotrwałego materiału i zaopatrzone w drzwi żelazne lub co najmniej blachą od środka obite.

Zawieszanie wędlin jest tylko na hakach lub prętach żelaznych dozwolone.

§. 38.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe powinny ile możności stać w odrębném zabudowaniu. Stanowczo wzbronione jest ustawienie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, niemniej urządzenie sklepień lub pował nad nimi.

§. 39.

Piece pokojowe.

Piece pokojowe, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, powinny być podmurowane na 30 cm. a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę od ognia zabezpieczyć.

Wzbronione jest używanie pieców żelaznych tam, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Wzbronioném jest także zastępywanie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku i prowadzenie takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzenia dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub inne miejsce otwarte.

§. 40.

Kuchnie.

Podłoga w kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

Nad ogniskiem otwartém umieścić należy murowaną albo blaszaną kapę tak, by po wszystkich stronach o 30 cm. po za krawędzie wystawała. Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełazowymi.

W kuchniach tak zwanych angielskich mają być urządzone celem odprowadzania pary otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 41.

Stodoły, szopy, drewnitnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnitnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwałe pokryte, nie mogą zostawać ani z domem mieszkalnym, a w szczególności z kuchnią w bezpośredniém połączeniu, lecz muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni takiej dziesięć metrów oddalone.

Do takiej stodoły lub szopy nie mogą być dobudowane izby mieszkalne.

Suszarnie, cegielnie i piece
do wypalania wapna.

§. 42.

Suszarnie na owoce, len lub konopie powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna powinny zawsze stać po za obrębem obszaru miejskiego.

§. 43.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków muszą w ogóle być pokrywane łupkiem, dachówką, blachą lub innym ogniotrwałym materiałem.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrywania dachów jest wyjątkowo tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 20 tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy domów.

W takim razie oznaczy Rada gminna części obszaru miejskiego, w których dachy domów mają być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym.

§. 44.

Wyjątek od obowiązku
pokrywania dachów ognio-
trwałym materiałem.

W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudnemi do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który w porozumieniu z polityczną władzą powiatową zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

§. 45.

Pokrywanie dachów słomą.

Pokrywanie dachów słomą jest w ogóle wzbronione nawet co do zabudowań gospodarskich.

Tylko na przedmieściach zupełnie oddzielonych może naczelnik gminy wyjątkowo udzielić pozwolenie do pokrycia dachu słomą dla ludności uboższej, jeżeli odległość jednego budynku od drugiego odpowiada warunkom bezpieczeństwa publicznego, albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.

§. 46.

Mury ogniochronne.

W budynkach murowanych, których długość wynosi więcej jak 25 m. strych powinien być przedzielony ogniochronnym murem.

Mur ogniochronny powinien oddzielać także dachy budynków, łączących się ze sobą lub oddzielonych od siebie przestrzenią nieprzewyższającą dziesięciu metrów.

Mur ogniochronny powinien sięgać po nad dach o 35 cm.

Przejsiecia znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu muszą być zaopatrzone w drzwi żelazne, ogniotrwale osadzone i na obie strony otwierać się dające.

§. 47.

Wiązanie dachowe.

Wiązanie dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego. Ani w powałę ani w mur nie wolno wpuszczać żadnych drewnianych części konstrukcyi dachów.

§. 48.

Rynny.

Od ulic i placów publicznych dachy budynków mają być zaopatrzone w rynny odpowiednich rozmiarów z kruszczu lub innego nieprzemakalnego materiału.

Rury spustowe powinny być jak najbliżej muru urządzone i ile możności wprost do kanału wprowadzone, a jeżeliby to połączone było z trudnościami na uwzględnienie zasługującymi, to w takim razie wylot ma być najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieszczony.

§. 49.

Wychodki i zbiorniki kłoczne.

W domach piętrowych wychodki znajdować się muszą w bezpośrednim połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicznych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadła.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kłocznych, kanałów albo przyrządów beczkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej 2 metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cemencie z dnem nieprzepuszczalnym i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte.

§. 50.

Odpływ nieczystości z budynków.

Odprowadzanie wszelkich nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet w starych budynkach.

Balkony i ganki.

§. 51

Przy budowie balkonów i ganków naczelnik gminy jest obowiązany czuwać nad t $\acute{e}$ m, ażeby nie ucierpiała ani komunikacya publiczna, ani regularny kierunek ulicy.

Ganki w budynkach murowanych, jeżeli słu $\acute{z}$ ą za wyłąc $\acute{z$ oną komunikacyą do pomieszkań, musz $\acute{a}$ być ogniotrwale urządzone.

§. 52.

Przedmioty za linię frontową ulicy sięgające.

Schody przed domami, kraty i poręcze jakoteż inne tego rodzaju przedmioty nie powinny wystawać po za linię frontową ulicy.

Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 2 do 3 m. nad chodnikiem, nale $\acute{z}$ y urządzić do otwierania na wewn $\acute{a}$ trz lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały. W ten sam sposób mają być urządzone drzwi, na zewn $\acute{a}$ trz od ulicy otwierane.

§. 53.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

W okręgu miejskim, w którym budynki mają być tylko z materiału ogniotrwałego stawiane i ogniotrwale pokrywane (§§. 20 i 43), wolno stawiać na ulicach głównych przy froncie tylko budynki główne. Budynki podrzędne, słu $\acute{z}$ ące na gospodarze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie itd., mają być w podwórzku umieszczone.

Gdyby ze względu na poło $\acute{z}$ enie miejscowe budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, mo $\acute{z}$ e być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe musz $\acute{a}$ przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 12 m., a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

§. 54.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

W okręgu miejskim, w którym na ulicach głównych przy froncie stawiać wolno tylko budynki główne (§. 53), budowa domu parterowego przy głównej ulicy mo $\acute{z}$ e być dozwolona pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie pięt $\acute{r}$ a było możliwe. Taka uchwała nie mo $\acute{z}$ e jednak dotyczyć domów poło $\acute{z}$ onych w ogrodzie.

§. 55.

Cofnięcie budynków głównych od frontu.

Budynki główne na ulicach głównych (§. 53) nale $\acute{z}$ y stawiać bezpośrednio w linii frontowej tych ulic. Jeżeli przed takimi budynkami ma być urządzony ogród lub zajazd, cofnięcie od frontu mo $\acute{z}$ e być dozwolone pod następującymi warunkami:

- a) budynek cofnięty powinien być tak budowany, jak to dla domów przepisano;
- b) odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 3 m., a plac ten nie może być użyty na budynki podrzędne, magazyny, składy lub w inny sposób szpecący;
- c) od ulicy budynek powinien być odgraniczony sztachetami.

§. 56.

Chodniki.

Budujący jest obowiązany urządzić przed swoim domem chodnik, którego późniejsze utrzymanie w dobrym stanie należy do gminy.

Z jakiego materiału chodnik ma być urządzony, oznacza rada gminna.

§. 57.

Nie zabudowane grunta.

Na ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach zostały oparkanione lub ogrodzone.

§. 58.

Fasady domów.

Fasady domów frontowych powinny być ile możności zgodne z zasadami dobrego smaku. Wzbronioném jest używanie takich kolorów, które jaskrawością szpecą widok albo oczy rażą.

§. 59.

Studnie.

Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają i nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię, jeżeli takowa urządzona być może w przepisanej w §. 49. odległości od jam kloacznych, kanałów i gnojowisk.

§. 60.

Zabudowanie znacznieszego obszaru.

Jeżeli na budowę ma być użyta część znacznieszego obszaru do zabudowania przeznaczonego, właściciel tego obszaru jest obowiązany postarać się najpierw o zatwierdzenie podziału tego obszaru na parcele budowlane. W tym celu winien przedłożyć naczelnikowi gminy w dwóch egzemplarzach plan podziału na parcele z oznaczeniem wymiaru całego obszaru i pojedynczych parceli, niemniej plan sytuacyjny i niwelacyjny. Naczelnik gminy zarządzi oględziny a spisany protokół przedłoży Radzie gminnej, która zatwierdzi projektowany podział bezwarunkowo lub z pewnemi zastrzeżeniami.

Przy zatwierdzeniu planów takiego podziału powinny być uwzględnione potrzeby komunikacji publicznej, bezpieczeństwo przyszłych budynków na wypadek pożaru i ich warunki sanitarne.

Jeżeli celem stosownego podziału gruntu na parcele budowlane nastąpić ma na żądanie właściciela sprostowanie lub rozszerzenie przylegającej ulicy, albo utworzenie nowej ulicy, grunt ten przeryznającej, właściciel obowiązany jest potrzebną na to przestrzeń gruntu odstąpić gminie bezpłatnie, jednak nie w większej szerokości jak 20 metrów.

Gdyby zaś ze względów publicznych uznana została potrzeba utworzenia nowej ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzenia istniejącej ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

W każdym razie, jeśli strony o kwotę wynagrodzenia się nie zgodzą, oznaczona będzie takowa sądownie.

§. 61.

Odbudowanie zniszczonych części miasta.

W razie zniszczenia całej części obszaru miejskiego wskutek pożaru, wylewu lub innych wypadków elementarnych, zwierzchność gminna ma przed odbudowaniem zniszczonych domów sporządzić plan regulacyjny tej części.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny odbudować się mającej części. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z assessorami i znawcami. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

§. 62.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego zwierzchność gminna przestrzegać będzie głównie następujących okoliczności:

1. aby w odbudować się mającej części usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości grozić mogło ponowieniem się klęski w tak znacznych rozmiarach;
2. aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymaganiom;
3. aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenie nieczystości zostało w system ujęte;
4. aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 63.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynków słomą pokryć się mających, budujący jest obowiązany oddzielić szeregiem drzew taki budynek od innych budynków swoich i sąsiednich.

§. 64.

Plantacye.

Zwierzchność gminna jest obowiązana pielegnować starannie istniejące plantacye i urządzać ile możności nowe na pustych placach należących do gminy.

Gdzie na to stosunki miejscowe zezwalają, obowiązana jest zwierzchność gminna zasadzać drzewa na placach publicznych zabudowanych i na ulicach obok chodników.

Rozdział III.

Zamieszkanie nowo wybudowanych i utrzymanie istniejących budynków.

§. 65.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkane, ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia zwierzchności gminnej.

Przed udzieleniem takiego pozwolenia, odbyć się musi na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Komisya badająca stan budynku składać się ma z naczelnika gminy lub jego zastępcy, lekarza i znawcy. Komisya zbada, czy wykonana budowa jest zgodna z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego; poczem zwierzchność gminna według wyniku oględzin załatwi odnośną prośbę budującego.

§. 66.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkanym. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany. Jeżeli w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, naczelnik gminy może udzielić pozwolenie także na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki w ostatnim ustępie §. 65 określone.

§. 67.

Taksy za oględziny.

Oględziny nowo wybudowanych domów ze strony naczelnika gminy odbywają się bezpłatnie. Tylko dla rzeczoznawców uścić ma budujący taksę przez Radę gminną ustanowić się mającą.

§. 68.

Oczyszczenie placu budowy.

Właściciel budynku jest obowiązany, usunąć po wykonaniu budowy własnym kosztem gruz, ziemię wykopaną i wszystkie inne przedmioty tamujące komunikacją lub zanieczyszczające ulicę albo

plac publiczny, dalej doły zasypać, nadwierzony chodnik lub bruk naprawić, słowem plac lub ulicę do pierwotnego stanu przywrócić.

§. 69.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać takowy w dobrym stanie, czysto i porządnie. Mianowicie zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

§. 70.

Budynki zawaleniem się grożące.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia się, naczelnik gminy zarządzi komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i z zagrożeniem następstw prawnych (§. 80) opróżnienie i zabezpieczenie starego budynku aż do wykonania potrzebnych napraw, albo nawet całkowite lub częściowe rozebranie budynku.

§. 71.

Naprawa dachów.

W tych częściach obszaru miejskiego, w których w przyszłości tylko domy z ogniotrwałym dachem mogą być budowane (§. 43), łątanie istniejących dachów gontowych dozwolone jest tylko w tych wypadkach, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe, a pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $\frac{1}{4}$ płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczające.

Przed rozpoczęciem łątania dachu należy uzyskać zezwolenie zwierzchności gminnej.

Rozdział IV.

Organa wykonawcze.

§. 72.

Naczelnik i zwierzchność gminy.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są budowniczcy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§. 17).

Pozwolenia na budowę (konsensy) udziela gminna zwierzchność

Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy może być wniesiony rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

§. 73.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

1. Rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§. 72);

2. zatwierdza plany budynków, na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§. 20);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§. 43);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 44);
6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 60);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 61);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnianiem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 49) ;
10. oznacza materiał, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzić mają chodniki (§. 56);
11. oznacza taksy, jakie niszczać mają właściciele nowo wybudowanych domów z powodu oględzin, poprzedzających konsens na użycie budynku (§. 67).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§. 74.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy załatwia rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej, w §. 73 wyszczególnionym.

§. 75.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy załatwia jako ostatnia instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

Rekursy do Wydziału krajowego mają być wnoszone w 14-dniowym terminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Rozdział V.

Kary za przekroczenia przepisów budowniczych.

§. 76.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą dochodzone i karane przez właściwe sądy.

§. 77.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo karania służy naczelnikowi gminy z dwoma asessorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego pieniężnie w wysokości od 5 do 100 złt. albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 78.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym naczelnika (§. 77) mają być wnoszone do politycznej władzy powiatowej (§. 61. ustawy gminnej).

§. 79.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonywania takowej wbrew zatwierdzonemu planowi, naczelnik gminy może obok kary pieniężnej lub kary aresztu zarządzić wstrzymanie lub zniesienie nieprawnie wykonanej budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

§. 80.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Rozdział VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 81.

W miasteczkach, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku gminnego, podlegają części obszaru dworskiego w obrębie miasteczka położone postanowieniom niniejszej ustawy. Wykonywanie na tychże częściach wszystkich czynności policyi budowniczey należy do zakresu działania gminy.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia poseł Kowalski Bazyli i zapowiada (w dyskusyi specjalnej) poprawki do §. 1. 2. lit. f. 5. 11. 61.i 62.

Następnie przemawia poseł Romanowicz i zapowiada w dyskusyi specjalnej poprawkę do artykułu I. ustawy wstępnej.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oświadcza, że najpierw podda pod rozprawę ustawę a następnie ustawę wstępną.

Poseł Bartmański wnosi, ażeby całą ustawę przyjąć en bloc z wyjątkiem tych paragrafów, do których czynione będą poprawki.

Izba uchwała ten wniosek.

Następnie prostuje sprawozdawca poseł Czaykowski Jan myłki druku i dyktuje następujące, przez komisją przyjęte poprawki:

Rozdział I.

§. 1.

Ustęp 2.

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowle, wykonywane na cele publiczne kosztem państwa, kraju, powiatu lub kosztem funduszu publicznego, niemniej budowle kolei żelaznych, wykonywane za przyzwoleniem władz do tego powołanych.

§. 5.

W końcu ustępu 3. dodać: Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365. ust. cywil.) należy do władzy politycznej.

§. 16.

Przy budowlach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych lub kolei żelaznych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

§. 44.

W ustępie 2 opuścić słowa: w porozumieniu z polityczną władzą powiatową.

§. 72.

Dodatek w końcu tego paragrafu:

Przy budowlach wymienionych w ustępie drugim §fu 1. ma zwierzchność gminna, jeżeli przeciw wykonaniu budowy nie zachodzi żadna przeszkoda, zawiadomić o tém władzę budującą, a względnie dotyczący zarząd kolei żelaznej. Jeżeli zaś przeciw zamierzonej budowie wniesione zostaną zarzuty i takowe usunąć się nie dadzą, natenczas ma polityczna władza powiatowa wydać po wysłuchaniu zarządu budowy, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, orzeczenie względem zarzutów, które nie pochodzą z tytułu prawa

prywatnego, zaś co do zarzutów z tego tytułu pochodzących postąpić podług postanowień §. 11.

Dodany w rozdziale IV. §. 76.

Prawa zastrzeżone politycznym władzom w §§. 105. i 106. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1877. pozostają nietknięte.

Rozdział VII.

Postanowienia końcowe.

§. 83.

Wykonanie téj ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Poseł Kowalski wnosi, aby odczytane poprawki komisji zostały wylitografowane i posłom rozdane.

Po przemówieniu posła Krukowieckiego, wnosi poseł Jasiński Józef, ażeby dalszą rozprawę nad ustawą budowniczą odroczyć, aż poprawki komisji będą wylitografowane, a przystąpić do dalszego porządku dziennego.

Po przemówieniu posłów Bartmańskiego, Krukowieckiego, Chrzanowskiego i Golejewskiego uchwała Izba wniosek odraczający posła Jasińskiego Józefa.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich.

Sprawczdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem zezwolenia dziewięciu gminom na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zezwala się w roku 1880 pobierać niżej wymienionym gminom na pokrycie potrzeb gminnych dodatki do podatków bezpośrednich, w wysokości przy każdej gminie wymienionój, a mianowicie gminie:

- 1.) Bór Wilkowicki powiatu bialskiego 87⁰/₁₀ ośmdziesiąt siedm od sta,
- 2.) Brzeszcze powiatu bialskiego 173¹/₂⁰/₁₀ sto siedmdziesiąt trzy i pół od sta,
- 3.) Kruki powiatu bialskiego 66⁰/₁₀ sześćdziesiąt sześć od sta,
- 4.) Manaster Derżycki powiatu drohobyckiego 70⁰/₁₀ siedmdziesiąt od sta,
- 5.) Hańczarów powiatu horodeńskiego 70⁰/₁₀ siedmdziesiąt od sta,
- 6.) Dobrowódka powiatu kołomyjskiego 90⁰/₁₀ dziewięćdziesiąt od sta,
- 7.) Dołhopole powiatu kosowskiego 92⁰/₁₀ dziewięćdziesiąt dwa od sta,
- 8.) Polanka powiatu kosowskiego 64¹/₂⁰/₁₀ sześćdziesiąt cztery i pół pd sta,
- 8.) Majniec powiatu samborskiego 64⁰/₁₀ sześćdziesiąt cztery od sta.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowój.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały wniosek Wydziału krajowego en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o prośbach gmin Bani, Jaworówki i Rypianki powiatu kałuskiego o zezwolenie im na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Niżej wymienionym gminom powiatu kałuskiego zezwala się pobierać w roku 1880. na pokrycie wydatków gminnych dodatki do podatków bezpośrednich według stopy procentowej przy każdej gminie wyrażonej, a mianowicie :

- 1.) gminie Bania według stopy 56% pięćdziesiąt sześć od sta ;
- 2.) gminie Jaworówka według stopy 62% sześćdziesiąt dwa od sta ;
- 3.) gminie Rypianka według stopy 79% siedmdziesiąt dziewięć od sta.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały wniosek Wydziału krajowego en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą uchwałę w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Sanok.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Gminie Sanoka pozwala się pobierać w latach 1880, 1881 i 1882 na pokrycie potrzeb gminnych dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina w wysokości (80) ośmdziesiąt od sta.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Kołaczyce.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Gminie miejskiej Kołaczyce w powiecie jasielskim zezwala się pobierać w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888 i 1889, gminny dodatek do podatku konsumcyjnego od wina, w wysokości ośmdziesięciu pięciu (85) procentów.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Kutty.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Gminie miasta Kutty w powiecie kosowskim zezwala się pobierać w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884 i 1885 na pokrycie wydatków gminnych 100% dodatek gminny do podatku konsumcyjnego od wina.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Rzeszów.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Na pokrycie wydatków gminnych pozwala się gminie miasta Rzeszowa pobierać przez lat 6: o jest : od dnia 1. stycznia 1882 włącznie do dnia 31. grudnia 1887. 100% dodatek gminny do podatku konsumcyjnego od wina.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego gminie Żółkiew.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Gminie miasta Żółkiew zezwala się pobierać w latach 1880, 1881 i 1882 100% dodatek do podatku konsumcyjnego od wina i mięsa na pokrycie potrzeb gminnych.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłat od nafty gminie Żółkiew.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

„U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje :

Gminie miasta Żółkiew zezwala się pobierać w latach 1880, 1881 i 1882 na pokrycie potrzeb gminnych opłatę po 2 (dwa) złote wal. austr. od 100 kilogramów nafty do gminy wprowadzanych i w niej zużywanych.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy, kto naftę do Żółkwi wprowadza bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Opłata ta jednak nie obciąża ani produkcji, ani obrotu handlowego i przy wywozie nafty z Żółkwi zwracana być winna.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłat od nafty gminie Bóbrka.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy :

„U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicy i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Bóbrki na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy wprowadzanej i w niej zużywanej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Gminie Bóbrka pozwala się pobierać na pokrycie potrzeb gminnych w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884 i 1885, opłatę gminną od nafty w obręb gminy wprowadzanej i w niej zużywanej w wysokości po dwa (2) złt. wal. austr. od stu (100) kilogramów.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy, kto naftę do Bóbrki wprowadza, bądź na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Opłata ta jednak nie obciąża ani produkeyi, ani obrotu handlowego i przy wywozie nafty z Bóbrki zwracana być winna.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3 czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłat od nafty gminie Szezerzec.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy :

„U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie Szezerca pobierać opłatę konsumcyjną od nafty do gminy wprowadzanej i w niej zużywanej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Gminie miejskiej Szczerzec, w powiecie lwowskim położonej, pozwala się pobierać na przeciąg lat sześciu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, gminną opłatę konsumcyjną po jednym cencie wal. austr. od każdego kilogramu nafty do gminy wprowadzanej i w niej zużywanej.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy, kto naftę do Szczerca wprowadza, bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Opłata ta jednak nie obciąża ani produkcji, ani obrotu handlowego i przy wywozie nafty ze Szczerca zwracana być winna.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3 czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie na pobór opłat od napojów spirytusowych gminie Drohobycz.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy:

„U s t a w a

z dnia . . . . . , ... obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwolenie gminie m. Drohobycza na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa, do gminy wprowadzanych lub w gminie wyrabianych i w niej zużywanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie m. Drohobycza zezwala się pobierać w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890 na pokrycie wydatków gminnych następujące opłaty od napojów rozpalających i piwa w obręb gminy wprowadzanych lub w gminie wyrabianych, a w niej spotrzebowanych:

1. od hektolitra piwa bez różnicy stopni po 2 złt. 50 ct.,
2. od hektolitra wódki, okowity, alkoholu, spirytusu do 50° Trallesa po 13 złt. nad 50° do 100° Trallesa po 20 złt.,
3. od hektolitra rumu, araku, rosolisu, likieru, poncezowej esencji, śliwowicy i różnych innych napojów bez różnicy stopnia po 20 złt.
4. od hektolitru miodu do picia, wiśniaku, maliniaku, dereniaku bez różnicy stopnia po 5 złt. wal. austr.

Do uiszczenia téj opłaty obowiązani są wszyscy mieszkańcy gminy m. Drohobycza bez żadnej różnicy.

Opłata ta jednak nie może obciążać ani produkeyi napojów spirytusowych i piwa ani téż obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwala ten wniosek i przyjmuje cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą ustawę w 3 czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie na pobór opłat od napojów spirytusowych gminie Sambor.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy:

„U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie m. Sambora na pobór podwyższonych opłat od piwa, miodu i napojów spirytusowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie m. Sambora zezwala się pobierać w latach 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889 następujące opłaty od napojów spirytusowych, piwa i miodu, do gminy wprowadzanych i w jój obrębie zużywanych.

I. przez osoby prywatne wprowadzające napoje do gminy na własny użytek:

1. od litra piwa jeden 1 ct.
2. od litra wódki szumówki cztery 4 ct.
3. od litra okowity mającej trzydzieści stopni lub więcej, od litra araku, rumu, rosolisu, likieru, śliwownicy i pończowej esencji sześć 6 ct.
4. od litra miodu ośm 8 ct.
5. od litra wiśniaku, maliniaku, lipeu piętnaście 15 ct.

II. Przez kupców mających prawo sprowadzać napoje słodzone w opieczętowanych butelkach, tudzież przez fabrykantów rosolisów uiszczana będzie powyższa opłata z 50% piędziesięcio procentowym dodatkiem.

Do uiszczenia téj opłaty obowiązani są wszyscy mieszkańcy gminy miasta Sambora bez żadnej różnicy.

Opłata ta jednak nie może obciążać ani produkcji napojów spirytusowych i piwa ani też obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Czaykowski Alfons wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwalwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą uchwałę w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie rozdzielania osad Niewistka & Krzemienna tworzących dotąd jedną gminę.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy:

„U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o rozdzielanie osad Niewistki i Krzemienny w powiecie brzozowskim tworzących dotąd wspólną gminę Krzemienna.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Osady Niewistka i Krzemienna w powiecie Brzozowskim tworzące dotąd wspólną gminę Krzemienna, rozłączają się i odtąd tworzyć mają dwie odrębne gminy.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Poseł Jasiński Józef wnosi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego en bloc. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwalwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą ustawę w trzecim czytaniu.

Marszałek zawiadamia Izbę, że komisya dla nietykalności posłów ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym posła Czartoryskiego, zastępcą przewodniczącego posła Czerkawskiego, a sekretarzem posła Kowalskiego Bazylego.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na środę dnia 16. czerwca 1880. o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny piątego posiedzenia

3. *sescji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 16. czerwca 1880,
o godzinie 10. przed południem.*

1. Pierwsze czytanie wniosku posła ks. Chełmeckiego o wezwanie do c. k. Rządu, aby na remuneration katechetów w szkołach ludowych wstawiał rok rocznie 24.000 złt. w budżet państwowy.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 24 znaczniejszych miast i miasteczek . . . Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Czaykowski Jan.
3. Sprawdzenie wyborów poselskich . . . . . Sprawozdawca poseł Pietruski.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 minut 10 popołudniu.

Marszałek krajowy:

L u d w i k W o d z i c k i

Sekretarze:

Alfons Czaykowski

Turzański.

Spis petycyi

po dzień 14. czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 61. Petycyja konduktorów dróg krajowych o polepszenie bytu materyalnego.
przez p. hr. Golejewskiego.
- „ 62. Gmina Czudec z przedmieściem o subwencyą na dokończenie budynku szkolnego.
przez p. ks. Buchwalda.
- „ 63. Diamentstein Józef właściciel części dóbr Łącka, Bilina i Dorozów o podwyższenie opłaty myta mostowego nad rzeką Bystrzycą w Dorozowie . . . . . przez p. Lityńskiego.
- „ 64. Towarzystwo Pań miłosierdzia św. Wincentego á Paulo o jednorazowy zasiłek.
przez p. Romanowicza.
- „ 65. Bełza Władysław redaktor „Towarzysza dzieci“ o jednorazowy datek na cele wydawnictwa.
przez p. Romanowicza.
- „ 66. Petycyja Adolfiny, Waleryi i Józefiny Bojarskich o podwyższenie udzielonego im w r. 1874 daru z łaski na utrzymanie . . . . . przez p. Waygarta.
- „ 67. Kopernicki Franciszek były przedsiębiorca dostawy szutru na drodze krajowej Żółkiew-Mosty-Krystynopol o wynagrodzenie strat na téj dostawie poniesionych . . . . . przez p. Męcińskiego.
- „ 68. Nauczyciele powiatu Pilzno o przyznanie na rok bieżący dodatku aktywalnego lub zapomogi.
przez p. Garbaczynskiego.
- „ 69. Gmina Niesłuchów w sprawie kierunku budować się mającej drogi z Kamionki do Lwowa.
przez p. ks. Krasickiego.
- „ 70. Gmina Banianin w téj samej sprawie . . . . . przez p. ks. Krasickiego.
- „ 71. Wydział towarzystwa „Bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy lwowskiej“ o zapomogę w kwocie 500 zł. . . . . przez p. dra Liske.
- „ 72. Wydział powiatowy Podhajce o uchwalenie ustawy o przymusowej asekuracji budynków włościańskich i małomieszczańskich. . . . . przez p. Torosiewicza.
- „ 72. Winnicki Stanisław nauczyciel szkoły ludowej w Kamionce strumiłowej o zapomogę.
przez p. Sawczyńskiego.
- „ 74. Engländer Łazarz dzierżawca myta mostowego w Niedzicy o upust z czynszu dzierżawnego z powodu poniesionych strat przez zamknięcie granicy węgierskiej przez p. Kupczyńskiego.
- „ 75. Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego o podwyższenie subwencyi dla szkół żeńskich w Kołomyi i Stryju, utrzymywanych staraniem towarzystwa . . . . . przez p. Zyblikiewicza.

- L. 76. Dyrekcya Towarzystwa oświaty ludowej o subwencyą 500 zł. na zakupno maszyn rolniczych i książek ludowych dla kółek rolniczych . . . . . przez p. ks. Sawę
- „ 77. Wydział powiatowy w Sanoku o ustanowienie sądu kolegialnego w Sanoku.
przez p. Bielińskiego.
- „ 78. Wydział powiatowy w Wieliczce o uchwalenie zmiany §§. 2. 95. i 96 ustawy gminnej.
przez p. Dydyńskiego.
- „ 79. Wydział powiatowy Mielec o subwencyą na budowę dróg . . . . . przez p. hr. Stadnickiego.
- „ 80. Towarzystwo św. Józefa z Arymatei o zasiłek . . . . . przez p. ks. Sawę.
- „ 81. Kielanowska Paulina wdowa i była akuszerka w Drohobyczu o wsparcie z powodu ciężkiej choroby . . . . . przez p. Ochrymowicza.
- „ 82. Gmina i obszar dworski Ostry powiatu Tłumacz o pozostawienie przy okręgu sądu powiatowego w Tłumaczu . . . . . przez p. ks. Sawę.
- „ 83. Gmina Ostra pow. Buczackiego o przydzielenie jej do sądu, starostwa i Rady powiatowej w Tłumaczu . . . . . przez p. ks. Sawę.
- „ 84. Webersfeld Edward dyrektor polskiego teatru prowincjonalnego w Gorlicach o zasiłek.
przez p. Ochrymowicza.
- „ 85. Stowarzyszenie „Pracy kobiet“ we Lwowie o subwencyą na r. 1880 przez p. Wasilewskiego.
- „ 86. Tryłowski Włodzimierz nauczyciel w Radziechowie o jednorazową zapomogę.
przez p. Wasilewskiego.
- „ 87. Wydział powiatowy Kałusz o wyłączenie gmin Kałusz i Wojniłów z okręgu Sądu powiatowego w Samborze, a przyłączenie do Stanisławowa . . . . . przez p. Raciborskiego.
- „ 88. Mieczkowski Domicyan o dożywotnią pensyą w zamian za oddanie zbioru pisemnych dzieł jego . . . . . przez p. A. Małeckiego.
- „ 89. Gmina Brzostek o zwolnienie jej od obowiązku rekonstrukcyi drogi z Brzostka do Siedlisk wobec innéj istniejącej komunikacyi . . . . . przez p. Męcińskiego.
- „ 90. Wydział krajowy odstępuje dla sejmowej komisji prawniczej odezwę c. k. wyższego Sądu krajowego z 8 czerwca r. b. l. 13.795 w przedmiocie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia.
- „ 91. Łopuszańska Walerya wdowa po adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego o podwyższenie zasiłku na utrzymanie dzieci . . . . . przez p. Podleńskiego.
- „ 92. Izba inżynierska we Lwowie z projektem ustawy budowniczej opracowanym na podstawie wniosku Wydziału krajowego z dnia 5 maja 1880 . . . . . przez p. Goldmana.
-

Spis petycyi

po dzień 16 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 93. Flasiński Franciszek, zastępca pisarza w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, przez p. Horszarda o udzielenie mu veniam aetatis.
- „ 94. Gromadzki Mikołaj, pełniący obowiązki pisarza przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, przez p. Horszarda o veniam aetatis.
- „ 95. Komitet opiekujący się unitami z dyecezyi chełmskiej, przez p. Podlewskiego o subwencyą.
- „ 96. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. Wolańskiego Erazma, o wydanie ustawy pozwalającej gminy nie liczące 100 zagród wcielić do związku gmin większych.
- „ 97. Kurzer Wolf Lazar i spółka, dzierżawca myt krajowych przez p. Romanowicza o uwolnienie od dzierżawy i przyznanie odszkodowania.
- „ 98. Pliszewski Edmund, uczeń w pracowni rzeźbiarskiej profesora Marconiego, przez p. Smolkę, o stypendyum, celem kształcenia się za granicą w rzeźbiarstwie.
- „ 99. Wydział powiatowy Jaworów, przez p. Bartmańskiego o przeniesienie siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa.
- „ 100. Towarzystwo przyrodników polskich, przez p. Czerkawskiego o subwencyą na wydawnictwo czasopisma „Kosmos.“
- „ 101. Stowarzyszenie rybaków w Dębnikach pod Krakowem przez p. Zatorskiego o subwencyą 200 złt. na podniesienie rybołówstwa.
- „ 102. Młodzież akademicka we Lwowie, przez p. Liskego, o utworzenie systemizowanej katedry prawa polskiego na uniwersytecie lwowskim.
- „ 103. Gmina Sądowa-Wisznia przez p. Waygarta o subwencyą 2000 złt. na zakupno budynku na szkołę.
- „ 104. Ks. Gelitowicz Alexander, katecheta szkoły żeńskiej w Samborze, przez p. ks. Jasinińskiego o remuneracyą.
- „ 105. Gmina Dorożec przez p. Ochrymowicza o zwrotną pożyczkę i zapomogę na budowę cerkwi filialnej w Dereżycach.
- „ 106. Leśniowska Ludwika, autorka dzieł ludowych przez p. H. Wodzickiego o zapomogę.

- L. 107. Dembińska Ludwika, opiekunka zakładu św. Zofii w Krakowie, przez p. Paszkowskiego o zasiłek na zakupno maszyny do robienia pończoch.
- „ 108. Przełożona Matek Miłosierdzia w Krakowie, przez p. Szujskiego, o zapomogę na restauracyą domu użytego na pomieszczenie zakładu dla moralnie zaniedbanych dziewcząt.
- „ 109. Gmina Szczakowa, powiatu chrzanowskiego przez p. Zyblikiewicza o zapomogę na budowę szkoły.
- „ 110. Kawczyński Stefan, nauczyciel w Wełdzirzu, przez p. Hoppena o zapomogę.
- „ 111. Gruszecki Ignacy, dzierżawca gruntów Niwy ad Łopatyn, przez p. Wasilewskiego o subwencyą dla syna Wincentego w celu umożliwienia mu ukończenia nauk w akademii górniczej w Leoben.
- „ 112. Gmina Krzyszkowice powiatu myślenickiego, przez p. Zborowskiego o ustanowienie miejscowej plebanii.
- „ 113. Gmina i obszar dworski Horeze w powiecie rudeckim, przez p. Skałkowskiego o przydzielenie do starostwa lwowskiego i sądu powiatowego w Szczercu.
- „ 114. Wydział powiatowy Wieliczka przez p. Dydyńskiego o ograniczenie w drodze ustawodawczej parcelacyi gruntów włościańskich.
- „ 115. Gmina miasta Podgórze, przez p. Zatorskiego, o poruczenie czynności policyjnych zakresowi własnego działania gminy wobec niewłaściwego istnienia ekspozytury c. k. policyi tamże.
- „ 116. Towarzystwo politechniczne przez p. Małeckiego w przedmiocie reformy szkół średnich.
- „ 117. Kochanowski Stanisław, uczeń szkoły gry na skrzypcach w konserwatorium wiedeńskim przez p. Małeckiego o stypendyum.
- „ 118. Komitet parafialny obrz. gr. w Buczaczu, przez p. Golejewskiego, o zasiłek 1500 złr. na restauracyą ikonostasu cerkwi św. Mikołaja w Buczaczu.
- „ 119. Stęczyński Bogusz Zygmunt, literat, przez p. Zatorskiego, o zapomogę.
- „ 120. Przełożona klasztoru pp. Klarysek w Starym Sączu, przez p. Gedla o subwencyą na utrzymanie 6-klasowej szkoły żeńskiej.
- „ 121. Beckmanówna Franciszka, praktykantka bezpłatna przy IX szkole na Stradomiu, przez p. Zatorskiego, o subwencyą 300 złr. na kształcenie się w spiewie.
- „ 122. Rada miasta Krakowa, przez p. Zatorskiego, o zwrócenie szpitalowi św. Łazarza funduszów użytych na budowę nowego szpitala a przeznaczonych na bezpłatną kuracyą ubogich miasta Krakowa.
- „ 123. Gmina miasta Krakowa, przez p. Zatorskiego, o zwrot kwoty 9064 złr. 19 ct. wyekskwowanej z dochodów gminy z tytułu urządzenia w latach 1849, 1854, 1855, w Krakowie szpitali cholerycznych.
- „ 124. Wydział powiatowy Łańcut, przez p. Scipiona, o zamienienie w ustawę, projektu noweli do ustawy wodnej.
- „ 125. Oddział łańcucko-jarosławski c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, przez p. Scipiona o subwencyą na wydawnictwo dziełka popularnego o rolnictwie dla właścicieli mniejszych posiadłości.

- L. 126. Marczak Karol, nauczyciel szkoły w Kańczudze, przez p. Scipiona, o dar z łaski lub pożyczkę zwrotną celem ratowania chorej rodziny.
- „ 127. Ks. Bukowski Julian, proboszcz kościoła św. Anny w Krakowie, przez p. Zatorskiego o zasiłek na restaurację dzieł sztuki i pamiątek historycznych w tymże kościele.
- „ 128. Słuchacze akademii górniczej w Leoben, przez p. Łukasiewicza, o zasiłek na wspieranie ubogich akademików.
- „ 129. Komitet internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Krakowie, przez p. Zatorskiego, o zapomogę.
- „ 130. Krajowe Towarzystwo rybaków w Krakowie, przez p. Zatorskiego o subwencję.
-

Protokół

5. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef i Turzański.

Obecnych posłów 114.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 4 posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Madeyskiego w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi i zaprowadzenia opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Marszałek oznajmia, że postąpi z tym wnioskiem według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dwa dostatecznie poparte wnioski p. Tyszkiewicza, a to pierwszy wzywający Wydział krajowy, ażeby w porozumieniu z c. k. Rządem zbadał czy i o ile ustawa z dnia 1 listopada 1868 D. u. k. Nr. 25 wpłynęła na zubożenie ludności rolniczej, przedstawił rezultaty tych badań a ewentualnie wniosek do zmienienia powołanej ustawy o podzielnosci gruntów.

Drugi wniosek tyczy się sprawy spisów majątkowych i opieczętowań w wypadkach śmierci, podlegających opłatom podług taksy notaryalnej. Marszałek oznajmia, że wnioski te traktowane będą podług regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 93—130, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 93 komisji petycyjnej — Nr. 94 komisji petycyjnej — Nr. 95 komisji budżetowej — Nr. 96 komisji gminnej — Nr. 97 komisji petycyjnej — Nr. 98 komisji budżetowej. Co do petycyi Nr. 99 wnosi p. Bartmański odesłanie jej do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Dalsze petycje przekazał Marszałek :

Nr. 100 komisji budżetowej — Nr. 101 komisji budżetowej — Nr. 102 komisji petycyjnej — Nr. 103 komisji budżetowej — Nr. 104 komisji edukacyjnej — Nr. 105 komisji budżetowej — Nr. 106 komisji budżetowej — Nr. 107 komisji budżetowej — Nr. 108 komisji budżetowej — Nr. 109 komisji budżetowej — Nr. 110 komisji budżetowej — Nr. 111 komisji budżetowej — Nr. 112 komisji petycyjnej — Nr. 113 komisji prawniczej — Nr. 114 komisji administracyjnej — Nr. 115 komisji administracyjnej — Nr. 116 komisji edukacyjnej — Nr. 117 komisji budżetowej — Nr. 118 komisji budżetowej — Nr. 119 komisji budżetowej — Nr. 120 komisji budżetowej — Nr. 121 komisji budżetowej — Nr. 122 komisji administracyjnej — Nr. 123 komisji budżetowej — Nr. 124 komisji administracyjnej — Nr. 125 komisji budżetowej — Nr. 126 komisji budżetowej — Nr. 126 komisji budżetowej — Nr. 127 komisji budżetowej — Nr. 128—130 komisji budżetowej.

P. Bartmański wnosi, ażeby petycją Nr. 50, przydzieloną pierwotnie komisji administracyjnej, przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy jeszcze na obecnej sesji sejmowej. Izba uchwała ten wniosek.

P. Czaykowski Jan wnosi odesłanie petycji Nr. 3, przydzielonej komisji budżetowej i Nr. 46, przydzielonej pierwotnie komisji petycyjnej, do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. ks. Chełmeckiego o wezwanie do c. k. Rządu, aby na remunerowanie katechetów w szkołach ludowych wstawiał rok rocznie 24.000 zł. w budżet państwowy.

Wnioskodawca p. ks. Chełmecki uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do osobnej komisji z 5 członków wybrać się mających.

P. Bartmański wnosi odesłanie rzeczzonego wniosku do komisji edukacyjnej.

Izba 46 głosami przeciw 31 przyjmuje wniosek p. Bartmańskiego.

Z porządku dziennego następuje :

Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 24 znaczniejszych miast i miasteczek. Sprawozdawcą komisji administracyjnej jest p. Czaykowski Jan.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Następuje rozprawa szczegółowa. Marszałek oznajmia, że w tym przedmiocie postąpi podług przyjętej na wniosek p. Bartmańskiego na poprzedniem posiedzeniu przez Izbę uchwały, ażeby głosować en bloc nad całą ustawą z wyjątkiem tych paragrafów, do których czynione będą poprawki.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 1, który opiewa :

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§ 1.

Budowy wymagające kon-
w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne lub na prawa sąsiadów, potrzebnym jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowie, wykonywane na cele publiczne kosztem państwa, kraju, powiatu, lub kosztem funduszu publicznego, niemniej budowie kolei żelaznych, wykonywane za przyzwoleniem władz, do tego powołanych.

Przy budowlach tego rodzaju należą do zakresu działania gminy tylko czynności, co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesantów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy.

P. Fruchtmann czyni do 2 ustępu rzeczonego paragrafu poprawkę zamiast słów „kosztem państwa, kraju, powiatu“ ma być „przez państwo, kraj lub powiat“ z opuszczeniem słów „lub kosztem funduszu publicznego.“

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan zgadza się na tę poprawkę imieniem komisji.

Izba uchwała § 1 wraz z poprawką p. Fruchtmanna t. j. w następującem brzmieniu:

§ 1.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnem jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowle, wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowle kolei żelaznych, wykonywane za przyzwoleniem władz, do tego powołanych.

Przy budowlach tego rodzaju należą do zakresu działania gminy tylko czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesantów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 2 i 3, które uchwała Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 4., który opiewa jak następuje:

§. 4.

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§ 3) mogą być wykonane tylko roboty mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne i wewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie pomniejszych naprawy pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu.

Do § 4. ustępu ostatniego czyni p. Fruchtmann poprawkę, aby zamiast „wreszcie pomniejszych naprawy pieców“ przyjąć słowa „wreszcie przestawianie pieców.“

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan zgadza się na tę poprawkę imieniem komisji a Izba przyjmuje cały § 4 z poprawką p. Fruchtmanna t. j. w następującem brzmieniu:

§ 4

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§ 3) mogą być wykonane tylko roboty mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne i wewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przestawianie pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 5, który opiewa.

§ 5.

Linia regulacyjna i poziom.
Wywłaszczenie.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tém podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch egzemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów, którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onęj naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien.

Orzeczenie o wywłaszczeniu (§ 365 ust. cywil.) należy do władzy politycznej.

Gdy w tych przypadkach, co do wysokości wynagrodzenia ugodą do skutku nie przyszła, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie, co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacji budowniczej.

Jeżeli budujący zajmuje grunt obcy pod budowę, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaże, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

P. Skałkowski czyni następującą poprawkę do tego paragrafu:

§ 5.

Plan regulacyjny.

Rada gminna obowiązana jest w przeciągu pięciu lat od wejścia w życie téj ustawy uchwalić plan regulacyjny miasta.

W tym celu zwierzchność gminna urządzi oględziny. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z asesorami i znawcami technicznymi i sanitarnymi. Strony interesowane otrzymują zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

W razie uznanej potrzeby może Rada gminna polecić zwierzchności gminnej przeprowadzenie ponownego dochodzenia miejscowego, a następnie uchwalić zmianę lub uzupełnienie planu regulacyjnego.

Przy sporządzeniu tego planu przestrzegać należy:

- 1) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymogom;
- 2) aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenie nieczystości zostało w system ujęte;
- 3) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe;
- 4) aby w odbudować się mającej części miasta, zniszczonej pożarem lub wylewem, usunąć ile możności wszystko, co by mogło grozić ponowniem się klęski.

Po przemówieniu sprawozdawcy, który wnosi ażeby nad poprawką p. Skałkowskiego zawiesić rozprawę dopóki § 61 nie przyjdzie pod rozprawę z powodu, że wspomniana poprawka stoi w związku z postanowieniem § 61, Izba przyjmuje § 5 w całości i brzmieniu przez komisją podaném.

P. Skałkowski zgadza się na to i zapowiada poprawkę do § 61.

Sprawozdawca p. Czaykowski czyta § 6, który Izba przyjmuje w treści i brzmieniu przez komisją przedstawioném.

Odczytane przez sprawozdawcę §§ 7 do 15 przyjmuje Izba bez rozprawy, wraz z poprawkami stylistycznymi komisji do § 11.

P. Madeyski zapytuje, w jakim brzmieniu opiewa § 11. Marszałek wyjaśnia, że poprawka jest czysto stylistyczną.

P. Jasiński Józef wnosi odczytanie tych §§, w których zachodzą poprawki stylistyczne lub błędy druku. Izba uchwała wniosek p. Jasińskiego.

W skutek téj uchwały czyta sprawozdawca przyjęty już przez Izbę § 11, który opiewa:

§ 11.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zmierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisijném zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych ma zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa. W uchwale konsens na budowę udzielającej należy wyraźnie wymienić zarzuty, z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa, dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymaną, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzoną (§§ 340, 341, 342 ust. cywil.)

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 16, który opiewa jak następuje:

§ 16.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg publicznych i kolei żelaznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg państwowych lub kolei żelaznych mają być zastosowane przepisy w téj mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

Izba przyjmuje § 16 w tém brzmieniu bez rozprawy.

Sprawozd. p. Czaykowski Jan czyta §. 17. P. Skałkowski czyni następującą poprawkę do 3 ustępu:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp trzeci § 17 ma opiewać:

Przy piętrowych i innych znaczniejszych budowlach obowiązany jest budujący ustanowić takiego kierownika.

Izba popiera tę poprawkę.

Sprawozdawca przemawia przeciw téj poprawce.

Gdy nikt głosu nie żąda, zamyka Marszałek rozprawę nad § 17 a Izba przyjmuje ustęp 1, 2, 3 4 i 5 §fu 17 w brzmieniu, w jakim go komisya przedstawiła, odrzucając poprawkę p. Skałkowskiego do 3 ustępu rzeczzonego paragrafu.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta §§ 18 i 19, które Izba przyjmuje bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta § 20, który opiewa jak następuje:

§ 20.

Materyał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materyału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru lub drzewa.

Jeżeli zachodzą pomienione stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznaczy części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materyału ogniotrwałego.

P. Fruchtmann czyni poprawkę następującej treści:

Do §. 20. alinei 2 dodać należy: „Jednak i w budynkach drewnianych ściany przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, mają być z cegieł murowane.“

Izba popiera tę poprawkę i przyjmuje § 20 wraz z poprawką p. Fruchtmana.

§. 21 i 22 odczytane przez sprawozdawcę przyjmuje Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta § 23.

Po przemówieniu p. Hausnera, który wnosi opuszczenie ustępu 3 i 4 tego paragrafu i p. Bartmańskiego, który czyni dostatecznie popartą poprawkę, ażeby słowa „podwójne“ opuścić a natomiast umieścić słowo „dwuskrzydłowe“ Izba przyjmuje ustęp 1 i 2 według brzmienia komisji, odrzuca ustęp 3 a ustęp 4 przyjmuje z poprawką p. Bartmańskiego.

Przyjęty więc przez Izbę § 23 opiewa:

§. 23.

Wysokość pokojów, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2·50 m. wysokie, okna najmniej jeden metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wchodowe w pokojach najmniej 2 m. wysokie a jeden m. szerokie.

Okna w pokojach mają być dwuskrzydłowe.

Sprawozdawca czyta §§ 24 do 32, które Izba przyjmuje bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta § 33, który opiewa jak następuje :

§ 33.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możności w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione. Pochyłość nie może sięgać poniżej 60° stopnia.

Jeżeliby z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia, urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

Izba uchwała § 33 bez rozprawy.

Odczytane przez sprawozdawcę §§ 34 do 40 przyjmuje Izba bez rozprawy. § 41 prostuje sprawozdawca, a mianowicie w trzecim wierszu odpada słowo „ani“ a w szóstym wierszu odpada słowo „takięj.“ Izba przyjmuje paragraf ten tak sprostowany, który opiewa jak następuje :

§. 41.

Stodoły, szopy, drewnutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwale pokryte, nie mogą zostawać z domem mieszkalnym a w szczególności z kuchnią w bezpośredniem połączeniu, lecz muszą być od budynku mieszkalnego a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone.

Do takięj stodoły lub szopy nie mogą być dobudowane izby mieszkalne.

§§ 42, 43 i 44 odczytane przyjmuje Izba bez rozprawy wraz z poprawką komisji do § 44, który opiewa :

§. 44.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem.

W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudniami do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

Sprawozdawca czyta § 45.

P. Wodzicki H. wnosi, ażeby w ustępie 2. opuścić słowa „albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.“

Po przemówieniu p. Hausnera i sprawozdawcy p. Czaykowskiego Jana, Izba przyjmuje § 45 według brzmienia komisji.

§§ 46—48 odczytane przez sprawozdawcę przyjmuje Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca zaczyna czytać § 49 — p. Fruchtmann czyni następującą dostatecznie popartą poprawkę :

Początek tego paragrafu ma opiewać : W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki, (dalej podług wniosku komisji).

Izba przyjmuje ten paragraf wraz z poprawką p. Fruchtmanna.

Przyjęty więc przez Izbę § 49 opiewa, jak następuje :

§ 49.

Wychodki i zbiorniki
kloaczne.

W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki.

W domach piętrowych wychodki znajdować się muszą w bezpośredniem połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicznych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kloacznych, kanałów albo przyrzędów bezczkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej 2 metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cemencie z dnem nieprzepuszczalnem i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte.

§ 50 do 52 przyjmuje Izba bez rozprawy,

Sprawozdawca zaczyna czytać § 53 — p. Fruchtmann czyni dostatecznie popartą poprawkę następującej treści :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Początek § 53 ma opiewać : „Przy głównych ulicach na froncie tylko budynki główne stawiać wolno. Budynki podrzędne“ (dalej wedle projektu komisji) a w ostatniej alinei tego paragrafu liczbę „12 metrów“ zmienić na „6 metrów.“

Po przemówieniu sprawozdawcy p. Czaykowskiego Jana przeciw wniesionym poprawkom Izba przyjmuje ustęp 1 §fu 53 z poprawką p. Fruchtmanna — ustęp 2 przyjmuje w brzmieniu komisji, zaś ustęp 3 przyjmuje wraz z poprawką p. Fruchtmanna 49 głosami przeciw 47.

Przyjęty zatem przez Izbę § 53 opiewa jak następuje:

§ 53.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie i t. d., mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniejsze sześć metrów, a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

Sprawozdawca czyta § 54, który opiewa:

§ 54.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

W okręgu miejskim, w którym na ulicach głównych przy froncie stawiać wolno tylko budynki główne (§ 53), budowa domu parterowego przy głównej ulicy może być dozwolona pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie piętra było możliwe. Przepis ten jednak nie tyczy się domów położonych w ogrodzie.

P. Fruchtman czyni do tego paragrafu dostatecznie popartą poprawkę, według której ma paragraf ten brzmieć jak następuje:

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie Rada gminna może wyjątkowo dozwolnić na postawienie w tym okręgu domu parterowego, jednak tylko pod warunkiem i t. d. (dalej z projektu komisji).

Po przemówieniu p. Rożankowskiego i sprawozdawcy p. Czaykowskiego Jana, który imieniem komisji zgadza się na poprawkę p. Fruchtmana, Izba przyjmuje § 54 wraz z poprawką p. Fruchtmana t. j. w następującym brzmieniu:

§ 54.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie może rada gminna wyjątkowo dozwolnić budowę domu parterowego w tym okręgu, jednak tylko pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie piętra było możliwe. Przepis ten jednak nie tyczy się domów położonych w ogrodzie.

Następuje § 55.

Do § 55 czyni p. Rożankowski poprawkę stylistyczną, t. j. zamiast słowa „na“ w 1 wierszu wstawić słowo „przy“. Izba przyjmuje ten paragraf z poprawką p. Rożankowskiego.

Sprawozdawca czyta § 56, które Izba przyjmuje bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta § 57, który opiewa:

§ 57.

Niezabudowane grunta.

Na ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach i placach zostały oparkanione lub ogrodzone.

P. Rożankowski czyni następującą stylistyczną poprawkę: Na początku §. 57 opuścić słowo „Na“ a umieścić słowo: „Przy“.

Izba uchwała § 57 z poprawką stylistyczną p. Rożankowskiego.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta §§ 58, 59 i 60, które Izba przyjmuje bez rozprawy.

Do § 61 czyni p. Skałkowski dostatecznie popartą poprawkę, według której paragraf ten ma brzmieć jak następuje:

§ 61.

Plan regulacyjny.

Rada gminna obowiązana jest w przeciągu pięciu lat od wejścia w życie téj ustawy uchwalić plan regulacyjny miasta.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z asesorami i znawcami technicznymi i sanitarnymi. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

W razie uznanéj potrzeby może Rada gminna polecić zwierzchności gminnej przeprowadzenie ponownego dochodzenia miejscowego, a następnie uchwalić zmianę lub uzupełnienie planu regulacyjnego.

Przy sporządzeniu tego planu przestrzegać należy:

1. aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymogom;
2. aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzanie nieczystości zostało w system ujęte.
3. aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe;
4. aby w odbudować się mającej części miasta, zniszczonej pożarem lub wylewem, usunąć ile możności wszystko, coby mogło grozić ponowieniem się klęski.

Po przemówieniu sprawozdawcy za wnioskiem komisji Izba odrzuca poprawkę p. Skałkowskiego a przyjmuje cały § 61 jak i następny § 62 według brzmienia, w jakim te paragrafy komisya przedstawiła.

Sprawozdawca czyta § 63 — p. Hausner wnosi, ażeby opuścić ten paragraf.

Po przemówieniu pp. Wodzieckiego Henryka, Chrzanowskiego za a pp. Popiela Michała, Paszkowskiego i Romera przeciw wnioskowi p. Hausnera, zamyka Marszałek rozprawę. Następnie przemawia sprawozdawca p. Czaykowski Jan uzasadniając potrzebę § 63 a Izba przyjmuje cały § 63 podług brzmienia komisji.

Do § 64 czyni p. Rożankowski poprawkę stylistyczną następującej treści:

W § 64 ustępie 2 zamiast słów „zabudowanych i na ulicach obok chodników“ umieścić słowa „otoczonych budynkami i przy ulicach obok chodników“, Izba przyjmuje § 64 wraz z poprawką stylistyczną p. Rożankowskiego.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan zaczyna czytać § 65 — p. Skalkowski czyni do tego paragrafu poprawkę następującej treści: dodać w 3 ustępie do słowa „znawcy“ słowo „technicznego.“

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba przyjmuje ten paragraf wraz z poprawką p. Skalkowskiego.

Sprawozdawca czyta § 66 — p. Fruchtmann wnosi opuszczenie tego paragrafu.

Po przemówieniu sprawozdawcy przyjmuje Izba rzeczony paragraf podług wniosku komisji.

§ 67 przyjmuje Izba z dostatecznie popartą poprawką stylistyczną p. Jasińskiego Józefa następującej treści: W 3 alinei zamiast słowa „rzeczoznawców“ ma być słowo „znawców.“

§ 68 przyjmuje Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 69 — p. Hausner wnosi opuszczenie pierwszego ustępu tego paragrafu — a natomiast § 69 ma brzmieć jak następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: § 69 ust. bud. ma opiewać następująco: Właściciel budynku zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom lub zanieczyszczeniom tegoż, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego i sprawozdawcy przeciw wnioskowi p. Hausnera, przemawia p. Hausnera dla sprostowania faktu a Izba przyjmuje § 69 w tém brzmieniu w jakim przez komisją przedstawiony został.

Sprawozdawca czyta § 70 — p. Waygart czyni do tego paragrafu dostatecznie poparty dodatek i rezolucją:

Wysoki Sejm raczy do § 70 ustawy budowniczej uchwalić następujący dodatek: i zastosuje się przytém co do zawiadomienia c. k. sądu, w obrębie którego budynek rozebrać się mający jest położony, do rozp. minist. z 2 września 1856 l. 164 D. p. p.

Zarazem uchwali Wysoki Sejm następującą rezolucją: Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozporządzenie c. k. Ministerstwa z 2 września 1856 l. 164 D. p. p. dotyczące postępowania przy rozbiuranii budynków upadkiem grożących wydane dla okręgu administracyjnego krakowskiego, rozciągnięte zostało także na dawny okręg administracyjny lwowski.

Marszałek oznajmia, że rezolucya p. Waygarta nie mająca żadnej styczności z tym paragrafem wzięta będzie pod rozprawę dopiero po ukończeniu rozprawy nad całą ustawą.

Gdy nikt więcej głosu nie żąda, zamyka Marszałek rozprawę. Po przemówieniu sprawozdawcy, który jest przeciwny dodatkowi p. Waygarta a co do rezolucyi zgadza się na nią imieniem komisji, Izba przyjmuje cały § 70 według brzmienia komisji, odrzuca zaś dodatek p. Waygarta.

§ 71 przyjmuje Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta § 72 wraz z dodatkiem komisji do ostatniego ustępu tego paragrafu.

Po przemówieniu p. Dunajewskiego, który sprzeciwia się znacznej ilości instancyj i oznajmia, że byłby za opuszczeniem całego rozdziału IV i uczyniłby wniosek, ażeby komisya zmieniła zupełnie cały ten rozdział zmniejszając ilość instancyj, gdyby nie obawa, że Rząd odmówiłby sankcyi tak zmienionej ustawie. Następnie interpeluje w tym względzie komisarza rządowego, który przemawia i oświadcza, że Rząd byłby przeciwny tój zmianie proponowanej przez p. Dunajewskiego. W skutek

tego oświadcza p. Dunajewski, że wniosku tego już nie uczyni. Izba przyjmuje cały § 72 wraz z dodatkiem przez komisją postawionym t. j. w następującym brzmieniu:

§. 72.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są kierownicy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§ 17).

Pozwolenia na budowę (konsensy) udziela zwierzchność gminna.

Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminnej może być wniesiony rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

Przy budowlach, wymienionych w ustępie drugim, § 1. ma zwierzchność gminna, jeżeli przeciw wykonaniu budowy nie zachodzi żadna przeszkoda, zawiadomić o tem władzę budującą, a względnie dotyczący zarząd kolei żelaznej. Jeżeli zaś przeciw zamierzonej budowie wniesione zostaną zarzuty i takowe usunąć się nie dadzą, natenczas ma polityczna władza powiatowa wydać po wysłuchaniu zarządu budowy, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, orzeczenie względem zarzutów, które nie pochodzą z tytułu prawa prywatnego, zaś co do zarzutów z tego tytułu pochodzących postąpić podług postanowień § 11.

§ 73 przyjmuje Izba wraz z poprawką stylistyczną komisji bez rozprawy t. j. w następującym brzmieniu:

§ 73.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

1. Rozstrzyga rekursy wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§ 72);
2. zatwierdza plany budynków, na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§ 20);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§ 43);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§ 44);
6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§ 60);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§ 61);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnieniem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§ 49);

10. oznacza materiały, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzają chodniki (§ 56);
11. oznacza taksy, jakie uiszczają mają właściciele nowo wybudowanych domów z powodu oględzin poprzedzających konsens na użycie budynku (§ 67).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, na ręce naczelnika gminy wnieść się mającego, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§ 74 przyjmuje Izba bez rozprawy.

Do § 75 czyni p. Romer dostatecznie popartą poprawkę, ażeby w 2 ustępie opuścić słowa „za pośrednictwem Wydziału powiatowego“ a natomiast wstawić słowa „za pośrednictwem naczelnika gminy.“

Po przemówieniu sprawozdawcy przeciwko tej poprawce Izba przyjmuje ustęp pierwszy §fu 75 według wniosku komisji, odrzuca poprawkę p. Romera do ustępu drugiego §fu 75 a przyjmuje ustęp 2. §fu 75 według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta przez komisją dodany § 76, który Izba przyjmuje bez rozprawy.

§§ 77 do 80 przyjmuje Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta § 80 — p. Fruchtmann wnosi następującą dostatecznie popartą poprawkę :

§ 80. Jeżeli właściciel budynku pomimo powtórnego napomnienia — w terminie oznaczonym nie uczyni zadość prawomocnemu poleceniu i t. d. (dalej wedle wniosku komisji).

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba przyjmuje cały § 80 podług wniosku komisji a odrzuca poprawkę p. Fruchtmanna.

§. 81 (a teraz § 82) przyjmuje Izba bez rozprawy.

Rozdział VII i § 83 przyjmuje Izba bez rozprawy.

Z pomiędzy zapisanych do ustępu i tytułu ustawy mowców zabiera głos najprzód p. Bieliński i czyni dostatecznie poparty wniosek, ażeby do wyliczonych w ustępie i tytule miast zaliczyć także miasto Sanok. Następnie czyni p. Dydyński dostatecznie poparty wniosek o rozciągnięcie tej ustawy na Wieliczkę, p. Polanowski o rozszerzenie tej ustawy na miasto Sokal, p. Łukasiewicz o rozszerzenie tej ustawy na miasto Krosno a w końcu p. Hausner o rozciągnięcie wspomnianej ustawy także na miasto Zaleszczyki. Wnioski te zostały dostatecznie poparte.

P. Łukasiewicz czyni prócz tego następujący wniosek: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się Wydział krajowy, ażeby za pośrednictwem Wydziałów powiatowych wystosował wezwania do naczelników znaczniejszych gmin miejskich, których ustawa budownicza na dzisiejszym dniu uchwalona obowiązująca nie ma, ażeby spowodowali uchwały reprezentacji miejskich, czy ustawę tę dla swych stosunków za odpowiednią uważają.

Marszałek zapowiada, że wniosek ten będzie, po ukończeniu rozprawy nad tą ustawą, wzięty pod obradę.

P. Rożankowski sprzeciwia się wnioskowi p. Polanowskiego.

P. Chrzanowski jest za rozciągnięciem téj ustawy tylko na miasto Sanok, Wieliczkę i Zaleszczyki. P. Romanowicz czyni dostatecznie poparty wniosek, ażeby wnioski powyższe odesłać do komisji, która ma rozpoznać i zbadać potrzeby rozszerzenia téj ustawy na powyższe 5 miast.

Po przemówieniu p. Krasickiego za wnioskiem p. Chrzanowskiego i p. Romanowicza, tudzież p. Chrzanowskiego (2 razy), p. Rożankowskiego (2 razy), Łukasiewicza i sprawozdawcy, który jest za rozszerzeniem téj ustawy także na miasta Sanok, Wieliczkę, Zaleszczyki i Sokal, zamyka Marszałek rozprawę. Izba odrzuca wniosek p. Romanowicza a przyjmuje tytuł i wstęp ustawy podług wniosku komisji z rozszerzeniem jęj także na miasta Sanok, Wieliczkę, Zaleszczyki, Sokal i Krosno.

Następnie przyjmuje Izba całą ustawę en bloc w 2 czytaniu wraz z poprawkami uchwalonemi, odrzuca rozolucyą p. Waygarta 42 głosami przeciw 39 jak i wniosek p. Łukasiewicza J. Na wniosek p. Bartmańskiego o zamknięcie posiedzenia z powodu spóźnionej pory, zamyka Marszałek posiedzenie i zapowiada następne na 18 czerwca 1880 o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny szóstego posiedzenia

3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 18 czerwca 1880, o godzinie 10 przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszów indemnizacyjnych za lata 1878 i 1879.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzem funduszów indemnizacyjnych na rok 1880.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Rapoporta eo do środków zaradczych przeciw emigracyi do Ameryki.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza o nwołnienie aktów pośmiertnych przy spadkach niżej 300 złt. od taksy notaryalnej.
5. Pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza w sprawie ograniczenia podzielności gruntów włościańskich.
6. Trzecie czytanie projektu ustawy budowniczej dla znaczniejszych miast i miasteczek w kraju.
Sprawozdawca p. Czaykowski Jan.
7. Sprawozdanie wyborów poselskich . . . . . Sprawozdawca p. Pietruski.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 2. minut 12 po południu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i .

Sekretarz :

A l f o n s   C z a y k o w s k i .
J .   S t a d n i c k i .

Spis petycyi

po dzień 18. czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 131. Merunowicz Teofil, dziennikarz, przez posła Wolfartha, o ponowienie uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 8 października 1868 i 30 marca 1876 w przedmiocie równouprawnienia żydów z resztą ludności.
- „ 132. Ten sam przez tegoż samego posła, wyłącza potrzebę autentycznego przekładu izraeliickich ksiąg ustawodawczych i o dostarczenie na ten cel funduszów do rozporządzenia akademii nauk w Krakowie.
- „ 133. Ten sam, o wydanie ustawy znoszącej dotychczasową wolność arendarzy karczem od prestacyi danin i konkurencyi na cele gminne, szkolne i drogowe.
- „ 134. Ten sam w sprawie urządzenia kontroli nad zestawieniem pierwotnych list poborowych, nad dostawą popisowych na plac asenterunku i nad tożsamością ich osób.
- „ 135. Ten sam w przedmiocie izraeliickich ksiąg metrykalnych.
- „ 136. Ten sam, o uchwalenie rezolucyi, domagającej się zniesienia taks spadkowych i zmiany przepisów co do taks za przenoszenie własności nieruchomości, a opodatkowania natomiast giełdy i obrotów bankowych.
- „ 137. Gmina Bratkowice, powiatu stryjskiego, przez posła Bazylego Kowalskiego, o oddzielenie przysiółka Słobudki i posiadłości dworskiej Błonie od gminy Bratkowice.
- „ 138. Petycyja biskupów galicyjskich obrz. łac., przez posła ks. Arcybiskupa Wierzchleyskiego, o zmianę artykułu 14, ustawy z dnia 2 maja 1873, o stosunkach prawnych stanu naucz.
- „ 139. Morawski Floryan, członek komitetu opiekującego się zakładem „Przytulisko“, przez posła Mochnackiego, o zasiłek dla tegoż zakładu.
- „ 140. Wydział powiatowy Bochnia, przez posła Hoszarda, o wyjednanie ustawy ograniczającej wolność dzielenia parceli gruntowych.
- „ 141. Gedroic Gedeon, przez posła Fruchtmana, o zwrot potrąconej sumy 20.740 zł. za dostarczony a następnie przez Wisłę zatopiony kamień do budowy drogi lubelskiej przeznaczony.
- „ 142. Ks. Czaszyński Franciszek, proboszcz obrz. łac. w Sanoku przez p. ks. Buchwalda o orzeczenie, iż budynki ekonomiczne na probostwie sanocekiem, konkurencyja parafialna stawiać i utrzymywać jest obowiązana.

- L. 143. Medak Teodor, drożnik drogi śniatyńsko - horodeńskiej przez posła Lenartowicza, o zaopatrzenie z powodu ukończenia 39 lat służby.
- „ 144. Pełnomocnicy Jan Stodółka i Mikołaj Werhun z przedmieścia grodeckiego, przez posła hr. Badeniego, o przyspieszenie w toku będącego procesu.
- „ 145. Jaworski Jan, nauczyciel szkoły ludowej w Międzybrodziu lipnickim przez p. Thena, o zapomogę na kuracją swego syna.
- „ 146. Dr. Flieger Korneli, etnolog we Wiedniu, przez posła Romanowicza, o subwencją na dalsze kształcenie się w Paryżu.
- „ 147. Ks. Stojałowski Stanisław, wydawca pism ludowych „Wieniec“ i „Pszczółka“, przez posła Sawczyńskiego, o subwencją.
- „ 148. Nauczyciele szkół ludowych okręgu mościckiego, przez posła Sawczyńskiego, o zapomogę lub bezprocentową zaliczkę.
- „ 149. Gmina Przemiwółka powiatu żółkiewskiego, przez posła Chełmeckiego o subwencją w kwocie 500 zł. na budowę ochrony i szkółki wiejskiej.
- „ 150. Ks. Nieświatowski Franciszek, Klecan Władysław i Lewicki Ignacy katecheci szkół tarnopolskich, przez posła Chełmeckiego, o remuneracją za udzielanie religii w tychże szkołach.
- „ 151. Zarząd Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Przemyśle, przez posła Waygarta, wnosi dodatkowo do petycji dokumenta dotyczące się szkoły przemysłowej tamtejszej.
- „ 152. Wydział krajowy intymuje petycją Epifaniasza Jaremowicza, dyetaryusza kraj. biura statystycznego, o udzielenie mu veniam aetatis.
- „ 153. Wydział powiatowy w Przemyśle przez posła hr. Krukowieckiego, o zarządzenie środków zaradczych przeciw wywłaszczaniu włościan przez bank włościański.
-

Protokół

6. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. czerwca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 113.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 5. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Wolańskiego Erazma o powstrzymanie budowy drogi krajowej z Chorostkowa do Suchostawu aż do dalszego postanowienia.

Tenże sekretarz czyta dostatecznie poparty wniosek posła Wolańskiego Władysława, wzywający Rząd, aby Radzie Państwa przedłożył nową ustawę, normującą opust podatków w razie szkód elementarnych.

Marszałek oświadcza, że z tymi wnioskami postąpi według regulaminu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycyi, od Nru 131. do Nru 153. przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 131 komisji administracyjnej, Nr. 132 komisji edukacyjnej, Nr. 133 komisji gminnej, Nr. 134 komisji administracyjnej, Nr. 135 komisji administracyjnej, Nr. 136 komisji prawniczej, Nr. 137 komisji administracyjnej, Nr. 138 komisji szkolnej, Nr. 139 komisji budżetowej, Nr. 140 komisji kultury krajowej, Nr. 141 komisji petycyjnej, Nr. 142 komisji administracyjnej, Nr. 143 komisji petycyjnej, Nr. 144 komisji petycyjnej, Nr. 145 komisji budżetowej, Nr. 146 komisji

szkolnej, Nr. 147 komisji budżetowej, Nr. 148 komisji szkolnej, Nr. 149 komisji budżetowej, Nr. 150 komisji edukacyjnej, Nr. 151 komisji edukacyjnej, Nr. 152 komisji petycyjnej, Nr. 153 komisji administracyjnej.

Co do petycji Nr. 153 wnosi poseł Krukowiecki, ażeby ją odesłać do komisji osobnej z 5 członków, wybrać się mającej. Izba popiera ten wniosek.

Poseł Paszkowski wnosi, ażeby petycją Nr. 153 odesłać do komisji bankowej.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego, p. Spławińskiego (za wnioskiem posła Krukowieckiego), posła Golejewskiego (przeciw wnioskowi p. Krukowieckiego) i posła Pławickiego (za wnioskiem p. Krukowieckiego) odrzuca Izba wniosek p. Paszkowskiego 45 głosami przeciw 39, a przyjmuje wniosek posła Krukowieckiego.

Marszałek oznajmia, że na najbliższym posiedzeniu postawi wybór dopiero co uchwalonej komisji.

Poseł Majer jako przewodniczący komisji edukacyjnej wnosi, ażeby petycje Nr. pet. 88, 89 i 148 przekazane komisji edukacyjnej odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszów indemnizacyjnych za lata 1878 i 1879. Poseł Jasiński Józef wnosi odesłać to przedłożenie rządowe do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzem funduszów indemnizacyjnych na rok 1880. P. Jasiński Józef wnosi odesłać to przedłożenie rządowe do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Rapoporta co do środków zaradczych przeciw emigracji do Ameryki. Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza o uwolnienie aktów pośmiertnych przy spadkach niżej 300 zł. od taksy notaryalnej. Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza w sprawie ograniczenia podzielności gruntów włościańskich. Poseł Tyszkiewicz uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie projektu ustawy budowniczej dla znaczniejszych miast i miasteczek w kraju.

Poseł Czaykowski Jan jako sprawozdawca czyta po polsku owe, §§fy co do których Izba przyjęła na posiedzeniu 5. z dnia 16 czerwca 1880 poprawki.

Następnie czyta po rusku te same paragrafy sekretarz poseł Turzański.

Początek uchwała Izba całą ustawę budowniczą w trzecim czytaniu i następującym brzmieniu:

„U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca przepisy budownicze dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew, następujące przepisy budownicze:

Rozdział I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§ 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąę mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnęm jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowie wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowie kolei żelaznych, wykonywane za przyzwoleniem władz do tego powołanych.

Przy budowlach tego rodzaju należą do zakresu działania gminy tylko czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesantów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy.

§ 2.

Roboty szczegółowe wymagające konsensu.

W szczególności wymagają konsensu w § 1 przepisanego następujące roboty:

- a) Dobudowanie nowej części do istniejącego budynku.
- b) Budowa studzien i piwnic.
- c) Budowa nowych lub zmiana istniejących kanałów, ścieków, jam kloaczných, wychodków i zbiorników na wodę lub nawóz.
- d) Budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów.
- e) Przeistoczenie pomieszkań na sklepy, szopy, warsztaty, budynki gospodarskie lub łazienki i odwrotnie.
- f) Przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania.
- g) Wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian.

- h) Zmiana frontu od ulicy.
- i) Wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i urządzenie wystawy sklepowej.
- k) Przeistoczenie lub podwyższenie dachu.
- l) Zmiana powały, belków, wiązań, sklepień i t. d.
- m) Stawianie słupów żelaznych, kamiennych lub drewnianych przy ulicy albo placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. d.) nad gzymsami okapowymi.
- n) Wszelkie roboty połączone z wykopami ziemnymi.
- o) Odgraniczenie i odgrodzenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§ 3.

Pomniejsze zmiany.

Pomniejsze zmiany w istniejącym budynku, które nie należą do rzędu robót w § 2 wymienionych, nie wpływają na trwałość budynku, jego bezpieczeństwo od ognia lub warunki sanitarne, wreszcie nie dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli zwierzchność gminna, którą strona interesowana ma o tym naprzód pisemnie uwiadomić, nie oznajmi do trzech dni, że do wykonania zamierzonych zmian potrzebny jest jej konsens.

Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej, uznającemu potrzebę konsensu, rekurs niema miejsca.

§. 4.

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§. 3) mogą być wykonane tylko roboty mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcji wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przestawianie pieców i ognisk na dotychczasowym miejscu.

§ 5.

Linia regulacyjna
i poziom.
Wywłaszczenie.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tym podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch egzemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice ulicy lub placu publicznego i granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów,

którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onęj naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien. Orzeczenie o wywłaszczeniu (§ 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach, co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie przyszła, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie; co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacji budowniczej.

Jeżeli budujący zajmuje grunt obcy pod budowę, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaze, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

§ 6.

Plan budowy.

Plan budowy, na którym podpisać się powinien jego autor i budujący, ma obejmować:

- a) Plan sytuacyjny, uwidoczniający położenie i granice: gruntu zabudować się mającego, przyszłego budynku, istniejących na gruncie budowlanym starych zabudowań; dziedzińców i ogrodów, sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli i oznaczeniem liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, z oznaczeniem szerokości i linii frontowych.
- b) Plan niwelacyjny a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy, z dokładnym oznaczeniem liczbami wszystkich znacniejszych wzniesień i wysokości progu drzwi wechodowych nowej budowy.
- c) Plany poziome wszystkich pięter, piwnie i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież fasadę budynku od ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykłe konstrukcje, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach.

§ 7.

Skala planów.

Wszelkie plany mają być rysowane według miary metrycznej, a mianowicie :

- a) Plany sytuacyjne obejmujące większą przestrzeń w skali 1:500 czyli 10 cm. = 50 m., przy mniejszej przestrzeni w skali 1 : 250 czyli 10 cm. = 25 m.
- b) Plany niwelacyjne co do długości, należy oznaczyć według skali planu sytuacyjnego a miarę wysokości według skali 10 razy powiększonej.
- c) Plany budowy mają być zastosowane do skali 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być w takiej skali rysowane, ażeby umożliwione było ich dokładne rozpoznanie a mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. d.

§ 8.

Wyjątek dla budowli przedmiejskich.

Przy małych budowlach przedmiejskich naczelnik gminy może wziąć za podstawę pertraktacji budowniczno-policyjnej także plany nieodpowiadające wszystkim tym warunkom, jeżeli tylko one dają trafny obraz sytuacji, kształtu i rozkładu budowli.

§ 9.

Komisyjne zbadanie planów.

W przeciągu ośmiu dni po wniesieniu podania o konsens, odpowiadającego wszelkim wymaganiom niniejszej ustawy, naczelnik gminy zarządzi przez swoje organa techniczne i administracyjne zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów, a jeżeli ustanowiony został fachowy kierownik budowy, także i w jego obecności.

W braku własnego organu technicznego, powoła naczelnik do komisyjnego badania planów jednego znawcę nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeliliby to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

Naczelnik gminy naznacza termin komisyjnego zbadania planów, wzywa do udziału osoby powyżej wskazane i jeżeli sam nie może kierować czynnością, deleguje do tego innego członka zwierzchności gminnej.

§ 10.

Postępowanie przy komisijnem zbadaniu planów.

Komisya mająca zbadać plan budowy spisze z swęj czynności protokół.

Po technicznem zbadaniu planu i wyświeceniu zachodzących wątpliwości, następuje wysłuchanie opinii sąsiadów, którzy mają być zapytani, czy i jakie zarzuty przeciw zamierzonej budowie mają.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, komisya starać się będzie o ich usunięcie w drodze ugody i wynik rokowań zapisze do protokołu.

Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisyi, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony zwierzchności gminnej, która w przeciągu dziesięciu dni po odbyciu komisyi wydać ma pisemne orzeczenie, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia. Zastrzeżone przez zwierzchność gminną warunki lub zmiany, mają być dokładnie wskazane w orzeczeniu i ile możności zaznaczone na planach, z których jeden exemplarz tak w tym wypadku jak i w razie bezwarunkowego pozwolenia pozostanie w aktach a drugi zwrócony zostanie podającemu o konsens.

Załatwienie podania w wypadkach w § 3 wskazanych, nastąpić musi w trzech dniach.

§ 11.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisijnem zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa.

W uchwale, konsens na budowę udzielającej, należy wyraźnie wymienić zarzuty, z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa, dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymana, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzona (§§ 340, 341, 342 ust. cywil.)

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

§ 12.

Załatwienie podania o konsens.

O załatwieniu podania o konsens zawiadomi zwierzchność gminna pisemnie w każdym razie oprócz budującego, także strony interesowane.

§ 13.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być rozpoczęta dopiero wtedy, gdy orzeczenie zawierające konsens stało się prawomocnym. Prawomocnym zaś staje się to orzeczenie wtedy, jeżeli do 14 dni po jego doręczeniu nie wniesiono żadnego rekursu.

§ 14.

Odnowienie konsensu.

Otrzymaany konsens na budowę gaśnie, jeżeli dozwolona w nim budowa nie została rozpoczęta w przeciągu dwóch lat po zapadłej prawomocności orzeczenia. Jeżeli budowa rozpoczęta przed upływem tego terminu przerwana została przez przeciąg dwóch lat, zwierzchność gminna ma być naprzód uwiadomiona o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy celem rozstrzygnięcia, czy budowa może być dokończona na podstawie pierwotnego planu, lub czy ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie w razie odnowienia konsensu ma być zastosowane do postanowień §§ 9 i 10.

§ 15.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, pertraktacja budownicza ma być ile możności połączona z pertraktacją przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnym zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§ 16.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg publicznych i kolei żelaznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg państwowych lub kolei żelaznych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place, posiadające ustalone linie regulacyjne.

Rozdział II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§ 17.

Kierownictwo budowy.

Przy każdej budowie należy do samoistnego wykonania robót murarskich i ciesielskich używać tylko murarzy i cieśli posiadających przepisaną w ustawie przemysłowej koncesyjną.

Jeżeli do wykonania budowy ustanowiony zostaje kierownik, upoważniony w myśl ustawy przemysłowej do wykonywania takich czynności, budujący jest obowiązany uwiadomić o tém naczelnika gminy i wskazać nazwisko kierownika. Wszelka zmiana w tém kierownictwie ma być także podana do wiadomości naczelnika.

Przy znaczniejszych budowlach naczelnik gminy może znağlić budującego do ustanowienia takiego kierownika.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchybienie przeciw przepisom téj ustawy.

Odstąpienie od zatwierdzonych planów jest dozwolone tylko w wypadkach, w których według § 3 wystarcza uwiadomienie zwierzchności gminnej. Każde jednak odstąpienie od planu zatwierdzonego ma być podane do wiadomości zwierzchności gminnej.

§ 18.

Skład materiałów budowlanych.

Bez pozwolenia naczelnika gminy nie wolno składać na ulicy lub placu publicznym ani rumowiska ani materiału budowlanego.

Udzielając takie pozwolenie naczelnik może ustanowić stosowną opłatę, która wpływać ma do funduszu przeznaczzonego na utrzymanie ulic i placów w stanie odpowiednim.

W żadnym wypadku pozwolenie na zajęcie kawałka ulicy lub placu nie może pociągać za sobą dotkliwej ujemy dla komunikacyi publicznej.

§ 19.

Środki do utrzymania porządku.

Miejsce budowy przy ulicach lub placach publicznych należy na czas jej trwania zamknąć od tychże parkanem lub w inny stosowny sposób.

Budujący jest obowiązany uwiadomić naczelnika gminy o rozpoczęciu budowy tak weześnie, by zarządzone być mogły środki potrzebne do utrzymania porządku.

Przy budowlach i naprawie ścian przypierających do ulic lub placów publicznych, winien budujący ustawić przepisane znaki ostrzeżenia, a nadto w przypadkach, w których nieuniknioném staje się chwilowe przerwanie komunikacyi publicznej, dać baryerę, w nocy zaś oświetlić miejsce budowy latarnią.

§ 20.

Materiał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materiału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru lub drzewa.

Jednak w budynkach drewnianych ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, mają być z cegieł murowane.

Jeżeli zachodzą pomienione stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznaczy części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materiału ogniotrwałego.

Grubość murów.

§ 21.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczona w planach budowy, a komisya badająca plany orzeknie, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu lub musi ulec zmianie.

Jeżeli mury są ceglane, grubość ich w mieszkalnych budynkach (niepiętrowych) tudzież w piętrowych na piętrze najwyższem powinna wynosić co najmniej: przy ścianach zewnętrznych 45 cm. a przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają, 30 cm. Na każdym niższem piętrze, licząc zgóry na dół, powinna być grubość murów powiększona o 15 cm.

Grubość filarów z cegły powinna wynosić najmniej 75 cm.; węższe filary muszą być z ciosu sporządzone.

Mury fundamentów powinny być o 15 cm. grubsze aniżeli spoczywające na nich ściany.

Powyższe miary odnoszą się do murów w stanie surowym, niewyprawionych.

§ 22.

Zbadanie gatunku materiału budowlanego.

Gatunek materiału do budowy użyć się mającego może być w każdej chwili przez naczelnika gminy zbadany. Jeżeli gatunek materiału nie odpowiada warunkom bezpieczeństwa lub zdrowia, naczelnik ma zastanowić budowę aż do sprowadzenia materiału w gatunku odpowiednim, co urzędownie ma być sprawdzone.

§ 23.

Wysokość pokoiów, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2·50 m. wysokie, okna najmniej jeden metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wchodowe w pokojach najmniej 2 m. wysokie a jeden m. szerokie.

Okna w pokojach mają być dwuskrzydłowe.

§ 24.

Podłoga parterowych pokoiów.

Podłoga parterowych pokoiów powinna w budynkach mieszkalnych leżeć przynajmniej 30 cm. po nad powierzchnią terenu budowlanego, a w miejscach wystawionych na częsty wylew wód, wznosić się przynajmniej o pół metra nad zwykły stan wody w czasie wylewu.

§ 25.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami powinny być sklepione. Wzbronionem jest budowanie piwnic pod ulicą lub placem publicznym, urządzenie wchodu do piwnic od ulicy lub placu publicznego, wreszcie urządzenie drzwi leżących.

Okna piwniczne ku ulicy lub placowi publicznemu muszą być tak urządzone, ażeby nie przeszkadzały komunikacji publicznej, nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu i nie szpeciły ulicy lub placu.

§. 26.

Zamieszkanie piwnic.

Urządzenie pomieszczeń w piwnicach jest wzbronione. Na warsztaty, kuchnie i stajnie mogą być użyte sklepione piwnice tylko w takim razie, jeżeli ich wysokość od podłogi do podniebienia w sklepieniu wynosi $2\frac{1}{2}$ metra a powała sięga o 75 cm. po nad poziom ulicy.

Powietrze i światło muszą mieć dostateczny przystęp do takich piwnic za pomocą okien do otwierania.

§. 27.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacja do wszystkich mieszkań, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę. Schody mają być przynajmniej jeden metr szerokie. Wysokość stopni na schodach nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., szerokość nie mniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwe.

Wzbronione są komórki pod schodami, tudzież ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą, drzwi na strych prowadzące powinny być żelazne, albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w ogniotrwałej osadzie; drzwi leżące do podnoszenia są wzbronione.

§. 28.

Powała.

W budynkach mieszkalnych powała strychowa powinna być urządzona ogniotrwale z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Podłoga w tych budynkach musi być na każdym piętrze oddzielona od niżej położonej powały warstwą suchego nasypu.

§. 29.

Pomieszczenia na poddaszu.

Pomieszczenia w obrębie poddasza czyli strychu są wzbronione.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w domach, których dachy mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednak

tylko wtedy, jeżeli te domy są na mieszkanie dla jednej rodziny urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone a pokoje te od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowymi i tynkowanymi ścianami oddzielone i odpowiadają warunkom sanitarnym.

§. 30.

Latarnie w dachu.

Latarnie czyli klatki okien w dachu do oświetlenia schodów z góry, powinny być w budynkach murowanych całkowicie z cegły murowane i ogniotrwałe od poddasza zamknięte. Ramy i pręty przedziałowe u takich okien należy z żelaza sporządzić.

§. 31.

Kominy.

Kominy muszą być murowane. Ściany kominów powinny być najmniej 15 cm. grube. Wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a w obrębie strychu zewnętrzna część wyprawiona.

Zakładanie kominów na belkach lub podkładach drewnianych jest wzbronione, a wszelkie drzewo powinno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina.

Wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest wzbronione.

§. 32.

Otwór kominów.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. w przekroju okrągłym, jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, średnica kominów wąskich ma wynosić najmniej 20 cm.

Każdy komin powinien sięgać po nad grzbiet dachu ogniotrwałego przynajmniej 50 cm. a dachu nieogniotrwałego przynajmniej jeden metr.

§. 33.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możności w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione. Pochyłość nie może sięgać poniżej 60° stopnia.

Jeżeli z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia, urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

§. 34.

Kominy fabryczne.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk mają być tak urządzone, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 35.

Kominy wąskie (cylindrowe).

Wąskie (cylindrowe) kominy powinny poczynać się w piwnicach, a gdzie piwnic nie ma, w parterze.

Nad podłogą, gdzie się te kominy poczynają, również na strychu, powinny one być $1\frac{1}{2}$ metra nad posadzką lub polepą zaopatrzone w podwójne, żelazne, szczelnie na klucz zamykać się dające drzwiczki do czyszczenia.

Jeżeli w pobliżu tych drzwiczek znajduje się materiał drewniany, powinien być ogniochronnie osłonięty.

§. 36.

Ilość kominów.

W budynkach piętrowych ilość przewodów kominowych powinna odpowiadać liczbie piątr tak, by do jednego przewodu nie wchodził dym z ognisk dwóch piątr.

§. 37.

Piece piekarskie, wędzarnie.

Piece piekarskie i w ogóle piece dla celów przemysłowych, powinny być umieszczone w lokalu sklepionym. Posadzka przed ogniskiem powinna być ogniotrwale urządzona.

W wędzarniach ściany muszą być sporządzone z ogniotrwałego materiału i zaopatrzone w drzwi żelazne lub co najmniej blachą od środka obite.

Zawieszanie wędlin jest tylko na hakach lub prętach żelaznych dozwolone.

§. 38.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe powinny ile możności stać w odrębnym zabudowaniu. Stanowczo wzbronione jest ustawienie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, niemniej urządzenie sklepień lub pował nad nimi.

§. 39.

Piece pokojowe.

Piece pokojowe, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, powinny być podmurowane na 30 cm. a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę od ognia zabezpieczyć.

Wzbronione jest używanie pieców żelaznych tam, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Wzbronionem jest także zastępywanie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku i prowadzenie takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzenia dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub inne miejsce otwarte.

§. 40.

Kuchnie.

Podłoga w kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

Nad ogniskiem otwartém umieścić należy murowaną albo blaszaną kapę tak, by po wszystkich stronach o 30 cm. po za krawędzie wystawała. Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełazowymi.

W kuchniach tak zwanych angielskich mają być urządzone celem odprowadzania pary otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 41.

Stodoły, szopy, drewnitnie
i t. p.

Stodoły, szopy, drewnitnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwale pokryte, nie mogą zostawać z domem mieszkalnym, a w szczególności z kuchnią w bezpośredniem połączeniu, lecz muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone.

Do takiej stodoły lub szopy nie mogą być dobudowane izby mieszkalne.

§. 42.

Suszarnie, cegielnie i piece
do wypalania wapna.

Suszarnie na owoce, len lub konopie powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna powinny zawsze stać po za obrębem obszaru miejskiego.

§. 43.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków muszą w ogóle być pokrywane łupkiem, dachówką, blachą lub innym ogniotrwałym materiałem.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrywania dachów jest wyjątkowo tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 20 tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy domów.

W takim razie oznaczy Rada gminna części obszaru miejskiego, w których dachy domów mają być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym.

§. 44.

Wyjątek od obowiązku
pokrywania dachów ognio-
trwałym materiałem.

W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudnemi do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

§. 45.

Pokrywanie dachów słomą. Pokrywanie dachów słomą jest w ogóle wzbronione nawet co do zabudowań gospodarskich.

Tylko na przedmieściach zupełnie oddzielonych może naczelnik gminy wyjątkowo udzielić pozwolenia do pokrycia dachu słomą dla ludności uboższej, jeżeli odległość jednego budynku od drugiego odpowiada warunkom bezpieczeństwa publicznego, albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.

§. 46.

Mury ogniochronne. W budynkach murowanych, których długość wynosi więcej jak 25 m., strych powinien być przedzielony ogniochronnym murem.

Mur ogniochronny powinien oddzielać także dachy budynków, łączących się ze sobą lub oddzielonych od siebie przestrzenią nieprzewyższającą dziesięciu metrów.

Mur ogniochronny powinien sięgać po nad dach o 35 cm.

Przejsia znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu muszą być zaopatrzone w drzwi żelazne, ogniotrwale osadzone i na obie strony otwierać się dające.

§. 47.

Wiązanie dachowe. Wiązanie dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego. Ani w powałę ani w mur nie wolno wpuszczać żadnych drewnianych części konstrukcyi dachów.

§. 48.

Rynny. Od ulic i placów publicznych dachy budynków mają być zaopatrzone w rynny odpowiednich rozmiarów z kruszcu lub innego nieprzemakalnego materiału.

Rury spustowe powinny być jak najbliżej muru urządzone i ile możności wprost do kanału wprowadzone, a jeżeliby to połączone było z trudnościami na uwzględnienie zasługującymi, to w takim razie wylot ma być najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieszczony.

§. 49.

Wychodki i zbiorniki kloaczne. W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki.

W domach piętrowych wychodki znajdować się muszą w bezpośrednim połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być

urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicznych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kloaczych, kanałów albo przyrządów beczkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej 2 metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cemencie z dnem nieprzepuszczalnym i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte.

§. 50.

Odpływ nieczystości z budynków.

Odprowadzanie wszelkich nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet w starych budynkach.

§. 51.

Balkony i ganki.

Przy budowie balkonów i ganków naczelnik gminy jest obowiązany czuwać nad tem, ażeby nie ucierpiała ani komunikacja publiczna, ani regularny kierunek ulicy.

Ganki w budynkach murowanych, jeżeli służą za wyłączną komunikacją do pomieszczeń, muszą być ogniotrwale urządzone.

§. 52.

Przedmioty za linię frontową ulicy sięgające.

Schody przed domami, kraty i poręcze jakoteż inne tego rodzaju przedmioty nie powinny wystawać po za linię frontową ulicy.

Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 2 do 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały. W ten sam sposób mają być urządzone drzwi, na zewnątrz od ulicy otwierane.

§. 53.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie itd., mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko

przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m., a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

§. 54.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie może Rada gminna wyjątkowo dozwolić budowy domu parterowego w tym okręgu, jednak tylko pod warunkiem wyprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie piętra było możliwe. Przepis ten jednak nie tyczy się domów położonych w ogrodzie.

§. 55.

Cofnięcie budynków głównych od frontu.

Budynki główne przy ulicach głównych (§. 53) należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej tych ulic. Jeżeli przed takimi budynkami ma być urządzony ogród lub zajazd, cofnięcie od frontu może być dozwolone pod następującymi warunkami:

- a) budynek cofnięty powinien być tak budowany, jak to dla domów przepisano;
- b) odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 3 m., a plac ten nie może być użyty na budynki podrzędne, magazyny, składy lub w inny sposób szpecący;
- c) od ulicy budynek powinien być odgraniczony sztachetami.

§. 56.

Chodniki.

Budujący jest obowiązany urządzić przed swoim domem chodnik, którego późniejsze utrzymanie w dobrym stanie należy do gminy.

Z jakiego materiału chodnik ma być urządzony, oznacza rada gminna.

§. 57.

Niezabudowane grunta.

Przy ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach i placach zostały oparknione lub ogrodzone.

§. 58.

Fasady domów.

Fasady domów frontowych powinny być ile możności zgodne z zasadami dobrego smaku. Wzbronioném jest używanie takich kolorów, które jaskrawością szpecą widok albo oczy rażą.

§. 59.

Studnie.

Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają i nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię, jeżeli takowa urządzona być może w przepisanej w §. 49. odległości od jam kloaczných, kanałów i gnojowisk.

§. 60.

Zabudowanie znacznieszego obszaru.

Jeżeli na budowę ma być użyta część znacznieszego obszaru do zabudowania przeznaczonego, właściciel tego obszaru jest obowiązany postarać się najpierw o zatwierdzenie podziału tego obszaru na parcele budowlane. W tym celu winien przedłożyć naczelnikowi gminy w dwóch exemplarzach plan podziału na parcele z oznaczeniem wymiaru całego obszaru i pojedynczych parceli, niemniej plan sytuacyjny i niwelacyjny. Naczelnik gminy zarządzi oględziny a spisany protokół przedłoży Radzie gminnej, która zatwierdzi projektowany podział bezwarunkowo lub z pewnemi zastrzeżeniami.

Przy zatwierdzeniu planów takiego podziału powinny być uwzględnione potrzeby komunikacji publicznej, bezpieczeństwo przyszłych budynków na wypadek pożaru i ich warunki sanitarne.

Jeżeli celem stosownego podziału gruntu na parcele budowlane nastąpić ma na żądanie właściciela sprostowanie lub rozszerzenie przylegającej ulicy, albo utworzenie nowej ulicy, grunt ten przeryznającej, właściciel obowiązany jest potrzebną na to przestrzeń gruntu odstąpić gminie bezpłatnie, jednak nie w większej szerokości jak 20 metrów.

Gdyby zaś ze względów publicznych uznana została potrzeba utworzenia nowej ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzenia istniejącej ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

W każdym razie, jeśli strony o kwotę wynagrodzenia się nie zgodzą, oznaczona będzie takowa sądownie.

§. 61.

Odbudowanie zniszczonych części miasta.

W razie zniszczenia całej części obszaru miejskiego wskutek pożaru, wylewn lub innych wypadków elementarnych, zwierzchność gminna ma przed odbudowaniem zniszczonych domów sporządzić plan regulacyjny téj części.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny odbudować się mającej części. W skład komisji wchodzi naczelnik

gminy lub jego zastępca z asesorami i znawcami. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

§. 62.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego zwierzchność gminna przestrzegać będzie głównie następujących okoliczności:

1. aby w odbudować się mającej części usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości grozić mogło ponowieniem się klęski w tak znacznych rozmiarach;
2. aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymaganiom;
3. aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenie nieczystości zostało w system ujęte;
4. aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 63.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynków słomą pokryć się mających, budujący jest obowiązany oddzielić szeregiem drzew taki budynek od innych budynków swoich i sąsiednich.

§. 64.

Plantacye.

Zwierzchność gminna jest obowiązana pielęgnować starannie istniejące plantacye i urządzać ile możności nowe na pustych placach należących do gminy.

Gdzie na to stosunki miejscowe zezwalają, obowiązana jest zwierzchność gminna zasadzać drzewa na placach publicznych otoczonych budynkami i przy ulicach obok chodników.

Rozdział III.

Zamieszkanie nowo wybudowanych i utrzymanie istniejących budynków.

§. 65.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkałe, ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia zwierzchności gminnej.

Przed udzieleniem takiego pozwolenia, odbyć się musi na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Komisya badająca stan budynku składać się ma z naczelnika gminy lub jego zastępcy, lekarza i technicznego znawcy. Komisya zbada, czy wykonana budowa jest zgodna z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego; poczem zwierzchność gminna według wyniku oględzin załatwi odnośną prośbę budującego.

§. 66.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkały. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany. Jeżeli w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, naczelnik gminy może udzielić pozwolenie także na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki w ostatnim ustępie §. 65 określone.

§. 67.

Taksy za oględziny.

Oględziny nowo wybudowanych domów ze strony naczelnika gminy odbywają się bezpłatnie. Tylko dla znawców uścić ma budujący takse przez Radę gminną ustanowić się mającą.

§. 68.

Oczyszczenie placu budowy.

Właściciel budynku jest obowiązany, usunąć po wykonaniu budowy własnym kosztem gruz, ziemię wykopaną i wszystkie inne przedmioty tamujące komunikacją lub zanieczyszczające ulicę albo plac publiczny, dalej doły zasypać, nadwierzony chodnik lub bruk naprawić, słowem plac lub ulicę do pierwotnego stanu przywrócić.

§. 69.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać takowy w dobrym stanie, czysto i porządnie. Mianowicie zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

§. 70.

Budynki zawaleniem się grożące.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia się, naczelnik gminy zarządzi komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i z zagrożeniem następstw prawnych (§. 81) opróżnienie i zabezpieczenie starego budynku aż do wykonania potrzebnych napraw, albo nawet całkowite lub częściowe rozebranie budynku.

§. 71.

Naprawa dachów.

W tych częściach obszaru miejskiego, w których w przyszłości tylko domy z ogniotrwałym dachem mogą być budowane

(§. 43), łątanie istniejących dachów gontowych dozwolone jest tylko w tych wypadkach, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe, a pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $\frac{1}{4}$ płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczające.

Przed rozpoczęciem łątania dachu należy uzyskać zezwolenie zwierzchności gminnej.

Rozdział IV.

Organa wykonawcze.

§. 72.

Naczelnik i zwierzchność gminy.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są kierownicy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§. 17).

Pozwolenia na budowę (konsensy) udziela zwierzchność gminna.

Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminnej może być wniesiony rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

Przy budowlach, wymienionych w ustępie drugim §. 1. ma zwierzchność gminna, jeżeli przeciw wykonaniu budowy nie zachodzi żadna przeszkoda, zawiadomić o tem władzę budującą, a względnie dotyczący zarząd kolei żelaznej. Jeżeli zaś przeciw zamierzonej budowie wniesione zostaną zarzuty i takowe usunąć się nie dadzą, natenczas ma polityczna władza powiatowa wydać, po wysłuchaniu zarządu budowy, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy orzeczenie względem zarzutów, które nie pochodzą z tytułu prawa prywatnego, zaś co do zarzutów z tego tytułu pochodzących postąpić podług postanowień § 11.

§. 73.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

1. Rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§. 72);
2. zatwierdza plany budynków, na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§. 20);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§. 43);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 44);

6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 60);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 61);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnianiem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 49);
10. oznacza materiały, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzać mają chodniki (§. 56);
11. oznacza taksy, jakie uiszczać mają właściciele nowo wybudowanych domów z powodu oględzin, poprzedzających konsens na użycie budynku (§. 67).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, na ręce naczelnika gminy wnieść się mającego, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§. 74.

Wydział powiatowy. Wydział powiatowy załatwia rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej, w §. 73 wyszczególnionym.

§. 75.

Wydział krajowy. Wydział krajowy załatwia jako ostatnia instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

Rekursy do Wydziału krajowego mają być wnoszone w 14-dniowym terminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 76.

Władze polityczne. Prawa zastrzeżone politycznym władzom w §§ 105 i 106 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. pozostają nietknięte.

Rozdział V.

Kary za przekroczenia przepisów budowniczych.

§. 77.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą dochodzone i karane przez właściwe sądy.

§. 78.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo karania służy naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego pieniężnie w wysokości od 5 do 100 złt. albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 79.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym naczelnika (§. 78) mają być wnoszone do politycznej władzy powiatowej (§. 61. ustawy gminnej).

§. 80.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonywania takowej wbrew zatwierdzonemu planowi, naczelnik gminy może obok kary pieniężnej lub kary aresztu zarządzić wstrzymanie lub zniesienie nieprawnie wykonanej budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

§. 81.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Rozdział VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 82.

W miasteczkach, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku gminnego, podlegają części obszaru dworskiego w obrębie miasteczka położone postanowieniom niniejszej ustawy. Wykonywanie na tychże częściach wszystkich czynności polieyi budowniczey należy do zakresu działania gminy.

Rozdział VII.

Postanowienie końcowe.

§. 83.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie wyborców poselskich.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze Izby handlowej i przemysłowej w Brodach z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy ponowny wybór p. Otona Hausnera na posła z okręgu wyborczego Izby handlowej i przemysłowej w Brodach uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego większych posiadłości b. obwodu samborskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy ponowny wybór p. Piotra Grossa na posła w okręgu wyborczym większych posiadłości byłego obwodu samborskiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru posła na Sejm krajowy w ciele wyborczym większych posiadłości okręgu wyborczego nowosądeckiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Józefa Szujskiego, profesora uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, w ciele wyborczym większych posiadłości okręgu wyborczego nowosądeckiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym dwóch posłów na Sejm krajowy z okręgu wyborczego większych posiadłości obwodu rzeszowskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór uzupełniający pp. Henryka Kieszkowskiego i Karola hr. Scipiona z okręgu wyborczego większych posiadłości byłego obwodu rzeszowskiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego co do uzupełniającego wyboru posła na Sejm krajowy z większych posiadłości byłego obwodu tarnowskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór pana Romana Michałowskiego posłem na Sejm krajowy w okręgu wyborczym większych posiadłości byłego obwodu tarnowskiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru jednego posła na Sejm krajowy w ciele wyborczym większych posiadłości okręgu wyborczego krakowskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór pana Józefa Michałowskiego w ciele wyborczym większych posiadłości okręgu wyborczego krakowskiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze jednego posła na Sejm krajowy w okręgu wyborczym miasta Lwowa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Tadeusza Romanowicza na posła z okręgu wyborczego miasta Lwowa uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie na wezwanie Marszałka składają przyrzeczenie według roty, odczytanéj po polsku przez sekretarza Józefa Jasińskiego: członkowie Sejmu ksiądz biskup Dunajewski i rektor uniwersytetu lwowskiego Xawery Liske i posłowie Gross, Hausner, Kieszkowski, Michałowski Roman, Michałowski Józef, Scipio, Szujski i Romanowicz.

Sprawozdanie komisji dla spraw nietykalności posłów nad odezwą c. k. Sądu w sprawach karnych z dnia 12. czerwca 1880. do l. 8458. usuwa Marszałek z dzisiejszego porządku dziennego

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na wtorek dnia 22. czerwca 1880, o godzinie 10 rano i oświadcza, że porządek dzienny zostanie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 11 min. 45 przed południem.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 22. czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 154. Pierwsza węgiersko - galicyjska kolej żelazna, przez p. hr. Tarnowskiego, popiera petycją wniesioną przez gminę Piwniczna w sprawie budowy drogi z Piwnicznej do Szczawnicy.
- „ 155. Towarzystwo dam dobroczynności, przez p. ks. Buchwalda, o zasiłek pieniężny.
- „ 156. Nauczyciele szkół ludowych okręgu krakowskiego, przez p. Zatorskiego, o podwyższenie płac.
- „ 157. Petycja konduktorów dróg krajowych, przez p. Romanowicza, o przyjęcie ich na etat pensyjny i podwyższenie rocznej płacy i dodatków.
- „ 158. Merunowicz Teofil, dziennikarz przez p. Wolfartha, o zaciągnięcie opieki prawnej nad udzielaniem pożyczek na zastawy ręczne.
- „ 159. Gmina Mrzygłód powiatu sanockiego, przez p. Józefa Jasińskiego, o zaprowadzenie sądu kolegijskiego w Sanoku.
- „ 160. Żubrawski Władysław, konduktor dróg krajowych, przez p. Golejewskiego o zapomogę.
- „ 161. Komitet wystawy etnograficznej w Kołomyi, przez p. Golejewskiego, o zasiłek w kwocie 2000 złt. na cele tej wystawy.
- „ 162. Mieszkańcy gminy Uście zielone, Międzygórze, Łuki, Bobrownik, Ładzkie, Komarówki i Trościańca, przez p. Matkowskiego, o pozostawienie tych gmin przy okręgu Sądu w Monasterzyskach i przy starostwie buczackim.
- „ 163. Topolnicki Jan, sądowy opiekun sierót po ś. p. adjunkcie oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, Karolu Iwanickim, przez p. Joczka o dar z łaski dla tych sierót na r. 1880.
- „ 164. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. Męcińskiego o bezprocentową pożyczkę w kwocie 20.000 złt. na budowę drogi od Trembowli do granicy budzanowskiej.
- „ 165. Gmina miasta Kamionki-Strumiłowej, przez p. Waygarta o zarządzenie budowy drogi Lwów-Kamionka-Stojanów, przez śródmieście Kamionki strumiłowej.
- „ 166. Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, przez p. Chełmeckiego, o wyznaczenie odpowiedniej kwoty na remunerowanie katechetów w szkołach męskich.
- „ 167. Dr. Wierzbicki Daniel, adjunkt-astronom w Krakowie, przez p. Sawczyńskiego, o subwencją 500 złt. na wydanie sextansu a względnie tablic do tegoż.

- L. 168. Komitet regulacji rzeki Żabnicy, przez p. Męcińskiego, o subwencję 5000 złt. i zwrotną pożyczkę 5000 złt.
- „ 169. Gmina Lisowce powiatu zaleszczyckiego, przez p. Dzeduszyckiego Tadeusza, o pożyczkę 1800 złr. na budowę szkoły.
- „ 170. Gmina Chyrów, przez p. M. Popiela, o zarządzenie, iżby koszta szupasowe za Maryą Kurosolik od jej stryja Jury Kurosolika wójta gminy Upor na Węgrzech ściągnięte były.
- „ 171. Gmina Podgórze, przez p. Zatorskiego, o uwzględnienie prośby wniesionej w r. 1878 do Wysokiego Sejmu w sprawie zwolnienia gminy od obowiązku do prestacyi drogowej.
- „ 172. Wydział powiatowy Mościska, przez p. Smarzewskiego, popiera petycją Wydziału powiatowego w Lisku, o zaprowadzenie oszczędności w wydatkach przy układaniu budżetu krajowego.
- „ 173. Nauczyciele okręgu szkolnego samborskiego, przez p. Romauowicza, o zarządzenie, by im zaległą pensją wypłacono i aby takową w przyszłości regularnie podejmować mogli.
- „ 174. Wydział powiatowy Brody, przez p. Hausnera, z petycją gminy tamtejszej, o założenie w Brodach filii banku austro-węgierskiego.
- „ 175. Jaklicz Adolf, geometra, przez p. Grossa o stypendyum w celu wykształcenia się na inżyniera kultury.
- „ 176. Chlibawicki Grzegorz, nauczyciel w Rusiłowiu, przez p. Smolkę o zapomogę.
- „ 177. Myszuga Aleksander, praktykant nauczycielski, przez p. Romanowicza, o zapomogę ua podróż za granicę w celu kształcenia się w śpiewie i muzyce.
- „ 178. Rada powiatowa w Tłumaczu, przez p. ks. Sawę, w sprawie reformy fabrykacyi i sprzedaży soli w Galicyi.
- „ 179. Gmina miasta Sokala przez p. Jana Czaykowskiego o wybudowanie drogi krajowej z Krystynopola do Sokala.
- „ 180. Gminy powiatów brzeskiego i nowosądeckiego w liczbie 23 z 15.000 mieszkańcami przez p. Kitrysa o przyłączenie ich do sądu powiatowego w Czchowie i o utworzenie tegoż sądu.
- „ 181. Mieszczanie miasta Biecza przez p. Józefa Jasińskiego o uchwalenie odłączenia m. Biecza od jego przedmieść i utworzenia dlań wolnej gminy administracyjnej.
- „ 182. Gmina i obszar dworski w Dolinie przez p. ks. Sawę o zaniechanie przymusowego ściągnięcia kwoty 190 złt. 25 ct. za kilkuletnie nieuzasadnione interkalaria szkolne.
- „ 183. Przełożeni korporacyi kominiarskiej we Lwowie, przez p. Hausnera o ochronienie zawodu kominiarskiego od grożącej bliskiej ruiny i upadku przez odpowiedniejsze ustawodawstwo
- „ 184. Wydział krajowy przedkłada petycją Józefa Denesowicza o udzielenie mu veniam studiorum.
- „ 185. Bartkowska Alojza, młodsza nauczycielka szkoły etatowej w Brodach, przez p. Romanowicza, aby prawo pobierania pięcioletniego dodatku przysługiwało wszystkim młodszym nauczycielkom.
- „ 186. Nauczyciele szkół ludowych w Jaśle, przez p. Romanowicza, o podwyższenie płac, przyznanie dodatków pięcioletnich od czasu zamianowania ich i udzielenie dodatku drożyznianego.
- „ 187. Gmina miasta Tarnowa, przez p. Spławińskiego, w sprawie zamierzonego ograniczenia prawa poboru kopytkowego.

Protokół

7 posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 22 czerwca 1880.

Początek o godzinie 10 minut 45 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodziecki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obečných posłów 104.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 6 posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Marszałek oznajmia, że p. Jasiński Józef usprawiedliwia swą nieobecność słabością.

Marszałek udziela 8 dniowego urlopu pp. Jędrzejowiczowi i Matkowskiemu.

Izba udziela p. Koziębrodzkiemu Władysławowi urlopu nieograniczonego.

P. Ziemiałkowski usprawiedliwia swą nieobecność zajęciami służbowymi, co Izba do wiadomości przyjmuje.

Sekretarz p. Stadnicki Jan czyta dostatecznie popartą interpelacją p. Małeckiego do komisarza rządowego w sprawie używania przez c. k. Dyrekcją Skarbu języka niemieckiego w korespondencyach do swych urzędników.

P. c. k. komisarz rządowy oznajmia, że odpowie na tę interpelację na jedném z następnych posiedzeń.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa z 18 czerwca 1880, którém przedkłada projekt do ustawy o zaprowadzeniu języka wykładowego w wyższém gimnazjum w Brodach. Marszałek oznajmia, że przedłożenie to traktowane będzie podług regulaminu

Następnie czyta sekretarz p. Czaykowski Alfons dostatecznie poparty wniosek p. Maxa o przeniesienie Izby handlowej i przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi podług regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Hausnera, wzywający c. k. Rząd o przeniesienie zarządu Towarzystwa kolei Arcyksięcia Albrechta, tudzież zarządu innych towarzystw krajowych gwarantowanych z Wiednia do Lwowa.

Marszałek oświadcza, że wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 154 do Nr. 187, przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 154 komisji drogowej — Nr. 155 komisji budżetowej — Nr. 156 komisji budżetowej — Nr. 157 komisji budżetowej — Nr. 158 komisji bankowej — Nr. 159 komisji prawniczej — Nr. 160 komisji petycyjnej — Nr. 161 komisji budżetowej — Nr. 162 komisji prawniczej — Nr. 163 komisji petycyjnej — Nr. 164 i Nr. 165 komisji drogowej — Nr. 166 — do Nr. 169 komisji budżetowej — Nr. 170 komisji petycyjnej — Nr. 171 komisji drogowej — Nr. 172 komisji petycyjnej.

Co do petycyi Nr. 173. wnosi p. Romanowicz, ażeby przedmiot tej petycyi uznać za nagły i polecić komisji szkolnej, do której przedmiot ten ma być odesłany, ażeby na najbliższem posiedzeniu zdała z niego sprawę.

P. Małecki wnosi odesłanie tej petycyi do komisji administracyjnej lub budżetowej i uzasadnia swój wniosek.

P. Romanowicz zgadza się na wniosek p. Małeckiego, ażeby przydzielić rzeczoną petycją komisji administracyjnej i traktować przedmiot jej jako nagły.

P. Bartmański wnosi, ażeby tę petycją odesłać do Wydziału kraj. jako do osobnej komisji.

Izba uchwała powyższy wniosek p. Bartmańskiego, jak i p. Romanowicza co do nagłości.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dalszy spis petycyi przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 174. komisji bankowej — Nr. 175. komisji budżetowej — Nr. 176 komisji petycyjnej — Nr. 177. komisji budżetowej — Nr. 178. komisji administracyjnej — Nr. 179. komisji drogowej — Nr. 180. komisji prawniczej — Nr. 181. komisji gminnej — Nr. 182. komisji szkolnej — Nr. 183. komisji petycyjnej — Nr. 184. komisji petycyjnej — Nr. 185. komisji szkolnej — Nr. 186. komisji budżetowej. Co do petycyi Nr. 187. wnosi p. Spławiński odesłanie jej do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

P. Majer wnosi, ażeby petycją Nr. 148 w sprawie prośby nauczycieli szkół ludowych okręgu mościckiego o zapomogę lub bezprocentową pożyczkę, która odesłana została pierwotnie do komisji szkolnej, odesłać obecnie do komisji budżetowej. Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Popiela Pawła w sprawie utworzenia internatu przy seminarjum lwowskiem.

Marszałek oznajmia, że wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Marszałek wzywa komisją gminną do ukonstytuowania się.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia trzech posad asystentów manipulacyjnych przy równoczesném zwinięciu dwóch posad kancelistów przy Wydziale krajowym.

Sprawozdawca poseł Pietruski uwolniony od czytania rzeczzonego sprawozdania wnosi, ażeby przedmiot ten odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczki w kwocie 11.433 złt. 34 ct. udzielonej gminie miasta Krakowa w r. 1875 z funduszu szkolnego krajowego.

Sprawozdawca poseł Pietruski uwolniony od czytania rzeczzonego sprawozdania wnosi, ażeby przedmiot ten odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje myłki druku i wnosi, ażeby przedmiot ten odesłać do komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie rozszerzenia budynku krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi, ażeby przedmiot ten odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Madeyskiego o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.

Wnioskodawca p. Madeyski uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Wolańskiego Erazma o wstrzymanie budowy drogi krajowej z Chorostkowa do Suchostawu.

Wnioskodawca p. Wolański Erazm uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do komisji drogowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Wolańskiego Władysława w przedmiocie opustu podatków w razie szkód elementarnych.

Wnioskodawca p. Wolański Władysław uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji dla wniosku p. Krukowieckiego o zadłużeniu włościan.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów: Buszyńskiego, Dydyńskiego, Bielińskiego, Jasińskiego, Korzyńskiego, Scipiona, Towarnickiego i zawiesza posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Towarnicki wynik wyboru wspomnianej komisji.

Głosujących było 79.

Bezwzględna większość 40.

Wybrani zostali posłowie: Krukowiecki 78 głosami, Splawiński 77, Romer 43, Onyszkiewicz 43, Kieszkowski 56.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie Mościska prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem względem zezwolenia gminie miejskiej Mościska pobierać opłaty od napojów spirytusowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Gminie miejskiej Mościska w powiecie mościskim położonej, zezwala się pobierać na przeciąg lat sześciu od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie opłatę od wszelkich napojów spirytusowych tak słodzonych jakoteż i niesłodzonych, w gminie wyrabianych, lub w obręb gminy wprowadzanych i w niej zużywanych po ośm centów wal. austr. od jednego litra.

Opłata ta niema jednak obciążać ani produkcji, ani obrotu handlowego.

Do uiszczenia téj opłaty obowiązani są wszyscy wyrabiający napoje spirytusowe w obrębie gminy, lub one w obręb gminy wprowadzający i zużywający je, bez względu na to, czy czynią to dla handlu, czyli też na własny użytek.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Następuje więc rozprawa szczegółowa.

P. Czaykowski Alfons wnosi głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje całą ustawę en bloc w 2. czytaniu. Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały projekt ustawy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie Złoty Potok prawa do poboru opłaty od nafty.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca gminie Potok złoty w powiecie buczackim pobierać opłatę od nafty.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mege Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Gminie miejskiej Potok złoty w powiecie buczackim zezwala się pobierać w przeciągu lat trzech od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy opłatę po (dwa) 2 złotych w. a. od 100 (sto) kilogramów nafty w obręb gminy wprowadzanej i w niej zużywanej.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy wprowadzający naftę w obręb gminy, czy w celach handlowych, czyli też na własną potrzeb.

Opłata ta natomiast nie może obciążać ani producyi ani też obrotu handlowego po za obrębem gminy i uiszczoną opłatę zwracać należy przy wywożeniu opłacanej nafty po za obręb gminy.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera. Następuje rozprawa szczegółowa.

P. Czaykowski Alfons wnosi głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje całą ustawę en bloc w 2. czytaniu. Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały projekt ustawy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie udzielenia pożyczki 8000 zł. komitetowi parafialnemu obrz. kat. w Sanoku.

Sprawozdawca poseł ks. Kaczała czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji :

Wysoki Sejm uchwali :

Upoważnia się Wydział krajowy do udzielenia komitetowi parafialnemu budowy kościoła w Sanoku 5-procentowej pożyczki 8000 zł., zwrotnej w ośmiu rocznych ratach po 1000 zł. z przypadającymi odsetkami, gdy znajdzie pewne zabezpieczenie zwrotu tak kapitału jak procentów.

P. Krukowiecki przemawia przeciwko wnioskowi komisji i wnosi, ażeby nad tym wnioskiem przejść do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Bielińskiego, który sprzeciwia się wnioskowi p. Krukowieckiego, p. Wodzickiego Henryka i p. Kieszkowskiego za wnioskiem komisji, p. Krukowieckiego przeciw wnioskowi komisji i p. Madeyskiego, broniącego wniosku komisji, uchwała Izba na wniosek p. Sptańskiego zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu p. Krasickiego i sprawozdawcy odrzuca Izba wnioszek p. Krukowieckiego, uchwała zaś wnioszek komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyach usuwa z dzisiejszego porządku dziennego z powodu małej ilości załatwionych petycyi.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji dla spraw nietykalności posłów nad odezwą c. k. Sądu krajowego w sprawach karnych z dnia 12 Czerwca 1880 do L. 8458.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm uchwali:

1. Sejm nie jest w możności złożenia żądanego w rekwizycyi Sądu z dnia 12 czerwca 1880 L. 8458 oświadczenia się co do śledztwa wstępnego przeciw posłom Sewerynowi Smarzewskiemu i Edwardowi Simonowi;

2. Posłom Smarzewskiemu i Simonowi służy prawo wykonywania funkcji poselskich.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Krukowiecki.

P. Gross przemawia za wnioskiem komisji.

P. Abrahamowicz wnosi zamknięcie dyskusji.

Izba odrzuca ten wniosek.

Po przemówieniu p. Tyszkowskiego i p. Spławińskiego za wnioskiem komisji zamyka marszałek rozprawę ogólną.

Po przemówieniu sprawozdawcy p. Zyblikiewicza otwiera Marszałek rozprawę szczegółową, a ponieważ nikt głosu nie żąda, poddaje pod głosowanie naprzód ustęp pierwszy, a następnie ustęp drugi wniosku komisji.

Izba przyjmuje obydwie ustępy wniosku komisji bez rozprawy.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na dzień 24. czerwca 1880. o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny ósmego posiedzenia,

3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 24 czerwca 1880, o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o języku wykładowym w wyższym gimnazjum w Brodach.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Maxa o przeniesieniu Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła Hausnera o przeniesienie siedziby zarządów centralnych kolei żelaznych do kraju.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Popiela Pawła o urządzeniu internatu przy seminarjum nauczycielskiem we Lwowie.
5. Sprawozdanie o petycyach.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 i 47 minut po południu.

Marszałek krajowy:

Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze:

Turzański.

Alfons Czaykowski.

Spis petycyi

po dzień 24. czerwca 1880 roku do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 188. Gmina miasta Brzozowa, przez p. Słoneckiego, o zaprowadzenie sądu kolegiального w Sanoku.
- „ 189. Wydział powiatowy Brzozów, przez p. Słoneckiego, prosi jak wyżej.
- „ 190. Reprezentacya powiatowa stanisławowska, przez p. Kamińskiego, w sprawie zużytkowania soli nawożonej bydłęcej i kuchennej.
- „ 191. Rada powiatowa Bohorodeczany, przez p. Kamińskiego, prosi jak poprzednio
- „ 192. Reprezentacya miasta Stanisławowa jak poprzednio.
- „ 193. Nauczyciele szkół m. Tarnopola, przez p. Maxa, o zaliczenie Tarnopola do 1. klasy pod względem płac nauczycielskich.
- „ 194. Nauczyciele szkół w Przemyśle, przez p. Waygarta, o polepszenie bytu materyalnego.
- „ 195. Wydział powiatowy Skałat, przez p. Szczęsnego Koziembrodzkiego, o przeniesienie Izby handlowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 196. Rada gminy m. Tarnopola, przez p. Maxa, prosi jak poprzednio.
- „ 197. Wydział powiatowy Brody, przez p. Zukra, o pozostawienie i nadal w Brodach siedziby Izby handlowej i przemysłowej.
- „ 198. Zwierzchność gminy m. Brodów, przez p. Zukra, prosi jak powyżej.
- „ 199. Rada powiatowa w Lisku, przez p. Tyszkowskiego, o zaprowadzenie oszczędności w wydatkach krajowych.
- „ 200. Wydział powiatowy Łańcut, przez p. hr. Scipiona, o ograniczenie parcelacyi gruntów włościańskich.
- „ 201. Gminy okręgu sądu powiat. w Podbużu, przez p. Fruchtmana, przeciw projektowi przeniesienia siedziby sądu powiat. z Podbuża do Borysławia.
- „ 202. Gmina miasta Brzozowa przez p. Słoneckiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 203. Wydział powiatowy Brzozów, przez p. Słoneckiego, jak powyżej.
- „ 204. Rada powiatowa stanisławowska, przez p. Kamińskiego jak wyżej.
- „ 205. Rada gminna miasta Stanisławowa, przez p. Kamińskiego, jak wyżej.

- L. 206. Wydział powiatowy Myślenice, przez p. Bauma, w sprawie zwinięcia gmin nieopłacających przynajmniej 200 złr. podatków bezpośrednich.
- „ 207. Towarzystwo muzyczne Harmonia, przez p. Goldmana, o stałą subwencję.
- „ 208. Gminy powiatów wadowickiego, myślenickiego i żywieckiego, przez p. Bauma, o przyjęcie na fundusz krajowy drogi od gościńca Susko Zatorskiego do Bierłowie.
- „ 209. Wohltal Stanisław, emerytowany nauczyciel, przez p. Waygarta, o wliczenie do lat służby czasu spędzonego jako kandydat nauczycielski, przyznanie mu pełnej emerytury i wynagrodzenia za przeszło 16-letnie bezpłatne udzielanie nauk na kursie pedagogicznym.
- „ 210. Czaykowska Apolonia, wdowa po proboszczu obrz. gr., przez p. Buszyńskiego, o zapomogę.
- „ 211. Wydział powiatowy Łańcut, przez p. hr. Scipiona, o zarządzenie wybudowania kawałka drogi ze Lwowa do Hołoska wielkiego.
- „ 212. Szechowiczowa Zofia, wdowa po literacie, przez p. Szumańczowskiego, o zapomogę.
- „ 213. Gmina Zamarstynów, przez p. Skałkowskiego, o subwencję na rekonstrukcję drogi ze Lwowa do Hołoska wielkiego.
- „ 214. Wydział Towarzystwa imienia Kaczkowskiego, przez p. Korzyńskiego, o zapomogę na cele wystawy kołomyjskiej.
- „ 215. Urzędnicy szpitala św. Łazarza w Krakowie, przez p. Spławieńskiego, o przyznanie dodatku aktywalnego.
- „ 216. Gmina Przewrotne, przez p. ks. Buchwalda, o pożyczkę 800 złt. na budowę szkoły.
- „ 217. Gmina i obszar Czerkasy, przez p. ks. Buchwalda, o przydzielenie do starostwa lwowskiego i sądu powiatowego w Szczercu.
- „ 218. Wayde Chryzostoma z zakonu Panien Felicjanek, przez p. ks. Buchwalda o zasiłek na zapłacenie długu pozostałego po budowie szkoły w Bełzie.
- „ 219. Czaykowska Aniela, sierota po proboszczu, przez p. Turzańkiego, o zapomogę.
- „ 220. Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego przez p. Waygarta o subwencję dla szkoły przemysłowej w Przemyślu.
- „ 221. Starzewska Klementyna wdowa po notaryuszu przez p. Kamińskiego o zapomogę.
- „ 222. Seuchter Ignacy nauczyciel w Leżajsku przez p. Wodzińskiego o zapomogę.
- „ 223. Urzędnicy Wydziału krajowego, przez p. Zukra, o zarządzenie pokrycia należności stemplowych do ich dekretów nominacyjnych z funduszu krajowego.
- „ 224. Robakowski Alexy, pensjonowany Dyrektor kasy, przez p. Hausnera, o spowodowanie spieszego załatwienia jego sprawy spornej z c. k. kraj. Dyrekcją skarbu.
- „ 225. Dyrekcya zakładu głuchoniemych we Lwowie przez p. Romanowicza, o podwyższenie subwencji z 6.000 na 10.000 zł.
- „ 226. Wierzbicki Eustachy, przez p. Hausnera, o subwencję w celu wykształcenia się w piwowarstwie i gorzelnictwie w Czechach.
- „ 227. Wydział powiatowy Jarosław, przez p. Czartoryskiego, popiera petycją gminy Zamiechowa o zasiłek na ukończenie budowy cerkwi.

- L. 228. Bociański Piotr, nauczyciel w Bronowicach, przez p. biskupa Dunajewskiego, o przyznanie mu dwóch dodatków pięcioletnich lub dodatku osobistego.
- " 229. Reprezentacya powiatu Kamionka, przez p. Apolinarego Jaworskiego, w przedmiocie kierunku trasy drogi lwowsko-stojanowskiéj.
- " 230. Wydział powiatowy Buczacz, przez p. Matkowskiego, o subwencyą 7000 złt. na budowę drogi z Buczaeza do Nieźwisk.
- " 231. Wydział powiatowy Gródek, przez p. Weissmanna, w sprawie reformy szkół średnich.
- " 232. Filia towarzystwa rolniczo-gospodarskiego w Tarnowie, przez p. Sanguszkę, o ustanowieniu expozytury biura melioracyjnego.
- " 233. Wydział powiatowy Złoczów, przez p. Jaworskiego, o subwencyą dla drogi dojazdowej do dworca kolejowego w Krasném.
- " 234. Kapituła katedralna krakowska, przez p. Bauma, o przyłączenie wsi Brzezinka do powiatu krakowskiego.
- " 235. Bardach Izak, właściciel prywatnej koncesyonowanej szkoły głuchoniemych, przez p. Goldmanna, o subwencyą.
- " 236. Wydział powiatowy Złoczów, przez p. Jaworskiego, o zbudowanie drogi dojazdowej z gościńca w Lackiem do dworca kolejowego w Kniażém.
- " 237. Zwierzchność gminy Bóbrki, przez p. Hipolita Czaykowskiego, o zasiłek na budowę domu szkolnego.
- " 238. Tażsama i przez tegoż posła, o bezprocentową pożyczkę 4.000 zł, na ukończenie budynku szkolnego.
- " 239. Rada szkolna miejscowa w Bóbrce przez tegoż posła o podwyższenie płacy jednego nauczyciela z 270 zł. na 450 zł. rocznie.
- " 240. Wydział powiatowy Brody, przez p. Wasilewskiego, o uznanie drogi wiodącej na Podkamień i Załoście z Brodów do Tarnopola za krajową.
- " 241. Zwierzchność gminna miasta Jaworowa, przez p. Bartmańskiego, o subwencyą i bezprocentową pożyczkę w kwocie 10.000 zł. na budowę szkoły żeńskiej.
- " 242. Towarzystwo ochotniczej straży ogniowej w Krakowcu, przez p. Bartmańskiego, o zapomogę na zakupno sikawki i innych przyborów ogniowych.
- " 243 Tomasz Gamski i Eugeniusz Pfeiffer b. przedsiębiorcy budowy kulparkowskiej przez p. J. Jasińskiego o nadwyżkę do cen kontraktowych z powodu poniesionych strat.
-

Protokół

8. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 24. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 107.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 7. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz p. Jasiński Józef, czyta dostatecznie popartą interpelacją posła Romanowicza, wy-stosowaną do c. k. komisarza rządowego z powodu niesankcyonowania ustaw przez Sejm uchwa-lonych.

Marszałek zawiadamia Izbę, że komisya gminna i komisya dla wniosku posła Krukowieckiego ukonstytuowała się i wybrała, pierwsza przewodniczącym posła Grocholskiego, zastępcą przewodni-czącego posła Popiela Pawła, a sekretarzem posła Maxa, druga zaś przewodniczącym posła Kieszkowskiego, zastępcą przewodniczącego posła Krukowieckiego, a sekretarzem posła Romera.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Męcińskiego nastę-pującej treści :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wniosek naglący.

W obec zagrażającego krajowi niebezpieczeństwa, iż w skutek taryfy klasyfikacyjnej zapro-powanej przez Rząd komisji centralnej do regulacji podatku gruntowego, podatek ten u nas byłby tak znacznie podwyższonym, że doprowadziłby kraj nasz do nieodzownej ruiny: Sejm wybierze ko-

misyą z siedmiu członków do zbadania téj sprawy i przedstawienia Sejmowi jak najspieszniej odpowiednich wniosków, dążących do usunięcia grożącej niesprawiedliwości i nieuchronnego zubożenia.

Lwów dnia 24. czerwca 1880.

Wnioskodawca:

J. Męciński.

A. Dobrzyński, Ignacy Łukasiewicz, Pławicki, Józef Jasiński, Władysław Wolański, Garbaczynski, Sawczyński, Mochnacki, Gorayski, Max, Szcześniey Koziobrodzki, Janko, Hipolit Czaykowski, Onyszkiewicz, Łazarski, Olejnik, Wodziński, Gedel, ks. Kowalski, Wolfarth, ks. Kitrys, Polanowski, Paweł Popiel, Korytowski, Torosiewicz, Majer, Wasilewski, Rey, Madeyski, Sptawiński, Stadnicki, Zborowski, Podlewski, Tyszkowski, Matkowski, Jaworski, Jan Czaykowski, Wesołowski, Franciszek Jasiński, Alfons Czaykowski, Porfiry Mandyczewski, Walery Waygart, Szujski, Maxymilian Zatorski, Pietruski, Małecki, Grocholski, Hoszard, Zbrożek, Smolka, Badeni, Romer, ks. Buchwald, Czerkawski, Mycielski, Wereszczyński, Henryk Wodzicki, ks. Chełmecki, Baum, Goldman, Skałkowski, Tarnowski, Chrzanowski, Michałowski, Ochrymowicz, Hausner, Dydyński, Karol Scipio, Zuker, Jan Stadnicki, Sanguszko, Bartmański, Then, Krukowiecki, Russocki.

Poseł Męciński wnosi, ażeby jego wniosek uznać za nagły, nie wydrukować go i dziś jeszcze przystąpić do wyboru komisji z 7 członków, do której jego wniosek ma być odesłany.

Izba uchwała nagłość.

Następnie uzasadnia poseł Męciński swój wniosek.

Izba uchwała wybór komisji i odesłanie do niej wniosku posła Męcińskiego.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycji od Nr. 188. do Nr. 242. przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 188. komisji prawniczej — Nr. 189. komisji prawniczej — Nr. 190. komisji administracyjnej — Nr. 191 komisji administracyjnej — Nr. 192. komisji administracyjnej — Nr. 193. komisji edukacyjnej — Nr. 194. komisji petycyjnej — Nr. 195. komisji administracyjnej — Nr. 196. komisji administracyjnej — Nr. 197. komisji administracyjnej — Nr. 198. komisji administracyjnej — Nr. 199. komisji budżetowej.

Poseł Tyszkowski wnosi, ażeby petycję Nr. 199 odczytać.

Izba uchwała ten wniosek.

Potem czyta sekretarz poseł Jasiński Józef petycję Nr. 199.

Dalsze petycje przekazane zostały:

Nr. 200. komisji kultury krajowej — Nr. 201. komisji prawniczej — Nr. 202 komisji edukacyjnej — Nr. 203. komisji edukacyjnej — Nr. 204. komisji edukacyjnej — Nr. 205. komisji edukacyjnej — Nr. 206. komisji gminnej — Nr. 207. komisji budżetowej — Nr. 208 komisji drogowej — Nr. 209 komisji petycyjnej — Nr. 210. komisji budżetowej — Nr. 211. komisji drogowej — Nr. 212. komisji budżetowej — Nr. 213. komisji drogowej — Nr. 214. komisji budżetowej — Nr. 215. komisji administracyjnej — Nr. 216. komisji budżetowej — Nr. 217. komisji prawniczej — Nr. 218. do 223. komisji budżetowej — Nr. 224 komisji petycyjnej — Nr. 225 do 227 komisji budżetowej — Nr. 228 komisji edukacyjnej — Nr. 229 komisji drogowej — Nr. 230. komisji drogowej — Nr. 231. komisji edukacyjnej — Nr. 232. komisji kultury krajowej — Nr. 233. komisji drogowej — Nr. 234. komisji prawniczej — Nr. 235. komisji budżetowej — Nr. 236. ko-

misji drogowej — Nr. 237. do 239. petycyjnej — Nr. 240. komisji drogowej — Nr. 241. do 243. komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o języku wykładowym w wyższym gimnazjum w Brodach.

Poseł Jasiński Józef wnosi odesłać ten przedmiot do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytania wniosku posła Maxa o przeniesienie Izby handlowej i przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

P. Max uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej.

Poseł Hausner wnosi wybór osobnej komisji konstytucyjnej z 5 członków, do której ma być odesłany wniosek posła Maxa.

Po przemówieniu posła Maxa przeciw wnioskowi p. Hausnera a posła Zukra za wnioskiem posła Hausnera odrzuca Izba wniosek posła Hausnera, a uchwała odesłanie wniosku posła Maxa do komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Hausnera o przeniesienie siedziby zarządów centralnych kolei żelaznych do kraju.

P. Hausner uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Popiela Pawła o urządzeniu internatu przy seminarjum nauczycielskiem we Lwowie.

Poseł Popiel Paweł uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następują sprawozdania o petycjach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 15, Sejm. 67.) Julii Olewińskiej, wdowy po protokoliście Wydziału krajowego Lubinie Olewińskim, o wyznaczenie płacy wdowiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do wyznaczenia Julii Olewińskiej pensji wdowiej na podstawie przyjętych pełnych 10 lat służby krajowej ś. p. Lubina Olewińskiego jako urzędnika krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 152. Sejm. 250) Epifaniasza Jaremowicza o udzielenie veniam aetatis z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy Epifaniaszowi Jaremowiczowi veniam aetatis udzielić.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 11, Sejm. 53.) Michaliny Bobek Zalewskiej, artystki dramatycznej, względem przyznania jej pensji z funduszu emerytury przy teatrze hr. Skarbka istniejącego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Michaliny Zalewskiej o przyznanie jej pensji z funduszu emerytury aktorów sceny polskiej teatru hr. Skarbka odstępuje się Wydziałowi krajowemu jako władzy właściwej do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 52, Sejm. 123.) kuratoryi bursy św. Kazimierza w Tarnowie o stałą subwencyą dla rzeczonej bursy z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby bursie św. Kazimierza w Tarnowie 2. marca 1880 zapadły termin zwrotu bezprocentowej pożyczki 2000 złt. skutkiem uchwały Sejmu krajowego z 26 kwietnia 1876 z funduszu krajowego udzielonej z rozłożeniem spłaty tego kapitału w półrocznych ratach po 250 złt. w. a. na lat cztery przedłużyć.

Po przemówieniu Posła Pietruskiego, sprawozdawcy i Golejewskiego czyni poseł Skałkowski poprawkę, ażeby rozłożyć spłatę na lat ośm.

Izba popiera dostatecznie tę poprawkę.

Po przemówieniu posła Spławieńskiego za poprawką posła Skałkowskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji petycyjnej z poprawką p. Skałkowskiego.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 260, Sejm. 262) Zubrawskiego Władysława, konduktora dróg krajowych, o zapomogę, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy konduktorowi dróg krajowych Władysławowi Zubrawskiemu dla poratowania zdrowia zapomogę 100 złt. w. a. udzielić.

Po przemówieniu posła Golejewskiego za wnioskiem komisji petycyjnej i posła Krukowieckiego, który jest zdania, że wszystkie petycje, w których chodzi o pieniądze, powinny przejść przez komisję budżetową, przemawia poseł Zyblikiewicz i oświadcza, że sprawozdanie komisji petycyjnej o petycjach, w których chodzi o pieniądze, powinny być wydrukowane.

Po oświadczeniu marszałka, że według §. 83 regulaminu komisya petycyjna i te komisye, którym oddano petycje do roztrząśnienia, rozpoznawszy je, przedstawiają Sejmowi sprawozdanie o tych petycjach, przyczem mogą pominąć formalność drukowania sprawozdania i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny, przemawia poseł Zyblikiewicz i wnosi pod względem formalnym, aby sprawozdanie komisji petycyjnej o petycjach, w których następuje obciążenie budżetu były wydrukowane i posłom na 24 godzin przed postawieniem na porządek dzienny rozdane.

Następnie oświadcza marszałek, że rzeczywiście według ustępu 2. § 83. regulaminu sprawozdanie komisji o petycji, zawierające wniosek, obciążający budżet funduszu krajowego, musi być wydrukowane.

Po przemówieniu posła Golejewskiego (2 razy), Krukowieckiego i Zyblikiewicza, usuwa marszałek sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Zubrawskiego z dzisiejszego porządku dziennego.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz, czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 184., Sejm. 293.) Józefa Denesowicza o veniam studiorum z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przyznać Józefowi Denesowiczowi uwolnienie od dowodu ukończenia szkół wymaganych ustawą służby krajowej do ubiegania się o posady urzędników rachunkowych i manipulacyjnych.

Poseł Jasinicki przemawia i wnosi, ażeby nad wnioskiem komisji petycyjnej przejść do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu posła Golejewskiego i członka Wydziału krajowego Hozarda za wnioskiem komisji petycyjnej uchwała Izba zamknięcie dyskusji.

Następnie po przemówieniu posła Janickiego i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek posła Jasinickiego a uchwała wniosek komisji.

Następuje wybór komisji podatkowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Tarnowskiego, Dobrzyńskiego, Korzyńskiego, Janowskiego, Ochrymowicza, Garbaczyńskiego i Wesołowskiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Dobrzyński wynik skrutynium.

Głosujących było 85, absolutna większość 43 głosów.

Wybrani zostali posłowie: Czaykowski Alfons 85 głosami, Grocholski 85, Haller 52, Jaworski 76, Męciński 83, Smarzewski 78, Wesołowski 81.

Następne posiedzenie naznacza Marszałek na dzień 26. czerwca 1880. o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dziewiątego posiedzenia

3. sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 26. czerwca 1880, o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie o petycyach.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie odłączenia kilku gmin od Sądu powiatowego w Nizankowicach i przyłączenia ich do Sądu powiatowego w Przemyślu.
Sprawozdawca komisji prawniczej p. Dr. Waygart.
3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji górnego Dniestru i rzek doń wpadających. Sprawozdawca komisji kultury krajowej poseł hr. Stadnicki Jan.
4. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie Wysuczki prawa do poboru wyższych dodatków gminnych . . . . . Sprawozdawca p. Dr. Smolka.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 15 popołudniu.

Marszałek krajowy:

L u d w i k W o d z i c k i

Sekretarze:

**Alfons Czaykowski
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 26 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 244. Wydział powiatowy w Podhajeach, przez p. Torosiewicza, w przedmiocie zaprowadzenia oszczędności w budżecie krajowym.
- „ 245. Miączyńska Ludwina, właścicielka ogródka Froeblewskiego, przez posła Hausnera, o zapomogę.
- „ 246. Krasucki Franciszek, były referent katastralny, przez p. ks. Chełmeckiego, o zapomogę.
- „ 247. Ks. Lewicki Ignacy i Nawrocki Seweryn, przez p. Maxa, o remuneracyą za dusz starownictwo przy szpitalu tarnopolskim.
- „ 248. Obszary dworskie i parafianie obrz. łać. z Hnilcza i Panowie w powiecie podhajeckim, przez p. Wolfartha, o systemizowanie dusz starownictwa w Hnilczu.
- „ 249. Towarzystwo ruskie „Besida“ we Lwowie, przez p. Ochrymowicza, o subwencyą na teatr narodowy ruski.
- „ 250. Przeszalski Henryk, nauczyciel szkoły ludowej w Studziance, przez p. Wolfartha, o zapomogę.
- „ 251. Gmina m. Kałusza, przez p. Wolfartha, o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa na okres 6cio letni.
- „ 252. Przytulisko polskie w Wiedniu, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 253. Wydział Towarzystwa: „Philosophen-Unterstützungs-Verein“ na wszechnicy wiedeńskiej, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 254. Takiżsam wydział słuchaczy prawa, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 255. Rada powiatowa bohorodczańska, przez p. Kamińskiego, popiera petycyą towarzystwa politechnicznego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 256. Taż sama i przez tego samego posła z poparciem petycyi Rady powiatowej w Wieliczce, w sprawie ograniczenia parcelacyi gruntów włościańskich.
- „ 257. Towarzystwo rybackie w Stanisławowie, przez p. Kamińskiego, o uregulowanie rybołówstwa w drodze ustawodawczej.

- L. 258. Nauczyciele szkół ludowych okręgu kołomyjskiego, przez p. Waygarta, o uregulowanie płac, o przyznanie dodatków pięcioletnich i zmniejszenie lat służby na 30.
- " 259. Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego, przez p. Majera, o wyznaczenie znaczniejszej kwoty na zapomogi dla nauczycieli.
- " 260. Gmina Korezyn, przez p. Rożankowskiego, o uznanie drogi z Krystynopola do Sokala za krajową.
- " 261. Policht Wojciech, cieśla, przez p. Garczyńskiego, o zapomogę.
- " 262. Gmina miasta Rymanowa, przez p. Bielińskiego, o zaprowadzenie sądu kolegiального w Sanoku.
- " 263. Gmina Dobrotów, przez p. Radzikiewicza, o wyjednanie u c. k. Rządu bezpłatnego poboru solanki w celu poprawy chowu bydła.
- " 264. Rada gminna w Kozłowie, przez p. Alfreda Potockiego, o uznanie drogi z Płotyczy do Jezierny za krajową.
- " 265. d'Abancourt Xawery, słuchacz Akademii rolniczej w Wiedniu, przez p. Czerkawskiego, o zapomogę.
- " 266. Gmina Ludeza, przez p. ks. Buchwalda, o przydzielenie jęj do powiatu rzeszowskiego.
- " 267. Michał Czyżda, nauczyciel w Gołogórach, przez p. Wesołowskiego, o zapomogę, a ewentualnie o zaliczkę zwrotną.
- " 268. Gmina Piwniczna, przez p. Tarnowskiego, o zarządzenie budowy drogi z Piwnicznej do Szczawnicy.
- " 269. Chodorowski Alexander, pomocnik techniczny, przez p. Wernickiego, o zaliczkę na płacę.
- " 270. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. E. Wolańskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- " 271. Towarzystwo prawnicze lwowskie, przez p. Madeyskiego, w przedmiocie wykładów prawa polskiego.
- " 272. Gmina Mokrotyn kolonia, przez p. Głogowskiego, o zaprowadzenie etatowej szkoły jednoklasowej tamże.
- " 273. Towarzystwo tatrzańskie, przez p. Pławickiego, o wydanie ustawy o rybołówstwie.
- " 275. Nauczyciele szkoły etatowej I w Stanisławowie, przez p. Kamińskiego, o przyznanie pięcioletcia lub dodatku drożyźnianego.
- " 275. Nauczyciele szkoły wydziałowej w Sokalu, przez p. Polanowskiego, o zapomogę.
- " 276. Nauczyciele szkoły ludowej w Kołaczycach, przez p. Józefa Jasińskiego, o podwyższenie płac i udzielenie dodatku drożyźnianego.
- " 277. Gmina m. Kołomyi, przez p. Jasińskiego Franciszka, o utrzymanie zakładu gimnazyalnego w Kołomyi.
- " 278. Olpiński Julian, Dr. med., przez p. Szujskiego, o subwencją na wydawnictwo zbioru ustaw i rozporządzeń zdrowotnych.
-

Protokół

9. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 26. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11 minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 122.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 8. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie popartą interpelacją p. ks. Jasinickiego do c. k. komisarza rządowego w sprawie narzucenia niektórym gminom powiatu Turka wbrew ich woli pisarzy gminnych przez c. k. Starostwo w Turce.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Sawczyńskiego Zygmunta, wzywający c. k. rząd, ażeby wyjednał ustanowienie stałych katechetów dla każdego seminarjum nauczycielskiego w kraju z osobna.

Wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa z d. 24 czerwca 1880 l. 6259, którym składa do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe projekt ustawy o zaprowadzeniu niektórych środków ku podniesieniu rybołówstwa w kraju.

Marszałek oznajmia, że przedłożenie to traktowane będzie według regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od nr. 244 do nr. 278 przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 244 komisji petycyjnej — nr. 245 komisji budżetowej — nr. 246 komisji petycyjnej — nr. 247 komisji budżetowej — nr. 248 komisji edukacyjnej — nr. 249 komisji budżetowej — nr. 250 komisji petycyjnej — nr. 251 komisji administracyjnej — nr. 252 komisji petycyjnej — nr. 253 komisji petycyjnej — nr. 254 komisji petycyjnej — nr. 255 komisji edukacyjnej — nr. 256 komisji kultury krajowej — nr. 257 komisji kultury krajowej — nr. 258 komisji szkolnej — nr. 259 komisji budżetowej — nr. 260 komisji drogowej — nr. 261 komisji petycyjnej — nr. 262 komisji prawniczej — nr. 263 komisji prawniczej — nr. 264 komisji drogowej — nr. 265 komisji petycyjnej — nr. 266 komisji prawniczej — nr. 267 komisji petycyjnej — nr. 268 komisji drogowej — nr. 269 komisji budżetowej — nr. 270 komisji edukacyjnej — nr. 271 komisji edukacyjnej.

Co do petycji Nr. 271 przemawia p. Madeyski i wnosi, ażeby Izba zezwoliła na odczytanie rzezonęj petycji, co Izba uchwała. Sekretarz poseł Stadnicki czyta całą petycję.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dalszy spis petycji przydzielonych komisjom następującym:

Nr. 272 komisji edukacyjnej — nr. 273 komisji kultury krajowej — nr. 274 komisji budżetowej — nr. 275 komisji petycyjnej — nr. 276 komisji budżetowej — nr. 277 komisji edukacyjnej — nr. 278 komisji budżetowej.

Następnie zawiadamia marszałek Izbę o śmierci posła Bronisława hr. Łosia. Izba oddaje cześć pamięci zmarłego przez powstanie.

Marszałek zapytuje Izbę, czy zgadza się na odczytanie sprawozdania Wydziału krajowego jako komisji osobnej o petycji Nr. 173 w sprawie nauczycieli okręgu szkolnego samborskiego a to ze względu na nagłość, jaką Izba w tym przedmiocie na wniosek p. Romanowicza na jedném z poprzednich posiedzeń uchwała.

Izba uchwała odczytanie rzezonego sprawozdania.

Sprawozdawca p. Pietruski czyta rzezone sprawozdanie. Następnie odczytuje pismo Rady szkolnej krajowej w tym przedmiocie i oznajmia, że sprawa ta już załatwiona została a tém samém i petycja rzezona, co Izba do wiadomości przyjmuje.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje sprawozdanie o petycyach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Władysława Zubrawskiego, konduktora dróg krajowych, o zapomogę z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy kondnktorowi dróg krajowych Władysławowi Zubrawskiemu dla poratowania zdrowia zapomogę w kwocie 100 zł. a. w. udzielić.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (nr. pet. 46., sejm. 101). Teofili i Stanisławy Pawulskich, sierót po ś. p. Janie Paawulskim, emeryt. archiwście Wydziału krajowego, o udzielenie dożywotnego wsparcia z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Nad petycją Teofilii i Stanisławy Pawulskich, sierót po ś. p. Janie Pawulskim, emeryt. archiwście Wydziału krajowego, o udzielenie dożywotniego wsparcia, przechodzi się do porządku dziennego.

P. Podlewski wnosi, ażeby petentkom udzielić stałego wsparcia po 100 zł. rocznie. Izba popiera ten wniosek. P. Janko popiera wniosek p. Podlewskiego.

P. Krasicki jest przeciwny wnioskowi p. Podlewskiego i oświadcza, że głosować będzie za wnioskiem komisji.

P. Gross wnosi, żeby petentkom udzielić tylko jednorazowej zapomogi w kwocie po 100 zł. Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Krasickiego uchwała Izba na wniosek p. Zyblikiewicza zamknięcie dyskusji, poczem przemawia jeszcze p. Spławiński w celu wyjaśnienia.

W głosowaniu odrzuca Izba tak wniosek p. Podlewskiego jak i wniosek p. Grossa a uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca poseł Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (nr. pet. 112., sejm. 205). gminy Krzyszkowice w powiecie myślenickim o ustanowienie miejscowej plebanii z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Petycją gminy Krzyszkowice w powiecie myślenickim o ustanowienie miejscowej plebanii odstępuje się Wys. c. k. Namiestnictwu do dalszego odpowiedniego zarządzenia w celu spieszego załatwienia tej sprawy.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (nr. pet. 63., sejm. 143). Józefa Diamantsteina, właściciela części dóbr Łąka, Bilina i Dorozów, w sprawie omycia mostów w Dorozowie nad Bystrycą na głównym trakcie z Łąki w powiecie drohobyckim z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nad petycją pana Diamantsteina, właściciela dóbr Dorozów, Łąka i Bilina przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (nr. 172) Wydziału powiatowego w Mościskach w sprawie zaprowadzenia oszczędności w wydatkach przy układaniu budżetu krajowego, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć petycją Wydziału powiatowego w Mościskach o zaprowadzenie oszczędności w budżecie krajowym do swój wiadomości.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Wolański Władysław czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie Fedora Medaka, drożnika drogi krajowej Śniatyn-Horodenka, o zaopatrzenie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się Fedorowi Medak jednorazowe wsparcie w kwocie sześćdziesiąt zł. w. a. i poleca się Wydziałowi krajowemu wypłacenie tej kwoty proszącemu.

P. Liske wnosi, ażeby petentowi udzielić emeryturę w kwocie 60 zł. rocznie. Izba popiera ten wniosek.

P. ks. biskup Dunajewski popiera wniosek p. Liskiego.

Po przemówieniu pp. ks. Jasinickiego, ks. Buchwalda i Hausnera za wnioskiem p. Liskiego, przemawia p. Badeni jako szef departamentu drogowego.

Następnie przemawia jeszcze p. Golejewski w celu wyjaśnienia sprawy, poczem Izba uchwała zamknięcie dyskusyi.

P. ks. Sawa zapisany do głosu jest za wnioskiem p. Liskiego z tą wszakże poprawką stylistyczną, ażeby zamiast słowa „emerytura“ użyć słowa „zaopatrzenie“. Izba popiera tę poprawkę?

Sprawozdawca p. Wolański Władysław osobiście jest za wnioskiem Liskiego i za poprawką ks. Sawy, lecz nie imieniem komisyi.

Izba uchwała wniosek p. Liskiego wraz z poprawką stylistyczną p. ks. Sawy.

Sprawozdawca poseł Wolański Władysław czyta sprawozdanie komisyi petycyjnej o petycyi (nr. pet. 93., sejm. 185.) Franciszka Flasińskiego, zastępcy pisarza w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, o udzielenie veniam aetatis z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się p. Franciszkowi Flasińskiemu veniam aetatis, o którą uprasza.

W rozprawie przemawia p. ks. Krasicki przeciw wnioskowi komisyi i wnosi, ażeby nad tą petycye przejść do porządku dziennego.

Izba nie popiera tego wniosku.

Sprawozdawca p. Wolański Władysław przemawia.

Poczem Izba uchwała wniosek komisyi.

Sprawozdawca poseł Wolański Władysław czyta sprawozdanie komisyi petycyjnej o petycyi (nr. pet. 94., sejm. 186.) Mikołaja Gromadzkiego, pełniącego obowiązki pisarza przy zarządzie szpitala św. Łazarza w Krakowie, o udzielenie veniam aetatis z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się p. Mikołajowi Gromadzkiemu veniam aetatis, o które uprasza.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Wolański Władysław czyta sprawozdanie komisyi petycyjnej o petycyi (nr. pet. 141., sejm. 237.) Gedeona Gedrojca o zwrot potrąconej sumy 20.740 zł. w. a. za dostarczony a następnie przez Wisłę zatopiony kamień tłuczny do budowy drogi krajowej lubelskiej przeznaczony z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do załatwienia pretensyi pana Gedrojca, względnie jego praw nabywców, według słuszności w drodze ugody.

P. ks. Krasicki wnosi przejście do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Hausnera za wnioskiem p. Krasickiego a p. ks. Sawy za wnioskiem komisyi, Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Do głosu zapisani są pp. Badeni, Golejewski, Krukowiecki, Spławiński, Hausner, Zyplikiewicz, Wesołowski i Matkowski.

P. Małecki wnosi, ażeby wszyscy zapisani do głosu posłowie mówili. Izba uchwała ten wniosek.

P. Badeni oświadcza, że na wypadek utrzymania się wniosku komisji Wydział krajowy traktować będzie ugodę na podstawie bonifikacji najwyżej w kwocie 2000 zł.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i p. Krukowieckiego, który czyni poprawkę, ażeby zamiast słów „w drodze ugody“ użyć słów „w drodze łaski,“ i po przemówieniu p. Spławińskiego za wnioskiem p. Krasickiego przejścia do porządku dziennego, dalej p. Hausnera, p. Zyplikiewicza przeciwko wnioskowi komisji, p. Wesołowskiego za wnioskiem komisji, a p. Golejewskiego i p. ks. Sawy w osobistej sprawie, zrzeka się p. Matkowski głosu.

Sprawozdawca p. Wolański Władysław oświadcza, że imieniem komisji nie sprzeciwia się poprawce p. Krukowieckiego.

W głosowaniu Izba uchwała wniosek p. Krasickiego.

Marszałek oznajmia że weźmie na porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia tylko te petycje pod obrady, które dotyczą budżetu.

Sprawozdawca p. Pławicki czyta sprawozdanie o petycji Nr. 99/s Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie o przeznaczenie z funduszów krajowych kwoty na cel budowy własnego zakładu gimnastycznego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół“ we Lwowie na budowę własnej szkoły z funduszów krajowych zwrotną bezprocentową zaliczkę w kwocie czterech tysięcy złr. w. a. na lat ośm, i poleca się równocześnie Wydziałowi krajowemu, aby przy wypłacie corocznej stałej subwencji Towarzystwu temuż na pokrycie zaliczki tej po 500 złr. rocznie aż do zupełnego umorzenia potrącał.

Wypłata zaliczki ma nastąpić dopiero w miarę postępującej budowy nowej szkoły w 4 ratach po 1000 złr. za pokwitowaniem prezesa lub wice-prezesa Towarzystwa.

Następuje rozprawa nad tym wnioskiem.

Przemawia p. Zyplikiewicz przeciwko wnioskowi komisji. P. ks. Jasiniecki jest przeciw wnioskowi komisji i wnosi, ażeby nad tą petycją Izba przeszła do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

P. Goldman czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół“ we Lwowie na budowę własnej szkoły z funduszów krajowych zwrotną po 5% rocznie oprocentowaną zaliczkę w kwocie 4000 złr. pod warunkami i pod gwarancją przez Wydział krajowy bliżej oznaczyć się mającymi.

Izba popiera ten wniosek.

Na wniosek p. Męcińskiego Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Następnie przemawiają zapisani do głosu posłowie: Hausner i Golejewski za wnioskiem komisji, Romanowicz za wnioskiem p. Goldmana a przeciw wnioskowi komisji.

W końcu uzasadnia sprawozdawca p. Pławicki wniosek komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. ks. Jasinickiego.

Na wniosek p. Erazma Wolańskiego zarządza Marszałek imienne głosowanie. Izba 47 głosami przeciw 44 głosom uchwała wniosek p. ks. Jasinickiego.

Sprawozdawca poseł Wolfarth czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (nr. pet. 29., sejm. 81.) Andrzeja Józefa Boossa, czasowo emerytowanego dyrektora szkoły głównej wzorowej lwowskiej, o podwyższenie emerytury a względnie o wymierzenie dodatku osobistego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją Andrzeja Józefa Boossa o podwyższenie płacy emerytalnej odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Z powodu braku kompletu w Izbie zamyka Marszałek posiedzenie.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na dzień 28 czerwca b. r. o godzinie 11 minut 15 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dziesiątego posiedzenia,

3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 28 czerwca 1880, o godzinie 11 minut 15 przed południem.

1. Pierwsze czytanie preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1881.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie odłączenia kilku gmin od Sądu powiatowego w Niżankowicach i przyłączenia ich do Sądu powiatowego w Przemyślu.
Sprawozdawca komisji prawniczej Dr. Waygart.
3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji górnego Dniestru i rzek doń wpadających . . . Sprawozdawca komisji kultury krajowej poseł hr. Stadnicki Jan.
4. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z zamknięciem rachunkowém funduszy krajowych za rok 1877 . . . . . Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Chrzanowski.
5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z zamknięciem rachunkowém funduszy krajowych za rok 1878 . . . . . Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Goldman.
6. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1880 . . . . . Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Smarzewski.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański
Alfons Czaykowski

Spis petycyi

po dzień 28. czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 279. Zarząd centralny galicyjskiego Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie przez p. Ignacego Łukasiewicza, o subwencyą 1000 złr.
- „ 280. Kublin Józef, nauczyciel ludowy w Leżajsku, przez p. Wodzińskiego, przedkłada tabliczkę szkolną z prośbą o uznanie i pomoc.
- „ 281. Ksiądz Antoni Ochmański przez p. Dobrzyńskiego, o zapomogę.
- „ 282. Gmina Smereczna, przez p. Tyszkowskiego, o zapomogę na zapłacenie datku konkurencyjnego w kwocie 622 złr. 30 ct. wymierzonego na restauracyą cerkwi.
- „ 283. Gmina Książpol przez p. Tyszkowskiego o uznanie drogi gminnej z Sanoka do Dobromila za powiatową.
- „ 284. Gmina Swilecza przez p. Tyszkiewicza, o zapomogę na budowę szkoły.
- „ 285. Gmina Żulin, przez p. Radzikiewicza, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów kuracyi Eleonory Michałowskiej.
- „ 286. Gmitryk Hilary katecheta w Jarosławiu, przez p. Jasinickiego, o remuneracyą za udzielanie nauki religii.
- „ 287. Wydział powiatowy w Dąbrowie, przez p. Męcińskiego, o zaprowadzenie Rad szkolnych powiatowych zamiast okręgowych.
- „ 288. Wydział bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie, przez p. Kowalskiego Bazylego, o zapomogę dla bursy tegoż bractwa.
- „ 289. Gmina Czarny Dunajec, przez p. Pławickiego o podniesienie szkoły tamtejszej do dwuklasowej i systemizowanie dwóch nauczycieli.
- „ 290. Friedmann Wolf Laiser i Citron Mayer Józef, dzierżawcy myta w Buczaczu, przez p. Abrahamowicza, o zwolnienie ich z kontraktu dzierżawnego.
- „ 291. Gmina miasta Gródka, przez p. Weissmana, popiera petycyą towarzystwa politechnicznego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 292. Ciepanowski Cypryan, emerytowany technik górniczy, przez p. Golejewskiego z projektem ogniotrwałego pokrycia budynków.

- L. 293. Wydział powiatowy w Sanoku, przez p. Słoneckiego, w sprawie ograniczenia wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 294. Gorzelnicy kraju, przez p. Romanowicza, o zaprowadzenie szkoły gorzelnictwa w Tyczynie.
- „ 295. Robakowski Aleksy, przez p. Smolkę, o spowodowanie, iżby zwlekana dotąd sprawa jego emerytowania przyspieszona została.
- „ 296. Wydział powiatowy w Gorlicach, przez p. Męcińskiego, o subwencją 5000 złr. na dokończenie budowy drogi z Ropy do Wysowy.
- „ 297. Gmina miasta Nowego Targu, przez p. Kamińskiego, w sprawie zużytkowania soli nawozowej bydłcej i kuchennej.
- „ 298. Paulina Krzepowska, wdowa po nauczycielu, przez p. Kuczkowskiego, o zapomogę.
- „ 299. Szymon Borys, gospodarz w Wietlinie, przez p. Scipio, o bezprocentową pożyczkę w kwocie 2000 złr. na zapłacenie długów lichwiarskich.
- „ 300. Oktawia Knybel, wdowa po mandataryuszu, przez p. Jasińskiego Józefa, o zapomogę.
-

Protokół

10. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 28. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnym posłów 110.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 9. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Izba udziela posłowi Milieskiemu 3-tygodniowego urlopu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Golejewskiego o zmianę ustawy krajowej z 15. sierpnia 1866. Nr. 28. Dz. u. kr. o konkurencyi kościelnej.

Tenże sekretarz czyta dostatecznie poparty wniosek posła Tyszkowskiego o zaprowadzenie sądów pokoju.

Marszałek oświadcza, że obydwie wnioski będą traktowane według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycji od Nr. 279 do 300, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom :

Nr. 279 komisji kultury krajowej — Nr. 280 komisji edukacyjnej — Nr. 281 komisji petycyjnej — Nr. 282 komisji budżetowej — Nr. 283 komisji drogowej — Nr. 284 komisji budżetowej — Nr. 285 komisji petycyjnej — Nr. 286 komisji edukacyjnej — Nr. 287 komisji edukacyjnej — Nr. 288 komisji petycyjnej — Nr. 289 komisji edukacyjnej — Nr. 290 komisji drogowej — Nr. 291 komisji edukacyjnej — Nr. 292 komisji petycyjnej — Nr. 293 komisji administracyjnej — Nr. 294 komisji kultury krajowej — Nr. 295 komisji petycyjnej — Nr. 296 komisji drogowej — Nr. 297 komisji administracyjnej — Nr. 298 komisji petycyjnej — Nr. 299 komisji budżetowej — Nr. 300 komisji petycyjnej.

Poseł Grocholski jako przewodniczący komisji administracyjnej wnosi, aby petycją Nr. 251/pet. przydzieloną komisji administracyjnej, przekazać Wydziałowi krajowemu jako komisji.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że komisya podatkowa ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym p. Grocholskiego a sekretarzem posła Czaykowskiego Alfonsa.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1881.

Poseł Jasiński wnosi odesłać ten przedmiot do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej nad wnioskiem Wydziału krajowego względem odłączenia gmin Chodnowic, Tyszkowic, Chraplic, Popowic i Pleszowic od okręgu c. k. sądu powiatowego w Niżankowicach, a przyłączenia takowych do okręgu c. k. miejsko-delegowanego sądu powiatowego w Przemyślu.

Sprawozdawca p. Waygart czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz Wielkiem Księstwem Krakowskiem, oświadcza c. k. Rządowi w myśl § 2 ustawy z 11 czerwca 1868 l. 59 D. u. p. swoje zdanie: iż się nie zgadza z tém, ażeby miejscowości Chodnowice, Tyszkowice, Chraplice, Popowice i Pleszowice z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Niżankowicach wydzielone i do okręgu c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Przemyślu przydzielone były.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie zbadania sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji górnego Dniestru i jego dopływów.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

I. Wysoki Sejm raczy przyjąć sprawozdanie komisji do wiadomości.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem upoważnia Wydział krajowy do użycia z funduszu krajowego kwoty 6000 złr. w. a. na uzupełnienie studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów.

2) Sejm przeznacza z funduszu krajowego 1000 złr. w. a. na urządzenie stacyj meteorologicznych i wodoskazów, które są potrzebne do zbadania stosunków hydrotechnicznych w całym dorzeczu górnego Dniestru.

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie rezolucyje :

1) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wrzaz z W. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd:

a) Aby udzielił kwotę 6000 złr. a. w. tytułem subwencyi państwowej na uzupełnienie rozpoczętych przez Wydział krajowy studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów ;

b) aby jak najspieszniej przeprowadził regulacyą dolnego Dniestru poniżej Żurawna ;

c) aby przyczynił się w $\frac{2}{3}$ częściach do kosztów regulacji Dniestru między Nadiatyczami a Żurawnem tak, aby ta regulacya jak najspieszniej najdalej do lat 6ciu dokonana została.

2) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd, aby stosowne wnioski i program regulacyi rzek galicyjskich, do której Skarb Państwa przyczynić się winien, wypracował i takowe Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył.

Następuje rozprawa ogólna. Przemawia p. Grocholski i oświadcza, że będzie głosował przeciw ustępowi I. wniosku komisji, przytem zapowiada poprawkę w dyskusyi specjalnej.

Po przemówieniu pp. Badeniego, Majera, Chrzanowskiego, Grossa i Krukowieckiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy ogólnej.

Poczem przemawiają jeszcze posłowie: Onyszkiewicz, Grocholski, Chrzanowski, Gross i sprawozdawca.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta ustęp I. wniosku komisji.

Po przemówieniu p. Badeniego przeciw ustępowi I., odrzuca Izba ustęp I. 54 głosami przeciw 40.

Sprawozdawca czyta ustęp II. 1) i 2).

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego, który wnosi poprawkę, ażeby dodać do alinei 2) ustępu II. słowa: „komisji fizyograficznej,“ przemawia p. Grocholski, Badeni i Gross, który czyni poprawkę.

Po przemówieniu sprawozdawcy oświadczają posłowie Chrzanowski i Gross, że cofają uczynione poprawki.

Sprawozdawca czyta ustęp III. alinei 1) a) b) c) i 2) wniosku komisji.

Po przemówieniu p. komisarza rządowego, który oświadcza, że będzie staraniem Rządu w najkrótszym czasie uzyskać wspomnianą w ustępie III. alinei 1) lit. a) subwencyą, i po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba alinę 1. lit. a) b) c) ustępu III. według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta alinę 2) ustępu III. wniosku komisji.

Poseł Chrzanowski przemawia i czyni następującą, przez Izbę dostatecznie popartą poprawkę:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby program regulacyi rzek galicyjskich jak najrychlej wypracował i komu należy przedłożył.

Po przemówieniu posła Zyblikiewicza, który wnosi poprawkę, przemawia p. komisarz rządowy, poczem cofa p. Zyblikiewicz swoją poprawkę.

Po przemówieniu p. Badeniego i sprawozdawcy, który imieniem komisji przyjmuje poprawkę p. Chrzanowskiego, uchwała Izba alinę 2) ustępu III. według wniosku komisji zmienionego według poprawki p. Chrzanowskiego.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Jasińskiego Józefa 3. czytanie bez czytania uchwała Izba wszystkie w drugim czytaniu przyjęte wnioski w trzecim czytaniu.

O godzinie 2. po południu przerywa Marszałek posiedzenie, zapowiadając ciąg dalszy na godzinę 5 minut 30 po południu.

Przy dostatecznej liczbie posłów następuje o godzinie 6. po południu dalszy ciąg posiedzenia.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za r. 1877 funduszu krajowego oraz funduszków uposażonych z skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Sprawozdawca p. Chrzanowski zaczyna czytać sprawozdanie.

P. Romer wnosi uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Po przemówieniu p. Wodzickiego H. i sprawozdawcy uchwała Izba, ażeby sprawozdawca tylko niektóre ustępy sprawozdania odczytał.

Sprawozdawca czyta niektóre ustępy sprawozdania z następującymi wnioskami:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm wyraża ubolewanie, iż przekroczono budżet funduszu szkolnego na r. 1877.
2. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił uporządkować rachunki funduszy szkolnych okręgowych.
3. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1877 funduszu krajowego i funduszy uposażonych z skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Marszałek przedstawia Izbie radcę c. k. Namiestnictwa p. Bodakowskiego.

Po przemówieniu p. Rady Bodakowskiego (dwa razy) i posłów Krukowieckiego, Wereszczynskiego (2 razy) i księdza Buchwalda, wnosi p. Zyblikiewicz zamknięcie rozprawy ogólnej. Następnie zapowiada p. Wolański Erazm poprawkę.

Po przemówieniu posła sprawozdawcy uchwała Izba zamknięcie rozprawy, przystępując do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta ustęp 1. wniosku komisji.

P. Krukowiecki przemawia i wnosi następującą poprawkę do ustępu 1.: na końcu pierwszego ustępu dodać słowa „i nadal stosowała się do uchwalonego budżetu szkolnego.“

Posel Wolański Erazm przemawia przeciw ustępowi 1. według stylizacji komisji i w miejsce ustępu 1. czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm wyraża życzenie, aby preliminarz szkolny nie był przekraczany.

Izba popiera dostatecznie obie poprawki.

Po przemówieniu sprawozdawcy przeciw obydwom poprawkom i po przemówieniu p. Wolańskiego E. dla sprostowania faktu, rady p. Bodakowskiego i p. Jasińskiego (dla sprostowania faktu) odrzuca Izba poprawkę tak p. Wolańskiego Erazma, jak i poprawkę p. Krukowieckiego a uchwała ustęp 1. według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp 2. wniosku komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ostatni wniosek komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1878 funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Sprawozdawca p. Goldmann zaczyna czytać sprawozdanie.

P. Golejewski wnosi uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

P. Wodzicki H. wnosi, ażeby p. sprawozdawca tylko niektóre ustępy sprawozdania odczytał, co Izba uchwała. Potem czyta sprawozdawca niektóre ustępy sprawozdania z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1878 funduszu krajowego i funduszy uposażonych ze skarbu krajowego i funduszy samoistnych a budżetem objętych.

Po przemówieniu posłów Zyblikiewicza (2 razy), Hoszarda, radcy Bodakowskiego (2 razy), Krukowieckiego (2 razy) i sprawozdawcy (2 razy), uchwała Izba wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1880.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz krajowego funduszu szkolnego na rok 1880 :

Ru- bryka	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		zł.	zł.	zł.
I.	Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych	232.476	—	232.476
II.	Substytucye	40.000	—	40.000
III.	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	3.470	3.470
IV.	Adjuta	5.000	—	5.000
V.	Remuneracye i zapomogi	—	—	—
	1. Remuneracye zmienne i zapomogi 20.000			
	2. Remuneracye za naukę robót ręcznych 2.000	22.000	—	22.000
VI.	Podatki i daniny	5	—	5
VII.	Koszta podróży i diety nauczycieli	500	—	500
VIII.	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli etatowych	16.000	—	16.000
IX.	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800
X.	Emerytury dla nauczycieli, którzy stracą posadę w skutek reorganizacyi	—	5.000	5.000
XI.	Dary z łaski	4.000	—	4.000
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	2.500	—	2.500
XIII.	Rozmaite wydatki	6.800	—	6.800
XIV.	Na budynki szkolne gminom	—	—	—
D o c h o d y				
I.	Odsetki od kapitałów	16.089	—	16.089
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	10	—	10
III.	Dodatki	530	—	530
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	Taksy od spadków	8.500	—	8.500
VII.	Rozmaite dochody	2.015	30.000	32.015
VIII.	Dodatek z c. k. skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	20.000	20.000

Sejm zezwala na przenoszenie kredytów, uchwalowych na wydatki zwyczajne w rubrykach II. IV. V. i VII., tudzież wzajemne przenoszenie takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI. i XII.

Książdz biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

P. Romer wnosi zamknięcie posiedzenia.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Izba odrzuca wniosek p. Romera o zamknięcie posiedzenia 52 głosami przeciw 37.

Następuje rozprawa ogólna.

Po przemówieniu posła Reya zamyka Marszałek posiedzenie o godzinie 9 minut 45 wieczór, zapowiadając następne posiedzenie na środę dnia 30. czerwca 1880 o godz. 10. rano z następującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny jedynastego posiedzenia

3. sesyi IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 30. czerwca 1880, o godzinie 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy ku podniesieniu rybołówstwa.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Podwołoczyska w celu utworzenia odrębnej gminy małomiejskiej.
3. Pierwsze czytanie wniosku p. Jaworskiego o uchwalenie ustawy o dojazdach kolejowych.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Sawczyńskiego o utworzenie stałych posad katechetów przy seminariach nauczycielskich.
5. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego na rok 1880. Sprawozdawca p. Smarzewski.
6. Drugie czytanie wniosku p. Madeyskiego o zniesienie prawa propinacyi w mieście Lwowie. Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Żywicki.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański.
Czaykowski Alfons.

Spis petycyi

po dzień 30 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- Nr. 301. Jan Władysław hr. Zamoyski i kilkanaście gmin wiejskich przez posła Jędrzejowicza, o utworzenie Starostwa w Sokołowie.
- „ 302. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie przez p. Torosiewicza o stały roczny zasiłek na cele tegoż Towarzystwa.
- „ 303. Towarzystwo rolnicze krakowskie przez posła Paszkowskiego prosi jak wyżej.
- „ 304. Teodor Krupa, nauczyciel szkoły w Oleszycach przez posła Romanowicza, o pożyczkę w kwocie 250 złt. na poratowanie zdrowia.
- „ 305. Ten sam, przez posła Romanowicza, o przyznanie dodatku 5cioletniego.
- „ 306. Towarzystwo pań miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, przez p. Waygarta, o wsparcie dla ochrony małych dzieci w Przemyślu.
- „ 307. Gmina miasta Gorlie przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 308. Gminy: Palikrowy, Styberówka, Jasniszcze i Kutyszcze przez p. Wasilewskiego o uznanie drogi z Brodów do Tarnopola za krajową.
- „ 309. Franciszek Balzer, emerytowany naczelnik powiatowy, obecnie pomocnik konceptowy w Wydziale krajowym przez posła Jasińskiego, o zapomogę.
- „ 310. Obszar dworski i gmina Nalewana, przez posła Wasilewskiego, o uznanie drogi z Brodów do Tarnopola za krajową.
- „ 311. Wydział powiatowy w Podhajcach przez posła Torosiewicza o przeniesienie siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 312. Czaykowska Aniela, wdowa po oficjale rachunkowym Namiestnictwa przez posła Romanowicza, o zapomogę.
- „ 313. Gmina Długoszyn przez posła Zyplikiewicza, o zorganizowanie szkoły.
- „ 314. Wydział powiatowy Czortków przez posła Wolańskiego Mikołaja, w sprawie reformy wyrabiania i sprzedaży soli kuchennej.

- „ 315. Kozłowski Czesław przez posła Tyszkiewicza, o wyłączenie części dóbr jego ze Starostwa w Tarnobrzegu, a przydzielenie do Kolbuszowój.
- „ 316. Dr. Gustaw Neusser przez posła Wesołowskiego, o dwuletnią zaliczkę na płacę.
- „ 317. Mieszkańcy gminy Dobrokuta, przez posła Tadeusza Dzieduszyckiego, o utworzenie osobnej gminy administracyjnej.
- „ 318. Wydział powiatowy w Gorlicach przez posła Męcińskiego, w sprawie uregulowania nafty taryf podatku gruntowego.
- „ 319. Ks. Neronowicz Wiktor, przez posła ks. biskupa Stupnickiego, o zasiłek 1000 zł. na dokończenie budowy kościoła.
- „ 320. Towarzystwo politechniczne przez posła Smolkę, o udzielenie głosu wizylnego rektorowi lwowskiéj politechniki.
- „ 321. Spółka dóbr Czarny Dunajec i innych przez posła Pławickiego, o zniesienie kosztów komisyjnych i administracyjnych tychże dóbr z przyległościami.
- „ 322. Mieszkańcy gminy Czyżyny przez posła Zatorskiego, o odłączenie osady Łęg od gminy Czyżyny.
- „ 323. Komitet parafialny w Kamionce Strumiłowój przez posła ks. Kaczałę, o pożyczkę 1.000 złt. na budowę cerkwi.
- „ 324. Miłkowski Karol, były słuchacz akademii górniczej w Leoben przez posła Szujskiego, o subwencyą na dokończenie studyów.
-

Protokół

11. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 30. czerwca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef i Turzański.

Obecnych posłów 116.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski i radca c. k. Namiestnictwa Bodakowski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 10. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Marszałek udziela urlopu p. Szumańczowskiemu na 4 dni, p. Stadnickiemu Janowi na 5 dni i p. Kamińskiemu na 8 dni.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycji od Nru 301 do Nru 324, przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 301 komisji prawniczej — Nr. 302 do 304 komisji budżetowej — Nr. 305 komisji szkolnej — Nr. 306 komisji petycyjnej — Nr. 307 komisji szkolnej — Nr. 308 komisji drogowej — Nr. 309 komisji petycyjnej — Nr. 310 komisji drogowej — Nr. 311 komisji administracyjnej — Nr. 312 komisji petycyjnej — Nr. 313 komisji edukacyjnej — Nr. 314 komisji administracyjnej — Nr. 315 komisji prawniczej — Nr. 316 komisji budżetowej — Nr. 317 komisji gminnej — Nr. 318 komisji podatkowej — Nr. 319 komisji budżetowej — Nr. 320 komisji administracyjnej — Nr. 321 komisji petycyjnej — Nr. 322 komisji gminnej — Nr. 323 komisji budżetowej — Nr. 324 komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje :

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy ku podniesieniu rybołówstwa.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa Izba uchwała odesłać przedmiot ten do komisji kultury krajowej.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Podwołoczyska w celu utworzenia odrębnej gminy małomiejskiej.

Na wniosek sprawozdawcy p. Smolki, uwolnionego od czytania sprawozdania, Izba uchwała odesłać rzeczzone sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Jaworskiego, o uchwaleniu ustawy o dojazdach kolejowych.

Wnioskodawca p. Jaworski uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby przedmiot ten odesłany został do komisji drogowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Sawczyńskiego, o utworzenie stałych posad katechetów przy seminariach nauczycielskich.

Wnioskodawca p. Sawczyński uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby przedmiot ten odesłany został do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego na rok 1880.

Po przemówieniu posła Hausnera i posła Męcinskiego obejmuje ks. biskup Stupnicki przewodniczenie.

Przemawia poseł Szujski i czyni następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłą sesję sejmową w porozumieniu z Radą szkolną krajową i z zasięgnięciem opinii rad powiatowych i pojedynczych osobistości, sprawą szkolnictwa ludowego z zamiłowaniem i z zawnstwem się trudniących, wygotował sprawozdanie, o ile obowiązujące ustawy dla szkół ludowych, rewizji i reformie poddać by należało.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Potém przemawia p. Dzeduszycki i oświadcza, że głosować będzie za wnioskiem p. Szujskiego

P. Abrahamowicz wnosi zamknięcie dyskusji i ażeby wszyscy zapisani do głosu mowcy mówili.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Po przemówieniu p. Jasinickiego, przerywa marszałek posiedzenie o godzinie 2. popołudniu i zapowiada dalszy ciąg tego posiedzenia na godz. 6 wieczorem.

Dalszy ciąg 11. posiedzenia o godz. 6. minut 30 popołudniu przy dostatecznej liczbie posłów.

Następuje dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego na rok 1880.

Przemawiają posłowie Sawczyński i Romanowicz, który oświadcza, że głosować będzie za wnioskiem p. Szujskiego.

Podczas przemówienia posła Krasieckiego obejmuje przewodniczenie zastępca marszałka, ksiądz biskup Stupnicki.

Następnie przemawia p. Wodzicki Henryk.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego, Reya, Dzieduszyckiego Wojciecha i Sawczyńskiego dla sprostowania faktu zamyka marszałek rozprawę ogólną.

Po przemówieniu komisarza rządowego, sprawozdawcy p. Smarzewskiego i p. Romanowicza w sprawie osobistej przechodzi Izba do rozprawy szczegółowej nad preliminarzem wydatków i dochodów krajowego funduszu szkolnego według wniosków komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że tylko te rubryki pojedynczo podda pod głosowanie, do których zażąda kto głosu i czynić będzie poprawki, te zaś rubryki, do których nikt głosu nie zażąda, podda razem pod głosowanie.

Marszałek czyta rubrykę I, II, III i IV wydatków.

Po przemówieniu rady c. k. Namiestnictwa Bodakowskiego do rubryki I, Izba uchwała wszystkie pierwsze cztery rubryki wydatków podług wniosków komisji.

Marszałek czyta rubrykę V. wydatków.

Do punktu 1. tej rubryki wnosi poseł Jasiniecki, ażeby Izba uchwaliła sumę 30.000 zł. zamiast 20.000 złt.

Izba nie popiera tej poprawki i uchwała obydwaj punkta 1 i 2 tej rubryki, podług wniosku komisji.

Marszałek czyta rubrykę VI i VII, które Izba przyjmuje bez rozprawy.

Marszałek czyta rubrykę VIII do IX wydatków.

Po przemówieniu rady c. k. Namiestnictwa Bodakowskiego do rubryki VIII wydatków, Izba uchwała rubryki VIII do XIV bez rozprawy podług wniosków komisji.

Marszałek czyta dział dochodów od rubryki I do IX, które Izba uchwała bez rozprawy podług wniosków komisji budżetowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zezwala na przenoszenie kredytów, uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II, IV, V, i VII, tudzież wzajemne przenoszenie takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI i XII.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie zostaje odczytana rezolucya p. Szujskiego, którą Izba uchwała bez rozprawy.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa, uchwała Izba przystąpić do 3. czytania bez czytania i przyjmuje cały preliminarz krajowego funduszu szkolnego według wniosków komisji budżetowej w 3. czytaniu bez czytania.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na dzień 1 lipca o godzinie 11 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwunastego posiedzenia

*3 sesyi IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 1 lipca 1880,
o godzinie 11 przed południem.*

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.
Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Golejewskiego o zmianę ustawy krajowej z 18 sierpnia 1866 nr. 28 Dz. u. k. o konkurencyi kościelnój.
3. Pierwsze czytanie wniosku p. Tyszkowskiego o zaprowadzenie sądów pokoju lub kolegiów ławników.
4. Drugie czytanie wniosku p. Madeyskiego, o zniesienie prawa propinacyi w mieście Lwowie
Sprawozdawca komisyi administracyjnej p. Żywicki.
5. Sprawozdanie komisyi budżetowej nad rubryką VII poz. 69 budżetu na rok 1880 „Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego“. . . . . Sprawozdawca poseł Scipio.
6. Sprawozdanie komisyi edukacyjnej z wnioskiem zmiany ustawy szkolnej z 25 czerwca 1873 nr. 255 Dz. u. k. co do przeniesienia siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa i z Husiatyna do Trembowli . . . . . Sprawozdawca poseł Tarnowski.
7. Drugie czytanie wniosku posła ks. Chełmeckiego w przedmiocie remunerowania katechetów przy szkołach ludowych. . . . . Sprawozdawca komisyi edukacyjnej poseł Tarnowski.
8. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia . . . . . Sprawozdawca komisyi prawniczej poseł Waygart.

Koniec posiedzenia o godz. 9 minut 45 w nocy.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i.

Sekretarz :

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 1. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 325. Gmina miasta Sanoka, przez p. Bielińskiego, o zaprowadzenie gimnazyum w Sanoku.
- „ 326. Gmina miasta Obertyna, przez p. Lenartowicza o uznanie drogi z Kołomyi do Buczacza za krajową.
- „ 327. Gmina Suchodół, przez p. Kułaczkowskiego, o zwolnienie od ponoszenia kosztów budowy mostu przez rzekę Cieczwę.
- „ 328. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Jaworowie, przez p. Bartmańskiego, o przeniesienie siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa.
- „ 329. Wydział powiatowy Tarnów, przez posła Sanguszkę, o zaprowadzenie reform w fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 330. Gmina miasta Jasła, przez p. Mycielskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 331. Strzelecki Henryk, dyrektor krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, przez p. Grossa, o przywrócenie zamkniętego dodatku osobistego.
- „ 332. Wydział powiatowy Tarnów, przy p. Sanguszkę, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 333. Nauczyciele szkół ludowych w Kołomyi, przez p. Waygarta, o zaliczenie Kołomyi do I. klasy pod względem płac nauczycieli.
- „ 334. Gmina Niepołomice, przez p. Hoszarda, o zapomogę na budowę nowej szkoły.
- „ 335. Gmina miasta Taruowa przez p. Splawińskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 336. Gminy Posada dolna, Ładzina, Milecza, Głębokie, Bzianka, Posada górna i Sieniawa powiatu Sanok, przez p. Słoneckiego, o zaprowadzenie sądu kolegielnego w Sanoku.
- „ 337. Miasto Sanok, przez p. Słoneckiego, prosi jak poprzednio.
- „ 338. Gminy wiejskie powiatu sanockiego, proszą jak powyżej.
- „ 339. Rada szkolna miejscowa w Błażowie, przez p. Smolkę, o podwyższenie płac młodszym nauczycielom w Błażowie.
- „ 340. Schofer Franciszek, przez p. Smolkę, w sprawie reformy szkół średnich w kraju.

- L. 341. Kazimierz hr. Krasicki imieniem zakładu narodowego im. Ossolińskich, przez p. Czaykowskiego Alfonsa, o subwencyą 2000 zł. na osuszenie łąk.
- „ 342. Skrowaczewska Alexandra, wdowa po dyrektorze szkół ludowych w Sanoku, przez p. Pławickiego, o zapomogę.
- „ 343. Wydział powiatowy Kolbuszowa, przez p. Tyszkiewicza, o zamianę §§. 1. 95 i 96 ustawy gminnej.
- „ 344. Ten sam przez tegoż posła, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 345. Ten sam w sprawie ustanowienia w każdym powiecie Rad szkolnych.
- „ 345. Wydział powiatowy Kołomyja, przez p. Franciszka Jasińskiego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 347. Ten sam przez p. Franciszka Jasińskiego, w przedmiocie reformy w fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 348. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“, przez p. Romanowicza, o zasiłek.
- „ 349. Gmina miasta Stryja, przez p. Fruchtmana, o ustanowienie Sądu kolegiального w Stryju.
- „ 350. Tiefenbaum Abraham były dzierżawca myt przez p. Męcińskiego, o wydanie mu kaucyi i zwrot szkód poniesionych.
- „ 351. Komitet cerkiewny i gmina Medenica, przez p. Podlewskiego o zapomogę 500 zł. na pobudowanie zgorzałych budynków parafialnych.
- „ 352. Obszar dworski i gmina Nienadowa przez p. Męcińskiego, o uznanie drogi z Nienadowej do Huciska za krajową.
- „ 353. Gmina miasta Kałusza, przez p. Wolfartha, o wyjednanie wolnego poboru surowicy dla bydła.
- „ 354. Hawel Jan profesor gimnazyalny w Brodach, przez p. Zukra, o subwencyą dla wyższej szkoły żeńskiej w Brodach.
- „ 355. Wojciech Piotrowski kierownik szkoły w Kutach przez p. Waygarta o zapomogę.
-

Protokół

12. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 1 lipca 1880.

Początek o godzinie 11 minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 110.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 11. posiedzenia jest złożony w biurze sejmowém do przejrzenia.

Izba udziela posłom Dunajewskiemu Julianowi urlopu 3-tygodniowego a posłowi Kowalskiemu Bazylemu urlopu na czas nieograniczony.

Marszałek zawiadamia Izbę, że posłom Wolańskiemu Erazmowi i Mycielskiemu udzielił urlopu na 6 dni.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta spis petycyj od Nru 325 do Nru 355, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 325. komisji edukacyjnej — Nr. 326. komisji drogowej — Nr. 327. komisji drogowej — Nr. 328. komisji edukacyjnej — Nr. 329. komisji administracyjnej — Nr. 330. komisji edukacyjnej — Nr. 331. komisji budżetowej — Nr. 332. komisji edukacyjnej — Nr. 333. komisji edukacyjnej — Nr. 334. komisji budżetowej — Nr. 335. komisji edukacyjnej — Nr. 336. komisji prawniczej — Nr. 337. komisji prawniczej — Nr. 338. komisji prawniczej — Nr. 339. komisji budżetowej — Nr. 340. komisji kultury krajowej — Nr. 341. komisji kultury krajowej — Nr. 342. komisji petycyjnej — Nr. 343. komisji gminnej — Nr. 344. komisji kultury krajowej — Nr. 345. komisji edukacyjnej — Nr. 346. komisji edukacyjnej — Nr. 347. komisji administracyjnej — Nr. 348. komisji petycyjnej — Nr. 349. komisji prawniczej — Nr. 350. komisji drogowej — Nr. 351. komisji budżetowej — Nr. 352. komisji drogowej — Nr. 353. komisji administracyjnej — Nr. 354. komisji budżetowej — Nr. 355. komisji petycyjnej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca poseł Wereszezyński wnosi, ażeby wybrać komisją górniczą z 7 członków, do której sprawozdanie Wydziału krajowego ma być odesłane.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następnie odpowiada c. k. komisarz rządowy na interpelacją posła Romanowicza co do niesankcjonowania uchwał, przez Sejm w r. 1878 powziętych.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła ks. Buchwalda o zmianę art. 4. ustawy szkolnej z 2. maja 1873 Nr. 250. dz. u. kr.

Marszałek oświadcza, że z tym wnioskiem postąpi według regulaminu.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Antoniego Golejewskiego o zmianę ustawy krajowej z 15. sierpnia 1866. Nr. 28. dz. u. kraj. o konkurencji kościelnej.

Wnioskodawca wnosi odesłać ten wniosek do osobnej komisji z 6 członków wybrać się mających. Poseł Pilat wnosi, aby ten wniosek przekazać komisji administracyjnej.

Po przemówieniu posła Chełmeckiego, aby ten wniosek odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, aby na najbliższej sesji zdał sprawę Sejmowi, i po przemówieniu posła Kitrysa i Grocholskiego, wnosi poseł Spławiński, aby wniosek posła Golejewskiego uznać za nagły.

Następuje rozprawa nad wnioskiem nagłości.

Po przemówieniu posłów Grocholskiego, Spławińskiego, Golejewskiego i ks. Buchwalda, odrzuca Izba wniosek nagłości, a przyjmuje wniosek posła Chełmeckiego, ażeby wniosek posła Golejewskiego odesłać do Wydziału krajowego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkowskiego o zaprowadzenie sądów pokoju lub kolegiów ławników. Poseł Tyszkowski uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniej, co Izba uchwala.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej nad wnioskiem posła Madeyskiego o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.

Sprawozdawca komisji poseł Żywicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji administracyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę dla miasta Lwowa o zniesieniu prawa propinacyi w obrębie terytoryalnym tego miasta.

U s t a w a

o zniesieniu prawa propinacyi i o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych
w król. stoł. mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Prawo propinacyi, mianowicie wyłączne prawo wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych, jako to: piwa, wódki i miodu

w obrębie miasta Lwowa, nadane król. stoł. miastu Lwowu Najwyższym przywilejem cesarskim z dnia 6. listopada 1779 i określone co do sposobu wykonywania i użytkowania na rzecz gminy miasta Lwowa rozporządzeniami c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 23. grudnia 1869 l. 58.100 i z dnia 23. grudnia 1875 l. 58.340 zostaje zniesione a natomiast przyznaje się gminie miasta Lwowa prawo pobierania na potrzeby gminne opłat niniejszą ustawą oznaczonych (§ 38. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 dz. u. kr. Nr. 55 z r. 1877).

Art. 2.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega wyrób, wyszynk i handel napojów propinacyjnych w obrębie miasta Lwowa, ogólnym przepisom przemysłowym, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia.

Art. 3.

Z wejściem w życie ustawy niniejszej, ustają wszelkie przez gminę miasta Lwowa dotąd z tytułu prawa propinacyi na własny rachunek lub przez wydzierżawianie w obrębie miasta wykonywane przedsiębiorstwa przemysłowe tak wyrobu jak wyszynku napojów gorących.

Jednocześnie ustaje także pobór na rzecz gminy miasta Lwowa ustanowionych powołanemi powyżej w art. 1. rozporządzeniami c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1869 i z dnia 23. grudnia 1875 opłat propinacyjnych konsensowych od nadania upoważnień do wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych, jakoteż opłaty propinacyjnój i dodatku gminnego od wyrobu i wprowadzenia tych napojów, a skutkiem tego i zwrot tych opłat przy wywozie napojów wspomnianych, nadto ustaje pobór wszelkich opłat t. z. szynkowo-policyjnych, które gmina miasta Lwowa na mocy rozporządzenia gubernialnego z dnia 6. października 1827 l. 67.211 pobiera dotychczas od przemysłowych przedsiębiorstw gościnnych i szynkowych, lub od pojedynczych gałęzi zarobkowych tych przedsiębiorstw.

Opłaty konsumcyjne.

Art. 4.

Od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, pobierać będzie gmina miasta Lwowa na pokrycie wydatków gminnych opłaty konsumcyjne od gorących napojów przeznaczonych do konsumcyi miejscowój, tak w obrębie miasta produkowanych, jako też do miasta wprowadzanych.

Opłaty te są następujące:

poz. 1. Od rumu, araku, koniaku, ponczowój esencyi, likworrów, rozolisów i innych słodzonych napojów spirytusowych —

przy wprowadzeniu czyli od importu po 20 zł. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów).

poz. 2. Od wódki i spirytusu — tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu, po 23 ct. a. w. za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za jeden hektolitr (100 litrów) i za każdy stopień według skali 100-dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+12^{\circ}$ R.

Opłacie téj podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.

poz. 3. Od piwa — a to:

a) przy wyrobie — po $15\frac{1}{2}$ ct. a. w. za jeden hektolitr i od każdego stopnia sacharometru beczki piwnej, przy temperaturze $+14^{\circ}$ R., zaś

δ) przy wprowadzeniu — po 1 zł. 80 ct. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów) piwa importowanego, bez względu na jakość napoju.

poz. 4. Od miodowych napojów, t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

a) przy wprowadzeniu — po 6 zł. 50 ct. za jeden hektolitr (100 litrów), zaś

δ) przy wyrobie miodu pitnego — po 17 zł. 50 ct. za jeden cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przasnego (patoki) użytego do warzenia, czyli wyrobu napoju.

Art. 5.

Ustanowione w poprzednim artykule (4.) opłaty konsumcyjne, pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie i wprowadzeniu od napojów gorących, które w obrębie miasta — położonym wewnątrz linii akcyzyjnej, a względnie okręgu akcyzowym miasta Lwowa (art. 6.) będą wyrabiane lub do tego okręgu zostaną wprowadzone.

Od napojów wymienionych w artykule 4. pod poz. 1. przerabianych z wódki lub spirytusu, opłaconego już podług pozycji 2. tego artykułu przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nadto żadnej opłaty konsumcyjnej pobierać się nie będzie.

W części terytorium miasta Lwowa, które się znajduje za linią akcyzową, miejskie opłaty konsumcyjne od napojów gorących — nie będą pobierane — ani przy ich produkcji lub przetwarzaniu, ani przy sprowadzaniu takowych.

W téj części miasta podlega opłatom wspomnianym tylko drobna sprzedaż, t. j. w ilościach niżej 50 litrów i wyszynk napojów gorących, a w tym względzie należy zastosować analogicznie przepisy normujące pobór c. k. podatku konsumcyjnego od drobnej sprzedaży i wyszynku wina na prowincyi, czyli w miejscowościach niezamkniętych rogatkami akcyzowymi.

Napoje gorące sprowadzone z terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej miasta Lwowa i tam przy wyrobie lub wprowadzeniu podług artykułu 4. już opłacone, jeżeli wywóz takowych nastąpił bez zwrotu miejskiej opłaty konsumcyjnej według postanowień artykułu 7. nie podlegają ponownemu opodatkowaniu przy wyszynku i drobnój sprzedaży na terytorium miasta Lwowa, położoném za linią akcyzową.

Wyrób i przetwarzanie tudzież handel hurtowny, t. j. w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) wymienionych w artykule 4. napojów, na terytorium miasta Lwowa, znajdującem się za linią akcyzową, nie podlega opłacie konsumcyjnej.

Art. 6.

Ustanowione w artykule 4. miejskie opłaty konsumcyjne od gorących napojów, pobierać będzie gmina miasta Lwowa w całym okręgu, zamkniętym rogatkami i linią akcyzową dla poboru c. k. liniowego podatku konsumcyjnego, a zatém i na terytoryalnych częściach przyległych gmin: Zamarstynowa, Kleparowa i Kulparkowa, która należą do akcyzowego okręgu miasta Lwowa.

Układy zawarte w tym względzie między gminą m. Lwowa i gminami wymienionemi, oraz właścicielami tamtejszych obszarów dworskich, określają wzajemne stosunki i zobowiązania.

Jednocześnie z wejściem w życie niniejszej ustawy, zniesione zostaje bez wynagrodzenia według postanowień ustawy z dnia 30. grudnia 1875 (Dz. ust. kraj. Nr. 55 z r. 1877) prawo propinacyi i na tych do akcyzowego okręgu miasta Lwowa przyłączonych częściach z terytorjów wyż wymienionych trzech gmin, a gminy te nie są uprawnione na tych, do akcyzowego okręgu miasta Lwowa przyłączonych częściach, nakładać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od napojów i innych artykułów konsumcyjnych.

Art. 7.

Ustanowionemi tą ustawą miejskiemi opłatami od gorących napojów, obciążać można tylko konsumcyą miejscową, nie można niemi obciążać producyi i obrotu handlowego.

Przemysłowcom miejscowym trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem tudzież handlem wymienionych w artykule 4. napojów, jeżeli takowe bądź przy wyrobie, bądź przy wprowadzeniu według postanowień artykułów 4. i 5. opłacane zostały, należy przy wywozie tych napojów, z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

poz. 1. Za rum, arak i koniak tudzież za wódkę i spirytus przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, po 23 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za jeden hektolitr i za każdy stopień

alkoholu według 100 dzielnego alkoholometru, przy temperaturze + 14 R.

poz. 2. Za likwory i rozolisy, tudzież poncezową esencją, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, w jedném naczyniu lub we flaszkach jednolitych: éwieré-, pół- lub całolitrowych po 7 zł. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).

Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot po 23 centów za jeden stopień hektolitrowy (*poz. 1.*)

poz. 3. Za piwo niezepsute, które po wyfermentowaniu zawiera najmniej 2½ stopnia sacharometru, przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) po 1 zł. 60 ct. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).

poz. 4. Za miód pitny niezepsuty, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów po 4 zł. 50 ct. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) ma być unormowany w myśl i zgodnie z przepisami, obowiązującymi przy przewozie przedmiotów podlegających opłacie c. k. konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. 8.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w artykule 4. miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów, do sprawowania tych czynności powołanych, jako też co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie opłat rzeczonych, wydane zostaną w drodze administracyjnej osobném rozporządzeniem.

Ogólne przepisy dotyczące poboru i kontroli c. k. liniowego czyli rogatkowego podatku konsumcyjnego w miastach zamkniętych, od wyrobu i importu napojów należy zastosować analogicznie do poboru i kontroli zaprowadzonych niniejszą ustawą opłat miejskich.

Władza, która sprawuje pobór opłaty, wykonuje także kontrolę dochodową i judykaturę z powodów wykroczeń dochodowych; grzywny przypadają gminie miasta Lwowa, a względnie miejscowemu funduszowi ubogich.

Art. 9.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają na rzecz gminy c. k. organa administracji skarbowej razem z c. k. podatkiem konsumcyjnym, jako dodatki do tego podatku, znajduje zastosowanie

ustawa karna o przekroczeniach skarbowych także co do opłat miejskich.

Jeżeli zaś pobór opłat miejskich przeprowadzają miejskie organa administracyjne, należy usiłowane lub dokonane ukrócenie dochodów miasta z rzeczonych opłat konsumcyjnych, czy pokrzywdzenie gminy nastąpiło przy wyrobie lub wprowadzeniu, przy wywozie lub przewozie, a względnie przy sprzedaży poniżej 50 litrów płynów opłacie podlegających (art. 4. 5. 6. 7. i 8.) karać grzywnami karać zagrożonemu w ustawie karniej o przekroczeniach skarbowych, bez względu, czy przekroczenie popełnione zostało przez zatajenie przedmiotu, od którego należy się opłata, czy w jakikolwiek inny sposób rozmyślnie, czy też przez pominięcie i nie zachowanie przepisów dotyczących.

Władza, która zawiaduje sprawowaniem poboru miejskich opłat konsumcyjnych wykonuje obok kontroli dochodowej także jurysdykcją co do przekroczeń dotyczących.

O ile magistrat lwowski powołany jest według niniejszej ustawy do przeprowadzenia postępowania karnego jako pierwsza instancja, obowiązują przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Opłaty policyjne.

Art. 18.

Oprócz ustanowionych w art. 4. niniejszej ustawy opłat konsumcyjnych od napojów, pozwala się gminie miasta Lwowa pobierać na potrzeby gminne opłaty policyjne od przedsiębiorstw gościnnych i szynkowych wykonywanych w obrębie m. Lwowa jako też w przyłączonych do akcyzowego okręgu miasta Lwowa częściach terytoryalnych gmin Zamarstynów, Kleparów i Kulparków (art. 6.) a mianowicie:

poz. 1. Od każdego przedsiębiorstwa traktyerni, wyszynku i kawiarni wykonywanego samoistnie, albo w połączeniu z innym jakim przemysłem, a mianowicie: od zarobkowego zatrudnienia podawania potraw, wyszynku gorących napojów, lub podawania napojów ciepłych, bez różnicy czy przedsiębiorca wykonuje tylko jedną lub razem więcej tych gałęzi zarobkowych, rocznie po 12 zł. w. a.

poz. 2. Od każdego bilaru utrzymywanego dla celu zarobkowego w publicznym lokalu gościnnym lub szynkowym, oprócz opłaty od przedsiębiorstwa głównego, rocznie po 10 zł. w. a.

poz. 3. Od każddej gospody czyli zajazdu dla fur bez izb gościnnych rocznie po 10 zł. w. a.

poz. 4. Od każddej oberży (hotelu) czyli zajazdu z izbami gościnnymi, według rozmiaru przedsiębiorstwa, a to:

a) od oberży 1. klasy obejmującej do 12 izb gościnnych rocznie po 20 zł. w. a.

- b) od oberży 2. klasy obejmującej do 20 izb gościnnych rocznie po 40 zł. w. a.
- c) od oberży 3. klasy obejmującej do 30 izb gościnnych rocznie po 60 zł. w. a.
- d) od oberży 4. klasy obejmującej nad 30 izb gościnnych rocznie po 80 zł. w. a.

Utrzymujący gospodę lub oberżę, jeżeli przy tém przedsiębiorstwie wykonuje zarazem którekolwiek z gałęzi zarobkowych, określonych powyżej w pozycjach 1. i 2. obowiązany opłacać odrębnie ustanowione w tych pozycjach opłaty policyjne.

Te opłaty miejskie mają być uiszczane w ratach półrocznych z góry, w pierwszej połowie stycznia i lipca każdego roku.

Jeżeli obowiązek opłacania należności nie zaczyna się z dniem 1. stycznia względnie 1. lipca przedsiębiorca obowiązany spłacić należność za pierwsze półrocze czyli pierwszą ratę w takiej wysokości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następującego dnia 1. stycznia lub 1. lipca.

Przemysłowcy wykonujący zarobkowość traktyerni, wyszynku lub kawiarni na podstawie upoważnienia przemysłowego, uzyskanego przed dniem 1. stycznia 1870, uwolnieni są od ustanowionej dla tych przedsiębiorstw zarobkowych w poz. 1. opłaty policyjnej; obowiązani są jednak do uiszczenia opłat oznaczonych w następujących pozycjach 2, 3 i 4, jeżeli wykonują zarazem którą z określonych tamże gałęzi zarobkowych.

Art. 11.

Oznaczone w art. 10. opłaty policyjne od przedsiębiorstw przemysłowych, pobiera gmina miasta Lwowa przez własne organa i ściąga należności zaległe tym samym sposobem i za pomocą tych samych środków przymusowych, jak inne opłaty gminne. Usiłowane lub dokonane ukrócenia dochodu gminy z opłat policyjnych, będą karane grzywnami do 100 zł. w. a., a w razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej aresztem do 14 dni.

Art. 12.

Od orzeczenia Magistratu król. stoł. miasta Lwowa, wolno stronie odwołać się do wyższej władzy, mianowicie pod względem wymiaru i poboru lub też zwrotu opłaty ustanowionej niniejszą ustawą, według postanowień statutu miasta Lwowa, zaś pod względem nałożonej kary, do c. k. Namiestnictwa, a ostatecznie do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Art. 13.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, dotyczące się wykonywania miejskiego prawa propinacji, jako też po-

boru opłat propinacyjnych i opłat tak zwanych szynkowo policyjnych w obrębie miasta Lwowa, a w szczególności rozporządzenia c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 23. grudnia 1869 L. 58100 i z dnia 23. grudnia 1875 L. 58340 tudzież rozporządzenie gubernialne z dnia 6. października 1827 L. 67211.

Art. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 45 dni po jej ogłoszeniu.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Następuje rozprawa ogólna, w której nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Golejewski wnosi przyjąć całą ustawę en bloc z wyjątkiem owych artykułów, do których będą czynione poprawki.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poseł Gross czyni do art. 4. poz. 2. następującą dostatecznie popartą poprawkę.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Za każdy na jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12° R. odmierzony stopień.

Sprawozdawca imieniem komisji przyjmuje poprawkę p. Grossa do art. 4. poz. 2.

Izba uchwała art. 4. z poprawką p. Grossa do poz. 2.

Poseł Gross czyni poprawkę do art. 7., której Izba nie popiera.

Następnie uchwała Izba w 2 czytaniu art. 1. 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 10. 12. 13. 14., tytuł i wstęp ustawy.

Punkt 5. dziennego porządku usuwa Marszałek z dzisiejszego posiedzenia.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej z petycji Wydziału powiatowego jaworowskiego o przeniesienie siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa L. s. 191. pet. 99. i z petycji nauczycieli okręgu szkolnego husiatyńskiego o przeniesienie siedziby Rady szkolnej okręgowej z Husiatyna do Trembowli. L. 3. pet. 1.

Sprawozdawca poseł Tarnowski, uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą nowelę do ustawy o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

§. 21. (Tytuł II) ustawy z 25 czerwca 1873 Nr. 255 Dz. u. kr. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół

ludowych znosi się w dotychczasowém brzmieniu i ma brzmieć jak następuje :

§. 21. Kraj dzieli się na trzydzieści siedm następujących okręgów szkolnych :

1. Okrąg szkolny miasta Lwowa.
2. " " " Krakowa.
3. " " krakowski (pow. pol Kraków, Chrzanów);
4. " " wadowicki (" " Wadowice, Biała, Żywiec);
5. " " myślenicki (" " Myślenice, Nowy Targ);
6. " " nowo sądecki (" " Nowy Sącz, Limanowa);
7. " " gorlicki (" " Gorlice, Grybów);
8. " " bocheński (" " Bochnia, Wieliczka);
9. " " tarnowski (" " Tarnów, Brzesko);
10. " " pilzneński (" " Pilzno, Dąbrowa);
11. " " jasielski (" " Jasło, Krosno);
12. " " mielecki (" " Mielec, Tarnobrzeg);
13. " " ropczycki (" " Ropczyce, Kolbuszowa);
14. " " rzeszowski (" " Rzeszów, Łańcut, Nisko);
15. " " sanocki (" " Sanok, Brzozów, Lisko);
16. " " przemyski (" " Przemyśl, Dobromil);
17. " " jarosławski (" " Jarosław, Cieszanów);
18. " " jaworowski (" " Jaworów, Mościska);
19. " " samborski (" " Sambor, Staremiasto);
20. " " drohobycki (" " Drohobycz, Turka);
21. " " stryjski (" " Stryj, Żydaczów);
22. " " kałuski (" " Kałusz, Dolina);
23. " " grodecki (" " Gródek, Rudki);
24. " " lwowski (" " Lwów, Bóbrka);
25. " " sokalski (" " Sokal, Kamionka Strumiłowa);
26. " " żółkiewski (" " Żółkiew, Rawa);
27. " " złoczowski (" " Złoczów, Brody);
28. " " brzeżański (" " Brzeżany, Podhajce);
29. " " rohatyński (" " Rohatyn, Przemyślany);
30. " " tarnopolski (" " Tarnopol, Skałat, Zbaraż);
31. " " trembowelski (" " Trembowla, Husiatyn);
32. " " zaleszczycki (" " Zaleszczyki, Borszczów);
33. " " czortkowski (" " Czortków, Buczacz);
34. " " śniatyński (" " Śniatyn, Horodenka);
35. " " kołomyjski (" " Kołomyja, Kosów);
36. " " nadworniański (" " Nadwórna, Bohoradzany);
37. " " stanisławowski (" " Stanisławów, Tłumacz);

Siedziba każdój Rady szkolnej okręgowej jest w tém mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Miasta, które otrzymają własny statut, mogą tworzyć osobne okręgi szkolne z osobnemi Radami szkolnemi okręgowemi.

Art. II.

Wykonanie téj ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Następuje rozprawa ogólna, p. Męciński wnosi odroczyć rozprawę nad tym przedmiotem z powodu następującej poprawki jego :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odesłać niniejszą sprawę napowrót do komisji edukacyjnej celem traktowania ją łącznie z petycją wniesioną do Wys. Sejmu o wcielenie powiatu dąbrowskiego do okręgu Rady szkolnej okręgowej w Tarnowie.

Po przemówieniu posłów Majera i Kitrysa, oświadcza p. sprawozdawca, że zgadza się na wniosek odraczający i wnosi, aby komisją uwolnić od drukowania wniosku komisji, który uczyni z powodu poprawki p. Męcińskiego.

Potém uchwała Izba tak wniosek odraczający posła Męcińskiego jak i wniosek posła Tarnowskiego co do uwolnienia od drukowania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej z wniosku posła ks. Chełmeckiego o wezwanie do c. k. Rządu, aby na remunerowanie katechetów w szkołach ludowych wstawiał rocznie w budżet Państwa sumę 24.000 zł. w. a.

Sprawozdawca poseł Tarnowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następ. wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby na remunerowanie katechetów w szkołach ludowych w Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem sumę 24.000 zł. dotąd co rok na wydatek funduszu religijnego w budżet Państwa wstawiał, dopóki w drodze ustawodawczej §. 5. ustawy państwowej z r. 1869 tudzież §. 3. takiejże ustawy z r. 1872 nie zostaną zmienione i dostarczanie tego subsydyum zbytecznym się nie okaże“:

2. Wstawia się w budżet krajowy na r. 1881 kwotę 10.000 zł. (Dziesięć tysięcy zł.) na remuneracye katechetów.

Poseł Krukowiecki przemawia przeciw ustępowi 2) wniosku komisji i wnosi przejście do porządku dziennego nad nim.

Po przemówieniu członka Sejmu ks. Biskupa Dunajewskiego (za wnioskami komisji), posła Sawczyńskiego (za wnioskami komisji), Zyblíkiewiczza i ks. Buchwalda (za wnioskami komisji) wnosi poseł Jasiński Józef odesłać ustęp 2. wniosku komisji do komisji budżetowej.

Izba popiera dostatecznie wniosek p. Jasińskiego Józefa.

Poseł Popiel Paweł zapowiada poprawkę do ustępu 2. wniosku komisji.

Po przemówieniu posła Szujskiego za wnioskami komisji uchwała Izba zamknięcie rozprawy ogólnej.

Zapisani są do głosu posłowie: Zyblíkiewicz, Buchwald, Grocholski, Golejewski, Popiel Michał, Madeyski i Hausner.

Następuje wybór mowców generalnych.

Po wrzuceniu się głosu p. ks. Buchwalda przemawia jako mowca generalny poseł Grocholski przeciw ustępowi 2. wniosku komisji i wnosi ten ustęp 2. odesłać do komisji budżetowej.

Po przemówieniu posła Popiela Pawła i członka Sejmu ks. Biskupa Dunajewskiego dla sprostowania faktu i sprawozdawcy następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta ustęp 1. wniosku komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ustęp 2.

Po przemówieniu posła Golejewskiego przeciw ustępowi 2. czyni poseł Popiel Paweł następ. dostatecznie popartą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamiast 10.000 zł. wtawia się w budżet 20.000 zł.

Po przemówieniu pp. Małeckiego, Golejewskiego, Dzieduszyckiego i Kitrysa zapisują się jeszcze następ. posłowie do głosu: Sawa, Smarzewski, Buchwald, Hausner i Chełmecki.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy i wysłuchanie wszystkich do głosu zapisanych mowców.

Po przemówieniu pp. Sawy, Smarzewskiego i Hausnera oświadczają posłowie Buchwald i Chełmecki, że zrzekają się głosu.

Następnie oświadcza poseł sprawozdawca, że imieniem komisji przyjmuje wniosek, aby odesłać ustęp 2. do komisji budżetowej.

Następnie oznajmia sprawozdawca, że przyjęciem ustępu 1. wniosku komisji jest załatwiona petycja księży Arcybiskupów i Biskupów o zniesienie §. 14 ust. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego z dnia 2 maja 1873.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej nad wnioskiem Wydziału krajowego względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia i nad prośbami gmin Borysławia, Uroża i Podmanasterek do tego wniosku się odnoszącymi.

Sprawozdawca poseł Waygart uwolniony od czytania sprawozdania czyta następ. wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

I. Oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy państwowej z 11 czerwea 1868 Nr. 59 D. u. P. swoje zdanie:

- a) że nie należy przenosić siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia;
- b) że gminę Zdziannę czyli Zdiannę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, tudzież c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy a przydzielić do c. k. Sądu powiatowego w Staremieście i do tamtejszego c. k. Starostwa powiatowego;
- c) że gminę Świdnik i miejscowość Łastówkę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić takowe do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa pow. w Turce;
- d) że miejscowości Łopuszna, Manasterzec wielki, Łukawica tudzież Winniki należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy,

a przydzielić je do okręgu c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze i c. k. Starostwa powiatowego tamże:

e) że miejscowości Uroż i Podmanasterek mają nadal pozostać w okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy.

II. Że uchwałą pod I. załatwione zostały prośby wniesione 11 czerwca 1880 do l. 125 i 127 przez gminę wsi Borysławia, tudzież gminy i obszary dworskie Uroża i Podmanasterka.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia poseł Ochrymowicz.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca poseł Waygart czyta ustęp I. alin. a) wniosku komisji.

P. Ochrymowicz czyni następ. dostatecznie popartą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby jak najspieszniej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej i okolicznej ludności osobny sąd powiatowy, nie znosząc c. k. Sądu powiat. w Podbużu.

Następnie przemawia poseł Rapoport i podnosi wniosek Wydziału.

Marszałek oświadcza, że w razie przyjęcia wniosku posła Rapoporta, należałoby odesłać całe sprawozdanie do komisji prawniczój.

Wniosek p. Rapoporta popiera Izba dostatecznie.

Po przemówieniu p. Łukasiewicza Ignacego, p. Ochrymowicza i sprawozdawcy oznajmia Marszałek, że p. Rapoport zmodyfikował swój wniosek.

Po oświadczeniu p. Ochrymowicza, że nie cofa swego wniosku, uchwalono odesłać całe sprawozdanie i wniosek p. Rapoporta do komisji prawniczój.

Następnie czyta p. Jaworski Apolinary poprawkę, którą chciał uczynić.

Izba zezwala, aby komisya prawnicza i nad tą poprawką zastanowiła się.

Poprawka p. Jaworskiego do ustępu d) opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp d) ma brzmieć:

d) że miejscowości Łopuszna, Uroż, Podmanasterek, Manasterzec wielki (dalej jak w wniosku komisji). Natomiast opuścić cały ustęp e).

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na dzień 3. lipca 1880, o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny trzynastego posiedzenia

3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 3 lipca 1880, o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego.
Sprawozdawca p. Wereszczyński.

2. Pierwsze czytanie wniosku p. ks. Buchwalda o zmianę artykułu 4 ustawy szkolnej z 2. maja 1873 Nr. 250 d. u. k.
3. Trzecie czytanie projektu ustawy o zniesieniu prawa propinaacy i o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.
Sprawozdawca p. Żywicki
4. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Wysokiego Sejmu i biur Wydziału krajowego.   Sprawozdawca p. Popiel Paweł.
5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie umeblowania sali sejmowej i przyległych ubikacyj w nowym gmachu sejmowym.   Sprawozdawca p. Popiel Paweł.
6. Wybór komisji górniczej.
7. Sprawdzenie wyborów.   Sprawozdawca p. Pietruski.
8. Sprawozdania o petycyach nieobciążających budżetu.

Koniec posiedzenia o godz. 3 po południu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i .

Sekretarz :

A l f o n s   C z a y k o w s k i .
T u r z a ń s k i .

Spis petycyi

po dzień 3 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- Nr. 356. Zabierzowski Stanisław, były kancelista Wydziału krajowego, o przywrócenie mu praw zajmowanego urzędu i wynagrodzenie szkody przez p. Grossa.
- „ 357. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie, przez p. Grossa, w sprawie dokończenia budowy drogi z Krystynopola do Sokala.
- „ 358. Matiasz Michał, nauczyciel w Sądowej Wiszni, przez posła Sawczyńskiego, o zaliczkę 100 zł
- „ 359. Horoszko Dmyter, przez posła Golejewskiego, o zarządzenie uregulowania drogi do gruntu jego między lasem zdanów a Płazowem.
- „ 360. Nauczyciele szkoły ludowej w Kamionce Strumiłowej przez p. T. Dzieduszyckiego, o podwyższenie dotacyi.
- „ 361. Wydział powiatowy Kołomyja, przez p. Franciszka Jasińskiego, o uznanie drogi z Kołomyi przez Obertyn do Bucacza za krajową.
- „ 362. Wydział powiatowy Kołomyja, przez p. Franciszka Jasińskiego, o zmianę taryfy do opłaty podatku gruntowego.
- „ 363. Komitet parafialny w Podemszczyźnie, przez p. Turzańskiego o zapomogę na ukończenie budowy cerkwi.
- „ 364. Towarzystwo pedagogiczne, przez p. Małeckiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 365. Wydział powiatowy Kossów, przez p. Franciszka Jasińskiego, o zmianę taryfy podatku gruntowego.
- „ 366. Nauczyciele szkoły ludowej w Dobromilu, przez p. Romanowicza, o dodatek drożyzniany.
- „ 367. Ks. Mardarowicz Eliasz, przez p. Kamińskiego, o zapomogę z powodu zupełnego zubożenia przez pożar.
- „ 368. Rada powiatowa Nadwórna, przez p. Mandyczewskiego, w sprawie reformy w wyrobie i fabrykacyi soli.
- „ 369. Gmina miasta Borszczowa, przez p. Joeza, o bezprocentową pożyczkę 2000 zł. na budowę szkoły.

- „ 370. Wydział powiatowy Staremiasto przez posła M. Popiela w sprawie reformy ustawy o ochronie własności polnej.
  - „ 371. Ten sam o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
  - „ 372. Ten sam w sprawie reformy szkół średnich.
  - „ 373. Lewicki Wojciech, emerytowany nauczyciel szkoły w Winnikach, przez p. ks. Sawę, o dodatek do emerytury.
  - „ 374. Zarząd bursy J. Kraszewskiego w Stanisławowie, przez p. ks. Sawę o zapomogę 500 zł na zakupno domu dla téjże bursy.
  - „ 375. Witkowski August, przez p. Maxa, o subwencją na podróż nankową.
  - „ 376. Gmina Podhorodec, przez p. Ohrymowicza, o subwencją dla funduszu cerkiewnego.
  - „ 377. Nauczyciele szkół ludowych brodzkich, przez p. Spławińskiego, o zaliczenie ich pod względem płacy do I klasy.
  - „ 378. Wydział powiatowy Nisko, przez p. Tarnowskiego, o subwencją 2000 zł. na budowę mostu na Tanwi.
  - „ 379. Komitet parafialny w Dobry, przez p. Czartoryskiego, o subwencją na budowę kościoła.
  - „ 380. Wydział powiatowy Jarosław, przez p. Czartoryskiego, o ograniczenie wolności parcelowania gruntów.
  - „ 381. Ten sam przez tegoż posła o zaprowadzenie oszczędności w wydatkach krajowych.
  - „ 382. Ten sam przez tegoż posła, w sprawie reformy szkół.
  - „ 383. Staszkiwicz Wiktorya, przez p. Szujskiego, o stałe wsparcie z funduszków szpitalnych.
-

Protokół

13. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 3. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obechnych posłów: 100.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 12. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu

Izba udziela posłowi Russockiemu urlopu na czas nieograniczony.

Sekretarz poseł Alfons Czaykowski czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa, którym przedkłada budżet funduszów indemnizacyjnych na rok 1881.

Tenże sekretarz czyta dostatecznie poparty wniosek posła Ochrymowicza o utworzenie sądu powiatowego w Borysławiu.

Marszałek oznajmia, że te wnioski będą traktowane według regulaminu.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta spis petycji od Nru 356—383, przekazanych przez marszałka następującym komisjom :

Nr. 356 komisji petycyjnej — Nr. 357 komisji drogowej — Nr. 358 komisji budżetowej —
Nr. 359 komisji drogowej — Nr. 360 komisji budżetowej — Nr. 361 komisji drogowej — Nr. 362
komisji podatkowej — Nr. 363 komisji petycyjnej — Nr. 364 komisji edukacyjnej — Nr. 365
komisji podatkowej — Nr. 366 komisji budżetowej — Nr. 367 komisji petycyjnej — Nr. 368
komisji administracyjnej — Nr. 369 komisji budżetowej — Nr. 370 komisji kultury krajowej —

Nr. 371 komisji administracyjnej — Nr. 372 komisji edukacyjnej — Nr. 373 komisji petycyjnej — Nr. 374 komisji budżetowej — Nr. 375 komisji budżetowej — Nr. 376 komisji budżetowej — Nr. 377 komisji budżetowej — Nr. 378 komisji budżetowej — Nr. 379 komisji budżetowej — Nr. 380 komisji administracyjnej — Nr. 381 komisji budżetowej — Nr. 382 komisji edukacyjnej — Nr. 383 komisji budżetowej.

Następnie wnosi p. Pietruski imieniem Wydziału krajowego, aby co do wniosku posła Golejewskiego o zmianę ustawy z dnia 15. sierpnia 1866. Dz. u. kr. 28 (o budowaniu kościołów i budynków parafialnych) przekazanego Wydziałowi krajowemu jako komisji na posiedzeniu Sejmu z dnia 1. lipca 1880., mógł zdać sprawę na dzisiejszém posiedzeniu z uwolnieniem od drukowania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek formalny bez rozprawy.

Potém czyta p. Pietruski sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył sprawozdanie co do wniosku posła Golejewskiego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek posła Chrzanowskiego o dotowanie kasy krajowej.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi podług regulaminu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania wnosi, ażeby ten przedmiot odesłać do komisji kultury krajowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku ks. Buchwalda o zmianę artykułu 4. ustawy szkolnej z dnia 2. maja 1873. Nr. 250 Dz. u. k.

Poseł ks. Buchwald uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do Wydziału krajowego jako do komisji z poleceniem, ażeby na najbliższém posiedzeniu zdał sprawę.

Po przemówieniu marszałka wnosi poseł ks. Buchwald, ażeby jego wniosek uznać za nagły, i przekazać go Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę.

Po przemówieniu posła Romanowicza przeciw nagłości, marszałka i posła ks. Buchwalda, uchwała Izba uznać wniosek p. Buchwalda za nagły i przekazać go Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie projektu ustawy o zniesieniu prawa propinacji i o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stołeczném mieście Lwowie,

Pod względem formalnym wnosi poseł Czaykowski Alfons, aby tylko te artykuły odczytano, do których zmiany zostały przyjęte.

Izba uchwała wniosek posła Czaykowskiego Alfonsa bez rozprawy.

Następnie czyta sprawozdawca poseł Żywicki art. 4. i 7. projektu ustawy po polsku a sekretarz p. Turzański po rusku, poczem przyjmuje Izba cały projekt ustawy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Wysokiego Sejmu i biór Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Popiel Paweł zostaje uwolniony od czytania sprawozdania następującej treści:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Wysokiego Sejmu i biór Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Komisja administracyjna mając sobie polecone do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Sejmu i biór Wydziału krajowego, nie może pozostać na sprawdzeniu cyfr zestawionych i wniosku, aby Wysoki Sejm przyjął sprawozdanie do wiadomości, ale ma sobie za obowiązek nie tylko jak najściślej sprawdzić i ocenić roboty, osądzić jak dalece Wydział pod względem artystycznym i technicznym trzymał się wskazówek Sejmu, przekonać się, czy oszczędność panowała przy tak wielkiej fabryce; ale nadto przybliżenie obrotów, czy reszta funduszu, którym Sejm wyposażył fabrykę, wystarczy, aby dzieło doprowadzić do skutku bez nowych dla kraju ciężarów. Z góry wobec obaw, jakie panują i zarzutów, jakie powstać mogą, komisja oświadcza, iż zgoła dziś nie wchodzi ani wchodzić będzie w rozbiór pytania, czy fabryka była na czasie albo nie, czy fundusz wykazany Sejmowi w r. 1877 był idealny albo rzeczywisty, czy stanowił dla Wydziału kapitał obrotowy, którym jedynie mógł się posługiwać: wszystkie te pytania zapewne bardzo ważne nie wchodzą w zakres działania komisji, która jedynie badała i referować będzie:

1. Czy Wydział artystycznie i technicznie zadość uczynił poleceniom Sejmu.
2. Czy i dla czego przekroczył niektóre pozycye.
3. Czy przy tych robotach zachował należytą oszczędność.
4. Jak się ma pozostałość funduszu, którym fabrykę gmachu wyposażono, do robót, które mnszą być wykonane, aby gmach uznać za wykończony, a do przyjęcia Sejmu i Wydziału zdalny.

Ad 1. Komisja udawszy się na grunt i zwiędziwszy całą budowę aż do najmniejszych szczegółów, przekonała się:

a) że nie podobna było więcej w tak krótkim czasie zrobić i że jest uzasadniona nadzieja i nawet pewność, że gmach cały stosownie do życzenia Sejmu będzie gotowy na dzień 1. sierpnia 1881 roku;

b) że stan obecny fabryki zupełnie zgodny ze sprawozdaniem Wydziału pod liczbą A, tak co do robót wykonanych, jak i wykonać się mających.

Ad 2. Wydział przekroczył w istocie niektóre pozycye kosztorysu, ale przekroczyć je musiał, wykonywując albo wprost albo pośrednio wysokię Izby rozkazy: żadnego z tych przekroczeń żałować nie przyjdzie, każde było konieczne, a opłaci się trwałością budynku, albo świadectwem o dobrym epoki naszój smaku.

Ad 3. Pomiędzy powodami, które skłoniły Sejm w 1877 roku do zarządzenia rozpoczęcia robót, było częściowe bezrobocie, a stąd niższe ceny materyału i robotnika. Jakkolwiek rozpoczęcie tak wielkiej, jak gmach fabryki, wpłynęło na podniesienie cen przeciętnych, to jednak stosunkowo komisja uważa je za dosyć niskie. Oddając sprawiedliwość co do tego Wydziałowi i zarządowi fabryki, nie może jednak zdać sobie sprawy, czemu na gzymsy i ozdoby zamiast cegły gzymsowięj

wyłaczanej fabrycznie maszyną, przecinano każdą cegłę młotkiem z niemałą stratą czasu, kosztu i materiału. Mimo tego szczegółu, który nie uszedł oka komisji, czuć w całym zarządzie pewną sprężystość i moralny nastrój, który oszczędności jest najlepszą rękojmią. Wysoki Sejm przekona się niżej w cyfrach, czy ta oszczędność była dostateczną i skuteczną.

Wysoka Izba przypomnieć sobie raczy, że przyjmując plany p. Hochbergera, komisja wniosła odmiany przyjęte przez Wys. Sejm, mianowicie: użycie blachy cynkowanej na pokrycie; podwyższenie pierwszego i drugiego piętra o 25 ctm.; podwyższenie budynków w cokole; zmiana gzymsu cynkowego na kamienny, powiększenie okien 2go piętra, schody kamienne strychowe. Roboty te dodatkowe kosztowały jak zobaczymy 44,160 zł., ale zaprawdę nigdy pieniądź lepiej użyty nie był. Bez tych odmian budynek perspektywicznie na przeciw wznoszącego się gruntu Jezuickiego ogrodu, byłby żadnego nie robił wrażenia; gorszącym by też było użycie cynku na gzymsy. Można zgóło nie budować, ale bezcześcić piękne kształty podłym materiałem, ubliżałoby godności kraju.

Sejm oddał nadzór robót komitetowi artystyczno-technicznemu i upoważnił go, czy do odmian czy dodatków nie objętych kosztorysem; w ślad poleceń komitetu dano rynny skrzynekowe, tragarze żelazne, balustradę kamienną, odrenowano budynek i dano gzyms od ulicy Kościuszki, który zaprawdę duszę każdego znawcy radością przejąć musi.

Ad 4. Odpowiedź na pytanie co do stosunku, jaki zachodzi pomiędzy pozostałym funduszem, wykazanym w sprawozdaniu tak z działu na budowę i na administracyą w sumie 253,689 zł. na dniu 15. maja r. b., a robotami, które koniecznie muszą być wykonane, aby gmach był oddany na publiczny użytek, jest niesłychanie trudną, bo ostatnie wykończenie gotuje nieraz niespodzianki nawet dla wytrawnych architektów. Zważając jednak, że niektóre roboty ziemne i rzeźbiarskie kosztorysu nie przekroczyły, nawet przedstawiają oszczędność, że na rachunek inny znacznie już forsuszowano, można dzielić nadzieje Wydziału, że koszta fabryki o ile w szczegółach preliminowano przeznaczonym funduszem pokryte zostaną. Aby jednak Wysokiego Sejmu nie zostawiać w niepewności, komisja porównawszy z pozycjami kosztorysu kwoty na rachunek już wydane, należytości pozostające sumuje, a te jako mniej więcej pewne do wypłaty posługują za podstawą do przybliżonego rachunku.

Roboty ziemne:

Preliminowano	8.161 zł.	
wydano	6.713 zł.	
w przybliżeniu do wydania	500 „	
Razem	7.213 zł.	
Oszczędność		948 zł.

Roboty murarskie (objęte 12 pozycjami):

Preliminowano	424.000 zł.	
wydano	402.659 zł.	
w przybliżeniu do wydania	81.341 „	
Razem	484.00 zł.	
Przekroczone		64.000 zł.

Roboty kamiennarskie:

Preliminowano	91.807 zł.	
wydano	87.032 zł.	
do wypłaty	7.500 „	
Razem	94.532 zł.	
Przekroczone		2.725 zł.
Do przeniesienia	958 zł.	66.725 zł.

Z przeniesienia 948 zł. 66.725 zł.

Roboty rzeźbiarskie w ogóle:

Preliminowano	118.868 zł.	
wydano	47.127 zł.	
do wydania	51.222 „	
	<hr/>	
Bazem	98.349 zł.	
	Oszczędność	20.519 zł.

Roboty ciesielskie:

Preliminowano	27.725 zł.	
wydano	27.407 zł.	
do wydania	6.678 „	
	<hr/>	
Razem	34.085 zł	
	Przekroczone	6.360 zł.

Roboty stolarskie:

Preliminowano	54.276 zł.	
wydano	20.153 zł.	
do wydania	32.154 „	
	<hr/>	
Razem	52.307 zł.	
	Oszczędność	1.969 zł.

Roboty ślusarskie i konstrukcje żelaza:

Preliminowano	89.589 zł.	
wydano	65.801 zł.	
do wydania	27.068 „	
	<hr/>	
Razem	92.869 zł.	
	Przekroczone	3.280 zł.

Roboty blacharskie:

Preliminowano	28.144 zł.	
wydano	20.597 zł.	
do wydania	19.200 „	
	<hr/>	
Razem	39.797 zł.	
	Przekroczone	11.653 zł.

Roboty lakiernicze:

Preliminowano	4.760 zł.	
wydano	500 zł.	
do wydania	4.800 „	
	<hr/>	
Razem	5.300 zł.	
	Przekroczone	540 zł.

Do przeniesienia	23.436 zł.	88.558 zł.
------------------	------------	------------

Do przeniesienia 23.436 zł. 88.558 zł.

Roboty szklarskie:

Preliminowano	13.937 zł.	
wydano	6 029 zł.	
do wydania	6.226 „	
	<hr/>	
Razem	12.255 zł.	
	Oszczędność	1.682 zł.

Pompowanie wody:

Preliminowano	1.500 zł.	
wydano	3.527 zł.	
	<hr/>	
	Przekroczono	2.027 zł.

Wodociągi, watterklosety i muszle:

Preliminowano	16.048 zł.	
wydano	17.548 zł.	
	<hr/>	
	Przekroczono	1.500 zł.

Oświetlenie:

Preliminowano	20.000 zł.	
do wydania	12.530 zł.	
	<hr/>	
	Oszczędność	7.470 zł.

Roboty nieprzewidziane:

Preliminowano	21.544 zł.	
wydano	29.544 zł.	
	<hr/>	
	Przekroczono	8.000 zł.

Drenowanie w budynku:

do wydania		1.300 „
	<hr/>	
	32.588 zł.	101.385 „
oszczędność na modelach i balustradach	11.765 „	
	<hr/>	
	44.353 „	44.353 „
	<hr/>	
	W ogóle przekroczono	57.032 „

Z powyższego obrachowania okazuje się, że kosztorys przekroczony będzie o sumę 57.032 zł. 56¹/₂ ct. Ponieważ zaś roboty dodatkowe polecane przez W. Sejm i uchwalone przez Komitet budowy wynoszą 59.072 zł., przekroczenie zatem kosztorysu nie powinno być znaczne. Komisya

z uwagi, że z dniem 15. maja b. r. stan kredytu budowy wynosił aktywów 236.198, przypuszczalnie zaś, do wykonania gmachu potrzeba będzie jeszcze wogóle 293.230 zł., wnosi, że koszta fabryki tak, jak była dotąd prowadzona, nie przekroczą sumy prelininowanej, albo przekroczą ją o bardzo małą kwotę, mianowicie o koszt nakazanych przez Sejm i komitet budowy robót — które też musi być uowym pokryty kredytem.

B. Część finansowa.

Dla zroznmienia dokładnego sprawozdania Wydziału krajowego i alegatów, które je objaśniają i usprawiedliwiają, komisya winna przypomnieć, że uchwałą z dnia 23. sierpnia 1877. roku Wys. Sejm ustanowił fundusz budowy gmachu sejmowego w sumie 964.000 zł. a na koszta administracyi 50.000 razem 1.014.000 zł. Przeznaczając na uposażenie tego funduszu pozostałość z roku budżetowego 1875. i 1876. w kwocie 867.762 zł. wraz z odsetkami, obciążył go równocześnie obowiązkiem pokrycia niedoborów z lat 1876. i 1877., które wraz z kosztami wygotowania planów wynosiły 123.101 zł. Jakkolwiek zatem dotacya pierwiastkowa 867.762 złr. urosła z procentów i dochodów realności do 1.005.301, to jednak od niej należy odtrącić wyżej wzmiankowane 123.101 zł., tak, że fundusz, którym Wydział krajowy dysponował, wynosi istotnie sumę 882.199 zł., do której doliczywszy należne od Brykczyńskiego 7.144 zł., rozporządzalna suma w ręku Wydziału była 889.343 zł.

Zachodzi przeto znaczna różnica pomiędzy zawotowaną sumą 1.014.000 zł. a rzetelnym funduszem, którym mógł Wydział dysponować 889.343 zł. Chociażby zatem Wydział nie był przekroczył kosztorysem wyrachowanej a przez Wys. Sejm zawotowanej sumy 1.014.000 zł., to zawsze Wysoki Sejm musiałby wyposażyć fabrykę dodatkowo sumą 124.656 zł., i to tłumaczy różnicę, jaka zachodzi pomiędzy wykazanym jako stan czynny kredytem w dniu 15. maja b. r. 236.198 zł. a w naturze istniejącym funduszem budowy wykazanym pod tąż datą 129.032 zł.

Konkluzya. Z długiego tego zestawienia cyfr i rozbioru sprawozdania Wydziału okazuje się, że ponieważ pierwiastkowo fundusz na budowę gmachu sejmowego przeznaczony wynosił 1.014.000 zł., na poczet zaś tej sumy Wydział krajowy odebrał tylko 867.672, który jakkolwiek fruktyfikowany i powiększony dochodem z realności nie przeszedł nigdy cyfry 1.005.301 zł., z której na niedobory odeszło 123.101 zł., fundusz przeto budowy gmachu, jeżeli ma być wykończony, musi być powiększony nową dotacyą wynoszącą 190.873 zł. Komisya miała sobie za obowiązek, jakkolwiek utrudzający przedstawić W. Izbie rachunkowy ten obraz, aby wiedziała, jakie jeszcze na dochodach kraju ciężkie mają wydatki.

Następuje rozprawa nad sprawozdaniem komisyi, w której głos zabierają posłowie Krukowiecki i sprawozdawca.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi administracyjnej w przedmiocie umeblowania zali sejmowej i przyległych ubikacyj w nowym gmachu sejmowym.

Sprawozdawca poseł Popiel Paweł czyta sprawozdanie komisyi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i uchwalić na pokrycie kosztów urządzenie trybuny i siedzeń w sali sejmowej, przez Wydział krajowy już zamówionych, kredyt dodatkowy w sumie 13.261 zł. 40 ct. a. w.

Po przemówieniu posła Pietruskiego jako członka Wydziału krajowego, p. Wodzickiego Henryka, Kupczyńskiego, Golejewskiego i Chrzanowskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Następnie po przemówieniu jeszcze posłów Krukowieckiego, Chrzanowskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji górniczej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów:

Zbrozka, Towarnickiego, Wolańskiego Władysława, Jasinickiego, Kaczałę, Lenartowicza i Zborowskiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Towarnicki wynik wyboru do komisji górniczej.

Głosujących było 88, bezwzględną większość 45 głosów.

Zostali wybrani posłowie:

Dobrzyński 87 głosami, Kułaczkowski 81, Łukasiewicz Ignacy 88, Spławiński 88, Tyszkowski 88, Wolfarth 88, Zyblikiewicz 88.

Z porządku dziennego następuje sprawdzenie wyborów.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego gmin wiejskich Sokal-Bełz-Uhnów z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Logina Rożankowskiego na posła do Sejmu krajowego z okręgu wyborczego gmin wiejskich „Sokal-Bełz-Uhnów“ uznać za ważny.

Przemawia poseł Polanowski i czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Wybór pana Longina Rożankowskiego, naczelnika c. k. sądu powiatowego w Sokalu, na posła do Sejmu krajowego uznaje się za nieważny.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Poseł Golejewski wnosi zamknięcie rozprawy.

Do głosu zapisani są posłowie Kułaczkowski, Golejewski, Męciński, Chrzanowski i Krasicki.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy i odrzuca wniosek posła Chrzanowskiego, ażeby wszystkich do głosu zapisanych mówców wysłuchać.

Następuje więc wybór mówców generalnych.

Potem przemawia poseł Kułaczkowski jako generalny mówca za wnioskiem Wydziału krajowego a poseł Chrzanowski jako generalny mówca przeciw wnioskowi Wydziału krajowego.

Po przemówieniu posła Grocholskiego dla sprostowania faktu i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek posła Polanowskiego a uchwała wniosek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru posła na Sejm krajowy z ciała wyborczego Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Edwarda Simona na posła z ciała wyborczego lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Pietrnski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego gmin wiejskich z dawnych powiatów Kałusz i Wojniłów z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Franciszka Wolfartha na posła z okręgu wyborczego gmin wiejskich dawnych powiatów kałuskiego i wojniłowskiego uznać ważnym.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poseł Wodzicki Henryk jako przewodniczący komisji budżetowej wnosi, ażeby petycją Tomasz Gamskiego i Pfeiffra w przedmiocie budowy domu dla obłąkanych na Kulparkowie, przekazaną komisji budżetowej odesłać do komisji administracyjnej.

Po przemówieniu posła Grocholskiego uchwała Izba wniosek posła Wodzickiego.

Następnie na wezwanie marszałka składają przyrzeczenie według roty odczytanej po polsku przez sekretarza posła Czaykowskiego Alfonsa posłowie Kieszkowski i Wolfarth.

Następne posiedzenie zapowiada marszałek na dzień 5. lipca 1880 z następującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny czternastego posiedzenia

3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 5 lipca 1880, o godzinie 11 przed południem.

1. Sprawozdania Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych gminie Dolina i Nadwórna, a wyższych dodatków gminnych gminie Wysuczki.
Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1878.
Sprawozdawca poseł Dr. Skałkowski.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu szkół rolniczych w Dublanach na rok 1880.
Sprawozdawca poseł Michałowski Roman.
4. **Sprawozdania o petycyach obciążających budżet, a mianowicie :**
  - a) Przytulisko polskie w Wiedniu o subwencyą z wnioskiem komisji o udzielenie 100 zł.
Sprawozdawca p. Dobrzyński.
  - b) Sieroty po urzędniku krajowym Iwanickim o dar z łaski z wnioskiem komisji o udzielenie 148 zł. na rok 1880. . . . . Sprawozdawca poseł Wodziński.
  - c) Antonina Osińska, wdowa po kanceliście o dar z łaski z wnioskiem komisji o udzielenie 100 zł
Sprawozdawca poseł Korytowski.
  - d) Towarzystwo Pań Miłosierdzia w Przemyśle o wsparcie z wnioskiem komisji o udzielenie 100 zł.
Sprawozdawca poseł ks. Jasinicki.

e) **Maryanna Motykiewiczowa**, wdowa po c. k. asystencie podatkowym, o dar z łaski, z wnioskiem komisji o udzielenie 60 zł. . . . . Sprawozdawca poseł ks. Kitrys.

5. Sprawozdania o petycjach nie obciążających budżetu.

Koniec posiedzenia o godz. 2. minut 10 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Alfons Czaykowski
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 5 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 384. Mochnacki Józef, nauczyciel, przez p. Romanowicza, o przyznanie mu dalszych dodatków pięcioletnich.
- „ 385. Gedroje Gedeon, przez p. Grossa, o zwrócenie mu w drodze łaski kwoty 5.000. zł. z tytułu strat poniesionych na dostawie kamienia.
- „ 386. Parafianie obrz. gr. kat. w Monasterzyskach, przez p. W. Wolańskiego, o zapomogę na budowę cerkwi.
- „ 387. Wydział powiatowy Buczacz, przez p. Matkowskiego, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 388. Nauczyciele powiatu Brody, przez p. Waygarta, o podwyższenie płac, przyznanie dodatków pięcioletnich i zniesienie lat służby na 30.
- „ 389. Ks. Węgrzynowicz Michał, przez p. Turzańskiego, o zapomogę.
- „ 390. Gmina Horodenka, przez p. Lenartowicza, o zarządzenie, aby miasto Kołomyja rogatki swięj koło kolei na dawniejszy punkt nie przenosiła.
- „ 391. Rada powiatowa Staremiasto, przez p. M. Popiela, w sprawie wyrobu i sprzedaży soli kuchennej i bydłoczej.
- „ 392. Urzędnicy szpitala lwowskiego, przez p. Romanowicza, o dodatek aktywalny do płacy.
- „ 393. Zakład osieroconych chłopców w Krakowie, przez p. Romana Michałowskiego, o stałą subwencję 1000 zł. rocznie.
- „ 394. Wydział powiatowy Zaleszczyki, przez p. Tadeusza Dzeduszyckiego, o zmodyfikowanie ustawy o podatku konsumcyjnym od mięsa.
- „ 395. Ten sam w sprawie wyrobu i sprzedaży soli.
- „ 396. Ten sam o zastąpienie kraju od wygórowanej taryfy dla podatku gruntowego.
- „ 397. Ten sam o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
- „ 397. Ten sam o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.

- L. 398, Gutt Jan, inwalida, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 399. Tranda Edward, adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego, przez p. Spławińskiego, o zaliczkę zwrotną w wysokości 2-letniej płacy.
- „ 400. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, przez p. Szujskiego, z memoryałem w sprawie ustawy o szkołach ludowych.
- „ 401. Wizytatorka Sióstr Miłosierdzia, przez p. Abrahamowicza, o subwencyą dla Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie i Nowosiólkach
-

Protokół

14. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 5. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef i Turzański.

Obecnych posłów 100.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski i radca c. k. Namiestnictwa Bodakowski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 13. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Marszałek zawiadamia Izbę, że udzielił 8-dniowego urlopu posłom: Władysławowi Wolańskiemu, Polanowskiemu i Kieszkowskiemu.

Izba udziela dwutygodniowego urlopu p. Dzieduszyckiemu Wojciechowi.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Józefa Tyszkowskiego w przedmiocie uchwalić się mającej przez Sejm ustawy, określającej wymiar konkurencyi rocznej na cele budowy wyznaniowych i szkolnych.

Marszałek oznajmia, że wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Turzański czyta dostatecznie popartą interpelacyą p. Olejnika do komisarza rządowego w przedmiocie zapobieżenia i zaradzenia wzrastającej coraz bardziej w kraju kradzieży koni.

Interpelacya ta traktowana będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie popartą interpelacyą p. Polanowskiego do c. k. Rządu w przedmiocie wykluczenia Antoniego Siroida, naczelnika gminy w Korczyniu, ze stowarzyszenia ruskiego imienia Michała Kaczkowskiego.

Komisarz rządowy oznajmia, że na obydwie te interpelacje odpowie na jedném z następnych posiedzeń.

P. Waygart wnosi, ażeby petycją Nr. 266, przydzieloną komisji prawniczej odstąpić komisji drogowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek zawiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się komisji górniczej. Przewodniczącym obrano p. Ignacego Łukasiewicza, zastępcą p. Tyszkowskiego, sekretarzem Kułaczkowskiego.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycji od Nr. 384 do 401 przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom: Nr. 384. komisji szkolnej.

Co do pet. Nr. 385 wnosi p. Golejewski odesłanie jej do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Dalsze petycje przydzielił Marszałek jak następuje:

Nr. 386 komisji petycyjnej — Nr. 387 komisji administracyjnej — Nr. 388 komisji szkolnej — Nr. 389 komisji petycyjnej — Nr. 390 komisji drogowej.

Co do petycji Nr. 390 wnosi poseł Lenartowicz odesłać ją do Wydziału krajowego jako komisji.

Izba uchwała ten wniosek.

Dalsze petycje przekazał Marszałek:

Nr. 391 komisji administracyjnej — Nr. 392 komisji budżetowej — Nr. 393 komisji budżetowej — Nr. 394 komisji administracyjnej — Nr. 395 komisji administracyjnej — Nr. 396 komisji podatkowej — Nr. 397 komisji administracyjnej — Nr. 398 komisji petycyjnej — Nr. 399 komisji budżetowej.

Co do pet. Nr. 400 wnosi p. Majer, aby ją przekazać Wydziałowi krajowemu jako komisji i co Izba uchwała.

Dalsze petycje przydzielił Marszałek:

Nr. 401 komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następują:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych gminie Dolina i Nadwórna, a wyższych dodatków gminnych gminie Wysuczki.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminy miasta Doliny na pobór wyższych opłat od napojów spirytusowych i piwa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U S T A W A

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwolenie gminie miasta powiatowego Dolinie na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta powiatowego Dolina zezwala się pobierać przez przeciąg lat dziesięciu licząc od dnia 1. stycznia 1881 opłaty od napojów spirytusowych i od piwa w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych, a mianowicie:

od hektolitra piwa	3 zł.
od litra wódki do 50 stop. Tral.	10 ct.
od litra wódki do 75 stop. Tral.	16 ct.
od litra spirytusu nad 75 stop. Tral.	20 ct.
od litra araku, rumu, esencji ponczowój, rozolisu, likieru i wszelkich napojów słodzonych	20 ct.
od litra miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku	4 ct.

do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy w gminie przybywający, bez względu na to, czy te napoje sam zużywa czy nie.

Opłata ta jednak nie może obciążać produkcji ani obrotu handlowego po za obrębem gminy Doliny.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy, co Izba uchwała.

Uchwaliwszy następnie, na wniosek sprawozdawcy, przystąpić do 3 czytania bez czytania, Izba przyjmuje cały projekt ustawy w 3. czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta powiatowego Nadwórna na dalszy pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa z wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U S T A W A

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwolenie gminie miejskiej Nadwórnie na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Gminie miasteczka Nadwórna zezwala się pobierać przez przeciąg lat trzech, od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, opłaty od napojów w obręb gminy wprowadzanych i w niej z używanych, a mianowicie:

od 1 litra wódki i spirytusu	14 ct.
od 1 litra słodzonych napojów spirytusowych i rumu	28 „
od 1 hektolitra piwa	267 „

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy w tej gminie przebywający, bez względu na to, czy te napoje sprowadza na swój własny użytek, czyli w celach rozsprzedawania onych.

Opłata ta jednak nie może obciążać produkcji ani obrotu handlowego po za obrębem gminy Nadwórny.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy, co Izba uchwała.

Uchwaliwszy następnie, na wniosek sprawozdawcy, przystąpić do 3 czytania bez czytania, Izba przyjmuje cały projekt ustawy w 3. czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy Wysuczki powiatu borszczowskiego względem zezwolenia na pobór 62%, dodatku do podatków bezpośrednich w latach 1880, 1881 i 1882 i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Wysuczka powiatu borszczowskiego zezwala się pobierać w r. 1880 1881 i 1882 na pokrycie potrzeb gminnych 62% dodatek do podatków bezpośrednich.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1878.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1878, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń c. k. władzom administracyjnym i skarbowym, aby należności na rzecz funduszu propinacyjnego przypadające jak najenergiczniej ściągano.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Baum.

Po przemówieniu p. Wereszczyńskiego, p. Golejewskiego (2 razy) i komisarza rządowego zamyka Marszałek rozprawę ogólną.

W rozprawie szczegółowej uchwała Izba najprzód pierwszy a następnie drugi ustęp wniosku komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu szkół rolniczych w Dublanach na rok 1880.

Sprawozdawca poseł Michałowski Roman zostawszy uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski komisji:

A. Wyższa szkoła rolnicza.

W y d a t k i.

Rubr. I. „Plan profesorów i docentów“ preliminarzu Wydział krajowy 14.840 zł. t. j. o 800 zł. wyżej niż w budżecie na r. 1879 a mianowicie:

Poz. 1.	Profesor fachowy zarazem Dyrektor zgodnie z etatem	2.360 zł.
„ 2.	Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł. zgodnie z etatem . . . . . (t. j. o 600 zł. wyżej niż w budżecie w roku 1879, w którym preliminowano płacę jednego z profesorów tylko na 7 miesięcy).	8.640 „
„ 3.	Dwóch adjunktów po 800 zł. zgodnie z etatem	1.600 „
„ 4.	Docent zoologii na podstawie budżetu na r. 1879	240 „
„ 5.	„ weterynaryi na podstawie budżetu na rok 1879	480 „

Poz. 6.	Docent leśnictwa na podstawie budżetu na r. 1879	240 zł.
" 7.	" języka polskiego i niemieckiego na podstawie budżetu na rok 1879	360 "
" 8.	Docent historii i geografii na podstawie budżetu na rok 1879	360 "
" 9.	Docent ustaw rolnych na podstawie budżetu na	360 "
" 10.	Docent ogrodnictwa 200 zł. t. j. o 200 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879, co Wydział krajowy tém usprawiedliwia, że dla przepisanej statutem organizacyjnym nauki ogrodnictwa w gronie obecnych profesorów i docentów, nie ma kwalifikującego się do tego przedmiotu nauczyciela, że przeto należy ustanowić osobnego docenta ogrodnictwa. Z uwagi jednak, że docent ten ustanowiony być może dopiero od początku roku szkolnego preliminuje komisya budżetowa płacę jego tylko na trzy miesiące w kwocie	50 "

Komisya budżetowa wnosi przeto, Wysoki Sejm uchwalić raczy na wydatki w Rubr. I. kwotę . . . . . 14.690 zł.

Rubr. II. „Inne płace“ preliminuje Wydział krajowy zgodnie z budżetem na rok 1879 kwotę 600 zł., a mianowicie :

Poz. 11.	Lekarz zakładowy	300 "
" 12.	Kapelan	300 "

Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki:

w Rubr. II. kwotę . . . . . 600 zł.

Rubr. III. Poz. 13.	Zasługi, pisarz dyrekcji zgodnie z budżetem na rok 1879	480 "
" 14.	Sługa szkolny	240 "
" 15.	Stróż domowy	210 "
" 16.	Usługa dla uczniów t. j. o 480 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879 co się usprawiedliwia tém, że dla ścisłości rachunków, wstawiono także wydatek na usługę, który pokrywają osobno na ten cel od uczniów pobierane opłaty (jak rubr. III., poz. 7. dochodów).	480 "
" 17.	Pasiecznik i dozorca pola zgodnie z budżetem na rok 1879	180 "

Komisya wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki w rubryce III. . . . . 1.590 zł.

Rubr. IV. „Koszta administracyjne“ Preliminuje Wydział krajowy, w wydatkach zwyczajnych 3.205 zł. t. j. o 570 zł. więcej, niż w budżecie na r. 1878 a w wydatkach nadzwyczajnych 50 zł. t. j. o 1620 zł. mniej, niż w budżecie roku 1879 w ogóle preliminuje Wydział krajowy 3.255 zł. t. j. o 1.050 zł. mniej niż w budżecie na rok 1879 a mianowicie:

a) w wydatkach zwyczajnych:

Poz. 18.	„Zarząd“ t. j. o 100 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879	280 zł.
	co komisya uznała za usprawiedliwione ze względu na pomnożenie się liczby uczniów i połączone z tém pomnożeniem się czynności kancelaryjnych oraz ze względu na wynik zamknięcia rachunkowego z roku 1878, w któdym na zarząd wynosił 536 zł. 53 ct.	
Poz. 19.	Opał zgodnie z budżetem na rok 1879	600 „
„ 20.	Oświetlenie „ „ „	145 „
„ 21.	Utrzymanie budynków „ „	400 „
„ 22.	Dzielnica zgodnie z budżetem na rok 1879	50 „
„ 23.	Asekuracyi budynków „ „	300 „
„ 24.	Płaca kominiarza „ „	60 „
„ 25.	Sprzęty i ruchomości . . . . . t. j. o 70 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879, co komisya uznaje za usprawiedliwione ze względu na pomnożenie się liczby uczniów oraz ze względu na wynik zamknięcia rachunków z roku 1878, w którym wydatek na utrzymanie i uzupełnienie sprzętów wynosił 149 zł. 47 ct.	120 „
„ 26.	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana t. j. o 300 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879, co się usprawiedliwia tém, że pomimo odebrania folwarku w zarząd kraju okazało się koniecznem utrzymywanie dwóch par koni z powodu zwiększenia się liczby docentów ze Lwowa dojeżdżających a dalej, że wzgląd na taniość paszy, który wpłynął na obniżenie preliminarza w roku 1879 w roku bieżącym odpada.	1000 „
„ 27.	koszta lustracyi zakładu zgodnie z budżetem na rok 1879	100 „
„ 28.	koszta nabożeństwa zgodnie z budżetem na r. 1879	50 „
„ 29.	aptéka i różne inne . . . . . t. j. o 100 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879.	100 „

Co się usprawiedliwia t $\acute{e}$ m, że fundusz krajowy pokrywa wydatki na lekarstwa dla słuźby szkolnej, którą w budżecie na r. 1879 osobno nie prelinowano.

Razem na wydatki zwyczajne . . . . . 3.205 zł.

b) w wydatkach nadzwyczajnych

Poz. 22. Utrzymanie dziedzina . . . . . 50 „
który to wydatek usprawiedliwia konieczność zrobienia i obsadzenia nowej drogi do nowo zbudowanej kaplicy.

Komisja budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm rzący wyznaczyć w Rubr. IV. na wydatki zwyczajne na wydatki nadzwyczajne . . . . . 50 „
Razem kwotę . . . . . 3.255 zł.

Rubr. V. „Potrzeby naukowe“ prelinuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych 3.890 zł. t. i, o 1.300 więcej niż w roku 1879, w wydatkach nadzwyczajnych 2.450 zł. t. j. o 1.050 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879. W ogóle Wydział krajowy prelinuje 6 340 zł. t. j. o 2.080 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 uchwalono a mianowicie:

a) w wydatkach zwyczajnych.

Poz. 30. Experymenta przy wykładach . . . . . 190 „
t. j. o 125 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879. Co się usprawiedliwia t $\acute{e}$ m, że na rok 1879 prelinowano w t $\acute{e}$ j pozycji tylko dla profesorów rolnictwa, anatomii, fizyologii, tudzież miernictwa i niwelacji, zaś na r. 1880 prelinuje się nadto po uzyskaniu odpowiedniego miejsca do urządzenia experimentów dla profesorów: chodowli zwierząt, weterynaryi, botaniki, chemii rolniczej, chemii zwierząt i fizyki po 10 zł. do 25 zł.

Poz. 31. „Zbiory i muzea.“
t. j. o 385 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 co się usprawiedliwia t $\acute{e}$ m, że w ciągu r. 1879 kwoty prelinowane poprzednio na utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego i mechanicznego okazały się zbyt niskie w skutek czego podwyższono takowe na r. 1880 o 75 zł.

Nadto zaś rozpoczęto tworzyć nowe zbiory, które odtąd stale będą wymagały wydatku na utrzymanie i uzupełnienie a w szczególności;

Zbiór rolniczy . . . . . 50 „
„ hodowlany . . . . . 160 „
„ mineralogiczny . . . . . 10 „

Zbiór technologiczny	20 zł.
„ okazów leśnictwa	10 „
„ „ ogrodniczych	10 „
„ „ weterynaryi	10 „
„ narzędzi mierniczych i matematycznych	10 „
„ modeli do budownictwa	10 „
„ dla geografii fizycznej	10 „
„ okazów melioracyjnych	10 „
Razem	<u>385 zł.</u>
Poz. 32. Laboratoria	950 „
t. j. o 350 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 co się usprawiedliwia t $\acute{e}$ m, że kwotę preliminowaną poprzednio na laboratorium rolniczo-fizjologiczne, która okazała się zbyt niską, w skutek pomnożenia się liczby uczniów w laboratorium pracujących musiano podwyższyć na r. 1880 o 150 zł. a nadto preliminowano kwotę 200 zł. na laboratorium zoologiczne, które dopiero w ciągu r. 1879 powstało.	
Poz. 33. Biblioteka i czytelnia	395 „
t. j. o 50 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 preliminowane na oprawę nowo zakupionych książek.	
Poz. 34. Utrzymanie pola doświadczalnego zgodnie z budżetem na r. 1879	250 „
Poz. 35. Wycieczki naukowe zgodnie z budżetem na r. 1879	350 „
Poz. 36. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	30 „
t. j. o trzydzieści zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 — dla ścisłości rachunków dodano do kwoty dochodu preliminowanego na rok 1879 (p. R. IV. poz. 8 dochodu).	
Poz. 38. Ogród	800 „
t. j. o 90 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 co się usprawiedliwia okolicznością, iż musiano podwyższyć o 40 zł. płać ogrodnika i wstawiono na 1880 r. nowy wydatek na ogród warzywny w kwocie 50 zł. (Obydwa te wydatki znajdują pokrycie w nowej pozycji dochodów) (R. V. p. 9) w kwocie 250 zł. tak, że ogólny wydatek preliminowany na r. 1880 jest po potrąceniu dochodu o 160 zł. mniejszy od kwoty wstawionej w budżet na r. 1879	
Razem w wydatkach zwyczajnych	<u>3.890 zł.</u>

b) W wydatkach nadzwyczajnych.

Poz. 31. Zbiory i muzea	1.260 „
Poz. 32. Laboratoria	690 „

Poz. 33.	Biblioteka i czytelnia	300 zł.
	Ze względów na wstępie przytoczonych wydatki te, t. j. w poz. 31, 32, 33 komisya budżetowa uznała za usprawiedliwione.	
Poz. 37.	Ogród	200 „
	Usprawiedliwionej koniecznością naprawy szklarni i sprawienia narzędzi ogrodowych.	
	Razem w wydatkach nadzwyczajnych	<u>2.450 zł.</u>
	Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy wyznaczyć w R. V. na wydatki zwyczajne	
	kwotę	3.890 „
	na wydatki nadzwyczajne	<u>2.450 „</u>
	Razem	<u>6.340 zł.</u>

Zestawienie wydatków.

Rubr. I.	1.469 zł.
„ II.	600 „
„ III.	1.590 „
„ IV.	3.255 „
„ V.	6 340 „
Suma wydatków	<u>26.475 „</u>

D o c h o d y.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa . . . . . t. j. 1.500 zł. mniej niż w roku 1879, a to w skutek iż z całej subwencji 7.000 zł. Ministerstwo rolnictwa przeznaczyło na szkołę niższą 1.500 zł. które też umieszczone zostały w dochodach szkoły niższej (poz. R. I. poz. 1. szkoły niższej).	5.500 „
Rubr. II.	poz. 2.	„Subwencya z funduszu kultury krajowej“, preliminaruje Wydział krajowy zgodnie z budżetem z r. 1879	5.000 „
Rubr. III.	poz. 3.	Opłaty od uczniów „wpisowe“ od 60 uczniów t. j. o 50 zł. więcej jak 1879 w skutek zwiększonej liczby uczniów	300 „
	Poz. 4.	Czesne . . . . . t. j. o 500 zł. więcej oiz w budżecie na 1879, co również się usprawiedliwia zwiększoną liczbą uczniów.	2.625 „
	Poz. 5.	Za pomieszkanie zgodnie z budżetem na rok 1879 Wydział krajowy preliminaruje 1000 zł.: zdaniem komisji budżetowej jednak kwota ta powinna być wykreślona z preliminarza, ponieważ od początku r. 1880, żaden uczeń szkoły wyższej nie mieszka i mieszkać nie może w zakładzie dla braku miejsca.	

Poz. 6.	Na bibliotekę od 60 uczniów po 2 zł.	120 zł.
	t. j. 120 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879 wstawione tu dla ścisłości rachunkowej, albowiem takowe od uczniów są pobierane.	
Poz. 7.	Na usługę dla uczniów	480 „
	t. j. o 480 zł. więcej niż w budżecie z roku 1879 (pozyca korelatywna z wydatkami Rub. III. poz. 16.)	
Rubr. IV. Poz. 8.	Dochód z pasieki prelinuje Wydział krajowy	230 „
	t. j. o 300 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879 co się usprawiedliwia jak wyjaśnienia do Rub. V. poz. 36 wydatków.	
Rubr. V. Poz. 9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu t. j. o 250 zł. więcej niż w budżecie za rok 1879 co się usprawiedliwia tém, że w r. 1880 spodziewać się należy ze sprzedaży płodów dochodu, na który w r. 1879 ze względu na ówczesny stan ogrodu i pola doświadczalnego liczyć nie było można.	250 „

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy dochody szkoły wyższej w r. 1880 uchwalić w kwocie . . . . .

14.505 zł.

B. Szkoła niższa.

Wydatki.

Rubr. I. Płace nauczycieli prelinuje Wydział krajowy zgodnie z budżetem na rok 1879, a mianowicie:

Poz. 1.	Nauczyciel fachowy zgodnie z etatem	920 „
„ 2.	„ pomocniczy „ „	600 „
„ 3.	Docent weterynaryi zgodnie z etatem	150 „
„ 4.	Katecheta „ „	200 „
„ 5.	Nauczyciel, dozorca robót ręcznych prelinuje Wydział krajowy zgodnie z etatem 240 zł.	

Z uwagi jednak, że wskutek podwojenia się liczby uczniów szkoły niższej w r. szkolnym 1879/80 okazała się potrzeba ustanowienia drugiego dozorce robót ręcznych, który też podług sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 25 maja 1880 L. 15.044 już od połowy roku bieżącego jest czynny i pobiera taką samą płacę jak dozorca pierwszy, należy prelinować dla drugiego dozorce płacę na 10¹/₂ miesięcy t. j. 210 zł. razem więc . . . . .

450 „

Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy wyznaczyć wydatki na Rubr. I. . . . .

2.320 zł.

Rubr. II. Koszta administracyjne prelinuje Wydział krajowy 580 zł. zgodnie z budżetem w r. 1879 a mianowicie:

Poz. 6.	Zarząd	260 zł.
„ 7.	Opał i oświetlenie	120 „
„ 8.	Utrzymanie budynku szkolnego, mobiliów, asekuracji i kominiarza	200 „

Komisyja budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. II.

---

 580 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów prelinuje Wydział krajowy 2.700 zł. t. j. o 2.700 zł. więcej niż w budżecie na r. 1879. Szkoła niższa jest od początku założenia swego internatem, w którym uczniowie otrzymują pożywienie i odzież. Na pokrycie utrzymania szkoły niższej służyły zawsze przedewszystkiem opłaty składane za niektórych uczniów, oraz datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i osób prywatnych na ten cel przeznaczane, dalej zarobek uczniów za płacą na folwarku a wreszcie coroczna subwencya z funduszu krajowego w kwocie 1.000 zł., przeznaczona na stypendya dla uczniów szkoły niższej por. Budżet funduszu krajowego na rok 1879. Rubr. VII. poz. 82 wydatków. O ile zaś fundusze ze źródeł powyższych uzyskane na pokrycie kosztów utrzymania nie wystarczały, pokrywało koszta te dawniej c. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie, a w latach 1878 i 1879 fundusz krajowy. W takim stanie rzeczy należy uważać za usprawiedliwione, że Wydział krajowy nową tę rubrykę wprowadził do preliminarza szkoły niższej dla ścisłości rachunkowej. Co się tyczy jednakże kwoty prelinowanej, to takowa okazuje się za małą, ponieważ szkoła niższa liczy od roku szkolnego 1879 na 1880, nie 15 uczniów, jak przypuszczał Wydział krajowy układając preliminarz, ale 28, uczniów.

Komisyja budżetowa ubolewając, iż Wydział kraj. w dalszej konsekwencji i tutaj nie pozostał wiernym zasadzie ścisłości rachunkowej, znajduje, iż prelinować wypada na:

Poz. 9.	Stołowanie 28 uczniów po 120 zł.	3.260 „
„ 10.	Odzież i pranie 28 uczniów po 60 zł.	1.680 „

Komisyja wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy
wyznaczyć na wydatki w Rubr. III.

 5.040 „

Rubr. IV. „Potrzeby naukowe“ prelinuje Wydział krajowy 430 zł. zgodnie z budżetem na r. 1879, a mianowicie:

Poz. 11.	Zaprzęgi do demonstracji	140 „
„ 12.	Potrzeby do pisanja i nauki uczniów	60 „
„ 13.	Przykupno zwierząt do sekcji	30 „

Poz. 14. Przykupno machin i narzędzi . . . . . 200 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wys. Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. IV. 430 „

Zestawienie wydatków Rubr. I.	2320 zł.
„ „ „ II.	580 „
„ „ „ III.	5040 „
„ „ „ IV.	430 „
Suma wydatku . . .	<u>8370 zł.</u>

D o c h o d y.

Rubr. I. Poz. 1. Subweneya z ces. król. skarbu państwa prelinuje Wydział krajowy . . . . . 1.500 zł.
t. j. o 1.500 zł. więcej niż w budżecie na rok 1879, co się usprawiedliwia jak wyżej Rubr. I. poz. 1. dochodów szkoły wyższej.

Rubr. II. Poz. 2. Dodatki Rad powiatowych Towarzystw gospodarczych i osób prywatnych, prelinuje Wydział krajowy na 500 zł. t. j. o 500 zł. więcej, niż w budżecie na r. 1879 z powodów wyłuszczonech pod rubr. III. wydatków.
Z uwagi jednak, że z pomnożeniem się liczby uczniów również zwiększyła się liczba datków i opłat, prelinować należy. . . . . 800 „

Rubr. III. Poz. 3. „Zarobek uczniów“ prelinuje Wydział krajowy 800 zł. t. j. o 800 zł. więcej, niż w budżecie na rok 1879 z powodów wyłuszczonech pod rub. III. wydatków. Z uwagi jednak, że z pomnożeniem się liczby uczniów zwiększyć się powinna także wysokość zarobku, należy prelinować . . . . . 1.000 „

Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy dochody szkoły niższej w roku 1880 uchwalić na: 3.300 zł.

Zestawienie wydatków i dochodów szkół obydwóch.

Wydatki szkoły wyższej wynoszą	26.475 zł.
„ „ „ niższej	8.370 „
Razem	<u>34.845 zł.</u>

Dochody szkoły wyższej	14.505 zł.
„ „ „ niższej	3.300 „
Razem	<u>17.805 zł.</u>

Pozostaje przeto do pokrycia z funduszu krajowego . . . . . 17.040 zł.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Krasicki.

Marszałek opuszcza krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodnictwo.

Po przemówieniu posłów Zbrożka, Grossa, Abrahamowicza, Golejewskiego, Krasickiego i Wereszczyńskiego wnosi p. ks. Sawa zamknięcie dyskusyi, co Izba uchwała.

Po przemówieniu p. Romanowicza a następnie sprawozdawcy p. Michałowskiego Romana, zamyka Marszałek rozprawę ogólną.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Marszałek zapowiada, że te rubryki, do których nikt głosu nie zażąda i poprawki nie uczyni, podda razem pod głosowanie, te zaś, do których czynione będą poprawki, podda pojedynczo pod głosowanie.

Sprawozdawca p. Michałowski Roman czyta w dziale A. „Wyższa szkoła rolnicza“:

Wysoki Sejm uchwalić raczy na wydatki w Rubr. I. kwotę . . . . . 14.690 zł.

Sprawozdawca poseł Michałowski Roman czyta w dziale A. „wyższa szkoła rolnicza“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki w Rubr. II. kwotę . . . . . 600 zł.

Sprawozdawca poseł Michałowski Roman czyta w dziale A. „wyższa szkoła rolnicza“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki w rubr. III . . . . . 1590 zł.

Sprawozdawca poseł Romanowski Michał czyta w dziale A. „wyższa szkoła rolnicza“:

Wysoki Sejm uchwalić raczy w Rubr. IV na wydatki zwyczajne . . . . . 3.205 zł.

na wydatki nadzwyczajne . . . . . 50 „

Razem kwotę . . . . . 3.255 zł.

Sprawozdawca poseł Romanowski Michał czyta w dziale A. „wyższa szkoła rolnicza“:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć w Rubr. V. na wydatki zwyczajne kwotę . . . . . 3.890 zł.

na wydatki nadzwyczajne . . . . . 2.450 „

Razem . . . . . 6.340 zł.

Izba uchwała I, II, III, IV i V rubrykę wydatków bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta wyżej przytoczonych pięć rubryk dochodów z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy dochody szkoły wyższej w r. 1880 uchwalić w kwocie . . . . . 14.505 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta w dziale B. „Szkoła niższa“ pojedyncze pozycje rubryki I. wydatków i wnosi do Rubryki I:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć wydatki na Rubr. I w kwocie . . . . . 2.320 zł.

Sprawozdawca czyta w dziale B. „Szkoła rolnicza“ pojedyncze pozycje rubryki II. wydatków i wnosi do Rubryki II:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. II. . . . . 580 zł.

Sprawozdawca czyta w dziale B. „Szkoła niższa“ pojedyncze pozycje rubryki III. wydatków i wnosi do Rubryki III:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. III. . . . . 5.040 zł.

Sprawozdawca czyta w dziale B. „Szkoła niższa“ pojedyncze pozycje rubryki IV. wydatków i wnosi do Rubryki IV:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. IV. . . . . 430 zł.

Izba uchwała powyższe 4 rubryki wydatków bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta rubrykę I, II, III i IV dochodów z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy dochody szkoły niższej w roku 1880 uchwalić w kwocie . 3.300 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Na wniosek posła Jasińskiego Józefa Izba uchwała przystąpić do 3go czytania bez czytania i przyjmuje cały preliminarz szkół rolniczych w Dublanach podług wniosków komisji w 3. czytania bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Maryanny Motykiewiczowej, wdowy po c. k. asystencie podatkowym Józefie Motykiewicz, zmarłym w r. 1867, o zapomogę z funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Kitrys czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się petentce jednorazową zapomogę z funduszu krajowego w kwocie 60 zł. w. a.

Po przemówieniu p. Hallera przeciw wnioskowi komisji i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę, Izba odrzuca 48 głosami przeciw 38 wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie Przytuliska Polskiego w Wiedniu.

Sprawozdawca p. Dobrzyński czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy dla Przytuliska Polskiego w Wiedniu udzielić jednorazowy datek w kwocie 100 zł. w. a.

Poseł Liske wnosi, ażeby Izba przeszła nad wnioskiem komisji do porządku dziennego.

Po przemówieniu p. Golejewskiego (2 razy) za wnioskiem komisji, p. Liskiego przeciw, a p. Spławińskiego za wnioskiem komisji, zamyka marszałek rozprawę.

Następnie po przemówieniu sprawozdawcy Izba odrzuca wniosek p. Liskiego, przyjmuje zaś wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej na prośbę Jana Topolnickiego, sądowego opiekuna nieletnich dzieci, po zmarłym Karolu Iwanickim, adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego, o udzielenie daru z łaski dla czterech sierot na rok 1880 w sumie 148 zł.

Sprawozdawca p. Wodziński czyta rzeczzone sprawozdanie z wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby pozostałym po Karolu Iwanickim, adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego, nieletnim dzieciom, które jeszcze wieku normalnego nie przekroczyły, dodatek do ich emerytury jako dar z łaski na rok 1880 w kwocie 148 zł. na ręce opiekuna p. Jana Topolnickiego udzielił, a to na rachunek rubryki II wydatki zarządu do poz. 29“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie Antoniny Osińskiej, wdowy po ś. p. Ludwiku Osińskim, kanceliście szpitala św. Łazarza w Krakowie, o stałe zaopatrzenie lub dar z łaski.

Sprawozdawca p. Korytowski czyta rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić, jednorazowy datek dla p. Antoniny Osińskiej w kwocie 100 zł.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Towarzystwa „Pań miłosierdzia św. Wincentego a Paulo“ w Przemyślu o wsparcie dla ochrony małych dzieci.

Sprawozdawca p. ks. Jasinicki czyta rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Towarzystwu Pań miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Przemyślu, udziela się jednorazowe wsparcie w kwocie 100 zł.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następują sprawozdania o petycjach nie obciążających budżetu.

Sprawozd. p. Wolfarth czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Andrzeja Józefa Bossa, czasowo emerytowanego dyrektora szkoły głównej wzorowej lwowskiej, zamieszkałego w Żółtańcach, o podwyższenie emerytalnej płacy, a względnie o przyznanie mu osobistego dodatku do tej płacy z funduszków krajowych na cele szkolne przeznaczonych z wnioskiem następującym :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycją Andrzeja Józefa Bossa o podwyższenie emerytalnej płacy, a względnie o przyznanie mu osobistego dodatku do tej płacy z funduszków krajowych na cele szkolne przeznaczonych, odstępuje się e. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie petycji Alexandry Skrowaczewskiej, wdowy po ś. p. Stanisławie Skrowaczewskim, dyrektorze szkół ludowych w Sanoku o udzielenie jednorazowej zapomogi z powodu ubóstwa z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Alexandry Skrowaczewskiej przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozd. czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie petycji Woj. Piotrowskiego, kierownika szkoły ludowej w Kutach, o zapomogę z powodu ubóstwa z następnym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Wojciecha Piotrowskiego o zapomogę przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie petycji nauczycieli szkoły wydziałowej i szkół pospolitych w Przemyślu o polepszenie bytu materialnego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją nauczycieli szkoły wydziałowej i szkół pospolitych w Przemyślu o polepszenie bytu materialnego przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Bartmański czyta sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie petycji Reprezentacji powiatowej w Łańcucie o zamienienie w ustawę projektu noweli do ustawy wodnej z następ. wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Nad tą petycją przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie petycji Reprezentacji gminy miasta Podgórze, ażeby czynności policyjne, do własnego zakresu działania gminy należące, poruczone zostały wyłącznie Władzy gminnej w myśl §. 27 ustawy gminnej z wnioskiem następującym :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją Reprezentacji gminy miasta Podgórze w sprawie expozytury policyi krakowskiej w Podgórzu odstępuje się c. k. Rządowi z wezwaniem, aby zbadał, które czynności policyi miejscowej z wyższych względów państwa a mianowicie w celu umożliwienia należytego wykonywania policyi w Krakowie koniecznie i nadal poruczone było osobnym organom rządowym t. j. expozyturze policyi w Podgórzu i według wyniku wniosł do Sejmu projekt do ustawy, w którymby ulegalizowano wykonywanie pewnych czynności policyi miejscowej w Podgórzu przez organa rządowe, które obecnie ma miejsce jedynie na mocy zarządzeń administracyjnych. Zarazem wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał czy i o ile zażalenie gminy, iż expozytura policyi w Podgórzu z zachowaniem przekazanego jej w drodze administracyjnej zakresu, mięsza się w czynności policyi miejscowej należące do własnego zakresu działania gminy i tём utrudnia jej wykonywanie tej policyi i w tym względzie wydał na razie zaraz stosowne zarządzenia, któreby zapobiegły nadal zachodzącym według petycji kolizjom między władzami wykonującymi policyą w Podgórzu.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Cypryana Ciepanowskiego, emerytowanego technika górniczego, o rozpowszechnienie ogniotrwałego pokrycia budynków z wnioskiem następującym :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją p. Cypryana Ciepanowskiego, emerytowanego technika górniczego, o rozpowszechnienie ogniotrwałego pokrycia budynków i o wyznaczenie kwoty 700 zł. do 800 zł. na pokrycie kosztów podróży patentu do wykonania robót z tą czynnością połączonych, niemniej do sprawienia i przywozu przyrządów do tego potrzebnych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania pożyteczności tego wynalazku a względnie sposobu rozpowszechnienia tegoż.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie petycji Rady szkolnej miejscowej w Bóbrce o podwyższenie płacy jednej posady nauczycielskiej z 270 zł. na 450 zł. rocznie z następ. wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Rady szkolnej miejscowej w Bóbrce o podwyższenie płacy jednej posady nauczycielskiej z 270 na 450 zł. rocznie odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie petycji przelożonych korporacji kominiarskiej we Lwowie o ochronienie zawodu kominiarskiego od grożącćj bliskiej ruiny i upadku odpowiedniejszćm ustawodawstwem z wnioskiem nastćpującym :

Wysoki Sejm raczy uchwalić : ażeby petycją tę odesłać do Wydziału krajowego z uwagami w sprawozdaniu wyłuszczone mi do odpowiedniego załatwienia.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozd. p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wydziału powiat. w Podhajcach w sprawie zaprowadzenia oszczćdności w budżecie krajowym z nastćp. wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm przyjmuje petycją Wydziału powiatowego w Podhajcach w sprawie zaprowadzenia oszczćdności w budżecie krajowym do wiadomości.

Izba przyjmuje ten wniosek do wiadomości.

Sprawozd. czyta sprawozd. komisji petycyjnej w sprawie petycji pani Oktawii Knybel, wdowy po byłym mandataryuszu i sekretarzu miasta Krosna o jednorazową zapomogę z nastćp. wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić, ażeby nad petycją pani Oktawii Knybel przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Janko czyta sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji właścicieli mniejszych posiadłości w Rudkach i okolicy w przedmiocie blankietów w sprawie katastralnej właścicielom mniejszych posiadłości w Galicyi wschodniej do wypełnienia rozsyłać się mających z nastćp. wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycją właścicieli mniejszych posiadłości w Rudkach i okolicy odstćpuje się c. k. Rządowi z tćm wezwaniem, by zechciał przestrzegać w ogłoszeniach urzędowych po rusku stylizowanych, czystości tćj mowy i polecił organom swoim, ażeby w aktach urzędowych po rusku pisanych a w szczegółności w arkuszykach indywidualnych w sprawie katastralnej rozsyłać się mających we wschodniej Galicyi w dwóch językach mianowicie po polsku i po rusku, czuwały nad jego czystością, unikając wyrażćn moskiewskich stronom wcale nie zrozumiałych.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta wniosek Wydziału krajowego w sprawie kolei transwersalnej. P. Bartmański wnosi, ażeby naprzód co do tego przedmiotu uchwalić nagłosć a nastćpnie, ażeby przedmiot ten odesłać do osobnej komisji z 7 członków wybrać się mającćj.

Izba uchwała naprzód wniosek pierwszy co do nagłosći a nastćpnie wniosek drugi co do wybrać się mającćj komisji z 7 członków.

P. Golejewski wnosi, ażeby petycją Nr. 385 G. Gedrojca, przydzieloną komisji petycyjnej, przydzielić komisji budżetowej, co Izba uchwała.

P. Majer wnosi, ażeby petycją Nr. 400 Towarzystwa pedagogicznego, przydzieloną komisji szkolnej przydzielić Wydziałowi krajowemu jako osobnej komisji, co Izba uchwała.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada nastćpne na dzień 7. lipca o godzinie 11 rano z nastćpującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny piętnastego posiedzenia

*3. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 7 lipca 1880
o godzinie 11 przed południem.*

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z prelim. funduszków indemnizacyjnych na rok 1881.
2. Pierwsze czytanie wniosku p. Ochrymowicza, o utworzenie osobnego sądu pow. w Borysławiu.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Chrzanowskiego, o zaopatrzenie kasy krajowej stałą dotacją.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkowskiego z projektem ustawy określającej wymiar konkurencyi szkolnej i kościelnej.
5. Drugie czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1878 i 1879. Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Zyblikiewicz.
6. Drugie czytanie wniosku posła Tyszkiewicza, o uwolnienie aktów pośmiertnych przy spadkach niżej 300 zł. od tax notaryalnych. Sprawozdawca komisji prawniczej p. Fruchtman.
7. Drugie czytanie przedłożenia rządowego, o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych na rok 1880. Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Zyblikiewicz.
8. Wybór komisji kolejowej z 7 członków.
9. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego, o utworzenie drugiej posady adjunkta w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie. Sprawozdawca komisji budżetowej p. Scipio.
10. Sprawozdanie komisji budżetowej nad rubryką VII. pozycyą 69 budżetu na rok 1880 „Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie“. Sprawozdawca poseł Scipio.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 45 popołudniu.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański.
Alfons Czaykowski.

Spis petycyi

po dzień 7. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 402. Komitet parafialny w Rołowie, przez p. Zyblikiewicza, o zapomogę na pobudowanie zgorzałych budynków parafialnych.
- „ 403. Dr. Maresch Maxymilian, przez p. Zyblikiewicza, o wynagrodzenie za poniesione straty z powodu obejmowania i opuszczenia posady Dyrektora zakładu obłąkanych na Kulpar-kowie.
- „ 404. Rymplańska Olimpia, przez p. Kupeczyńskiego, o opiekę z powodu wrzekomo wyrządzonej jej krzywdy przez straż skarbową.
- „ 405. Wydział powiatowy Drohobycz, przez p. Wereszczyńskiego, o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
- „ 406. Wydział powiatowy Złoczów, przez p. Wesołowskiego, z petycją gminy tamtejszej o subwencją na drogę dojazdową do dworca kolejowego.
- „ 407. Zwierzchność gminy Tartakowa, przez p. Rożankowskiego, o zarządzenie budowy dróg z Krystynopola do Sokala.
- „ 408. Gmina Tartaków (wieś) prosi jak powyżej.
- „ 409. Ta sama gmina prosi jak powyżej.
- „ 410. Mieszkańcy Mszany dolnej, przez p. ks. Chełmeckiego, o ustanowienie tamże sądu powiatowego.
- „ 411. Wydział powiatowy Rudki, przez p. Jankę, o wyjednanie aby podatek gruntowy nie był podwyższony.
- „ 412. Rada szkolna miejscowa w Turce, przez p. Sawczyńskiego, o dodatek drożyzniany dla tamtejszych nauczycieli.
- „ 413. Rudyńska Leokadya, przez p. Pawła Popiela, o zapomogę.
- „ 414. Wydział powiatowy Gorlice, przez p. Czartoryskiego popiera projekt budowy kolei podkarpackiej.

- L. 415. Korzekwa Wincenty, Marya i Wojciech, przez p. Smolkę, z zażaleniem w sprawie budowniczej i policyjnej.
- „ 416. Mieszkańcy przedmieścia żółkiewskiego we Lwowie, przez p. Romanowicza, o zarządzenie usunięcia niedogodności spowodowanych przez kolej Karola Ludwika.
- „ 417. Wydział powiatowy Podhajce, przez p. Torosiewicza, w sprawie reorganizacji szkół średnich.
- „ 418. Ten sam w sprawie ograniczenia wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 419. Ten sam o subwencya na dokończenie budowy drogi podhajECKO-halickiej.
- „ 420. Wydział powiatowy Przemyślany, przez p. Madeyskiego w sprawie zwinięcia gmin samostnych, które 200 zł. podatku nie opłacają.
- „ 421. Protest Mendla Kanner a i Sp. właścicieli propinacyi w Mielcu, przez p. Romera, przeciw nałożeniu opłaty od napojów spirytusowych w Mielcu.
- „ 422. Gminy Zawoja i Skawina, przez p. Zborowskiego, o utworzenie jarmarków w Zawoju.
- „ 423. Słowicka Paulina, wdowa po nauczycielu, przez p. Rożankowskiego o zapomogę.
- „ 424. Hurakowska Marya wdowa po nauczycielu, przez p. Rożankowskiego, o zapomogę.
- „ 425. Zielony Wasyl, przez p. Krasickiego, o zarządzenie oddania w jego posiadanie młyna w Werchoburze.
- „ 426. Tytz Karol miernik melioracyj, przez p. Jankę, przedkłada ogólny zarys ekonomicznego projektu.
- „ 427. Gmina Nowosiółka Skałacka, przez p. Szczęsnego Koziebrodzkiego, o subwencją na budowę mostu.
- „ 428. Gmina miasta Dębicy, przez p. Spławinińskiego, o zwinięcie starostwa w Ropczycach i Pilźnie a utworzenie w Dębicy.
- „ 429. Artysci sceny polskiej we Lwowie, przez p. Romanowicza, o zmianę statutu emerytalnego dla aktorów sceny polskiej.
- „ 430. Gmina Sokołów, przez p. Tyszkiewicza, o pożyczkę 8.000 zł. i subwencję 2.000 zł. na budowę szkoły.
- „ 431. Taż sama gmina o prawo poboru dodatku gminnego od nafty.
- „ 432. Wydział powiatowy Śniatyn, przez p. Wereszczyńskiego, w sprawie reformy urządzeń w wyrobie i sprzedaży soli.
- „ 433. Wydział powiatowy Dolina, przez p. Wereszczyńskiego, prosi jak wyżej.
- „ 434. Wydział powiatowy Drohobycz, przez tego samego posła, prosi jak powyżej.
- „ 135. Wydział powiatowy Przemyśl, przez posła Krukowieckiego, prosi jak powyżej.
- „ 436. Rada gminy m. Bochni, przez p. Spławinińskiego, o zarządzenie zupełnej bezwyznaniowości wydziałowej szkoły w Bochni.

- L. 437. Reauburg Marya, przez p. Podlewskiego, o zapomogę.
- „ 438. Radni gminy Subiecín, przez p. Badeniego, a uregulowanie rzeki San.
- „ 439. Wild Karol, księgarz, przez p. Grossa, w sprawie umorzenia reszty pożyczki na wydawnictwo książek szkolnych otrzymanej.
- „ 440. Rada powiatowa Krosno, przez p. Łukasiewicza J., w sprawie zamierzonej budowy kolei podkarpackiej.
- „ 441. Komitet Towarzystwa dla rozwoju przemysłu naftowego w Galicyi, przez p. Łukasiewicza J., w sprawie podniesienia tegoż przemysłu.
-

Protokół

15. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 7. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obeonych posłów 105.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 14. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Marszałek oznajmia, że p. Kaczała usprawiedliwił swoją nieobecność słabością.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta pismo prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 6 lipca 1880 l. 6775, którym przedkłada jako wniosek rządowy projekt ustawy o zbiorowych kasach zaliczkowych dla gmin.

P. Jasiński Józef wnosi, ażeby ten wniosek rządowy uznać za naglący, odesłać go do komisji bankowej a projekt ustawy wydrukować i rozdać posłom.

P. Spławiński wnosi odesłać ten wniosek rządowy do komisji dla wniosku p. Krukowieckiego.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego przeciw wnioskowi p. Spławińskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Następnie odrzuca Izba wniosek p. Spławińskiego, uchwała zaś wniosek formalny p. Jasińskiego Józefa.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Majera upoważniający Wydział krajowy:

1. Ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, w przestrzeni około 1 morga odstąpił bezpłatnie pod 2 pawilony kliniczne, kosztem Rządu wystawić się mające.

2. Ażeby klinice dzieci, według układu z Wydziałem krajowym, w r. 1876 przeniesionej ze szpitala św. Łazarza do nowo przez prywatne Towarzystwo wystawionego szpitala św. Ludwika zabezpieczył dawniejsze umieszczenie, gdyby w przyszłości z jakichbądź powodów w tym ostatnim zostawać nie mogła.
3. Ażeby, w moc deklaracji z d. 20 października 1870 r. L. 13490 złożonej Ministerstwu oświecenia, umieszczenie kliniki chorób syfilitycznych i skórnych w szpitalu św. Łazarza, za obowiązującą uznana została.

Marszałek oznajmia, że ten wniosek traktowany będzie według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od nru 402. do nru 441. przekazanych przez Marszałka następującym komisjom :

Nr. 402 komisji petycyjnej — Nr. 403 komisji budżetowej — Nr. 404 komisji petycyjnej — Nr. 405 komisji administracyjnej — Nr. 406 komisji drogowej — Nr. 407 komisji drogowej — Nr. 408 komisji drogowej — Nr. 409 komisji drogowej — Nr. 410 komisji prawniczej — Nr. 411 komisji podatkowej — Nr. 412 komisji budżetowej — Nr. 413 komisji budżetowej — Nr. 414 komisji kolejowej — Nr. 415 komisji petycyjnej — Nr. 416 komisji petycyjnej — Nr. 417 komisji edukacyjnej — Nr. 418 komisji administracyjnej — Nr. 419 komisji drogowej — Nr. 420 komisji gminnej.

Co do petycyi Nr. 421 wnosi poseł Jasiński Józef, ażeby ją odesłać do Wydziału krajowego jako do komisji, co Izba uchwała.

Dalsze petycyje przydzielił Marszałek :

Nr. 422 komisji petycyjnej — Nr. 423 komisji budżetowej — Nr. 424 komisji budżetowej — Nr. 425 komisji petycyjnej — Nr. 426 komisji kultury krajowej — Nr. 427 komisji drogowej — Nr. 428 komisji prawniczej — Nr. 429 komisji petycyjnej — Nr. 430 komisji budżetowej — Nr. 431 komisji administracyjnej — Nr. 432 komisji administracyjnej — Nr. 433 komisji administracyjnej — Nr. 434 komisji administracyjnej — Nr. 435 komisji administracyjnej.

Co do petycyi nr. 436 wnosi poseł Spławiński, oby ją odesłać do komisji edukacyjnej z poleceniem, aby jak najspieszniej zdała sprawę.

P. Majer wnosi, aby petycyą nr. 436 przekazać komisji budżetowej.

Po przemówieniu pp. Spławińskiego i Krukowieckiego oświadcza poseł Majer, że cofa swój wniosek

Następnie uchwała Izba wniosek p. Spławińskiego.

Dalsze petycyje przekazał Marszałek :

Nr. 437 komisji budżetowej — Nr. 438 komisji kultury krajowej, Nr. 439 komisji budżetowej — Nr. 440 komisji kolejowej — Nr. 441 komisji górniczej.

P. Czartoryski jako przewodniczący komisji kultury krajowej wnosi, ażeby petycyą co do dzielenia chłopskich gruntów przekazaną komisji kultury krajowej odesłać do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie wniosku rządowego z preliminarzem funduszków indemnizacyjnych na rok 1881.

P. Jasiński Józef wnosi odesłać ten przedmiot do komisji budżetowej

Izba uchwała ten przedmiot bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Ochrymowicza o utworzenie osobnego sądu powiatowego w Borysławiu.

P. Ochrymowicz uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Chrzanowskiego o zaopatrzenie kasy krajowej stałą dotacją.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi go odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkowskiego z projektem ustawy, określającej wymiar konkurencyi kościelnej i szkolnej.

P. Tyszkiewicz uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej.

P. Chełmecki wnosi, ażeby wniosek p. Tyszkowskiego uznać za nagły i odesłać go do Wydziału krajowego jako do komisji.

P. Pietruski wnosi, ażeby wniosek p. Tyszkowskiego odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, ażeby na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę.

Po przemówieniu posłów Krasickiego, Tyszkowskiego i Chełmeckiego uchwała Izba nagłośić i przyjmuje wniosek posła Pietruskiego.

Posel Wodziński wnosi, ażeby petycją Nr. 431 odesłać do Wydziału krajowego jako do komisji. Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek czyta wniosek naglący posła Grocholskiego następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie kosztów przyjęcia Najjaś. Pana w naszym kraju przeznaczona suma 26 000 zł. w. a. jako kredyt na rok budżetowy 1880, i upoważnia Wydział krajowy do rozporządzenia tą sumą według swego uznania.

Wnioskodawca:

Kazimierz Grocholski.

Majer, Szumańczowski, Stadnicki, Hoppen, Smolka, Tyszkiewicz, Krukowicki, Pilat, Fruchtmann, Gorayski, Lenartowicz, Wernicki, Wolfarth, Łukasiewicz, Zborowski, Sawa, Mochnacki, Zatorski, Słonecki, Kowalski, Olejnik, Krasicki, Korzyński, Then, Janko, Gross, Koziębrodzki, Ochrymowicz, Scipio, Buszyński, Kitrys, Małecki, Podlewski, P. Popiel, Rey, Czartoryjski, Madeyski, Kuczkowski, Alfons Czaykowski, H. Wierchlejski Arcybiskup, Smarzewski, Franciszek Jasiński, Artur Głogowski, Leon Chrzanowski, Bartmański, Jaworski, Józef Jasiński, Wasilewski, Stupnicki Biskup, Jan Jocz, Zyblikiewicz, Czerkawski, Badeni, Pietruski, H. Czaykowski, Sawczyński, Abrahamowicz, Paszkowski, Buchwald, Wodziński, Zuker, Towarnicki, Pławicki, Bieliński.

Marszałek otwiera rozprawę nad nagłośnią, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następuje rozprawa nad wnioskiem posła Grocholskiego.

P. Grocholski uzasadnia swój wniosek.

Po przemówieniu Jego Excelencyi Namiestnika i posła Grocholskiego przemawia Marszałek i wnosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Następnie uchwała Izba wniosek posła Grocholskiego jednomyślnie.

Marszałek czyta nagłący wniosek posła Zyblikiewicza dostatecznie poparty następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wybierze deputacyą celem zanieśienia prośby do Najjaśniejszego Pana w czasie pobytu Najjaśniejszego Pana w naszym kraju, aby Zamek krakowski na Wawelu na rezydencyą morską przeznaczyć raczył.
2. Deputacya ma się składać z Marszałka krajowego i pięciu członków przez Sejm wybranych.

Marszałek otwiera dyskusyą nad nagłośnią, którą Izba uchwała bez rozprawy.

Następnie uchwała Izba wniosek Zyblikiewicza jednomyślnie bez rozprawy.

Następnie oznajmia Marszałek, że zmienia porządek dzienny w ten sposób, że najpierw przyjdzie pod obrady punkt 5. i 7. a następnie dopiero punkt 6. porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych z lat 1878 i 1879.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych w Galicyi Wschodniej, Zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego z lat 1878 i 1879 z zastrzeżeniami, na poprzednich sesjach uchwalonemi.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej, Zachodniej i W. Księstwa krakowskiego na rok 1880.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz zostaje uwolniony od czytania sprawozdania komisji budżetowej.

Po przemówieniu pp. Weissmana, Zyblikiewicza i Krukowieckiego, który zapowiada rezolucyą, przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta co następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej na rok 1880:

Na pokrycie potrzeb:

I.

Od strony do wpłat obowiązanych tytułem kapitałów, rent i odsetków zwłoki . . . . . 13.898 zł.

II.

Renty od zakupionych obligów indemnizacyjnych . . . . . 42.704 „

III.

Dodatki indemnizacyjne do podatków po 45 ct. od 1 zł. . . . . 2,165.012 „

IV.

Dotacya ze skarbu państwa . . . . . 1,461.877 „

Razem . . . . . 3,663.491 zł.

Na wydatki:

1. Koszta zarządu	29.254 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	1,486.800 „
3. Kwoty wyrównawcze w kapitale	300 „
4. Kwoty wyrównawcze w rentach	150 „
5. Renty od obligów indemnizacyjnych	2,106.396 „
6. Nadzwyczajne wydatki	60.591 „
Razem	<u>3,683.491 zł.</u>

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca zzyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej na rok 1880.

Dochody:

I.

Od stron do wpłat obowiązanych tytułem kapitałów, rent i odsetków zwłoki . . . . . 10.824 zł.

II.

Odsetki od obligów . . . . . 23.530 „

III.

Dodatki indemnizacyjne do podatków po 45 ct. od 1 zł. . . . . 869.347 „

IV.

Dotacja ze Skarbu Państwa . . . . . 1,163.123 „

Razem . . . . . 2,066.824 zł.

Wydatki:

1. Koszta zarządu	15.772 „
2. Spłata kapitałów przez losowanie	821.100 „
3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach	200 „
4. W rentach	200 „
5. Renty dla uprawnionych	1,224.052 „
6. Nadzwyczajne wydatki	5.500 „
Razem	<u>2,066.824 zł.</u>

Izba uchwała ten wniosek rozprawy.

Sprawozdawca czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1880

w dziale dochodów:

I.

Od stron obowiązanych od wpłat . . . . . 6.174 zł.

II.

Własne dochody z obligów indemnizacyjnych . . . . . 10.248 „

III.

Dodatki do podatków po 30 ct. od 1 zł.	172.674 „
Razem	<u>189.096 zł.</u>

w dziale wydatków:

1. Koszta rządu	1.087 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	81.900 „
3. Renty dla uprawnionych	105.309 „
4. Nadzwyczajne wydatki	800 „
Razem	<u>189.096 zł.</u>

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwali:

Na pokrycie potrzeb funduszów indemnizacyjnych Galicji Wschodniej i Zachodniej na r. 1880. Sejm ustanawia dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{2}$ części po 45 ct., a na pokrycie potrzeb funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1880 po 30 centów od każdego złotego wal. austr.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Posel Zyblikiewicz wnosi, ażeby w 2. czytaniu przyjęte wnioski uchwalić w 3. czytaniu bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje wszystkie wnioski w 3. czytaniu bez czytania.

Marszałek czyta zapowiedzianą rezolucyą p. Krukowieckiego.

Po przemówieniu p. Zyblikiewicza cofa p. Krukowiecki swoją rezolucyą.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Tyszkiewicza względem uwolnienia aktów pcśmiertnych od opłaty tary notaryalnej, jeżeli wartość spadku 300 zł. nie przenosi.

Sprawozdawca p. Fruchtmann, uwolniony od czytania sprawozdania czyta, następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nad wnioskiem p. Tyszkiewicza o wyjednanie w drodze właściwej: żeby spisy majątkowe i opieczętowania w wypadkach śmierci natenczas tylko podlegały w myśl § 27 tar. not. opłaceniu tary notaryalnej, jeżeli spadek po odrzuceniu wszelkich do inwentarza podanych długów wynosi najmniej 300 zł. — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

II. Sejm wzywa e. k. Rząd, by czuwał nad ścisłym przestrzeganiem przepisów §. 27 taryfy notaryalnej i § 4 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 7. maja 1860 Nr. 120 D. p. p., na mocy których wolne są od opłaty notaryalnej wszelkie bez wyjątku akta pcśmiertne, jeżeli wartość spadku 100 zł. nie przenosi, a to bez względu na to, czy pertraktacya spadku należy do sądu kolegialnego, czy do sądu powiatowego.

III. Sejm ponawiając uchwałę swoją z dnia 21. maja 1875, wyraża przekonanie, że reforma ustawodawstwa o postępowaniu sądowym w sprawach spadkowych i sierocińskich jest niezbędną i wzywa e. k. Rząd, by tę reformę w drodze właściwej jak najrychlej przeprowadził.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia p. Baum.

Ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Następnie przemawia p. Pilat i czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przypomniiał władzom Sądownym, iż według rozp. Ministerstwa sprawiedliwości 7. maja 1860 Nr. 120 D. u. p. oddał po za obrębem siedziby sądów kolegialnych nie przepisane obowiązkowo delegowanie notaryuszów jako komisarzy sądów do aktów pośmiertnych, że zatem czynność ta może być załatwiona przez sądy same, dalej, ażeby Wysoki c. k. Rząd polecił władzom sądowym ażeby w celu ulżenia ludności wiejskiej znacznych kosztów, jakie pociąga za sobą sporządzanie aktów pośmiertnych przez notaryuszów, akta takie ile możności sporządzały same.

Przemawia p. Krukowiecki i podnosi wniosek p. Tyszkiewicza a nad wnioskiem komisji (ustępu I.) wnosi przejść do porządku dziennego.

Po przemówieniu posłów Tyszkowskiego, Jasinickiego, Turzańskiego i Lenartowicza uchwalono zamknięcie rozprawy.

Następnie po przemówieniu pp. Krukowieckiego, Spławińskiego, Pilata i sprawozdawcy obejmuje przewodniczenie napowrót Marszałek.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Po przemówieniu pp. Spławińskiego, Krukowieckiego, Ochrymowicza i Jasińskiego Józefa uchwała Izba imienne głosowanie nad ustępem I. wniosku komisji. Izba w imienném głosowaniu uchwała 50 głosami przeciw 46 przejście do porządku dziennego nad ustępem I. wniosku komisji.

Następnie co do traktowania formalnego wnosi p. Czerkawski, aby sprawozdanie wraz z wnioskiem p. Tyszkiewicza napowrót odesłać do komisji prawniczej.

Po przemówieniu posłów Wesołowskiego (2 razy), Golejewskiego, Bauma, Chrzanowskiego i Spławińskiego, który wnosi aby i wniosek p. Pilata odesłać do komisji prawniczej, uchwała Izba na wniosek posła Badeniego zamknięcie rozprawy.

Następnie po przemówieniu posłów Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba tak wniosek posła Czerkawskiego jako też wniosek p. Spławińskiego.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji kolejowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów Madeyskiego, Dzieduszyckiego Tadeusza, Torosiewicza, Jasinickiego, Sawę i Jędrzejowicza.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Jędrzejowicz wynik wyboru do komisji kolejowej.

Głosujących było 83, absolutna większość 42 głosów.

Zostali wybrani: Grocholski 83, Baum 83, Chrzanowski 74, Jaworski Apolinary 82, Matkowski 81, Stadnicki Jan 53, Czaykowski Alfons 74 głosami.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na dzień 8. lipca 1880 o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny szesnastego posiedzenia

*3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 8. lipca 1880,
o godzinie 11. przed południem.*

1. Wybór deputacyi do Najjaśniejszego Pana z 5 członków.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego, o utworzenie drugiej posady adjunkta w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.   Sprawozdawca komisji budżetowej p. Scipio.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej nad rubryką VII. pozycyą 69. budżetu na rok 1880 „Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie“.   Sprawozdawca poseł Scipio.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyach Towarzystw rolniczych krakowskiego i galicyjskiego o zasiłki na cele tych Towarzystw.   Sprawozdawca poseł Scipio.
5. Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego i wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej i wniosku posła Jaworskiego o dojazdach kolejowych.   Sprawozdawca poseł Męciński.
6. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o zarządzie funduszu propinacyjnego.   Sprawozdawca komisji lustracyjnej poseł Jasiński Franciszek.

Koniec posiedzenia o godz. 2. minut 45 popołudniu.

Marszałek krajowy :

L u d w i k   W o d z i c k i.

Sekretarze :

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 8. lipca 1880 roku do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 442. Petycyja wniesiona, przez p. Fr. Jasińskiego, w sprawie zaniechania podwyższenia podatku gruntowego gminy Podhajezyki.
- „ 443. Gmina Werbiąż wyżny prosi jak powyżej.
- „ 444. Gmina Sopów prosi jak powyżej.
- „ 445. Gmina Gwoździec prosi jak wyżej.
- „ 446. Gmina Gwoździec stary jak poprzednio.
- „ 447. Gmina Peczeniżyn jak poprzednio.
- „ 448. Gmina Jabłonów jak poprzednio.
- „ 449. Gmina Iwanowce, jak poprzednio.
- „ 450. Gmina Korszów, jak powyżej.
- „ 451. Gminy Liski, jak powyżej.
- „ 452. Gmina Oskrześnice, jak poprzednio.
- „ 453. Gmina Słobódka, jak poprzednio.
- „ 454. Gmina Werbiąż niżny, jak wyżej.
- „ 455. Gmina Zamulińce, jak wyżej.
- „ 456. Gmina Kamionki Wielkie jak wyżej
- „ 457. Gmina Turka, jak powyżej.
- „ 458. Gmina Matijowce, jak poprzednio.
- „ 459. Gmina Tłumaczyk, jak powyżej.
- „ 460. Gmina Kołomyja, jak wyżej.
- „ 461. Rada powiatowa Sanok, przez p. Czartoryskiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów wykupna gruntów pod kolej podkarpacką.

- L. 462. Komitet obywateli, przez posła Romera, w sprawie uzupełnienia sieci kolei podkarpackiej.
- „ 463. Wydział powiatowy w Skałacie, przez p. Szczęsnego Koziebrodzkiego, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 464. Wydział powiatowy w Kossowie, przez p. Fr. Jasińskiego, prosi jak wyżej.
- „ 465. Tenże sam Wydział, przez posła, o spowodowanie skuteczniejszego wykonywania ustawy o ochronie własności polnej.
- „ 466. Wydział powiatowy w Kossowie, przez p. Fr. Jasińskiego, w sprawie połączenia gmin opłacających mniej niż 200 zł. podatków bezpośrednich.
- „ 467. Ten sam Wydział w sprawie reformy szkół szkół średnich.
- „ 468. Grocholska Marya i Chudoba Józefa, przez p. Scipiona, o udzielenie im jako akuszerkom szpitala lwowskiego po jednej porcyi wikt.
- „ 469. Jaroszyńska Józefa, kierowniczka ogródka froebrowskiego, przez p. Hausnera, o subwencyą 1000 zł.
- „ 470. Wydział powiatowy w Kałuszu, przez p. Wolfartha, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 471. Ten sam Wydział, przez tegoż posła, w przedmiocie fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 472. Ks. Hlebowicki Konstanty, przez p. Wolfartha, o zapomogę z powodu pożarów.
- „ 473. Ks. Hładyłowicz Julian, przez p. Turzańskiego, o remuneracyą za udzielanie nauki religii.
- „ 474. Wydział powiatowy w Ropczycach, przez p. Tyszkiewicza, w przedmiocie ustawy w ochronie własności polnej.
- „ 475. Gmina Krakowiec, przez p. Bartmańskiego, o zbadanie i uregulowanie fundacyi szpitalnej tamże.
- „ 476. Hlebowicz Antoni nauczyciel, przez p. Hoppena, o zaliczkę na płacę.
- „ 477. Członkowie gminy Różniatowa, przez p. Hoppena, o wyjednanie wolnego poboru surowicy.
- „ 478. Urząd gminy Różniatów, przez p. Hoppena, o wstrzymanie sekwestracji za należitości rządowe.
- „ 479. Finik Mikołaj, nauczyciel, przez p. Sawczyńskiego, o przywrócenie odjętego mu dodatku osobistego.
- „ 480. Nauczyciele szkoły ludowej w Busku, przez p. Sawczyńskiego, o dodatek drożyzniany.
- „ 481. Daszkiewicz Władysław, przez p. Alfonsa Czaykowskiego, o subwencyą celem kształcenia się w rzeźbiarstwie.
- „ 482. Wydział powiatowy Brody, przez p. Wasilewskiego, o strzymanie dalszej budowy drogi złoczowsko-załozieckiej.
- „ 483. Kuzniewicz Michał przełożony obszaru dworskiego w Matkowie, przez p. Smolkę, o subwencyą 300 zł. na drogowe.
- „ 484. Schraufsteter Marya akuszerka, przez p. Smolkę, o zapomogę.

- L. 485. Schofer Fr., przez p. Smolkę, z uwagami celem zapobieżenia zubożenia kraju i wywłaszczenia właścicieli mniejszych posiadłości.
- „ 486. Zgromadzenie kilka oddziałów Towarzystwa gospodarskiego, przez p. Słoneckiego, przeciw projektowanemu założeniu krajowego zakładu hipotecznego.
- „ 487. Gmina Zakluczyn nad Dunajcem, przez p. Kitrysa, o utworzenie tamże nowego sądu powiatowego.
- „ 488. Starzewska Franciszka, przez p. Romanowicza, o zapomogę.
- „ 489. Komitet restauracy cerkwi św. Jura we Lwowie we Lwowie, przez p. Korzyńskiego, o zasiłek 1500 zł.
- „ 490. Gmina miasta Złoczowa, przez p. Wesołowskiego, o pożyczkę 7000 zł. na koszt adaptacyi koszar dla wojska.
- „ 491. Wydział powiatowy Buczac, przez p. Matkowskiego, w przedmiocie fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 492. Ten sam w sprawie wykupu gruntów pod kolej podkarpacką.
- „ 493. Ten sam o podwyższenie opłaty od nafty za 2 na 4 zł. od 100 kilogramów.
- „ 494. Markiewicz Kazimierz maturzysta, przez p. Smolkę, o zapomogę celem udania się do szkoły dublańskiej.
- „ 495. Gmina Chodorów, przez p. Czaykowskiego Hipol., o przyjęcie konserwacyi drogi od dworca kolei przez miasto na fundusz krajowy.
- „ 496. Wydział pow. Jarosław, przez p. Czartoryskiego, o uwolnienie kas pożyczkowych od ostępowania ksiąg.
- „ 497. Wydział powiatowy Nowy targ, przez p. Czartoryskiego, w sprawie kolei podkarpackiej.
-

Protokół

16. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 106.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 15. posiedzenia jest do przejrzania przez 24 godzin w biurze sejmowem.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 442 do Nr. 497 przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 442 do 460 inclusive komisji podatkowej.

Nr. 461 i 462 komisji kolejowej — Nr. 463 komisji administracyjnej — Nr. 464 komisji administracyjnej — Nr. 465 komisji kultury krajowej — 466 komisji gminnej — Nr. 467 komisji szkolnej — Nr. 468 komisji petycyjnej — Nr. 469 komisji budżetowej — Nr. 470 komisji administracyjnej — Nr. 471 komisji administracyjnej — Nr. 472 i 473 komisji budżetowej — Nr. 474 komisji kultury krajowej — Nr. 475 komisji administracyjnej — Nr. 476 komisji budżetowej — Nr. 477 komisji administracyjnej — Nr. 478 komisji petycyjnej — Nr. 479 komisji szkolnej — Nr. 480 i 481 komisji budżetowej.

Co do petycyi Nr. 482 wnosi p. Wasilewski, ażeby ją odesłać do Wydziału krajowego jako komisji i ażeby odczytana została. Izba uchwała obydwa wnioski.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta petycę Nr. 482 i dalszy spis petycyi przydzielonych przez sąłka następującym komisjom:

Nr. 483 komisji drogowej — Nr. 484 komisji budżetowej — Nr. 485 komisji kultury krajowej — Nr. 486 komisji bankowej — Nr. 487 komisji prawniczej — Nr. 488 komisji budżetowej — Nr. 489 i 490 komisji budżetowej — Nr. 491 komisji administracyjnej — Nr. 492 komisji kolejowej.

Co do petycji Nr. 493 wnosi p. Matkowski ażeby petycja ta przydzielona została Wydziałowi krajowemu jako komisji — co Izba uchwała.

Dalsze petycje przydzielił Marszałek:

Nr. 494 komisji budżetowej — Nr. 495 komisji drogowej — Nr. 496 komisji bankowej — Nr. 497 komisji kolejowej.

Sekretarz p. Stadnicki Jan czyta dostatecznie poparty interpelacją p. Ochrymowicza do komisarza rządowego w sprawie przeniesienia rogatki w Drohobycz.

Marszałek oznajmia, że interpelacja ta traktowana będzie podług regulaminu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje wybór deputacyi do Najjaśniejszego Pana z 5 członków.

Marszałek przerywa posiedzenie na 10 minut w celu porozumienia się co do wyboru deputacyi.

Po przerwie powołuje Marszałek na skrutatorów: pp. Korytowskiego, Tarnowskiego Stanisława, Łukasiewicza, Sanguszkę, ks. Krasickiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Tarnowski wniosek skrutynium.

Głosujących było 92, większość bezwzględna 47.

Wybrani zostali do deputacyi posłowie: ks. biskup Stupnicki 83 głosami, Grocholski 82, Zyblikiewicz 76, ks. Czartoryski 77, ks. Sanguszko 47.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o utworzenie drugiej posady adjunkta w krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Scipio uwolniony od czytania sprawozdania czyta następ. wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Jako pomoc naukową dla szkoły średniej krajowej gospodarstwa lasowego we Lwowie wstawia się w budżety na r. 1880 i 1881 po zł. 800 rocznie, a to na płacę prowizorycznego drugiego adjunkta; wykreśla się zaś równie prowizorycznie na tych lat dwa po zł. 500 z płacy rocznej docentów tej szkoły.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej do budżetu krajowego na r. 1880 do rubr. VII. poz. 69. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Scipio czyta rzeczony sprawozdanie z następ. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet szkoły średniej krajowej gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1880:

Rubryka VII. zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.					
Liczba		W y d a t k i	Zwycz.	Nadzw.	Razem
rubr.	poz.		zł. wal. austr.		
VII	69	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.			
		I. Płace nauczycieli.			
		a) Profesor fachowy, zarazem dyrektor 2560 zł.			
		b) Drugi profesor fachowy . . . . . 1740 „			
		c) Dwóch adjunktów (z których jeden prowizorycznie) po 800 zł. . . . 1600 „			
		Siedm docentów.			
		d) Matematyki i Fizyki . . . . . 800 zł.			
		e) Łowiectwa . . . . . 100 „			
		f) Rysunków . . . . . 400 „			
		g) Chemii . . . . . 300 „			
		h) Inżynierii leśnej . . . . . 300 „			
		i) Stylistyki . . . . . 300 „			
		k) Ekonomii politycznej i administracyi 200 „ 8300 zł.			
		II. Zasługi.			
		a) Dozorca . . . . . 300 zł.			
		b) Pomocnik dozorecy . . . . . 180 „ 480 „			
		III. Koszta administracyjne.			
		a) Asekuracja budynków i okazów . . 45 zł.			
		b) Opał i oświetlenie . . . . . 300 „			
		c) Potrzeby kancelaryjne . . . . . 200 „			
		d) Pomniejsze administracyjne . . . . 195 „ 740 „			
		IV. Potrzeby naukowe.			
		a) Środki naukowe . . . . . 720 zł.			
		b) Wycieczki naukowe . . . . . 600 „			
		c) Ogród doświadczalny . . . . . 200 „ 1520 „			
		V. Spłata pożyczki.			
		Kasie oszczędności XI i XII rata.			
		w kapitale . . . . . 184 zł.			
		w odsetkach . . . . . 486 „ 670 „	11.710	—	11.710

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono zatem do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta pozycją I, II, III, IV i V budżetu szkoły średniej krajowej gospodarstwa lasowego we Lwowie na r. 1880.

Izba uchwała bez rozprawy wszystkich powyższych pięć pozycji wydatków podług wniosków komisji.

P. Stadnicki Jan wnosi, ażeby nad tym przedmiotem przystąpić do 3. czytania bez czytania.

Izba uchwala ten wniosek i przyjmuje cały budżet szkoły średniej krajowej gospodarstwa lasowego we Lwowie na r. 1880 podług wniosków komisji w 3 czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycyach Towarzystw rolniczych krakowskiego i galicyjskiego o zasiłki na cele tychże Towarzystw.

Sprawozdawca poseł Scipio uwolniony od czytania sprawozdania czyta następn. wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Towarzystwo rolnicze krakowskie w Krakowie i Towarzystwo galicyjskie gospodarskie we Lwowie zasilane będą z funduszków krajowych po zł. 3000 rocznie każde, a to począwszy od 1. lipca roku bież.

Izba uchwala wniosek komisji bez rozprawy.

Marszałek oznajmia że punkt 5. porządku dziennego spada z dzisiejszego porządku w skutek nieobecności sprawozdawcy p. Męcińskiego, który swą nieobecność usprawiedliwił.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 7. lipca 1880 l. 6895 w sprawie zaległych a nie ściągniętych należności, na rzecz funduszu propinacyjnego przypadających, jako odpowiedź na rezolucją uchwaloną przez Sejm na jedném z poprzednich posiedzeń.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji lustracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do zarządu funduszem propinacyjnym.

Sprawozdawca p. Jasiński Franciszek uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następn. rezolucją:

Sejm wzywa c. k. Rząd o jak najenergiczniejsze ściąganie wszelkich należności, ustawą o zniesieniu prawa propinacyi na utworzenie funduszu propinacyjnego, przeznaczonych.

W skutek odczytanego co dopiero pisma Prezydium c. k. Namiestnictwa w tym przedmiocie, cofa sprawozdawca imieniem komisji powyższy wniosek.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na dzień 9. lipca 1880 roku o godz. 11 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny siedemnastego posiedzenia

3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 9 lipca 1880, o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Majera w sprawie klinik krakowskich.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego co do zmiany etatu urzędników krajowych.
Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Smarzewski.
3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie żądanego przez c. k. Radę szkolną kredytu dodatkowego na rok 1879.   Sprawozd. komisji budżetowej p. Smarzewski.

4. Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego i wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej i wniosku posła Jaworskiego o dojazdach kolejowych.
Sprawozdawca poseł Męciński.
5. Sprawozdania Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru opłat mytniczych i opłaty kopytkowego dla gminy Tarnopola i Kołomyi.
Sprawozdawca poseł Badeni.

Koniec posiedzenia o godz. 12 minut 30 w południe.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:

Alfons Czaykowski
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 9. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 498. Gmina miasta Kałusza, przez p. Wolfartha, o zarządzenie utworzenia drogi salinarniej baniańskiej.
- „ 499. Kostecki Platon, tłumacz ruski przy Wydziale krajowym, przez p. Matkowskiego, o podwyższenie płacy.
- „ 500. Klasztor pp. Bazylianek w Jaworowie, przez p. Bartmańskiego, o subwencją dla zakładu naukowego żeńskiego.
- „ 501. Chajes Salamon, przez p. Krukowieckiego, żali się z powodu robionych mu trudności przy dostawie drzewa dla zakładu kulparkowskiego.
- „ 502. Wydział powiatowy Nowy targ, przez p. Kamińskiego, w sprawie reformy w wyrobie i sprzedaży soli.
- „ 503. Ramułt Kostanty, notaryusz w Bochni, przez p. Hoszarda, o ograniczenie ogólnej wolności podpisywania weksłów.
- „ 504. Tensam o spowodowanie uregulowania pociągów na kolei Karola Ludwika między Krakowem a Rzeszowem.
- „ 505. Ten sam o zapobieżenie dalszemu niszczeniu lasów kameralnych niepołomickich.
- „ 506. Ten sam o sprawdzenie sum nadpłaconych w każdym powiecie tytułem kosztów wykonanych zaległości podatkowych, zwrot tych sum i o przeznaczenie na ogólne cele powiatów.
- „ 507. Ten sam o uchwalenie noweli do ustawy hipotecznej, określającej różnicę pomiędzy większą a mniejszą posiadłością ziemską.
- „ 508. Wydział powiatowy Kosów, przez p. Franciszka Jasińskiego z 9 petycjami w sprawie zamierzonego podwyższenia taryfy podatku gruntowego.
- „ 509. Gmina miasta Mrzygłód, przez p. Bielińskiego, o zaprowadzenie gimnazjum w Sanoku.
- „ 510. Rektorat szkoły politechnicznej, przez p. Zbrożka, o przyznanie każdoczesnemu rektorowi głosu wirylnego w Sejmie.
- „ 511. Obszar dworski i gminy Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulnez, przez p. Tyszkowskiego, o przydzielenie ich do e. k. starostwa w Brzozowie.

- L. 512. Oddział rudecko-grodecki Towarzystwa gospodarskiego, przez p. Jankę, przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 513. Ten sam w sprawie wyrobu i sprzedaży soli.
- „ 514. Kółko pedagogiczne rawskie, przez p. Romanowicza o dodatek drożyzniany.
- „ 515. Wydział powiatowy Rohatyn, przez p. Onyszkiewicza, z petycją gminy Rursztyna o udzielenie wsparcia mieszkańcom dotkniętym klęską pożaru.
- „ 516. Wydział powiatowy Tarnów, przez p. Sanguszkę, przeciw nadzwyczajnemu wymiarowi podatku gruntowego.
- „ 517. Wydział krajowy z prośbą Justyna Dziubińskiego, dyetaryusza, o veniam aetatis.
- „ 518. 17 dłużników banku włościańskiego, przez p. Krukowieckiego, o zwolnienie ich od obowiązku spłacania długów zaciągniętych w banku włościańskim i u lichwiarzy.
-

Protokół

17. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia
9. lipca 1880.

Początek o godzinie 11 minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obeenyh posłów: 108.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 15. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 16. posiedzenia złożony został w biurze sejmowém do przejrzenia.

Marszałek zawiadamia Izby, że pp. Haller i Gross usprawiedliwiają swą nieobecność słabością.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Madeyskiego w sprawie uchwalić się mającej przez Sejm noweli do § 34. części XXVIII ustawy z dnia 30 grudnia 1875, Nr. 55. D. u. k. z roku 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Marszałek oznajmia, że wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyj od Nr. 498 do Nr. 518, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 498 komisji drogowój. — Nr. 499 i 500 komisji budżetowój.

Co do petycyi Nr. 501, wnosi p. Krukowiecki, ażeby ją odesłać do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Sekretarz p. Jasiński czyta dalszy spis petycyj przydzielonych przez Marszałka komisjom następującym:

Nr. 502 komisji administracyjnej — Nr. 503 komisji prawniczej — Nr. 504 komisji petycyjnej — Nr. 505 komisji kultury krajowój — Nr. 506 komisji podatkowój — Nr. 507 komisji

prawniczej — Nr. 508 komisji podatkowej — Nr. 509 komisji szkolnej — Nr. 510 komisji administracyjnej — Nr. 511 prawniczej — Nr. 512 komisji podatkowej — Nr. 513 administracyjnej — Nr. 514 i Nr. 515 komisji budżetowej — Nr. 516 komisji podatkowej — Nr. 517 komisji petycyjnej — Nr. 518 komisji dla wniosku p. Krukowieckiego o obdłużeniu włościan.

Przemawia p. Krukowiecki i wnosi, ażeby petycja Nr. 518 odczytana została.

Po przemówieniu p. Jasińskiego J. przeciw odczytaniu tej petycji Izba odrzuca wniosek p. Krukowieckiego.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Majera w sprawie klinik krakowskich.

Wnioskodawca, p. Majer uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby odesłany został do komisji edukacyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego co do zmiany etatu urzędników krajowych. Sprawozdawca komisji budżetowej, poseł Smarzewski, czyta sprawozdanie komisji w tym przedmiocie z wnioskiem następującym:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do nadania koncepcji p. Bernardowi Kalickiemu rangi i płacy sekretarza“.

Następuje rozprawa ogólna.

P. Jasinicki wnosi, ażeby Izba uchwaliła wniosek komisji z wypuszczeniem słów „i płacy“. Po przemówieniu p. Hoszarda za wnioskiem komisji, wnosi p. Krukowiecki, ażeby nad wnioskiem powyższym przejść do porządku dziennego. Izba popiera ten wniosek. Na wniosek p. Hoppena Izba uchwała zamknięcie dyskusji. Po przemówieniu p. Pietruskiego za wnioskiem komisji i p. Jasinickiego dla sprostowania faktu, przemawia sprawozdawca. W głosowaniu Izba odrzuca wniosek p. Krukowieckiego, poczem poddaje Marszałek pod głosowanie naprzód wniosek komisji z wypuszczeniem słów „i płacy“. Izba uchwała ten wniosek. Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie słowa „i płacy“, które Izba przyjmuje.

Z porządku dziennego następuje:

Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie żądanego przez c. k. Radę szkolną kredytu dodatkowego na rok 1879.

Sprawozdawca komisji budżetowej, poseł Smarzewski, czyta sprawozdanie komisji w tym przedmiocie z wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wydatki z krajowego funduszu szkolnego na rachunek roku 1879 poczynione, o ile przekraczają preliminarz, mają być w sprawozdaniu o zamknięciu rachunków z r. 1879 usprawiedliwione.

2. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną, aby wyjąwszy nieodzowną konieczność, nie wydawała takich rozporządzeń, które prowadzą do przekraczania rocznych preliminarzy.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, poddaje Marszałek pod głosowanie naprzód punkt 1szy, a następnie punkt 2gi wniosku komisji.

Izba uchwała naprzód punkt 1szy, a następnie punkt 2gi wniosku komisji.

Marszałek oznajmia, że p. Męciński telegraficznie usprawiedliwia swą nieobecność słabością żony, i że w skutek tego sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego i wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej i wniosku posła Jaworskiego o dojazdach kolejowych, którego sprawozdawcą jest p. Męciński, spada z dzisiejszego porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru kopytkowego dla gminy Tarnopola i Kołomyi, jak i o udzieleniu prawa do poboru opłat mytniczych, dla niektórych gmin, obszarów dworskich i rad powiatowych.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesji na dalszy pobór opłaty kopytkowego dla gminy miasta Tarnopola z wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

o udzieleniu gminie miasta Tarnopola koncesji na dalszy pobór myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężarowi utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Tarnopola, prawo pobierania myta kopytkowego na dalsze trzy lata pod następującymi warunkami:

. Art. II.

Pobór myta kopytkowego odbywać się ma jak dotąd na ośmiu rogatkach miejskich przy wjazdach do miasta, a mianowicie:

1. na Lwowskiéj,
2. „ Stawowéj,
3. „ Przewalisze,
4. „ Brodzkiéj,
5. „ Zbaraskiéj,
6. „ Smykowskiéj,
7. „ Mikulinieckiéj,
8. „ Petrykowieckiéj.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od każdéj sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdéj sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, od każdéj sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, mułów i osłów, niemniej od każdéj

pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 1 (jeden) ct. Wyjątek stanowią bydłeta ssące przy matkach wszelkiego rodzaju, za które nie opłaca się myta kopytkowego.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jako to: cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, jak również od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o znizeniu takowych.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie znajdujących się w obrębie gminy ulic, placów i dróg publicznych nieera-ryalnych i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle w dobrym stanie, i używania na miejskie cele drogowe prestacyi mieszkańców miasta według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII.

Każdego roku, przedłoży gmina miasta Tarnopola przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina miasta Tarnopola Wydziałowi powiatowemu, czy i o ile prelininowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego roboty uskutecznione zostały, i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego oraz z zasobu prestacyjnego, służy Wydziałowi powiatowemu a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Tarnopola — wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa,

wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna władza krajowa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI.

Od zwierząt w Art. III. poszczególnionych, to jest opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina miasta Tarnopola pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa niniejsza wejdzie w życie od dnia, w którym dotychczasowa koncesya z dnia 8 grudnia 1877 r. nadająca gminie miasta Tarnopola prawo do pobierania myta kopytkowego straci moc obowiązującą.

Art. XIII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Grocholski i zapowiada poprawkę przy rozprawie szczegółowej do art. V. i art. IX. projektu.

Następnie przemawia p. Krukowiecki, oświadczając, że przeciw wszelkim opłatom kopytkowym i mytniczym głosować będzie.

Marszałek opuszcza krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Spławińskiego i p. Waygarta za wnioskiem komisji, Izba uchwała na wniosek p. Sawy zamknięcie dyskusji.

Ponieważ więcej posłów zapisanych jest do głosn, Izba uchwała, na wniosek p. Czaykowskiego Jana, wybór generalnego mowcy.

Posel Max, wybrany jako mowca jeneralny, przemawia za wnioskiem komisji.

P. Krukowiecki przemawia dla sprostowania faktu.

W końcu przemawia sprawozdawca.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta art. I. projektu.

P. Spławiński wnosi, ażeby, z wyjątkiem tych artykułów, do których czynione będą poprawki, głosować *en bloc* nad resztą artykułów ustawy.

Izba uchwała ten wniosek.

Sprawozdawca czyta dalej artykuły: II, III i IV.

Co do art. V., zwraca p. Abrahamowicz uwagę Izby na sprzeczność zachodzącą między art. I., a art. V. projektu, i czyni do art. V. poprawkę, to jest, ażeby zamiast słów: „dróg publicznych, nieeraryalnych“, przyjąć słowa: „dróg miejskich“.

Izba popiera tę poprawkę.

Po przemówieniu p. Grocholskiego i p. Maxa, którzy popierają poprawkę p. Abrahamowicza, jak i sprawozdawcy, przeciw powyższej poprawce, Izba uchwała art. V. wraz z poprawką posła Abrahamowicza.

Sprawozdawca czyta art. VI, VII i VIII.

Co do art. IX., wnosi p. Grocholski, ażeby artykuł ten poddać pod głosowanie, z wypuszczeniem słów: „oraz z zasobu prestacyjnego“.

Sprawozdawca oświadcza, że nie sprzeciwia się poprawce p. Grocholskiego.

W skutek tego poddaje Marszałek pod głosowanie art. IX. z wypuszczeniem owych słów, który Izba uchwała.

Sprawozdawca czyta artykuły X. do XIII., a w końcu tytuł i wstęp.

W głosowaniu Izba uchwała w drugiem czytaniu *en bloc* artykuły X—XIII. projektu ustawy, niemniej tytuł i wstęp.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, Izba uchwała cały projekt ustawy wraz z pomienionymi poprawkami w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie miasta Kołomyi dalszego prawa do pobierania myta kopytkowego.

Sprawozdawca p. Badeni nwołniony od czytania rzezonego sprawozdania, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

o udzieleniu gminie miasta Kołomyi dalszego prawa do pobierania myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Kołomyi prawo pobierania myta kopytkowego na dalsze trzy lata, pod następującymi warunkami:

Art. II.

Pobór myta kopytkowego ma się odbywać przy dwunastu rogatkach, ustawionych w miejscach, gdzie w obręb miasta wchodzi następujące drogi:

1. Werbiąż — Kołomyja;
2. Okrzesince — Kołomyja;
3. Korolówka — Kołomyja;
4. Ceniawa — Kołomyja w punkcie dotychczasowym;
5. Piadyki — Kołomyja;
6. Kamioneczki — Kołomyja;

7. Słobudka leśna — Kołomyja; }
 8. Rakowczyk — Kołomyja; } w punktach dotychczasowych;
 9. Szeparowce — Kołomyja;
 10. Diatkowce — Kołomyja;
 11. Sopów — Kołomyja;
 12. Ispas — Kołomyja.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od konia, osła lub muła w zaprzęgu 3 (trzy) et.
 b) od sztuki bydłęcia rogatego w zaprzęgu 2 (dwa) et.
 c) od bydła luzem idących, od konia, osła lub muła 1 (jeden) et
 d) od sztuki owiec, kóz, nierogacizny, jagnięcia, kozłęcia, źrebienia $\frac{1}{2}$ (pół) et.

Bydła ssące wszelkiego rodzaju, które z matkami idą, tak samo cielęta, owce, kozy, nierogacizna, jagnięta, kozłeta na wozie lub na plecach prowadzone, są wolne od opłaty kopytkowego.

Art. IV.

Wszystkie dla dróg krajowych istniejące przepisy co do uwolnienia od tężże, zupełnego lub częściowego, jakoteż co do przestępstw i kar, stosują się także do opłaty kopytkowego w mieście Kołomyi.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obracany na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie znajdujących się w obrębie gminy ulic, placów i dróg publicznych, nieeraryalnych i na zakładanie, lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle w dobrym stanie i używania na miejskie cele drogowe prestacyi mieszkańców miasta, według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina miasta Kołomyi przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz wraz z dokładnym kosztorysem tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina miasta Kołomyi Wydziałowi powiatowemu,

czyli i o ile preliminowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego roboty uskutecznione zostały, i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich pokrywanemi z funduszków poboru myta kopytkowego, służy Wydziałowi powiatowemu a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Kołomyi wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna Władza powiatowa wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina miasta Kołomyi pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa niniejsza wejdzie w życie z dniem, w którym dotychczasowa koncesya na pobór myta kopytkowego w gminie kołomyjskiej z dnia 26 listopada 1877 r. straci moc obowiązującą.

Art. XIII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej wnosi p. Krukowiecki, ażeby nad tym przedmiotem przejść do porządku dziennego.

Izba nie popiera tego wniosku.

Następnie przemawiają p. Tyszkowski i p. Jasiński Franciszek za wnioskiem komisji, a w końcu sprawozdawca.

W rozprawie szczegółowej wnosi p. Jasiński Józef, ażeby głosować *en bloc* nad całym projektem ustawy, z wyjątkiem artykułu V, do którego czyni poprawkę, ażeby w 2gim wierszu zamiast słów: „dróg publicznych, nieeraryalnych“, przyjęć słowa „dróg miejskich“.

Izba uchwała głosowanie *en bloc* według wniosku p. Jasińskiego i popiera jego poprawkę.

W głosowaniu Izba uchwała cały projekt ustawy *en bloc* w drugim czytaniu wraz z poprawką p. Jasińskiego Józefa do art. V.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Jasińskiego Józefa przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały projekt ustawy wraz z poprawką do art. V. w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca p. Badeni oświadcza, że uchwaleniem powyższej ustawy załatwiona jest petycja Rady gminnej w Horodence, która prosi, ażeby miasto Kołomyja rogatki kopytkowej obecnie na drodze z miasta do kolei ustanowionej na dawniejszy punkt, t. j. na drogę z Gwozdźca nie przenosiła.

Sprawozdawca p. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarowi dworskiemu w Babinie, powiatu kałuskiego, prawa do poboru myta od przewozu przez Łomnicę i wniosek następujący:

Wysoki Sejmie!

Obszar dworski w Babinie powiatu kałuskiego, na mocy uchwały Wysokiego Sejmu sankcyonowanej najwyższym postanowieniem z dnia 26 grudnia 1874 pobiera myto od przewozu przez rzekę Łomnicę. Termin udzielonej koncesji upłynął w miesiącu kwietniu b. r., strona zatem interesowana prosi o odnowienie od dawna posiadanego prawa. Komisyonalne dochodzenie na miejscu wykazuje: że przyrządy przewozowe znajdują się w dobrym stanie, a obszar dworski ma już przygotowany materiał do zbudowania przewozu nowego; że koszta budowy wynoszą kwotę 1228 złt. roczne utrzymanie z procentem 5% od włożonego kapitału, czynią rocznie 426 złt., przybliżony dochód z myta spodziewany jest w kwocie 300 złt. Wydział powiatowy, podnosząc użyteczność przewozu nie tylko dla miejscowych, lecz i dla całej okolicy, przemawia za odnowieniem koncesji podług dotychczasowej taryfy kl. II. dla myt prywatnych przepisany.

Zważywszy przytoczone okoliczności, Wydział krajowy wnosi, Wysoki Sejm raczy powziąć następującą treść uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Babinie prawa do pobierania myta przewozowego przez rzekę Łomnicę.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Babinie, powiatu kałuskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, dalsze prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Łomnicy w Babinie, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

- Opłatę myta należy pobierać podług następującego wymiaru:
- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 ct. (jeden);
  - b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzęzonego 2¹/₂ (dwa i pół) ct.;
  - c) od jednego źrebica do dwóch lat 1 (jeden) ct.
  - d) od jednego wołu na rzeź, albo w jarzmie, krowy, bukała i trzylatki 2¹/₂ (dwa i pół) ct.

e) od jednego cielęcia, nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy o uwolnieniu od opłaty myta, lub o znizeniu takowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa Izba uchwała głosowanie *en bloc* i przyjmuje powyższy wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3go czytania bez czytania, uchwała Izba cały wniosek Wydziału krajowego w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Rudkach prawa do pobierania myta przy drodze powiatowej komarzańsko-grodeckiej:

Wysoki Sejmie!

Droga powiatowa komarzańsko-grodecka w powiecie rudeńskim, której budowa rozpoczęta była w r. 1873, ukończona została w roku przeszłym, na przestrzeni 7 kilometrów 674 metrów. Dodawszy do tego 420 metrów zbudowanych w r. b., cała długość drogi wynosi przeszło 8 kilometrów.

Budowę przeprowadzono podług wszelkich wymagań technicznych, a na drodze tej znajdują się cztery mosty dawniejsze po 6 metrów rozpiętości w świetle mających.

Ogólny koszt budowy wynosił 27.584 złt., w której się mieści: subwencya z funduszu krajowego 7.000 złt.; ofiara gminy miasta Komarna 2.000 złt.; resztę 18.584 złt. pokryto z funduszy powiatowych.

Koszta konserwacji drogi, licząc zarazem wydatki administracyjne i utrzymanie mostów, wynosić będą corocznie około 3.300 złt., na częściowe zaś pokrycie tej kwoty posłużyć jedynie może dodatek powiatowy, wynoszący obecnie 14% podatków bezpośrednich, lecz doświadczenie przekonało, że z rzezonego dodatku zaledwie trzecią część potrzeb zaspokoić można.

W takich warunkach Wydział powiatowy w zastępstwie Rady powiatowej prosi o udzielenie koncesyi mytniczej, z taryfą najniższą przy drogach krajowych obowiązującą.

Zważywszy przytoczone okoliczności i oceniając, że droga ta jest ważną pod względem handlowym i uczęszczaną bardzo licznie i że wymaga znacznego nakładu na konserwację — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej w Rudkach prawa do pobierania myta przy drodze powiatowej komarzańsko-grodeckiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Rudkach, w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały,

prawo do pobierania myta drogowego, na drodze powiatowej komarzańsko-grodeckiej, pod warunkiem utrzymania téj drogi w dobrym stanie i własnym kosztem.

Art. II.

Myto pobieraném ma być przy jednéj rogatce podług następującej taryfy:

- a) od każdéj sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdéj sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od każdéj sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu takowéj.

W rozprawie ogólnéj nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowéj.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Późém przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugiem czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzeciem czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Łososinie górnéj dalszego prawa do pobierania myta od mostu na rzece Łososinie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Sejmu krajowego, sankcyonowaną najwyzszém postanowieniem z dnia 5 listopada 1876 roku, nadane zostało obszarowi dworskiemu w Łososinie górnéj, powiatu limanowskiego prawo do pobierania myta od mostu na rzece Łososinie, przy drodze powiatowéj bocheńsko-sowlińskiej.

Termin pomienionéj koncesyi upłynął w końcu miesiąca stycznia b. r., strona więc interesowana, prosi o odnowienie dotychczasowego prawa i o podwyższenie taryfy.

Pierwotne koszta budowy mostu, wynosiły około 10.000 złt.

W ostatnich latach, skutkiem wypadków elementarnych i stosunkowego zużycia mostu, obszar dworski zmuszony był podejmować kilkakrotnie kosztowne reparacye, a nawet przebudowanie mostu. Przewidziana jest przytém potrzeba dopełnienia w r. b. zupełnéj rekonstrukcyi mostu, którą obszar dworski oblicza w przybliżeniu na kwotę 8.000 złt.

Dochód z myta od r. 1877, czyni rocznie 400 złt., a z kwoty téj, oprócz wydatków na utrzymanie mostu, stosownie do zastrzeżenia, podanego w pierwotnych uchwałach sejmowych, obszar dworski płaci do funduszu dróg powiatowych po 40 złt. rocznie przez cały czas trwania koncesyi, na utrzymanie drożnika.

Fundusze powiatowe są tak szczupłe, że niepodobna jest pokryć kosztów wywłaszczania mostu na rzecz drogi powiatowéj.

W tych warunkach Wydział powiatowy, na podstawie uchwały Rady powiatowej, przemawia za odnowieniem prawa mytniczego, dla obszaru dworskiego, na dalsze lat trzy, z podwyższeniem taryfy od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu z 2 ct. na 5 ct. Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do przedstawienia Wydziału powiatowego i powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Łososinie górnej, prawa do pobierania myta od mostu na rzece Łososinie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Łososinie górnej, powiatu limanowskiego, nadaje się na lat trzy, od wejścia w wykonanie téj uchwały, dalsze prawo do pobierania myta mostowego, na rzece Łososinie, przy drodze powiatowej bocheńsko-sawlińskiej, pod warunkiem utrzymania pomienionego przedmiotu w dobrym stanie i płacenia do funduszu dróg powiatowych po 40 złt. rocznie, przez cały czas trwania nadanego prawa.

Art. II.

- Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru:
- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 3 (trzy) ct.
  - b) od każdej sztuki bydła pociągowego, nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.
  - c) od pięciu świń lub cieląt, oraz od 10ciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólne obowiązujące przepisy, o uwolnieniu od tych opłat, lub o niższeniu takowych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Poczém przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gniewczynie Łańcuckiej prawa do pobierania myta mostowego.

Wysoki Sejmie!

Ustawą Sejmu krajowego, sankcyonowaną najwyższem postanowieniem z d. 12 lipca 1870 roku. Obszar dworski w Gniewczynie Łańcuckiej otrzymał prawo do pobierania myta od mostu na rzece Mlecze, przy drodze gminnej pomiędzy Przeworskiem a Grodziskiem i Leżajskiem.

Termin pomienionego prawa upłynął w drugiej połowie 1876 r., strona zatem interesowana prosi obecnie o odnowienie koncesyi mytniczój. Wedle protokołu komisyjnego dochodzenia na miejscu, długość mostu wynosi 28 metrów. Koszta budowy obliczono na kwotę 1.833 złt., koszta zaś rocznego utrzymania podane są od 280 do 300 złt.

Dochód roczny z dzierżawy myta przy dotychczasowej taryfie kl. II, czyni brutto 150 złt.

Wydział powiatowy, podnosząc użyteczność tej komunikacji tak dla okolicznych mieszkańców, jak również i dla handlu, przemawia za przychyleniem się do prośby obszaru dworskiego.

Zważywszy przytoczone okoliczności, nie mniej uwzględniając potrzebę gruntownego przebudowania mostu w Gniewczynie Łańcuckiej, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gniewczynie Łańcuckiej prawa do pobierania myta od mostu na rzece Mlecze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Gniewczynie Łańcuckiej nadaje się na lat pięć od weścia w wykonanie niniejszej uchwały, dalsze prawo do poboru myta od mostu na rzece Mlecze, przy drodze gminnej pomiędzy Przeworskiem a Grodziskiem i Leżajskiem, pod warunkiem utrzymywania pomienionego przedmiotu własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta należy pobierać podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od pięciu świń lub cieląt, od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.;

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu takowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Późem przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gumniskach prawa do pobierania myta od przewozu na rzece Dunajcu, pomiędzy Zwierzchowem a Ostrowem.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową sankcyonowaną najwyższém postanowieniem z d. 1 stycznia 1872 r. obszar dworski w Gumniskach powiatu tarnowskiego otrzymał prawo do pobierania myta od przewozu na rzece Dunajcu, pomiędzy Zwierzchowem i Ostrowem.

Koncesya pomieniona wygasła w początku r. 1878, strona zatém interesowana prosi o odnowienie prawa mytniczego.

Budowa przewozu z przyrządami, trwającego lat trzy do czterech, wynosi kwotę 400 złt.; roczne utrzymanie z płacą przewoźników i sprawianiem co lat trzy nowój liny przewozowój, obliczono na 460 złt.

Dochód z myta wydzierżawiany zarazem z propinacyą, czyni rocznie 160 złt., z czego za samo myto, w stosunku do wysokości opłacanego podatku, przypada roczna kwota 60 złt.

Widoczném jest więc, że pomieniony przewóz nie przynosi obszarowi dworskiemu źródła czystego dochodu.

Wydział powiatowy na podstawie uchwały Rady powiatowój, przemawia za odnowieniem koncesyi z taryfą dotychczasową kl. II.

Zważywszy przytoczone okoliczności, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do przedstawienia Wydziału powiatowego i powziąć następującój treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gumniskach prawa do pobierania myta od przewozu na rzece Dunajcu, pomiędzy Świerchowem i ostrowem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém postanawiam, co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Gumniskach, powiatu tarnowskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonie tój uchwały, prawo do pobierania myta od przewozu na rzece Dunajcu, pomiędzy Świerchowem i Ostrowem, pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdój sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 3 (trzy) ct.
- b) od każdój sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdój sztuki bydła pędzonego ciężkiego,

jako to: od koni, wołów, bujaków, krow, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdój pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 3 (trzy) ct.

Wyjątek stanowią bydłeta ssące przy matkach, od których się myta nie opłaca.

- c) od każdój sztuki bydła pędzonego, jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, jakoteż od każdój pędzonej sztuki młodego bydła tego rodzaju, np. od prosiąt, jagniąt, kozłąt 1 (jeden) ct.
- d) od każdój osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze myta, mają być zachowane wszystkie przepisy o uwolnieniu od opłaty myta i o znizeniu tójże opłaty.

W rozprawie ogólnój nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Poczém przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowój w Wadowicach prawa do pobierania myta, od mostu na rzece Skawie w Zembrzycach.

Wysoki Sejmie!

Gmina łącznie z obszarem dworskim w Zembrzycach, na mocy uchwały Sejmu krajowego, sankcjonowanój najwyższém postanowieniem z d. 24 lipca 1875 r., otrzymała prawo do pobierania myta od mostu na rzece Skawie w Zembrzycach, na przeciąg lat pięciu. Pierwotne koszta budowy mostu obliczono na kwotę 2.000 złt., a roczne utrzymanie na 180 złt. Most pomieniony, został zerwany w miesiącu lipcu 1878 r., a gmina i obszar dworski, pomimo nacisku ze strony Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa, do odbudowania mostu własnym kosztem nie przystąpiły. Natomiast Wydział powiatowy, uznając ważność komunikacyi, prowadzącój od gościńca krajowego Wadowice-Sucha, do gościńca rządowego w Izdebniku, a w dalszym kierunku do Krakowa, odbudował most rzeczony, przeważnie z funduszków powiatowych i wydał na ten cel przeszło 2.000 złt.

Dochód z myta po odbudowaniu mostu, wydzierzawiony jest za kwotę roczną 200 złt., a funduszem tym administruje Wydział powiatowy; i w zastępstwie Rady powiatowój, oświadcza gotowość do dalszój konserwacyi, prosi jednak o odnowienie koncesyi na dalszych lat pięć i o podwyższenie taryfy mytniczój do kl. II, przy drogach krajowych obowiązującój.

Obecna długość mostu, wynosi 64 metrów b., biorąc zatém w rachunek wysokość kosztów budowy mostu, wraz z roczném utrzymaniem i stosunek ich do dochodu z opłaty myta, podwyższenie taryfy jest usprawiedliwione. Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby Wydziału powiatowego wadowickiego i powziąć następującój treści uchwałę:

Uchwała

o udzielenie Radzie powiatowej w Wadowicach prawa do pobierania myta od mostu na rzece Skawie w Zembrzycach.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Wadowicach, w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Skawie w Zembrzycach, pod warunkiem uznania tego mostu za powiatowy, i utrzymywania go w dobrym stanie, kosztem funduszu powiatowego.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.;

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy, dotyczące uwolnienia od opłaty, lub zniesieniu takowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Późem przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie Kaniów stary prawa do pobierania myta mostowo-przewozowego przez rzekę Wisłę.

Wysoki Sejmie!

Komunikacya przez rzekę Wisłę w gminie Kaniów stary utrzymywana jest od dawna przez most składany, a w czasie wylewu rzeki za pomocą promu i łodzi.

Pierwotną koncesyą rządową na pobór myta miejscowy obszar dworki odstąpił na rzecz strony prywatnej, ciągnącej przez jakiś czas z tego tytułu zyski, co było przeciwne obowiązującym przepisom.

Skutkiem więc inicjatywy Wydziału krajowego c. k. Starostwo w r. 1878. zniósło prywatny pobór myta, wkładając następnie obowiązek na gminę, do utrzymywania koniecznej komunikacyi. Gmina zatem Kaniów stary, połączona z obszarem dworskim jeszcze w r. 1853 nabywszy na własność przyrządy komunikacyjne, prosi o udzielenie jej koncesyi na pobór myta mostowo-przewozowego z zachowaniem dawniejszej taryfy, prośbę zaś tę Rada i Wydział powiatowy popierają usilnie.

Długość mostu wynosi 34 metrów, długość jednak przewozu podczas wylewu Wisły musi być znacznie większą.

Ostatnie obliczenia techniczne podają kosztą budowy mostu na kwotę 741 złt. }	} 1.261 złt.
budowę promu i łodzi . . . . . 520 „ }	

Roczne utrzymanie wynosić ma 1.033 złt. W stosunku zaś tym, przy zachowaniu taryfy dawniejszej bardzo uciążliwej i niepraktykowanej w innych miejscowościach, wykazano roczny niedobór w spodziewanym dochodzie mytniczym na kwotę 513 złt.

Przy taryfie zaś klasy III. dla myt mostowych i II. dla przewozowych prywatnych, niedobór ten wzrosnąłby miał do kwoty 839 złt.

Zważywszy jednak, że w kosztą rocznego utrzymania wliczono wydatek na konserwacją drogi dojazdowej 400 złt., który na mocy ustawy drogowej pokrywany być winien prestacyami drogowemi.

Że w ogóle, roczne utrzymanie przedmiotów do omycenia proponowanych, obliczono za wysoko, równałoby się prawie kosztem jednorazowej ich budowy;

Że wreszcie podług skazówek z r. 1878 używana dawniej taryfa przynosiła czystego zysku około 300 złt. rocznie; widoczną jest rzeczą, że w razie udzielenia koncesyi mytniczej, najwyższa taryfa przepisana dla przewozów prywatnych, odpowie w zupełności miejscowej potrzebie.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu gminie Kaniów stary prawa do pobierania myta mostowo-przewozowego przez rzekę Wisłę.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Kaniów stary, powiatu bialskiego na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wiśle, a w razie wezbrania rzeki od przewozu tamże, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego, albo zaprzężonego 3 (trzy) ct.;
- b) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.;
- c) od jednego wołu na rzeź, albo w jarzmie, krowy, jałówki, bukała i trzylatki 3 (trzy) ct.;
- d) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.;

e) wyłącznie tylko przy przewozie od każdej osoby, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy co do uwolnienia od myta lub zniżenia takowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Jozef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Późem przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić po trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o odnowienie koncesyi dla Rady powiatowej chrzanowskiej, na pobór myta, przy drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa chrzanowska na mocy uchwały sejmowej, sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z dnia 5 października 1875 roku otrzymała prawo do pobierania myta drogowego, przy drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna, na stacyi na Korzeńcu.

Termin udzielonej koncesyi upływa w miesiącu grudniu b. r. Wydział zatem powiatowy w zastępstwie Rady powiatowej, prosi o odnowienie takowej na dalszych lat pięć, z zachowaniem dotychczasowej taryfy.

Długość drogi, wynosi około 16 kilometrów.

Pierwotne koszta budowy wynosiły . . . . . 10.100 złt.

Wydatki na utrzymanie téj drogi, czynią rocznie . . . . . 1.798 „

Czysty dochód z myta w Korzeńcu, daje rocznie w przecięciu . . . . . 950 „

Okazuje się zatem niedobór . . . . . 848 złt. rocznie,

pokrywany z innych funduszków powiatowych.

Zważywszy przytoczone okoliczności, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej chrzanowskiej, dalszego prawa do pobierania myta przy drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej chrzanowskiej w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na przeciąg dalszych lat pięciu prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna, na jednej stacyi mytniczej, mianowicie na Korzeńcu, pod

warunkiem utrzymania pomienionej drogi w dobrym stanie, kosztem funduszów powiatowych.

Art. II.

Myto pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4" (cztery) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane wszelkie przepisy, dotyczące uwolnienia od opłaty myta, lubniżenia takowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Późem przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie Swaryczów wspólnie z obszarem dworskim dalszego prawa do pobierania myta od mostu na rzece Dubie.

Wysoki Sejmie!

Na mocy ustawy wysokiego Sejmu, sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z dnia 10. lutego 1873 roku, gminie Swaryczów wspólnie z obszarem dworskim nadane zostało prawo do pobierania myta od mostu na rzece Dubie.

Termin pomienionego prawa upłynął w roku 1878, strony zatem interesowane proszą o odnowienie koncesyi na czas dalszy z zachowaniem dotychczasowej taryfy.

Wydział powiatowy, podnosząc ważność tej komunikacyi górskiej, przemawia za prośbą obszaru dworskiego i gminy.

Dochodzenie na miejscu przekonywa, że most, o którym mowa, mający długości przeszło 51 mb. utrzymywany jest w stanie zupełnie dobrym; że dochód z myta pobierany poprzednio we własnym zarządzie, w ostatnim dopiero roku został wydzierżawiony za czynsz roczny 36 złt.; że koszta utrzymania mostu od roku 1873 uczyniły kwotę około 800 złt.

Zważywszy przeto, że gdyby nawet dochód z myta w miarę zwiększającej się frekwencyi wzrósł w latach następnych, to zawsze będzie dalekim od pokrycia rzeczywistych kosztów utrzymania mostu.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzielenie gminie Swaryczów wspólnie z obszarem dworskim dalszego prawa do pobierania myta od mostu na rzece Dubie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Swaryczów powiatu dolińskiego wspólnie z obszarem dworskim tamże nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie téj uchwały, dalsze prawo do pobierania myta od mostu na rzece Dubie, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od jednéj sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) et.
- b) od jednéj sztuki bydła pociągowego wolnego, od wierzchowca, tudzież od każdéj sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, mułów i osłów, oraz od każdéj pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 1 (jeden) et.

Wyjątek stanowią bydłeta ssące przy matkach, za które nie opłaca się myta.

- c) od pięciu świń lub cieląt, również od dziesięciu owiec 1 (jeden) et.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu takowój.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowój.

P. Jasiński Józef wnosi głosowanie *en bloc* nad całym projektem, co Izba uchwała. Poczém przyjmuje Izba cały wniosek Wydziału krajowego *en bloc* w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy projektu uchwały, wstęp i tytuł w trzecim czytaniu.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na poniedziałek 12. lipca o godzinie 11tej rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny ósmnastego posiedzenia,

8 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 12 lipca 1880, o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kredytów dodatkowych na potrzeby szkolne w latach 1880 i 1881. — Sprawozdawca p. Pietruski.

2. Pierwsze czytanie wniosku p. Madeyskiego z projektem noweli do ustawy propinacyjnój co do zaprzysięgania świadków przy rozprawach o pokątny wyszynk.
3. Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego i wniosku p. Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej i wniosku p. Jaworskiego o dojazdach kolejowych. — Sprawozdawca p. Męciński.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi komitetu zawiązanego dla przeprowadzenia regulacyi Żabnicy. — Sprawozdawca p. Dr. Skałkowski.
5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia trzech posad asystentów manipulacyjnych przy równoczesném zwinięciu dwóch posad kancelistów. — Sprawozdawca komisji budżetowej p. Dr. Skałkowski.
6. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych za lata 1877 i 1878. — Sprawozdawca p. Romanowicz.
7. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi Towarzystwa św. Józefa z Arymatei o udzieleni subwencyi. — Sprawozdawca p. Hausner.
8. Sprawozdanie komisji edukacyjnój w sprawie przeniesienia siedziby Rady szkolnój okręgowój z Mościsk do Jaworowa i z Husiatyna do Trembowli i o przydzielenie powiatu dąbrowskiego do okręgu Rady szkolnój tarnowskiej. — Sprawozdawca p. Tarnowski.

Koniec posiedzenia o godzinie 2giój minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:
Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:
Alfons Czaykowski.
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 12. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- Nr. 519. Komitet galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, przez p. Abrahamowicza, w sprawie zamierzonego podwyższenia podatku gruntowego.
- „ 520. Wydział powiatowy Jasło, przez p. Mycielskiego, jak powyżej.
- „ 521. Wydział powiatowy Nowy Sącz, przez p. Ochrymowicza, o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
- „ 522. Wydział powiatowy Jasło, przez p. Mycielskiego, jak powyżej.
- „ 523. Wydział powiatowy Lwów, przez p. Abrahamowicza, w przedmiocie zmiany sposobu fabrykacji i sprzedaży soli.
- „ 524. Wydział powiatowy Jasło, przez p. Mycielskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 525. Rada miasta Łańcuta, przez p. Wodzińskiego, jak powyżej.
- „ 526. Wydział krajowy z petycyami Wydziałów powiatowych, Dolina, Tłumacz i Ropezyce w sprawie jak poprzednio.
- „ 527. Towarzystwo politechniczne, przez p. Hausnera, w sprawie zaprowadzenia języka polskiego w Administracji na kolei podkarpackiej.
- „ 528. Śmiałowski Eustachy, inżynier, przez p. Janko, w sprawie kolei transwersalnej.
- „ 529. Gmina Załoziec, przez posła Wasilewskiego, o uznanie drogi z Brodów do Tarnopola za krajową.
- „ 530. Wydział powiatowy Brody, przez p. Wasilewskiego, w sprawie zmiany ustawy połowej.
- „ 531. Gmina Bukaczowce, przez p. Wolfartha, o odnowienie koncesyi myta na rzece Swierz, na przeciąg lat 4.
- „ 532. Gmina Chochołów, przez p. Pławickiego, iż upoważniła tylko Jana Koisa do wniesienia petycyi w sprawie spornej o kosztowną administracyą.

- Nr. 533. Taką sama petycja gminy Działisz o upoważnieniu Jana Pawlaka.
- „ 534. Taką sama petycja gminy Czarny-Dunajec o upoważnieniu Macieja Zielińskiego.
- „ 535. Taką petycja gminy Ciche o upoważnieniu Michała Krzysiaka.
- „ 536. Taką petycja gminy Witowa o upoważnieniu Jana Koisa.
- „ 537. Taka sama petycja gminy Wróblówki o upoważnieniu Macieja Króźla.
- „ 538. Wydział powiatowy Kałusz, przez posła Wolfartha z petycją gmin tamtejszego powiatu, o wolny pobór surowicy z źródeł solnych.
- „ 539. Wydział powiatowy Lwów, przez posła Abrahamowicza, o subwencyę na budowę dojazdów do stacyi kolejowych Barszczowice i Glinna Nawarya.
- „ 540. Towarzystwo ruskie „Drużnyj lichwiar“ przez p. Rożankowskiego o zapomogę 300 zł.
- „ 541. Wydział powiatowy Jasło, przez posła Mycielskiego, o ustanowienie Sądu kolegiálnego w Jasle.
- „ 542. Ten sam o zmianę ustawy polowój.
- „ 543. Rada szkolna miejscowa w Kołaczycach, przez posła Mycielskiego o subwencyę 400 zł. na wewnętrzne urządzenie nowo postawionój szkoły.
- „ 544. Rada powiatowa Jasło, przez p. Mycielskiego, w sprawie budowy kolei żelaznej z Zagórza do Bielska.
- „ 545. Nauczyciele szkół ludowych w Brzeżanach, przez posła Czerkawskiego o dodatek drożyzniany.
- „ 546. Gmina Peczeniżyn, przez posła Kuczkowskiego, o zapomogę i 2000 zł. pożyczki na budynek szkolny.
- „ 547. Obszar dworski Radruża, przez p. Smolkę o upust podatków gruntowych z powodu klęsk elementarnych.
- „ 548. Nowakowska Michalina, przez p. Smolkę o zapomogę.
- „ 549. Komitet budowy kościoła i szkoły w Podwołoczyskach, przez p. Grocholskiego, o subwencyę.
- „ 550. Szersznik Antoni, pleban w Medynie, przez p. Grocholskiego o zwolnienie go od opłaty myta na stacyi z Medyna do Podwołoczysk.
- „ 551. Gottwald Franciszek, dyrektor szkoły Wydziałowój w Rzeszowie, przez p. Towarnickiego, o przyjecie lat służby rządowej i przyznanie kwinkwenców.
- „ 552. Arciszewski Albin, przez p. Golejewskiego, o zmianę §. 10 ordynacyi wyboreczój dla gmin.
- „ 553. Janowicz Konstanty przez p. Alexandra Łukasiewicza o dodatek osobisty do płacy.
- „ 554. Gospodarze gruntowi z państwa Czarnodunajeckiego przez p. Zatorskiego o zatwierdzenie rozporządzenia, mocą którego złożono z urzędu 7 wójtów Czarnodunajeckich.
-

Protokół

18. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 12. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 20 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef i Stadnicki Jan.

Obecnych posłów 100.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 16. i 17. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycyj od Nru 519. do Nru 554, przekazanych przez Marszałka krajowego następującym komisjom:

Nr. 519. komisji podatkowej — Nr. 520. komisji podatkowej — Nr. 521. komisji administracyjnej — Nr. 522. komisji administracyjnej — Nr. 523. komisji administracyjnej — Nr. 524. komisji szkolnej — Nr. 525. komisji szkolnej — Nr. 526. komisji szkolnej — Nr. 527. komisji administracyjnej — Nr. 528. komisji kolejowej — Nr. 529. komisji drogowej — Nr. 530. komisji administracyjnej — Nr. 531. komisji drogowej — Nr. 532. petycyjnej — Nr. 533. komisji petycyjnej — Nr. 534. komisji petycyjnej — Nr. 535. komisji petycyjnej — Nr. 536. komisji petycyjnej — Nr. 537. komisji petycyjnej — Nr. 538. komisji administracyjnej — Nr. 539. komisji drogowej — Nr. 540. komisji budżetowej — Nr. 541. komisji prawniczej — Nr. 542. komisji administracyjnej — Nr. 543. komisji budżetowej — Nr. 544. komisji kolejowej — Nr. 545. komisji budżetowej — Nr. 546. komisji budżetowej — Nr. 547. komisji petycyjnej — Nr. 548. komisji petycyjnej — Nr. 549. komisji budżetowej — Nr. 550. komisji drogowej — Nr. 551. komisji szkolnej — Nr. 552. komisji administracyjnej — Nr. 553. komisji budżetowej — Nr. 554. komisji petycyjnej.

Posel Czartoryski jako przewodniczący komisji kultury krajowej wnosi, ażeby petycją Nr. 279. przekazaną komisji kultury krajowej z opinią téjże komisji odstąpić komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Posel Golejewski wnosi:

Wysoki Sejm wyraża życzenie, aby podczas posiedzeń sejmowych komisye nie obradowały.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Torosiewicza w przedmiocie zaprowadzenia drukarni krajowej.

Marszałek oświadcza, że ten wniosek będzie według regulaminu traktowany.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie popartą interpelacją posła Hausnera, wystosowaną do c. k. komisarza rządowego w sprawie szkół ludowych w Drohobyczu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowych kredytów na potrzeby szkolne w latach 1880. i 1881.

Sprawozdawca poseł Pietruski, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi, ażeby ten przedmiot odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Madeyskiego o uchwalenie noweli do ustawy z dnia 30. grudnia 1875, Nr. 55. Dz. ust. kraj. z r. 1877 część XXVIII o zniesieniu prawa propinacyi, uzupełniająca postanowienia § 34. téjże ustawy o postępowaniu przy dochodzeniu przekroczeń w sprawach propinacyjnego prawa wyszynku.

Posel Madeyski uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji drogowej:

1. O przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem do ustawy drogowej;
2. o wniosku posła Abrahamowicza z projektem do ustawy drogowej;
3. o wniosku posła Jaworskiego, z projektem do ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.

Sprawozdawca poseł Męciniński prosi następujące omyłki druku:

Po tytule ustawy dodać należy następujący ustęp:

„Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém postanawiam co następuje“:

W § 4. ustęp oznaczony liczbą 3) opuścić należy.

Natomiast w tym samym paragrafie ustęp A) będzie miał liczbę 3), ustęp B) liczbę 4, a ustęp C) liczbę 5.

Następnie zostaje sprawozdawca uwolniony od czytania sprawozdania komisji i czyta następujące sprostowane wnioski:

1. Sejm odracza uchwalenie nowej ustawy drogowej;
2. Sejm uchwała uastępujący projekt ustawy o publicznych dojazdach kolejowych;

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem o publicznych dojazdach kolejowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Dojazdami kolejowemi w ogólności są drogi publiczne, łączące dworce i stacye kolei żelazowej z najbliższymi drogami państwowemi, krajowemi lub powiatowemi, jakoteż z najbliższymi miastami lub miasteczkami. Place przed dworcami i stacyami, przeznaczone dla ruchu osób i wozów, równie jak rampy kolejowe, łączące te place z dojazdami, nie stanowią części dojazdów kolejowych.

§. 2.

Przełożenie albo zupełna rekonstrukcyja istniejącego, lecz pod względem budowy potrzebom ruchu, nie odpowiadającego dojazdu uważa się za nową budowę.

§. 3.

Budowa publicznych dojazdów kolejowych wykonaną będzie w drodze konkurencyi, o ile obowiązek ten na mocy koncesyi kolejowej, lub specjalnego tytułu prawnego, nie ciąży na przedsiębiorstwie kolejowem, lub innéj fizycznej lub moralnéj osobie.

Do téj konkurencyi należą:

- a) Przedsiębiorstwa kolejowe;
- b) powiaty polityczne, przez które dojazdy kolejowe przechodzą;
- c) gminy i obszary dworskie, w których obrębie dojazdy kolejowe są położone;
- d) właściciele kopalń, kamieniołomów i innych wyłącznie fabrycznych przedsiębiorstw, w miarę korzyści odnoszonych z dojazdów kolejowych;
- e) fundusz krajowy.

§. 4.

Koszta budowy, równie jak koszta zakupna gruntów i wszelkie inne odszkodowania, ponoszą strony konkurujące w następującym stosunku:

- 1) Jedną trzecią część wszystkich kosztów ponosi przedsiębiorstwo kolejowe;

- 2) jedną trzecią część ponoszą powiaty, przez które dojazd kolejowy przechodzi;
- 3) prestacye gmin i obszarów dworskich do dojazdów kolejowych oznacza Rada powiatowa w granicach obowiązującej ustawy drogowój.

Prestacye te w żadnym razie nie mogą przewyższać jednéj szóstéj części kosztów budowy dojazdu w obrębie gminy katastralnéj.

- 4) Wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną władzą powiatową winien się starać o doprowadzenie dobrowolnéj ugody ze stronami konkurującemi wymienionemi w § 3. lit. d) oznaczającój ztosunek, w jakim mają się przyczyniać do kosztów budowy dróg dojazdowych i sposób uiszczania téj konkurencyi.

Jeśliby ugoda nie doszła do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a w braku takiego porozumienia Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu.

Tak samo postąpić należy przy oznaczeniu sposobu uiszczania konkurencyi przypadającój na przedsiębiorstwa kolejowe.

- 5) Koszta nie pokryte przez strony konkurujące, wymienione w § 3. lit. a, b, c i d, ponosi fundusz krajowy.

§. 5.

O potrzebie budowy nowego dojazdu do dworca lub stacyi kolejowój, równie jak o potrzebie przełożenia lub rekonstrukcyi dojazdów istniejących, jakoteż o kierunku tych dojazdów, orzeka na wniosek Rady powiatowój, albo na wniosek Wydziału krajowego, c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a w braku takiego porozumienia, Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu.

§. 6.

W razie budowy nowéj kolei żelaznéj, nowego dworca lub stacyi kolejowój, komisya polityczna wysłana w myśl przepisów kolejowych do zbadania stanu rzeczy, zbada zarazem potrzebę dojazdów odpowiednich, oraz techniczne warunki budowy, lub rekonstrukcyi i konserwacyi drogi dojazdowój.

W téj komisyi weźmie udział delegat Wydziału krajowego.

§. 7.

Jeśliby przedsiębiorstwo kolejowe przy budowie nowego dworca lub stacyi wyłącznie dla téj budowy utworzyło drogę, mogącą służyć jako publiczny dojazd kolejowy, obowiązane będzie na

żądanie Rady powiatowej odstąpić ją stronom konkurującym wymienionym w § 3 za wynagrodzeniem oznaczoném, w razie potrzeby w drodze przymusowego wywłaszczenia.

§. 8.

Do kosztów utrzymania dojazdów kolejowych uznanych za potrzebne, w sposób §. 5. przepisany, mają się przyczyniać strony konkurujące w stosunku i pod warunkami wymienionymi w §. 4., jeżeli z powodu koncesyi kolejowej lub specjalnego tytułu prawnego obowiązek kolei nie jest mniejszym.

§. 9.

Wszelkie należitości stron konkurujących, oznaczone niniejszą ustawą, będą w razie potrzeby, na żądanie Wydziału krajowego, ściągane w drodze egzekucyi politycznej.

§. 10.

Wydział powiatowy prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd przy budowie i konserwacyi dróg dojazdowych.

Za zgodą Wydziału powiatowego i przyzwoleniem Wydziału krajowego może przedsiębiorstwo kolejowe przyjąć na siebie budowę i konserwacją dojazdów i otrzyma w tym celu przypadającą należytość konkurencyjną od stron do tej konkurencyi obowiązanych.

§. 11.

Gdyby Wydział powiatowy budowę albo konserwacją dojazdu kolejowego nie prowadził odpowiednio, lub z należytą oszczędnością, przysłużyć będzie Wydziałowi krajowemu prawo objęcia tak budowy jak i konserwacyi drogi dojazdowej w bezpośredni zarząd.

Z objęcia budowy, albo konserwacyi dojazdu kolejowego, zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

§. 12.

Gdyby dojazd kolejowy przechodził przez dwa lub więcej powiatów, natenczas w wypadkach oznaczonych §§. 5 i 7 w razie sprzeczności uchwał Rad powiatowych, orzeka Wydział krajowy.

§. 13.

W wypadkach, w których ustawa niniejsza nie zawiera odmiennych postanowień, obowiązują przepisy ogólnej ustawy drogowej, zwłaszcza co do naczelnego nadzoru Wydziału krajowego, kompetencyi Władz autonomicznych i co do prawa nadzoru Władz politycznych.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania dojazdów kolejowych, nie służących do publicznego użytku, ponoszą jedynie strony interesowane.

§. 15.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam moim ministrom spraw wewnętrznych i handlu.

3. Powyższą uchwałą zostają załatwione petycje do l. 256, 357 i 360/s.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia poseł Bądni i imieniem Wydziału krajowego oświadcza się za projektem komisji drogowej.

Przemawia poseł ks. Krasicki i czyni wniosek.

Zastępca Marszałka ksiądz biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu posła Czaykowskiego Alfonsa czyta sekretarz poseł Jasiński Józef wniosek p. Krasickiego następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem do ustawy drogowej o wniosku posła Abrahamowicza z projektem ustawy drogowej, i o wniosku posła Jaworskiego z projektem do ustawy o publicznych dojazdach kolejowych odsyła się komisji dla zastanowienia się nad okolicznościami w przemówieniu posła ks. Krasickiego przytoczonemi.

Izba nie popiera dostatecznie tego wniosku.

Po przemówieniu pp. Wasilewskiego, Stadnickiego Jana, Wolańskiego Erazma i Grocholskiego, który zapowiada poprawkę, uchwała Izba na wniosek posła Abrahamowicza zamknięcie rozprawy ogólnej.

Po przemówieniu pp. Krasickiego, Krukowieckiego i sprawozdawcy obejmuje marszałek napowrót przewodniczenie.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Pod względem formalnym wnosi p. Golejewski, ażeby te §§, do których nie będą uczynione poprawki, przyjąć en bloc.

Po przemówieniu p. Abrahamowicza, p. Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek formalny posła Golejewskiego.

Sprawozdawca p. Męciński czyta paragraf pierwszy.

Poseł Skałkowski czyni do ustępu 1go §fu 1 następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp § 1 ma opiewać:

Dojazdami kolejowemi są drogi publiczne, które łączą dworce i stacje kolei żelaznej z najbliższymi miastami lub miasteczkami, z drogami państwowemi, krajowemi, lub powiatowemi.

Izba popiera poprawkę posła Skałkowskiego dostatecznie.

Następnie przemawia poseł Wasilewski, który czyni następującą poprawkę do § 1:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zamiast „jakoteż“ przyjąć słowa „albo też“.

Po oświadczeniu posła Męcińskiego, jako sprawozdawcy, że przyjmuje ustęp 1. § 1. według poprawki posła Skalkowskiego, a po przemówieniu jego przeciw poprawce posła Wasilewskiego podaje marszałek pod głosowanie ustęp 1. § 1 według poprawki p. Wasilewskiego.

Izba odrzuca ustęp 1. § 1. według poprawki posła Wasilewskiego, a uchwała ustęp pierwszy §fu 1. według poprawki posła Skalkowskiego, a ustęp drugi według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Męciński czyta § 2.

Przemawia p. Onyszkiewicz i czyni poprawkę, której Izba nie popiera dostatecznie.

P. Romanowicz czyni do §. 2. następującą poprawkę stylistyczną:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zamiast: „zupełna rekonstrukcyą“ ma być: „zupełną rekonstrukcyą“.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba § 2. według wniosku komisji bez zmiany.

Sprawozdawca poseł Męciński czyta § 3.

Poseł Skalkowski wnosi, aby w § 3. lit. d) wypuścić słowa: „innych wyłącznie fabrycznych“.

Po przemówieniu posła Badeniego za wnioskiem komisji, Stadnickiego Jana przeciw poprawce posła Skalkowskiego (dwa razy), Ignacego Łukasiewicza, Grocholskiego i sprawozdawcy § 3. poddany do głosowania według wniosku komisji z opuszczeniem słów w alinei d): „wyłącznie fabrycznych“ który uchwała Izba, następnie poddaje Marszałek pod głosowanie powyżej wymienione słowa „wyłącznie fabrycznych“ które Izba uchwała, a Marszałek konstatuje, że § 3 w całości według wniosku komisji przyjęty został.

Sprawozdawca poseł Męciński czyta § 4.

P. Stadnicki Jan czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

§ 4. ust. 3. zamiast: „prestacye gmin i obszarów dworskich“ etc. ma opiewać:

„3) Część kosztów pokrywają prestacye gmin i obszarów dworskich, a oznacza je Rada powiatowa w granicach obowiązującej ustawy drogowej“.

Sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje poprawkę p. Stadnickiego Jana, która w skutek tego nie potrzebuje poparcia.

Poseł Wasilewski czyni poprawkę do § 4, której Izba nie popiera dostatecznie.

Poseł Grocholski prosi marszałka, aby w ustępie 3) §fu 4. słowo „katastralnej“ osobno poddał pod głosowanie.

Poseł Abrahamowicz czyni w miejsce § 4. następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: § 4 ma opiewać:

§. 4.

Koszta budowy, równie jak koszta zakupna gruntów i wszelkich odszkodowań ponoszą strony konkurencyjne w następującym stosunku:

- I. Jedną trzecią część wszystkich kosztów ponosi przedsiębiorstwo kolejowe.
- II. Jedną trzecią część ponoszą powiaty przez, który dojazd kolejowy przechodzi.
- III. Jedną trzecią część ponoszą:
  - a) Gminy i obszary dworskie,
  - b) Właściciele przedsiębiorstw fabrycznych (§ 3. lit. d),
  - c) Fundusz krajowy.

Prestacye gmin i obszarów dworskich do dojazdów kolejowych oznacza Rada powiatowa w granicach obowiązującej ustawy drogowej.

Prestacye te w żadnym razie nie mogą przewyższać $\frac{1}{6}$ części kosztów budowy dojazdu w obrębie gminy katastralnej.

Właściciele przedsiębiorstw fabrycznych (§ 3 lit. d) przyczyniać się mają do pokrycia kosztów datkami konkurencyjnymi, których wysokość i sposób uiszczania należy oznaczyć dobrowolną ugodą między Wydziałem powiatowym działającym w porozumieniu z polityczną władzą powiatową a stroną.

W razie nie przyjścia téj ugody do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a w braku tego c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych wspólnie z Ministerstwem handlu.

O ileby konkurencya gmin i obszarów dworskich tudzież przedsiębiorstw fabrycznych niepokrywała kosztów budowy dojazdów § 4. l. III ponosi je fundusz krajowy.

Izba popiera wniosek p. Abrahamowicza dostatecznie.

Po przemówieniu posła Czaykowskiego Alfonsa przeciw poprawce posła Abrahamowicza czyni poseł Badeni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy zamiast słów w § 4. ustępie 3. alinei 2. „w obrębie gminy katastralnej“, przyjąć następujące słowa:

„W obrębie gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiącej miejscowość“.

Sprawozdawca poseł Męciński oświadcza, że imieniem komisji drogowej przyjmuje poprawkę posła Badeniego.

Po przemówieniu posła Stadnickiego Jana i posła Żywickiego uchwała Izba na wniosek posła Tarnowskiego zamknięcie rozprawy nad § 4.

Po przemówieniu posła Abrahamowicza wnosi poseł Madeyski, aby § 4. wraz z uczynionemi do niego poprawkami odesłać napowrót do komisji drogowej.

Po przemówieniu posłów Sawy i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek odraczający posła Madeyskiego.

Po przemówieniu p. Grocholskiego co do sposobu głosowania, odrzuca Izba wniosek p. Abrahamowicza, a przyjmuje § 4. zmieniony według poprawek p. Stadnickiego Jana i p. Badeniego w całości.

P. Grocholski wnosi zamknięcie posiedzenia.

Po przemówieniu p. Golejewskiego przeciw temu wnioskowi i marszałka cofa p. Grocholski swój wniosek.

Następuje § 5.

P. Grocholski wnosi, aby w § 5. słowa „albo na wniosek Wydziału krajowego“ opuścić.

Po przemówieniu posła Badeniego uchwała Izba zamknięcie rozprawy nad § 5.

Zapisani są do głosu pp. Wolański Erazm, Sawa, który się zrzeka głosu, Golejewski, Grocholski i Krukowiecki (za wnioskiem p. Grocholskiego).

Izba uchwała wybór mowców generalnych.

Następnie przemawia jako mowca generalny p. Grocholski.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba § 5. z opuszczeniem słów „albo na wniosek Wydziału krajowego“ a następnie odrzuca także powyższe słowa osobno do głosowania poddane.

Następuje §. 6.

Posel Wolański przemawia za opuszczeniem alinei ostatniej § 6.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba tak alinę 1. jakoteż alinę 2. § 6. oddzielnie do głosowania poddane.

Następuje §. 7, który przyjęto bez rozprawy.

Następuje §. 8.

Po przemówieniu pp. Abrahamowicza, Grocholskiego i komisarza rządowego uchwała Izba na wniosek posła Golejewskiego zamknięcie rozprawy nad § 8.

Następnie przemawiają pp. Czaykowski Alfons, Smarzewski i Skałkowski. P. Smarzewski żąda opuszczenia słów: „uznanych za potrzebne w sposób § 5. przepisany“.

P. Grocholski oświadcza, że oddzielne głosowanie nie może być dopuszczone ponieważ to jest rodzajem poprawki wniesionej już po zamknięciu rozprawy i dodaje, że tylko po uchwaleniu przez Izbę, że dyskusya ma być na nowo otwarta, może być §. 8 według wniosku p. Smarzewskiego do głosowania poddany.

Po przemówieniu Marszałka i p. Smarzewskiego uchwała Izba na nowo otworzyć dyskusyą.

Posel Hausner wnosi zamknięcie posiedzenia, co Izba uchwała.

Na wezwanie marszałka składają przyrzeczenie według roty odczytanej po polsku przez sekretarza p. Jasińskiego Józefa posłowie: Głogowski, Rey i Ziemiałkowski.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na wtorek dnia 13 lipca 1880. o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dziewiętnastego posiedzenia,

3 sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia 13 lipca 1880, o godzinie 10 przed południem.

1. Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy o dojazdach kolejowych.
Sprawozdawca poseł Męciński.
  2. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji komitetu zawiązanego dla przeprowadzenia regulacji Żabnicy . . . . . Sprawozdawca p. Dr. Skałkowski.
  3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia trzech posad asystentów manipulacyjnych przy równoczesnem zwinięciu dwóch posad kancelistów.
Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Dr. Skałkowski.
  4. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych, za lata 1877 i 1878 . . . . . Sprawozdawca p. Romanowicz.
  5. Sprawozdanie komisji budżetowej o udzielenie subwencji szkole przemysłowej w Przemyśle.
Sprawozdawca poseł Romanowicz.
  6. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Towarzystwa św. Józefa z Arymatei o udzielenie subwencji . . . . . Sprawozdawca poseł Hausner
  7. Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie rozszerzania budynku krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . . . . Sprawozdawca poseł Scipio.
  8. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie ustanowienia w Tarnowie ekspozytury biura melioracyjnego . . . . . Sprawozdawca poseł Gorayski.
  9. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Majera w sprawach klinik krakowskich.
Sprawozdawca poseł Majer.
  10. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie przeniesienia siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa i z Husiatyna do Trembowli i o przydzielenie powiatu dąbrowskiego do okręgu Rady szkolnej tarnowskiej. . . . . Sprawozdawca p. Tarnowski.
- Koniec posiedzenia o godz. 4. popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:

**Alfons Czaykowski,
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 13 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 555. Wydział powiatowy Czortków przez p. Wolańskiego Mikołaja, w sprawie budowy kolei Husiatyn - Stanisławów - Żywiec.
- „ 556. Gmina miasta Złoczowa przez p. Wesołowskiego o przyjęcie na kraj ciężaru stałego kwatrunku c. k. kawalerji w Złoczowie.
- „ 557. Mańkowski Konstanty, uczeń szkoły sztuk pięknych przez p. Zyplikiewicza, o zasiłek na dalsze kształcenie się.
- „ 558. Rada szkolna miejscowa w Sołotwinie przez p. Mandyczewskiego o nadanie drugiego nauczyciela dla tamtejszej szkoły etatowej.
- „ 559. Komitet dla regulacji rzeki Sanu w powiecie niskim przez p. Tarnowskiego, w sprawie przedwstępnych robót około regulacji Sanu.
- „ 560. Rada powiatowa Brzesko przez p. Stadnickiego J. w przedmiocie fabrykacji i sprzedaży soli.
- „ 561. Taż sama, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 562. Wydział powiatowy Kosów przez p. Fr. Jasińskiego, przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 563. Wydział powiatowy Kraków przez p. Paszkowskiego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 564. Wydział powiatowy Jaworów przez p. Bartmańskiego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 564. Wydział powiatowy Rohatyn przez p. Torosiewicza o wsparcie dla pogorzalców gminy
- „ 566. Wierzchlejski Franciszek arcybiskup, o polecenie zbadania i uwzględnienia życzeń konsystorzów co do zmian niektórych §§. ustawy konkurencyjnej.
- „ 567. Medveczky Józef, nauczyciel przez p. ks. Buchwalda, o zapomogę lub zaliczkę 400 zł.
- „ 568. Gmina miasta Kutry przez p. Fr. Jasińskiego o zwolnienie od płacenia kosztów konkurencyjnych na budowę domu mieszkalnego dla tamtejszego proboszcza.

- L. 569. 16 petycji gmin powiatu kosowskiego, przez p. Franciszka Jasińskiego, przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 570. Bielski Józef i inni przez p. Józefa Jasińskiego o ustanowienie sądu kolegiального w Sanoku.
- „ 571. Dmuchowski Ambroży, nauczyciel we Wzdowie przez p. Hausnera, o zaliczkę lub zapomogę.
- „ 572. Świeżawski Władysław, przez p. Hausnera, o zapomogę.
- „ 573. Rada powiatowa Krosno przez p. Łukasiewicza o ograniczenie parcelowania gruntów włościańskich.
-

Protokół

19. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 13. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 107.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 18. posiedzenia jest w biurze sejmowym przez 24 godzin do przejrzenia.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie popartą interpelacją p. Rożankowskiego do komisarza rządowego w sprawie zamianowania nauczycielki ludowej w szkole ćwiczeń we Lwowie, nie umiejącej po rusku.

Marszałek oznajmia, że interpelacya ta traktowana będzie podług regulaminu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Stadnickiego Jana w sprawie połączenia Dniestru z Sanem za pomocą kanału.

Wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nru 555 do Nru 573, przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 555 komisji kolejowej — Nr. 556 komisji administracyjnej — Nr. 557 komisji budżetowej — Nr. 558 komisji szkolnej — Nr. 559 komisji kultury krajowej — Nr. 560 komisji administracyjnej — Nr. 561 komisji administracyjnej — Nr. 562 komisji podatkowej — Nr. 563 komisji szkolnej — Nr. 564 komisji szkolnej — Nr. 565 komisji petycyjnej.

Co do petycji Nr. 566 wnosi p. ks. Buchwald, ażeby ją odesłać do Wydziału krajowego jako komisji, co Izba uchwała.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dalszy spis petycji, przydzielonych następującym komisjom :

Nr. 567 komisji budżetowej — Nr. 568 komisji petycyjnej — Nr. 569 komisji podatkowej — Nr. 570 komisji prawniczej — Nr. 571 komisji budżetowej — Nr. 572 komisji budżetowej — Nr. 573 komisji administracyjnej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy o dojazdach kolejowych.

P. Skałkowski czyni poprawkę stylistyczną do §. 8. następującej treści:

Koszta utrzymania dojazdów kolejowych, których budowa uznana została za potrzebną w myśl §. 5. tej ustawy, tudzież koszta utrzymania istniejących już dróg publicznych, uznanych za dojazdy kolejowe, w sposób powołanym §. 5. wskazany ponoszą strony.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i sprawozdawcy za utrzymaniem stylizacji §. 8. uchwała Izba w głosowaniu §. 8. podług wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta §. 9. i 10., które Izba uchwała bez rozprawy.

Co do §. 11. wnosi p. Golejewski. ażeby opuszczony został.

Po przemówieniu p. Sawy, p. Jaworskiego (2 razy) i p. Wolańskiego Erazma za zatrzymaniem § 11, Izba uchwała na wniosek p. Stadnickiego Jana zamknięcie dyskusji.

Następnie przemawiają jeszcze zapisani do głosu posłowie, a mianowicie p. Czaykowski Alfons i p. Badeni w obronie §. 11.

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba uchwała §. 11. podług wniosku komisji.

Do §. 12 przemawia p. Golejewski i prosi o wyjaśnienie.

Po udzieleniu wyjaśnienia ze strony sprawozdawcy, Izba uchwała §. 12 bez rozprawy podług wniosku komisji.

Wszystkie inne paragrafy ustawy, nie mniej tytuł i wstęp przyjmuje Izba, na mocy uchwały dnia 12. lipca 1880 zapadłej, en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Krukowieckiego przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały projekt powyższej ustawy o dojazdach kolejowych wraz z uchwalonemi poprawkami do §§. 1, 4 i 5 w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji komitetu, zawiązanego dla przeprowadzenia regulacji Żabnicy.

Sprawozdawca poseł Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, zwraca uwagę Izby na zawartą w 6. ustępie sprawozdania rzeczonoego, myłkę, gdzie zamiast cyfry „400 zł.“ ma być cyfra „4000 zł.“ i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Komitetowi zawiązanemu dla regulacji rzeczki w Żabnicy w powiecie tarnowskim udziela się na częściowe pokrycie kosztów tej regulacji subwencją bezzwrotną w kwocie 5000 zł. w. a.

2. Upoważnia się Wydział krajowy, aby udzielił na tenże cel pożyczkę 5000 zł. z funduszu krajowego spłacalną w 10 rocznych ratach po 500 zł. i oprocentowaną po 5% za stosowném zabezpieczeniem.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Golejewski, żądając wyjaśnienia, którego mu udziela poseł Męciński.

Marszałek opuszcza krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Następnie przemawiają p. Badeni, w sprawie formalnego traktowania p. Abrahamowicz, poseł p. Chrzanowski i p. Wolański Erazm, zaś p. Golejewski za wnioskiem komisji.

P. Krukowiecki zrzeka się głosu.

P. Wolański Erazm przemawia przeciw wnioskowi komisji i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyje w celu udzielenia komitetowi regulacji Żabnicy 5000 zł. w. a. bezzwrotnej subwencji i 5000 zł. zwrotnej, odsyła się do Wydziału krajowego, który ma tę sprawę zbadać dokładnie i przedłożyć W. Sejmowi sprawozdanie na następnej sesji sejmowej.

Izba nie popiera tego wniosku.

Po przemówieniu sprawozdawcy w obronie wniosku, Izba uchwała na wniosek p. Golejewskiego zamknięcie dyskusji. Poczém przemawiają jeszcze p. Sanguszko, p. Zyblikiewicz i sprawozdawca w obronie wniosku komisji.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta następ 1szy wniosku, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następ 2gi wniosku.

Przemawia p. Krukowiecki i oświadcza, że głosować będzie przeciw 2. ustępowi wniosku.

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego za wnioskiem komisji; Izba uchwała zamknięcie dyskusji, poczém przemawiają jeszcze p. Stadnicki Jan i sprawozdawca w obronie wniosku komisji.

W głosowaniu Izba uchwała ustęp 2gi podług wniosku komisji, a uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały wniosek komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia trzech posad asystentów manipulacyjnych przy równoczesném zwinięciu dwóch posad kancelistów.

Sprawozdawca komisji budżetowej poseł Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) W etacie urzędników krajowych zwiija się dwie posady kancelistów, a natomiast otwiera się trzy posady asystentów manipulacyjnych, każda o rocznej płacy 700 zł. w. a. z dodatkiem aktywnym 100 zł. rocznie i trzema dodatkami pięcioletnimi po 50 zł.

2) Jedną posadę asystenta manipulacyjnego obsadzi Wydział krajowy bezzwłocznie, zaś dwie posady asystentów dopiero wtedy, skoro druga posada kancelisty opróżniona zostanie.

Następuje rozprawa ogólna.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego przeciw wnioskowi komisji i p. Golejewskiego za wnioskiem komisji, Izba uchwała zamknięcie dyskusji, poczem przemawiają zapisani do głosu p. Popiel Michał przeciw, a p. Golejewski i sprawozdawca w obronie wniosku komisji.

W rozprawie szczegółowej Izba uchwała najprzód ustęp 1szy, a następnie ustęp 2gi wniosku komisji. Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały wniosek komisji w 3. czytaniu bez czytania.

P. Grocholski wnosi, ażeby petycja Nr. 501 (sej. Nr. 707), przydzielona pierwotnie do komisji administracyjnej, przydzielona została Wydziałowi krajowemu jako komisji.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego i p. Golejewskiego uchwała Izba ten wniosek.

Co do petycji Nr. 542 (l. sej. 767) wnosi p. Grocholski, ażeby przydzielona została komisji kultury krajowej, a nie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Co do pet. Nr. 552 (sej. nr. 779) wnosi p. Grocholski, ażeby przydzielona została zamiast komisji administracyjnej komisji gminnej, co Izba uchwała.

Co do petycji Nr. 527 (sejm. Nr. 752) wnosi p. Grocholski, ażeby przydzielona została nie komisji administracyjnej lecz komisji kolejowej, co Izba uchwała.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych, za lata 1877 i 1878.

Sprawozdawca p. Romanowicz uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych), budżetem nie objętych, za rok 1877 i 1878 przyjąć do wiadomości.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o udzielenie subwencji szkole przemysłowej w Przemyśle.

Sprawozdawca p. Romanowicz uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Dla szkoły przemysłowej w Przemyśle, staraniem tamtejszego oddziału Towarzystwa pedagogicznego założonej, przeznaczają się z funduszu krajowego na rok szkolny 18⁸⁰/₈₁ zasiłek w kwocie 500 zł. w. a., płatny z początkiem tegoż roku szkolnego.

2) Na rok szkolny 18⁸¹/₈₂ przeznaczają się dla tej szkoły także sam zasiłek w kwocie 500 zł. z początkiem roku szkolnego płatny, wszakże pod warunkiem, że gmina miasta Przemyśla zobowiąże się do stałej subwencji w kwocie przynajmniej 200 zł. rocznie.

3) Zarząd szkoły będzie obowiązany, przedkładać Wydziałowi krajowemu półroczne sprawozdania o stanie szkoły i jej funduszów, i zawiadamiać będzie Wydział krajowy o terminach popisach szkoły, celem wysłania delegata.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta pojedynczo wszystkie trzy punkta wniosku, które Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje wszystkie trzy ustępy wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Towarzystwa św. Józefa z Arymatei o udzielenie subwencji.

Sprawozdawca p. Hansner uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Towarzystwu św. Józefa z Arymatei we Lwowie jednorazowy zasiłek w kwocie 1.200 zł.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie rozszerzenia budynku krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Scipio uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wydziałowi krajowemu otwiera się kredyt do wysokości 20.000 zł. w. a. na rozszerzenie Zakładu szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

2 Z kwoty tej wstawia się w budżet 1880 r. 6000 zł.

3. Wzywa się Wydział krajowy, by nie zatwierdzał kosztorysów takich, któreby mogły spowodować obciążenie funduszu krajowego nad powyższą sumę 20.000 zł.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta pojedynczo wszystkie trzy punkta wniosku, które Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje wszystkie trzy ustępy wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji kultury krajowej w sprawie ustanowienia w Tarnowie ekspozytury biura melioracyjnego.

Sprawozdawca poseł Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Petycją filii Towarzystwa rolniczo-gospodarczego w Tarnowie o¹ ustanowienie tamże ekspozytury biura melioracyjnego udziela się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

2) Otwiera się Wydziałowi krajowemu w tym celu kredyt do wysokości 200 zł. w. a. na rok 1881.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Golejewski żądając wyjaśnienia, którego mu sprawozdawca udziela.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta ustęp 1. wniosku, do którego poseł Golejewski wnosi poprawkę stylistyczną, ażeby zamiast słów „do uwzględnienia“, przyjąć słowa „do załatwienia“.

Poprawka ta została poparta.

Sprawozdawca imieniem komisji zgadza się na tę poprawkę.

W głosowaniu Izba przyjmuje najprzód ustęp 1szy, a następnie ustęp 2gi wniosku komisji.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba uchwała obydwie ustępy wniosku komisji wraz z poprawką posła Golejewskiego w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Majera w sprawach klinik krakowskich.

Sprawozdawca poseł Majer, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby część gruntu, będącego własnością szpitala św. Łazarza w Krakowie, około jednego morga wynosić mogącą, odstąpił bezpłatnie pod 2 pawilony kliniczne, kosztem Rządu wystawić się mające;

2) Wydział krajowy złoży oświadczenie gotowości przyjęcia napowrót kliniki dzieci do szpitala św. Łazarza i takiego téżże umieszczenia, jakie miała przed przeniesieniem jej w moc układu z r. 1876 do wystawionego przez prywatne Towarzystwo szpitala św. Ludwika; a to w tym razie, gdyby z jakiegobądź powodu w tym ostatnim zostawać nie mogła;

3) od żądania opłaty czynszowej za umieszczenie kliniki chorób skórnych i syfilitycznych w szpitalu św. Łazarza Wydział krajowy odstępuje, uważając ją za ekwiwalent wymaganego przez Rząd zasiłku na budowę kosztem funduszu edukacyjnego 2 pawilonów klinicznych;

4) upoważnia się Wydział krajowy do ułożenia się z Rządem, względem wynagrodzenia za odstąpienie w szpitalu św. Łazarza sali wykładowej dla kliniki chorób skórnych i syfilitycznych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Horszard przeciw wnioskowi komisji i wnosi przejście do porządku dziennego nad tym przedmiotem.

Po przemówieniu p. Szujskiego za wnioskiem komisji i p. Krukowieckiego tylko za pierwszym punktem wniosku, Izba uchwała na wniosek p. Michałowskiego Romana zamknięcie dyskusji, poczem przemawiają jeszcze zapisani do głosu posłowie: Liske i Rapoport za wnioskiem, a Horszard przeciw wnioskowi komisji.

W końcu przemawia sprawozdawca w obronie wniosku komisji.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Horszarda, który Izba odrzuca 53 głosami przeciw 39.

Sprawozdawca czyta punkt 1szy wniosku, do którego przemawiają posłowie: Grocholski, Horszard i Golejewski przeciw, a Zyplikiewicz i Rapoport za tym punktem wniosku, poczem zamyka marszałek rozprawę szczegółową i udziela głosu sprawozdawcy, który przemawia w obronie tego punktu wniosku.

W głosowaniu przyjmuje Izba punkt 1szy wniosku.

Sprawozdawca czyta ustęp 2gi wniosku.

Po przemówieniu posła Wodzickiego Henryka, p. Grocholskiego i sprawozdawcy, Izba uchwała punkt 2. wniosku komisji.

W końcu czyta sprawozdawca punkt 3. i 4. wniosku, a Izba uchwała obydwaj ostatnie punkta wniosku komisji.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba uchwała wszystkie 4. ustępy wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie przeniesienia siedziby Rady szkolnej okręgowej z Mościsk do Jaworowa L. 191 (pet. 99) i z Husiatyna do Trembowli L. 3. (pet. 1.) i o przydzielenie powiatu dąbrowskiego do okręgu Rady szkolnej tarnowskiej.

Sprawozdawca poseł Tarnowski zdaje sprawę w tym przedmiocie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą nowelę do ustawy o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§. 21. (Tytuł II) ustawy z 25 czerwca 1873 Nr. 255 Dz. u. kr. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół

ludowych znosi się w dotychczasowém brzmieniu i ma brzmieć jak następuje :

§. 21. Kraj dzieli się na trzydzieści siedm następujących okręgów szkolnych :

1. Okrąg szkolny miasta Lwowa.
2. " " " Krakowa.
3. Okrąg szkolny krakowski (pow. pol. Kraków, Chrzanów, Wieliczka);
4. " " wadowicki (" " Wadowice, Biała, Żywiec);
5. " " myślenicki (" " Myślenice, Nowy Targ);
6. Okrąg szkolny nowo sądecki (pow. pol. Nowy Sącz, Limanowa);
7. " " gorlicki (" " Gorlice, Grybów);
8. " " bocheński (" " Bochnia, Brzesko);
9. " " tarnowski (" " Tarnów, Dąbrowa);
10. " " pilzneński (" " Pilzno, Ropczyce);
11. " " jasielski (" " Jasło, Krosno);
12. " " mielecki (" " Mielec, Tarnobrzeg);
13. " " rzeszowski (" " Rzeszów, Łańcut);
14. " " kolbuszowski (" " Kolbuszowa, Nisko);
15. " " sanocki (" " Sanok, Brzozów, Lisko);
16. " " przemyski (" " Przemyśl, Dobromil);
17. " " jarosławski (" " Jarosław, Cieszanów);
18. " " jaworowski (" " Jaworów, Mościska);
19. " " samborski (" " Sambor, Staremiasto);
20. " " drohobycki (" " Drohobycz, Turka);
21. " " stryjski (" " Stryj, Żydaczów);
22. " " kałuski (" " Kałusz, Dolina);
23. " " grodecki (" " Gródek, Rudki);
24. " " lwowski (" " Lwów, Bóbrka);
25. " " sokalski (" " Sokal, Kamionka Strumiłowa);
26. " " żółkiewski (" " Żółkiew, Rawa);
27. " " złoczowski (" " Złoczów, Brody);
28. " " brzeżański (" " Brzeżany, Podhajce);
29. " " rohatyński (" " Rohatyn, Przemyślany);
30. " " tarnopolski (" " Tarnopol, Skałat, Zbaraż);
31. " " trembowelski (" " Trembowla, Husiatyn);
32. " " zaleszczycki (" " Zaleszczyki, Borszczów);
33. " " czortkowski (" " Czortków, Buczacz);
34. " " śniatyński (" " Śniatyn, Horodenka);
35. " " kołomyjski (" " Kołomyja, Kosów);
36. " " nadworniański (" " Nadwórna, Bohoradczany);
37. " " stanisławowski (" " Stanisławów, Tłumacz);

Siedziba każdój Rady szkolnej okręgowej jest w tém mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Miasta, które otrzymają własny statut, mogą tworzyć osobne okręgi szkolne z osobnemi Radami szkolnemi okręgowemi.

Art. II.

Wykonanie téj ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznać i oświaty.

W rozprawie ogólnej przemawiają posłowie: ks. Kitrys i Grocholski, poczem przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

P. Stadnicki Jan wnosi głosowanie en bloc nad całą nowelą do ustawy, co Izba uchwała i przyjmuje w głosowaniu całą ustawę rzezoną en bloc w 2. czytaniu podług wniosku komisji.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje całą wspomnianą ustawę w 3. czytaniu bez czytania podług wniosku komisji.

Marszałek zamyka posiedzenie i raznacza następne na dzień 14 lipca 1880 z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego posiedzenia

3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 14 lipca 1880, o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Torosiewicza w przedmiocie zakupienia drukarni na rzecz funduszu krajowego.
2. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycji Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o reformę szkół średnich. . . . . Sprawozdawca p. Szajski
3. Sprawozdanie komisji budżetowej o kredytach dodatkowych na potrzeby szkolne w r. 1880. . . . . Sprawozdawca poseł Smarzewski.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej o zażądanych przez Wydział krajowy kredytach na wydatki kwaterunku c. k. wojska . . . . . Sprawozdawca p. Zuker.
5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1880. Sprawozdawcy komisji budżetowej posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zuker, Zyblikiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Czerkawski, Skałkowski, Hausner, Rapoport.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze

**Alfons Czaykowski
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 14 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 574. Wydział powiatowy Sanok, przez p. Słoneckiego, o zmianę ustawy o ochronie własności polnej.
- „ 575. 16 petycyj gmin powiatu śniatyńskiego, przez p. Abrahamowicza, przeciw projektowanemu podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 476. 15 petycyj gmin powiatu tegoż samego, przez p. ks. Korzyńskiego, w sprawie jak poprzednio.
- „ 577. Właściciele mniejszych posiadłości powiatu lwowskiego, przez p. Skałkowskiego, o urządzenie szkoły rolniczej dla kształcenia włóścian rolników.
- „ 578. Gmina miasta Tyczyna, przez p. Jędrzejowicza, o subwencję 500 zł. na ukończenie budowy szkoły.
- „ 579. Galicyjskie Towarzystwo gospodarskie, przez p. Abrahamowicza, w sprawie wolnego poboru surowicy solnej.
- „ 580. Topolnicki Jan opiekun sierót, po ś. p. adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego, Karola Iwanickim, przez p. Joeza, o dar z łaski na rok 1881.
- „ 581. Winnicki Józef, nauczyciel w Kasperowcach, przez p. Joeza, o pożyczkę w kwocie 150 zł.
- „ 582. Mieszkańcy Powiśla i Powiślocza w powiecie Mielec, przez p. Reya, o subwencję 400 zł. na regulacją wód w powiecie.
- „ 583. Gmina Zmiennica i inne, przez p. Bielińskiego, o ustanowienie sądu kolegiального w Sanoku.
- „ 584. Wydział powiatowy Zaleszczyki, przez p. Tadeusza Dzieduszyckiego, w sprawie budowy kolei Husiatyn Żywiec.
- „ 585. Olearski Kazimierz, przez p. Zyblikiewicza, o uzupełnienie stypendyum na rok bieżący i przedłużenie na rok przyszedły.
- „ 586. Franciszek Xawery d'Abancourt, przez pp. Czaykowskiego Jana, Głogowskiego i Polanowskiego, o zrealizowanie uchwały sejmowej z roku 1872, w sprawie kolei wycynalnych.
- „ 587. Dr. Dunikowski Emil, przez p. Wereszezyńskiego, o zapomogę 600 zł. na uzupełnienie swego geologicznego wykształcenia.

Protokół

20. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego,
z dnia 14. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef i Stadnicki Jan.

Obecnych posłów 89.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 18. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 19. posiedzenia jest do przejrzenia w biurze sejmowem.

Marszałek zawiadamia Izbę, że udzielił urlopu 8dniowego posłowi Małeckiemu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycyi od nru 574. do nru 587., przekazanych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 574 komisji kultury krajowej — Nr. 575 komisji podatkowej — Nr. 576 komisji podatkowej — Nr. 577 komisji szkolnej — Nr. 578 komisji budżetowej — Nr. 579 komisji administracyjnej — Nr. 580 komisji petycyjnej — Nr. 581 komisji budżetowej — Nr. 582 komisji budżetowej — Nr. 583 komisji prawniczej — Nr. 584 komisji kolejowej — Nr. 585 komisji budżetowej — Nr. 586 komisji kolejowej — Nr. 587 komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Torosiewicza w przedmiocie zakupienia drukarni na rzecz funduszu krajowego.

P. Torosiewicz uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji budżetowej.

P. Krukowiecki wnosi odesłać wniosek posła Torosiewicza do Wydziału krajowego.

Po przemówieniu posła Torosiewicza cofa poseł Krukowiecki swój wniosek a Izba uchwała odesłać wniosek posła Torosiewicza do komisji budżetowej.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej z petycyi Towarzystwa politechnicznego we Lwowie, wniesionej do l. 209/S. o reformę szkół średnich.

Sprawozdawca poseł Szujski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się Rząd, aby: 1. na obu krajowych uniwersytetach zaprowadził osobne katedry pedagogii i dydaktyki połączone z ndotowanemi seminaryami pedagogiczno-dydaktycznemi, a examin ustny z obu przedmiotów dla kandydatów nauczycielskich wszelkich grup uczynił obowiązującym.

2. Aby w Krakowie, Przemyśle i Lwowie po jednym z istniejących gimnazyów wyniósł na stanowisko gimnazyów wzorowych, dyrektorom i nauczycielom tych gimnazyów wyższą klasę służbową i pensją odpowiednią téjże klasie służbowej zapewnił, zobowiązując te zakłady do instrukcyi examinowanych już i jeden przynajmniej rok w zakładach tych za stypendyálném utrzymaniem bawiących kandydatów nauczycielskich.

3. Aby w sprawie rozdziału nauki średniej na szkoły realne i gimnazya humanitarne i realne powziął postanowienia, umożliwiające wybór kierunku technicznego lub uniwersyteckiego po odbytych w szkołach średnich nauce.

II. Wzywa się Wydział krajowy aby: 1. w porozumieniu z Radą szkolną krajową i komisją wydelegowaną przez Akademią umiejętności w Krakowie wygotował wnioski zmierzające do projektowania Wys. Rządowi takich zmian a) w rozkładzie, metodzie i środkach nauki gimnazyalnej, b) w urządzeniu examinów dojrzałości, c) w instrukcyach dotyczących się dydaktycznego i pedagogicznego prowadzenia młodzieży, któreby z zachowaniem całego zakresu nauki przeznaczonej dla gimnazyów austriackich, Radzie szkolnej pożądaną reformę średniego wychowania i nauczania umożliwiły.

2. Aby wypracowanie dokładnych planów książek dla szkół średnich, zaczynając od najpilniejszych w porozumieniu z Radą szkolną powierzył dwu komisjom we Lwowie i Krakowie z sił nauczycielskich i naukowych złożonym, które po wspólném porozumieniu się i rozdzieleniu prac między siebie, zajmą się tém wypracowaniem planów, niemniej, aby w przyszły budżet wstawił sumę na nagrody za najlepsze książki, wedle tych planów wykonane.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia poseł Romanowicz i zapowiada poprawkę.

Ks. Biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu posła Weismana wnosi poseł Pilat zamknięcie rozprawy ogólnej, co Izba odrzuca.

Następnie przemawia poseł Czerkawski i czyni następujący wniosek samoistny:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej wygotował i przedłożył Sejmowi do uchwalenia projekta takich zmian

a) w rozkładzie, metodzie i środkach nauki w szkołach średnich,

b) w urządzeniu examinów dojrzałości

c) w sposobie kształcenia i kwalifikacyi przyszłych nauczycieli szkół średnich, któreby odpowiadały umysłom i moralnym potrzebom naszego kraju, utrzymując wszakże te szkoły na wysokości tegoczesnej nauki i pedagogii.

2. Wzywa się Radę szkolną krajową, ażeby celem nyzyskania dobrych książek dla szkół średnich w języku polskim utworzyła dwie komisye, jedną we Lwowie, a drugą w Krakowie, złożone z odpowiednich sił nauczycielskich i naukowych, któreby po wzajemném porozumieniu się i rozdzieleniu prac między siebie, zajęły się wypracowaniem planów takich książek.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Następnie po przemówieniu pp. Zbrożka i Liskiego obejmuje napowrót przewodniczenie Marszałek.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystępuje Izba do rozprawy szczegółowej.

Marszałek zapytuje Izbę, czy chce za substrat rozprawy szczegółowej wziąć wniosek posła Czerkawskiego.

Izba nie przychyliła się do tego 56 głosami przeciw 33.

Następuje więc rozprawa szczegółowa na podstawie wniosków komisji edukacyjnej.

Sprawozdawca czyta wniosek I. 1. Po przemówieniu p. Liskiego uchwała Izba wniosek I. 1. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta wniosek I. 2.

Poseł Romanowicz czyni następującą poprawkę :

Do ustępu I. 2.

po słowach „gimnazyów dodać: „tudzież przynajmniej dwie szkoły realne w kraju wyniósł na stanowisko szkół wzorowych dyrektorom i nauczycielom tych szkół“ i t. d.

Izba popiera tę poprawkę dostatecznie.

Po przemówieniu pp. Jasińskiego, Romanowicza i Liskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu p. Zbrożka i sprawozdawcy odrzuca Izba powyższą poprawkę posła Romanowicza a uchwała wniosek komisji I. 2.

Sprawozdawca czyta wniosek I. 3.

P. Romanowicz czyni następującą poprawkę :

Wysoki Sejm raczy w miejsce ustępów I. 3. tudzież II. 1. i 2. wniosków komisji powziąć następującą uchwałę :

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zebrał ankietę do sprawy reformy szkół średnich, złożoną z reprezentantów szkolnictwa, delegatów ważniejszych korporacji i stowarzyszeń naukowych, tudzież z innych świątliwych obywateli, do zawodu nauczycielskiego nie należących.

Ankieta zbada, jaki ustrój nadać należy szkołom średnim, aby swemu zadaniu naukowemu i wychowawczemu odpowiedziały przy czém szczególną zwróci uwagę na potrzebę zniesienia dwiistości szkół średnich.

Ankieta wypracuje oraz wszelkie do reformy téj odnoszące się szczegółowe projekta — szczególnie zaś :

- a) sposób teoretycznego i praktycznego wykształcenia kandydatów na nauczycieli szkół średnich;
- b) plan nauki i wychowania w szkołach średnich, tudzież urządzenia egzaminów;
- c) plany książek dla szkół średnich;

d) skład i stanowisko ciał nauczycielskich, ze szczególném uwzględnieniem niezbędnej reformy tak zwanéj suplentury.

Izba popiera tę poprawkę dostatecznie.

Po przemówieniu p. Liskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek I. 3. według propozycji komisji.

Sprawozdawca czyta wniosek II. 1. i 2.

Posel Czerkawski czyni do ustępu II. 1. nast. dostatecznie popartą poprawkę:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej wygotował i przedłożył Sejmowi do uchwalenia projektu takich zmian:

- a) w rozkładzie, metodzie i środkach nauki w szkołach średnich;
- b) w urządzeniu examinów dojrzałości;
- c) w sposobie kształcenia i kwalifikacji przyszłych nauczycieli szkół średnich, któreby odpowiadały umysłowym i moralnym potrzebom naszego kraju, utrzymując wszakże te szkoły na wysokości tegoczesnej nauki i pedagogii.

Przemawia p. Liske.

P. Romanowicz czyni następującą dostatecznie popartą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy w miejsce ustępów II. 1. i 2. wniosków komisji powziąć następującą uchwałę:

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zebrał ankietę do sprawy reformy szkół średnich, złożoną z reprezentantów szkolnictwa, delegatów ważniejszych korporacji i stowarzyszeń naukowych, tudzież z innych światłych obywateli, do zawodu nauczycielskiego nie należących.

Ankieta zbada, jaki ustrój nadać należy szkołom średnim, aby swemu zadaniu naukowemu i wychowawczemu odpowiedziały.

Ankieta wypracuje oraz wszelkie do reformy téj odnoszące się szczegółowe projekta — szczególnież zaś:

- a) sposób teoretycznego i praktycznego wykształcenia kandydatów na nauczycieli szkół średnich,
- b) plan nauki i wychowania w szkołach średnich, tudzież urządzenia examinów;
- c) plany książek dla szkół średnich;
- d) skład i stanowisko ciał nauczycielskich, ze szczególném uwzględnieniem niezbędnej reformy tak zwanéj suplentury.

P. Jasinicki wnosi, aby w ustępie II. 1. opuścić słowo: „Średniego.“

Sprawozdawca zgadza się na wykreślenie słowa „średniego“.

Następnie odrzuca Izba tak poprawkę Czerkawskiego jako też poprawkę p. Romanowicza a przyjmuje ustęp II. 1. i 2. według wniosku komisji bez słowa „średniego.“

Następnie oświadcza sprawozdawca, co następuje :

Temi uchwałami raczy Wys. Sejm uważać petycye w poparciu wniosków Towarzystwa politechnicznego lwowskiego a mianowicie: 202, 203, 204, 205, 231, 255, 270, 291, 307, 330, 332, 335, 346, 364, 372, 382, 417 za załatwione. Izba uchwała ten wniosek.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie wnioski komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o kredytach dodatkowych na potrzeby szkolne w roku 1880.

Sprawozdawca p. Smarzewski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy przyznać c. k. Radzie szkolnej krajowej kredyty dodatkowe:

- a) Na zasiłki dla fuduszów okręgowych w rubryce I. preliminarza funduszu szkolnego 16.912 zł.
- b) Na zaliczki zwrotne dla funduszów okręgowych jako pozycya 2 rubryki I. i to jako wydatek nadzwyczajny 50.000 zł.
- c) Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli w rubryce VIII. zł. 7.735.

Następuje rozprawa ogólna, w której nikt głosu nie zabiera.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Izba uchwała ustępy a) b) c) bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania przyjmuje Izba wniosek komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zażądanych przez Wydział krajowy kredytach na wydatki kwaterunku c. k. wojska.

Sprawozdawca p. Zuker zostaje uwolniony od czytania następującego sprawozdania komisji budżetowej :

Wysoki Sejmie !

Wydział krajowy domaga się sprawozdaniem do l. W. 22056 z r. 1880 utworzenia nowej rubryki wydatków na kwaterunkowe c. k. wojska w czasie pokoju i w tym celu żąda wstawienia do budżetu na czas od 1. lipca 1879 po koniec roku 1880 sumy 120.000 zł. w. a.

To żądanie opiera Wydział krajowy na § 23 ustawy z dnia 11. czerwca 1879 dz. u. p. Nr. 93, według którego stały kwaterunek wojska jest ciężarem publicznym, który ponosić ma całe królestwo odnośnie lub kraj i za który administracya wojskowa opłaca wynagrodzenie w tej ustawie ustanowione.

Wszelako w drugim ustępie powołanego dopiero paragrafu wypowiedziano zarazem, że staranie o równy ile można rozdział na kraj ciężaru kwaterunkowego należy do zakresu Reprezentacji kraju, która atoli w tej mierze jeszcze nie orzekła, a incydentalnie drogą uchwały budżetowej o przyjęcie tego wydatku na fundusz krajowy decydować nie może, przeciwnie wyczekiwać musi osobnego, dokładnie umotywowanego przedłożenia, zanim w tej kwestyi obowiązującą uchwałę poweźmie.

Tembardziej i tém usilniej sprzeciwia się komisya wstawieniu do budżetu nowej rubryki na wydatki kwaterunkowe, gdy powołany § 23 powyższej ustawy państwowej zawiera tylko zasadę, że ciężar stałego kwaterunku spada na kraj cały, ale stąd nie wynika bynajmniej, aby ten ciężar

z funduszu krajowego miał być pokrywany, a może być wskazane albo utworzone inne źródło, albo inny sposób pokrycia dla tego ciężaru.

W 2. ustępie § 23 ustawy zastrzeżono też dla Sejmu wydanie dalszych postanowień pod względem rozdziału tego ciężaru na kraj, Sejm zaś swego zdania nie wypowiedział jeszcze, a zanim to nastąpi w drodze właściwej, nie może wejść w życie i nie znajdzie zastosowania zasada w § 23 ustawy zawarta, według której wydatek z kwaterunkiem stałym połączony spaść ma na kraj. Nadto zauważać należy, że jeszcze c. k. Minister obrony krajowej, do którego należy wykonanie ustawy kwatunkowej, nie zwrócił się do kraju z żądaniem dostarczania umieszczeń dla c. k. wojska, których liczba, miejsce i rozmiary są nam zgoła nie znane, a nie może być rzeczą Wysokiego Sejmu wyprzedzać tych żądań, z którymi c. k. Rząd zapewne nie omieszka się zgłosić, gdy zajdzie potrzeba.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 8. czerwca 1880 do l. 19451 oświadczyło też Wydziałowi krajowemu, że nie można jeszcze przewidzieć wyniku zarządzeń wdrożonych w celu przeprowadzenia postanowionych zmian w trwałém pokojowém rozmieszczeniu stałego wojska, gdyż zmiany te w dyslokacji są właśnie w toku, a klasyfikacji istniejących obecnie umieszczeń wojska jeszcze nie wygotowano, zaczęć idzie, że do tój chwili nie są zakończone obrachunki wynagrodzeń, które uiszczać ma administracja wojskowa podług ustawy i taryfy za budynki koszarami uznane.

C. k. Namiestnictwo oświadcza w odezwie dopiero powołanej, że załatwienie tych spraw jest bardzo żmudne i daty potrzebne do obliczenia ciężaru kwatunkowego w myśl § 23 ust. w bieżącym roku dla całego kraju zebrane być nie mogą, a w obec tego brakuje nawet dokładnej i ściślej podstawy do obliczenia wydatku ze stałym kwatunkiem połączonego.

Z tych powodów sądzi komisya budżetowa, że Wydział krajowy przedwcześnie wniósł, aby suma proponowana na te cele do preliminarza funduszu krajowego wstawioną była i że niewłaściwem byłoby szukać rozwiązania tój sprawy drogą budżetową i dla tego nie wnosi komisya, aby na kwatunek c. k. wojska utworzono w preliminarzu funduszu krajowego osobną rubrykę wydatków i w takowój jakąbądź sumę umieszczono.

Po przemówieniu pp. Waygarta w imieniu Wydziału krajowego, Chrzanowskiego (2 razy), Zyblikiewicza, uchwalono zamknięcie rozprawy.

P. Jasiński Józef czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie komisji budżetowój o zażądanych przez Wydział krajowy kredytach na wydatki kwatunku c. k. wojska przyjmnie się do wiadomości.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu p. Popieła Michała, Zyblikiewicza, Pietruskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek p. Jasińskiego Józefa.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na czwartek dnia 15. lipca 1880 o godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego pierwszego posiedzenia

*3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek 1880,
o godzinie 10. przed południem.*

1. Pierwsze czytanie wniosku p. Stadnickiego Jana w sprawie połączenia Dniestru z Sanem spławnym kanałem.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1880. Sprawozdawcy komisji budżetowej, posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zuker, Zyblikiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Czerkawski, Skałkowski, Hausner, Rapoport.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. po południu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:

Alfons Czaykowski.
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 15 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 588. Wydział powiatowy Staremiasto przez p. M. Popiela przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 589. Takążsama petycyja przez p. Pietruskiego z Wydziału powiatowego w Żydaczowie.
- „ 590. Takąż petycyja przez p. Hipolita Czaykowskiego gminy Sarniki.
- „ 591. Jak wyżej gminy Mühlbach.
- „ 592. Jak wyżej gminy Choderkowiec.
- „ 593. Jak poprzednio gminy Rehfeld.
- „ 594. Jak wyżej gminy Sokołówka.
- „ 595. Jak wyżej gminy Pietniczany.
- „ 596. Takąż petycyja przez p. Torosiewicza Wydziału powiatowego w Podhajcach.
- „ 596. Jak wyżej przez p. ks. Kornelego Mandyczewskiego Wydziału powiatowego Nadwórna.
- „ 598. Wydział powiatowy Śniatyn, przez p. Franciszka Jasińskiego, w sprawie jak poprzednio.
- 5 599. Gmina Brustury, przez p. Franciszka Jasińskiego, w sprawie jak powyżej.
- „ 600. Wydział powiatowy Kossów, przez p. Franciszka Jasińskiego z petycyjami gminy Akreszory, w sprawie jak powyżej.
- „ 601. Spółka naftowa w Pasiecznej, przez p. Wolfartha, w sprawie podniesienia przemysłu naftowego.
- „ 602. Wydział powiatowy Przemyślany, przez p. Madeyskiego w przedmiocie reformy fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 603. Wydział powiatowy Ropczyce, przez p. Tyszkiewicza, w przedmiocie reformy fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 604. Wydział powiatowy Brzesko, przez p. Jana Stadnickiego, w sprawie reformy szkół średnich.

- L. 605. Petycja Wydziału powiatowego brzozowskiego, przez p. Słoneckiego, o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
- „ 606. Ksiądz Taniackiewicz Daniel, przez p. Kułaczkowskiego, w sprawie komasacji w spółnych pastwisk gminnych.
- „ 607. Ten sam w przedmiocie upoważnienia kas gminnych i zaliczkowych do dawania pożyczek na zastawy.
- „ 608. Ten sam w przedmiocie przymusowej melioracji gminnych ról i nieużytków.
- „ 609. Ten sam w sprawie ograniczenia parcelacji gruntów włościańskich.
- „ 610. Ten sam względem przyznania praw Towarzystwom asekuracyjnym, jakie przysługują spółkom gospodarskim i zarobkowym.
- „ 611. Gmina Odrowąż, przez p. Pławickiego, o zapomogę na nowo budować się mającą szkołę.
- „ 612. Mieszkańcy gminy Drohobycz, przez p. Ochrymowicza, o zniewolenie tamtejszej gminy do wybudowania drogi do przedmieścia Karost.
- „ 613. Czelatycze gmina przez p. Czartoryskiego, o pożyczkę 2000 zł. na budowę szkoły.
- „ 614. Grabowicz Karol, lekarz w Tarnowie, przez p. Spławińskiego, o wyznaczenie emerytury z powodu pełnienia obowiązków, przez 12 lat w tamtejszym szpitalu.
- „ 615. Nauczyciele szkół ludowych powiatu trembowelskiego, przez p. Podlewskiego, o polepszenie bytu materialnego.
- „ 616. Lekarze zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, o zakupienie dzieł psychiatrycznych dla zakładu.
- „ 617. Wydział powiatowy Rohatyn, przez p. Onyszkiewicza oddaje budowę tamtejszego szpitala pod opiekę Wysokiego Sejmu.
- „ 618. Zadorowicz Kajetan właściciel obszaru dworskiego w Roźnowie, przez p. Abrahamowicza, o prawo poboru myta mostowego.
-

Protokół

21. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 15. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 35 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 105.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 20 posiedzenia jest do przejrzenia w biurze sejmowém.

Sekretarz poseł Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nru 588 do Nr. 618 przydzielonych przez marszałka następującym komisjom:

Nr. 588 do Nr. 600 **włącznie** komisji podatkowej.

Nr. 601 komisji górniczj — Nr. 602 komisji administracyjnej. — Nr. 603 komisji administracyjnej. — Nr. 604 komisji szkolnej. — Nr. 605 komisji kultury krajowej. — Nr. 606 komisji kultury krajowej. — Nr. 607 komisji gminnej. — Nr. 608 komisji kultury krajowej. — Nr. 609 komisji administracyjnej. — Nr. 610 komisji administracyjnej. — Nr. 611 komisji budżetowej. — Nr. 612 komisji drogowj. — Nr. 613 komisji budżetowej. — Nr. 614 komisji budżetowej. — Nr. 615 komisji szkolnej. — Nr. 616 komisji budżetowej. — Nr. 617 komisji petycyjnej. — Nr. 618 komisji drogowj.

Komisarz rządowy odpowiada na interpelacyą p. Rożankowskiego, w sprawie nauczycielki rządowej w szkole ćwiczeń we Lwowie, następnie na interpelacyą p. Ochrymowicza w sprawie przeniesienia rogatki w Drohobyczu, na interpelacyą p. Hausnera w sprawie szkół ludowych w Droho-

byczu, tudzież na interpelacją p. Małeckiego w sprawie używania przez władze skarbowe języka niemieckiego w korespondencji do swych urzędników.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Stadnickiego Jana w sprawie połączenia Dniestru z Sanem splawnym kanałem.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby go odesłać do komisji kultury krajowej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1880. Sprawozdawcy komisji budżetowej, posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zucker, Zyblikiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Czerkawski, Skałkowski, Hausner, Rapoport.

Sprawozdawca p. Smarzewski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A) Sejm wyraża ubolewanie nad tém, że wbrew postanowieniu statutu krajowego nie był w roku 1879 zwołany, i że przez to pozbawiony był możności spełnienia we właściwym czasie powołania swego tak pod względem współdziałania przy wykonywaniu władzy ustawodawczej, jako też pod względem zarządu finansami kraju.

B) W celu pokrycia niedoboru komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na pokrycie niedoborów funduszu krajowego w roku 1880 uchwala Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 37 centów od każdego złotego austriackiego.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednéj rubryki wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiey rubryki takichże wydatków, z tém jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia komisarz rządowy.

P. Grocholski zapytuje, ilu jest zapisanych mowców.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są: poseł Wolański Erazm, p. ks. Jasinicki i p. Raciborski.

Po przemówieniu p. Wolańskiego Erazma, p. Jasinickiego i p. Raciborskiego, tudzież posła Krukowieckiego, przemawia p. Wereszczyński.

Następnie przemawiają p. Pietruski, p. Hausner, który odpowiada komisarzowi rządowemu, i p. Chrzanowski dla sprostowania faktu, poczem opuszcza marszałek krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Wodzickiego Henryka, p. Grocholskiego, p. Wereszczyńskiego, p. Krukowieckiego, p. Zyblikiewicza i p. Hoszarda dla sprostowania faktu, zamyka przewodniczący rozprawę ogólną, poczem przemawia sprawozdawca, a marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Po przemówieniu marszałka, który wytyka p. ks. Jasinickiemu sposób wyrażenia się jego jako niewłaściwy, następuje rozprawa specjalna.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Dochody.

Rubr. I. Pozostałość z rachunków lat ubiegłych. Nie się nie prelinuje.

Izba uchwała Rubr. I. bez rozprawy.

Na wniosek o uwolnienie sprawozdawcy od czytania sprawozdania do pojedynczych rubryk, Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następujący wniosek:

Rubr. II. Z odnajmu lokali sejmowych 420 zł.

Rubr. III. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent 1.000 zł.

Rubr. IV. Dochody z dróg krajowych 221.000 zł.

Rubr. V. Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych 6.869 zł.

Rubr. VI. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych 35.000 zł.

Rubr. VII. Dochód z wrotu pożyczek i odsetek od nich 5.233 zł.

Rubr. VIII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego 5.390 zł.

Rubr. IX. Dochody krajowych rolniczych szkół w Dublanach 17.805 zł.

Rubrykę II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX uchwała Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Rubr. X. Dochód ze zwrotu za sprawdzenie rachunków aptekarskich 800 zł.

Do rubryki X przemawia p. Horszard i sprawozdawca, poczem Izba uchwała rubrykę X podług wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Rubr. XI. Rozmaite dochody 500 zł.

Rubr. XI. uchwała Izba bez rozprawy.

Co do rubr. XII oznajmia marszałek, że ta rubryka przyjdzie pod głosowanie po uchwaleniu budżetu.

Marszałek przerywa posiedzenie o godz. 1. minut 30 po południu i naznacza dalszy ciąg tego posiedzenia na godz. 6 wieczór.

Dalszy ciąg 21 posiedzenia przy dostatecznej liczbie posłów o godz. 6 minut 30 wieczór.

Przewodniczenie obejmuje ks. biskup Stupnicki.

Po przemówieniu marszałka z ławy poselskiej i p. Bauma, następuje dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na r. 1880.

Sprawozdawca p. Baum czyta:

W y d a t k i:

Rubr. I. Koszta Reprezentacji kraju.

A) Sejm krajowy.

poz. 1. Czynsz najmu lokalu dla Sejmu z dodatkiem gminnym	5.400 zł.
„ 2. Koszta podróży pp. posłów	6.700 „
„ 3. Dyety dla tychże	36.000 „
„ 4. Koszta druków	13.000 „
„ 5. Spisywanie sprawozdań	4.000 „
„ 6. Remuneracye dla urzędników	1.200 „
„ 7. Urządzenie sali i oświetlenie.	2.159 „
„ 8. Pisarze dzienni	650 „
„ 9. Biblioteka	100 „
	<hr/>
	69.200 „

P. Krukowiecki wnosi, ażeby przy poz. 3. rubryki I. A) uchwalić sumę 28.000 zł. zamiast proponowanej przez komisją kwoty 36.000 zł.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy za wnioskiem komisji Izba uchwała poz. 3. rubryki I. A) wydatków, podług wniosku komisji. Przewodniczący poddaje następnie pod głosowanie resztę pozycyi rubryki I A) wydatków, które Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

B) Wydział krajowy.

poz. 10. Marszałek krajowy 6000, dodatek na reprezentacyą 4.000 zł. razem	10.000 zł.
„ 11. 6 członków Wydziału kraj. po 4.000 zł. razem	24.000 „
„ 12. Zastępcy	2.000 „
„ 13. Dodatek dla członka Wydziału mianowanego przez Marszałka zastępcą, do kierowania w Wydziale krajowym	1.000 „
	<hr/>
	37.000 „

P. Krukowiecki oświadcza się przeciwko poz. 12 rubryki powyższej i zapowiada wniosek do niej, poczem przemawia p. Grocholski.

Po przemówieniu p. Sawy i p. Smolki, czyta sprawozdawca wniosek p. Krukowieckiego następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Członek Wydziału krajowego nie może pełnić jednocześnie czynności posła do Rady państwa.

Izba nie popiera tego wniosku. Następnie przemawiają z kolei zapisani do głosu: p. Czartoryski, p. Zybkiewicz, p. Krasicki i Marszałek z ławy poselskiej, poczem wnosi p. Spławski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wyraża zaniechanie do Wydziału krajowego i przyjmuje w rubryce I. B. sumę 37.000 zł.

P. Męciński wnosi zamknięcie posiedzenia, co Izba uchwała.

Przewodniczący ks. biskup Stupnicki zamyka posiedzenie i zapowiada następne na dzień 16. lipca 1880 o godz. 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego drugiego posiedzenia,

*3 sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 16. lipca 1880,
o godzinie 10. przed południem.*

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1880. Sprawozdawcy komisji budżetowej, posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zuker, Zyblikiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Czerkawski, Skałkowski, Hausner, Rapoport.

Koniec posiedzenia o godz. 8 minut 30 wieczór.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:

**Alfons Czaykowski.
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 16. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- Nr. 619. Petycyja wniesiona przez p. ks. Sawę w sprawie regulacyi podatku gruntowego od gminy Bratyszów.
- „ 620. Jak wyżej gminy Tyśmienicy.
- „ 621. Jak wyżej gminy Szolomyji.
- „ 622. Jak wyżej gminy Chlebowicy Wielkie.
- „ 623. Jak wyżej gminy Wołoszczyzna.
- „ 624. Jak wyżej gminy Podmanasterza.
- „ 625. Jak wyżej gminy Starego-Sioła.
- „ 626. Jak wyżej gminy Wodniki.
- „ 627. Wydział powiatowy Sanok przez p. Gorayskiego w sprawie jak powyżej.
- „ 628. Gmina Pruchnik przez p. Hausnera w sprawie fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 629. Wydział powiatowy Sanok przez p. Gorayskiego w przedmiocie jak powyżej.
- „ 630. Dłużnicy zakładu kredytowego włościańskiego z Hołynia przez p. Wolfarta podają sposób w jaki mogliby spłacić długi swoje bez wielkiej trudności.
- „ 631. Gminy Berłochy, Jasień, Kamień, Ładziany, Niebyłów, Równia, Śliwki, Słoboda i Topolsko przez p. Wolfarta o wyjednanie bezpłatnego poboru surowicy.
- „ 632. Gmina Wyrów przez p. Krasieckiego o zapomogę na budowę szkoły.
- „ 633. Kokurewicz Michał, proboszcz w Bihalu przez p. Turzańskiego o zapomogę.
- „ 634. Gminy i obszary dworskie przez p. Słoneckiego o subwencyą na budowę drogi Dymów-Sanok.
- „ 635. Wydział powiatowy Stanisławów przez p. Wereszczyńskiego w sprawie zmiany §. 38. ustawy o ochronie własności polnej.

- Nr. 636. Wydział powiatowy Nowy Targ przez p. Męcińskiego w sprawie wygórowanych taryf podatku gruntowego.
- „ 637. Gmina miasta Ropczyce przez posła Tyszkiewicza o zaprowadzenie domów roboczych dla włóczęgów.
- „ 638. Gmina Ropczyce przez p. Tyszkiewicza o pozostawienie siedziby c. k. Urzędów w Ropczycach i udzielenie pożyczki na budowę gmachu na pomieszczenie tychże.
- „ 639. Wydział powiatowy Brody przez p. Wasilewskiego, przeciw podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 640. Gmina m. Śniatyn przez p. Sawczyńskiego, jak wyżej.
- „ 641. Rada gminy miasta Bóbrki przez posła Hipolita Czaykowskiego o wsparcie dla pogo-rzelców.
-

Protokół

22. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. lipca 1880.

Początek o godzinie 10 minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obeenyh posłów: 109.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Zastępca Marszałka ks. Biskup Stupnicki zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 20. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, zaś protokół z 21. posiedzenia jest do przejrzania w biurze sejmowém.

Sekretarz p. Alfons Czaykowski czyta spis petycyj od Nr. 619 do Nr. 641, przekazanych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 619 do 627 komisji podatkowej — Nr. 628 komisji administracyjnej — Nr. 629 komisji administracyjnej — Nr. 630 komisji dla wniosku posła Krukowieckiego — Nr. 631 komisji administracyjnej — Nr. 632 komisji szkolnej — Nr. 633 budżetowej — Nr. 634 drogowej — Nr. 635 komisji kultury krajowej — Nr. 636 komisji podatkowej — Nr. 637 komisji administracyjnej — Nr. 638 komisji prawniczej — Nr. 639 komisji podatkowej — Nr. 640 komisji podatkowej — Nr. 641 komisji budżetowej.

Co do petycji Nr. 641, wnosi poseł H. Czaykowski, ażeby komisji budżetowej polecić, aby jak najspieszniej zdała sprawę.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta następujący wniosek naglący posła Grocholskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Z powodu wczorajszej przemowy J. E. Marszałka krajowego, Sejm, pomimo krytyk niektórych czynności Wydziału krajowego, które samo prawo poselskie usprawiedliwia, oświadcza, że nie stracił zaufania do Marszałka i do Wydziału krajowego, jakie miał w chwili wyboru tegoż Wydziału.

Grocholski, wnioskodawca,

Torosiewicz, Liske, Słonecki, Gorayski, Mycielski, Czerkawski, Edward Stadnicki, Jocz, Głogowski, Łazarski, Madeyski, Turzański, Pilat, Zborowski, Zbrożek, Onyszkiewicz, Dobrzyński, Majer, Baum,

Rey, Paszkowski, P. Popiel, Zatorski, Waygart, Wernicki, Sawczyński, Koziębrodzki Szcęsny, Tarnowski, Czartoryski, Scipio, Szujski, Łukasiewicz Alexander, Fruchtman, Jasiński Franciszek, Kuczowski, Weissmann, Zuker, Lityński, Dzieduszycki Tadeusz, Romanowicz, Michałowski Józef, Romer, Wolański Mikołaj, Czaykowski Hipolit, Łukasiewicz Ignacy, Hausner, Popiel Michał, ks. Sawa, Szumańczowski, ks. Kitrys, Garbaczowski, Wasilewski, Goldmann, Lenartowicz, Czaykowski Alfons, Spławiński, Abrahamowicz, Wolański Erazm, Jaworski, Męciński, Polanowski, Wodziński, Gedel, Wodziński Henryk, ks. Buchwald, Stadnicki Jan, Potocki Alfred, Bieliński, Towarnicki, Wolfart, Mochnacki, Pławicki, Jasiński Józef, Kamiński, ks. Chełmecki, Chrzanowski.

Izba uchwała nagłość bez rozprawy i przyjmuje następnie wniosek p. Grocholskiego w drugim czytaniu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1880.

Sprawozdawca poseł Baum czyta:

Wydatki

Rubryka I. Koszta Reprezentacji kraju.

B. Wydział krajowy.

<i>Pozycja 10.</i>	Marszałek krajowy 6.000, dodatek na reprezentacyą 4.000 złr. razem	10.000 złr.
" 11.	6 członków Wydziału krajowego po 4000 złr. razem	24.000 "
" 12.	Zastępcy	2.000 "
" 13.	Dodatek dla członka Wydziału mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000 "

Izba uchwała pozycye 10. do 13. bez rozprawy.

Następuje Rubryka II. Koszta zarządu.

Sprawozdawca p. Baum, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta:

<i>Pozycja 14.</i>	Płace urzędników konceptowych	35.500 złr.
" 15.	" " rachunkowych	38.390 "
" 16.	" " kasowych	10.670 "
" 17.	" " technicznych	10.960 "
" 18.	Płaca i dodatek na mieszkanie dla inspektora szpitali	2.300 "
" 19.	Płace dla oddziału statystycznego	5.000 "
" 20.	" " " manipulacyjnego	17.860 "
" 21.	Dyurniści	39.610 "
" 22.	Zaslugi	3.835 "
" 23.	Emolumenta	10.140 "
" 24.	Najem pomieszkania	17.350 "
" 25.	Remuneracye: I. stałe 1.810 złr. — II. niestałe 1.000 złr. — razem	2.810 "
" 26.	Potrzeby kancelaryjne	14.150 "
" 27.	Koszta podróży i dyety	6.300 "
" 28.	Pensye i zaopatrzenia	7.998 "
" 29.	Dary z łaski	1.488 "

Po przemówieniu pp. Zyblikiewicza, Krasickiego, Krukowieckiego, Spławińskiego, Pławickiego i sprawozdawcy, uchwała Izba pozycye 14 do 29.

Następuje Rubryka III. „Koszta leczenia ubogich“. Sprawozdawca p. Zucker, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Pozycya 30. Koszta leczenia . . . . . 536.000 złr.

P. Krukowiecki wnosi wstawić w pozycyą 30. tylko 516.000 złr.

Po dwukrotnych przemówieniach pp. Chrzanowskiego, Hoszarda, Zyblikiewicza, Krukowieckiego i Hausnera, uchwalono zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu posłów Kitrysa, Krukowieckiego (dla sprostowania faktu) i sprawozdawcy, uchwała Izba Rubrykę III. poz. 30. według wniosku komisji.

Następuje Rubryka IV. „Koszta szczepienia“. Sprawozdawca p. Zucker czyta następujący wniosek:

Rubryka IV. *pozycya 31.* utrzymanie i odświeżanie krowianki 1300 złr.

Pozycya 32. koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy 56.000 złr.

Pozycya 33. premie dla lekarzy wyszczególniających się przy szczepieniu ospy 630 złr.

Izba uchwała Rubrykę IV. bez rozprawy.

Następuje Rubryka V. „Wydatki sanitarne“. Sprawozdawca p. Zucker czyta:

Rubryka V. wydatki sanitarne.

Pozycya 34. koszt $\frac{1}{3}$ części za lekarstwa dla epidemicznie chorych 4000 złr.

Pozycya 35. koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi 4.000 złr.

Posel Hoszard imieniem Wydziału krajowego wnosi podwyższyć Rubrykę V. o 6000 złr., t. j. wstawić do Rubryki V. kwotę 14.000 złr.

Po przemówieniu p. Popiela Michała, Wodzickiego H. i sprawozdawcy, który imieniem komisji zgadza się na wniosek p. Hoszarda, Izba uchwała wstawić w rubrykę V. kwotę 14.000 złr.

Następuje Rubryka VI. „Zasiłki dla zakładów dobroczynności“. Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

<i>Pozycya 36.</i>	Szpitalce Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198 złr.
„ 37.	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400 „
„ 38.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„ 39.	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej na budowę domu dla obłąkanych na Kulparkowie	5.280 „
„ 40.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie pobierał dotąd po 500 złr. rocznie. Na skutek petycji opiekunki zakładu l. 393, i z uwagi na rozwój i korzystne działanie onego, komisya wnosi, aby Wysoki Sejm podniósł tę subwencyą do	1.000 „
	Do przeniesienia	13.302 złr.

	Z przeniesienia	. 13.302	złr.
<i>Pozycja 41.</i> Komitet ochronek w Krakowie	.	550	„
„ 42. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	.	500	„
„ 42a). Na skutek petycyi l. 160 Towarzystwa św. Józefa z Arymatei we Lwowie, wedle osobnego Wysokiej Izbie przedłożonego sprawozdania jednorazowy zasiłek	.	1.200	„
	Suma rubryki VI	. 15.552	„

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego i Zyblikiewicza, uchwała Izba Rubrykę VI.

Następuje Rubryka VII. „Zasiłki dla zakładów naukowych i publicznego wychowania“. Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

A. Zasiłki dla zakładów.

Poz. 43.	Stypendya roczne dla 50 wychowanków dla zakładu głuchoniemych we Lwowie	6.000	złr.
„ 44.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	„
„ 45.	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750	„

Izba uchwała Rubrykę VII. poz. 43 do 45. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 46.	Teatr polski w Krakowie	8.000	złr.
„ 47.	Teatr polski we Lwowie zasiłek stały	4.200	„
„ 48.	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego: a) Dramat i komedia 7.000 złr. — b) Opera polska 13.000 złr. — razem	20.000	„

P. Krukowiecki wnosi przejście do porządku dziennego nad pozycją 48. Izba popiera ten wniosek dostatecznie. Następnie po przemówieniu pp. Pawła Popiela, Sawy i Sawczyńskiego, uchwała Izba poz. 46, 47 i 48 a) b), odrzuciwszy poprzednio wniosek p. Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego nad pozycją 48.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 49.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa Besida	3.000	złr.
----------	---	-------	------

P. Ochrymowicz wnosi wstawić w poz. 49. Teatr ruski zamiast 3000 złr. kwotę 4.000 złr.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wstawić w poz. 49. Teatr ruski kwotę 4.000 złr.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 50.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800	„
„ 51.	„ „ w Krakowie	800	„
„ 52.	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000	„
„ 53.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę własnego gmachu w kwocie 100.000 złr.	7.000	„
„ 54.	Czasopismo „Szkoła“	500	„

Izba uchwała poz. 50—54. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 55. Wydawnictwo ruskiej gazety szkolnej 500 złr.

Po przemówieniu pp. Sawczyńskiego (2 razy), Krasickiego (2 razy) i sprawozdawcy, uchwała Izba pozycyą 55.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz czyta:

Poz. 56. Wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . . 2.000 złr.

„ 56a. Na skutek petycji Izaka Bardacha właściciela konces. szkoły głuchoniemych, l. 359 o subwencyą, ze względu, iż to jest jedyny zakład dla Izraelitów, rocznie 200 „

„ 56b. Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w skutek petycji l. 327 na 3 lata, rocznie po 300 „

Izba uchwała te pozycye bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Szkoły żeńskie.

Poz. 57. W Jaworowie dla Bazylianek 300 złr.

Poseł Krasicki wnosi wstawić w poz. 57. kwotę 500 złr.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu pp. Czerkawskiego (2 razy), Popiela Michała i sprawozdawcy, uchwała Izba wstawić w poz. 57. kwotę 500 złr.

Szkoły żeńskie.

Poz. 58. W Kołomyi . . . . . 600 złr.

„ 59. W Krakowie . . . . . 2.500 „

„ 60. W Krakowie św. Tomasza . . . . . 500 „

„ 61. W Krakowie pp. Augustyanek . . . . . 500 „

„ 62. We Lwowie u Dominikanów dla nauczyciela języka ruskiego . . . . . 200 „

„ 63. W Starym Sączu pp. Klarysek . . . . . 750 „

„ 64. W Stryju . . . . . 600 „

„ 65. W Wadowicach. Szkoła ta przestała istnieć z końcem roku szkolnego 1879, przeto nie się nie preliniuje.

„ 66. Pp. Benedyktynek ormiańskich we Lwowie . . . . . 1.000 „

Izba uchwała pozycye 58—66 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

B. Na cele gospodarstwa krajowego.

Poz. 67. Wydatki na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach, w skutek uchwały sejmowej z dnia 5 lipca 1880, a to: a) dla wyższej szkoły rolniczej . 26.475 złr. } 34.845 złr.
b) dla szkoły parobków . . . . . 8.370 „ }

Poz. 68.	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie	7.000 złr.
„ 69.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie wedle uchwały sejmowej z dnia 8 lipca r. b.	11.710 „

Poz. 67—69. jako już uchwalone nie podlegają głosowaniu.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 70.	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000 złr.
„ 71.	Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000 „
„ 72.	Komisya fizyograficzna w Krakowie	3.000 „
„ 73.	Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie	700 „
„ 74.	Na urządzenie biura melioracyjnego	3.500 „
„ 75.	Na urządzenie kursu robót melioracyjnych	2.500 „
„ 76.	Na cele szkół rękodzielniczych i na popieranie przemysłu domowego	5.000 „
„ 77.	Towarzystwo tatrzańskie	400 „
„ 78.	Na zalesienie wydm piaszczystych w powiecie niskim i tarnobrzesckim nie się prelinuje, gdyż wydatek ten zamieszczono w preliminarzu funduszu kultury krajowej.	
„ 79.	Na inżyniera górnika przy Wydziale krajowym	1.800 „
„ 80.	Na wykonanie mapy geologicznej kraju	2.000 „
„ 81.	Dla komisji fizyograficznój w Krakowie na badania geologiczno-górniczne	500 „
„ 81a.	Na skutek petycji krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie L. 223 popartej przez komisją kultury krajowej, subwencya na 3 lata — rocznie po	600 „
„ 81b.	W skutek uchwały sejmowej dnia 8 lipca r. b., zasiłek Towarzystwu rolniczemu w Krakowie rocznie	1.500 „
„ 81c.	Zasiłek Towarzystwu rolniczemu we Lwowie rocznie	1.500 „
„ 81d.	Na wniosek Wydziału krajowego do L. 252/s. na rozszerzenie budynku krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie wedle osobnego Wys. Izbie przedłożonego sprawozdania z kwoty 20.000 złr. część na r. 1880	6.000 „

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego i Chrzanowskiego, uchwała Izba powyższe pozycje bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz czyta:

C. Na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 87.	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego w skutek uchwały sejmowej z dnia 30 czerwca 1880 roku 215.629 złr.	
„ 87a.	Na wniosek c. k. krajowej Rady szkolnej:	
	na zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych 16.912 złr.	
	na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli 7.735 złr. — razem 24.647 złr.	
	na zaliczki zwrotne dla fund. szkolnych okręg. jako „wydatek nadzwyczajny“ 50.000 złr.	

Poz. 88. Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 złr. — razem 7.200 złr.

„ 89. Schmitt Henryk, członek Rady szkolnej krajowej remuneracya 800 złr.

Izba uchwała poz. 87—89. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 90. Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych 30.000 złr.

Po przemówieniu pp. Krasickiego i Sawczyńskiego zamknięto rozprawę.

Następnie po przemówieniu pp. Krasickiego, Krukowieckiego i Sawczyńskiego dla sprostowania faktu uchwała Izba poz. 90.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 90a. Na skutek petycyi komitetu internatu dla uczniów seminaryów nauczycielskich w Krakowie l. 222, zasiłek rocznie 3.000 złr. z zastrzeżeniem, aby w skład komitetu wszedł dyrektor seminaryum nauczycielskiego — delegat Wydziału krajowego — i aby regulamin potwierdzony był przez Radę szkolną krajową. Zastrzeżenia te odnoszą się tylko do roku 1881, a nie do roku 1880.

Po przemówieniu p. Popiela Pawła, uchwała Izba poz. 90a.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Poz. 90b. Na skutek petycyi Ludwiki Leśniowskiej autorki dzieł ludowych we Lwowie l. 198, wsparcie 100 złr.

„ 90c. W skutek petycyi Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego literata w Krakowie liczba 212, wsparcie 100 złr.

„ 90d. Eustachemu Wierzbickiemu, ukończonemu słuchaczowi szkoły politechnicznej i gorzelnictwa we Lwowie w skutek petycyi l. 347 stypendyum w celu wykształcenia się w piwowarstwie i gorzelnictwie w Czechach, jednorazowa 500 złr.

„ 90e. Karolowi Julianowi Miłkowskiemu w skutek petycyi L. 473, na dokończenie studiów górniczych, rocznie po 400 złr.

„ 90f. Adolf Jaklicz, geometra prowizoryczny przy c. k. komisji hipotecznej w Rudkach, prosi o stypendyum w celu kształcenia się na inżyniera kultury l. 282. — Komisya wnosi odstąpić tę petycyą Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

„ 90g. Wanda Zagórska ze Lwowa, prosi o stypendyum na kształcenie się w rzeźbiarstwie; Komisya wnosi: odmówić tój prośbie.

Izba uchwała te pozycye bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz czyta:

Poz. 90h. Franciszce Beckmanówniej, praktykantce bezpłatnej przy IX. szkole na Stradomiu, w skutek petycyi do l. 214 — na kształcenie się w spiewie i w muzyce, stypendyum jednorazowe 300 złr.

P. Krukowiecki wnosi przejście do porządku dziennego nad pozycyą 90h.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba wnioszek p. Krukowieckiego, a uchwała poz. 90h. według wniosku komisji budżetowej.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

- Poz. 90*i*. Prośbę Ignacego Gruszeckiego l. 204, dzierżawcy w Łopatynie, o stypendyum dla syna Wincentego, dla ukończenia nauk górniczych w Loeben. — Komisya wnosi, aby odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia, albowiem przedłożone świadectwa nie są dostateczne, aby komisya nadanie mu stypendyum przez Wysoką Izbę doradzać mogła.
- „ 90*ł*. Edmundowi Pliszewskiemu ze Lwowa na skutek petycyi l. 190, stypendyum jednorazowe na kształcenie się za granicą w rzeźbiarstwie 400 złr.
- „ 90*ł*. Stanisławowi Tadeuszowi Antoniemu 3ga imion Kochanowskiemu, uczniowi konserwatorium w Wiedniu na skutek petycyi do l. 210 na dalsze kształcenie się — stypendyum — na dwa lat po 400 złr.
- „ 90*m*. Augustowi Witkowskiemu, byłemu asystentowi szkoły politechnicznój we Lwowie, na skutek petycyi l. 534, popartej przez rektora c. k. szkoły politechnicznój, na podróż naukową do Londynu w celu dokończenia fachowego wykształcenia, po raz ostatni stypendyum 800 złr.
- „ 90*n*. Alexandrowi Myszuga, prakt. szkół ludowych we Lwowie, w skutek petycyi do l. 284, na podróż za granicą w skutek petycyi do l. 284, na podróż za granicę w celu wykształcenia się w spiewie i muzyce — jednorazowo 300 złr.
- „ 90*o*. Komitet wystawy etnograficznój oddziału czarnohorskiego Towarzystwa tatrzańskiego w Kołomyi w petycyi l. 263 prosi o zasiłek 2000 zł. na cele tej wystawy. Ponieważ Wydział krajowy udzielił już temu komitetowi na cel powyższy 500 złr., przeto prośbie odmawia się.
- „ 90*p*. Siostra M. Chryzostoma Wojde, Felicjanka, petycyja l. 338, o zasiłek na zapłacenie długu pozostałego z budowy szkoły ludowój w Bełzie. — Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.
- „ 90*q*. Nad petycją Wydziału Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów Wszechnicy we Lwowie l. 151, o zapomogę 500 złr. — wnosi komisya przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała poz. 90*i*. do 90*q*. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

- Poz. 90*r*. Nad petycją przełożonój Matek Miłosierdzia w Krakowie l. 200, o zapomogę wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

P. Tarnowski wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić przełożonój Matek Miłosierdzia w Krakowie (petycyja l. 200). Sejm udziela jednorazową zapomogę w kwocie 800 złr.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

P. Polanowski wnosi kwotę 400 złr. wstawić w pozycyą 90*r*.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu pp. Popiela Pawła, Michałowskiego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wniosek p. Tarnowskiego, a uchwała wniosek p. Polanowskiego 46 głosami przeciw 37.

Sprawozdawca poseł Zyplikiewicz czyta:

Poz. 90s. Akademy górnicy narodowości polskiej w Leoben proszą o zapomogę w petycji do L. 221. Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Zyplikiewicz czyta:

Poz. 90z. Nad prośbą gminy miasta Bursztyna o wsparcie dla pogorzalców L. 721. wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego.

P. Onyszkiewicz czyni dostatecznie popartą poprawkę, aby wstawić w poz. 90. lit. t. kwotę 1.000 złt.

Sprawozdawca wnosi odesłać petycją gminy m. Bursztyna Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba odrzuca wniosek p. Onyszkiewicza, a uchwała wniosek sprawozdawcy.

Sprawozdawca poseł Zyplikiewicz czyta:

Na ostatek wnosi komisya przejście do porządku dziennego nad następującymi petycjami z powodu, że za późno weszły do Sejmu, aby mogły być rozpoznane:

Poz. 90z. Prośba Leokady Rudyńskiej, wdowy po dyurniście b. przy budowie kulparkowskiej o zapomogę L. 598.

„ 90w. Petycja M. Reauborg, wdowy po nauczycielu języka francuskiego, o zapomogę L. 638.

„ 90x. Petycja klasztoru pp. Bazylianek w Jaworowie o subwencję dla szkoły żeńskiej L. 706.

„ 90y. Prośba Wł. Daszkiewicza, rzeźbiarza, we Lwowie o zasiłek L. 686.

„ 90z. Prośba Fr. Starzewskiej, wdowy po sekretarzu magistratu w Sokalu o zapomogę L. 693.

„ 90aa. Prośba Kazimierza Marcinkiewicza, maturzysty we Lwowie, o zapomogę L. 700.

„ 90bb. Prośba M. Schwanfstetter, akuszerki w Lipicy, o zapomogę L. 689.

„ 90cc. Prośba Józefy Jaroszyńskiej, byłej kierowniczkii ogródka fröblowskiego, we Lwowie L. 674.

„ 90dd. Petycja ks. Konstantego Hlebowickiego, plebana w Brzuchowicach, o zapomogę z powodu pożaru L. 677.

Poseł Spławiniński wnosi, aby petycje pod poz. 90. lit. u. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. wymienione odesłać do Wydziału krajowego do załatwienia.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji budżetowej.

Następuje Rubr. VIII. Utrzymanie pomników historycznych.

Sprawozdawca poseł Zyplikiewicz czyta:

Poz. 91. Restauracya pomników w ogóle	1.500 zł.
„ 92. Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu nar. imienia Ossolińskich	500 „

Poz. 92. a) W skutek petycyi L. S. 220.

X. Dra Juliana Bukowskiego, proboszcza kościoła św. Anny w Krakowie, popartej przez konserwatora zabytków historycznych, na restauracyą dzieł sztuki i pamiątek historycznych w kościele św. Anny w Krakowie . . . . . 1.000 zł.

„ 93. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie

a) Dyrektor we Lwowie . . . . . 1.200 zł.

b) Dyrektor w Krakowie . . . . . 1.000 „

c) Adjunkt we Lwowie płaca 1.100 zł.

dodatek aktywalny 100 zł. . . . . 1.200 „

d) Adjunkt w Krakowie, płaca 900 zł.

dodatek aktywalny 100 zł. . . . . 1.000 „

e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł. . . . . 1.200 „

f) Dwóch aplikantów w Krakowie adjutum po 300 zł. 600 „

g) Stróże . . . . . 600 „

h) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie . . . . . 600 „

i) Opał i potrzeby kancelaryjne . . . . . 500 „ 7.900 zł.

Posel Zyblikiewicz wnosi przyjęcie en bloc Rubr. VIII.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje Rubr. VIII. en bloc.

O godzinie 1. minut 45 popołudniu odracza marszałek posiedzenie do godziny 5. popołudniu.

Dalszy ciąg posiedzenia o godzinie 5. minut 45 popołudniu przy dostatecznej liczbie posłów.

Następuje Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

Sprawozdawca poseł Dzieduszycki czyta:

Komisya budżetowa wnosi wstawić w budżet na rok 1880 jako wydatek zwyczajny na koszta kwaterunkowe żandarmeryi kwotę 72.076.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następującą rezolucyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ponieważ posterunki pojedynczych żandarmów w kraju naszym okazały się dla bezpieczeństwa i porządku publicznego zupełnie odpowiednie, wzywa się c. k. Rząd, by według możności jak najspieszniej posterunki takowe pomnażał.

Izba uchwała tę rezolucję bez rozprawy.

Następuje rubryka X. Drogi krajowe.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

Pozycya 110. na „płacę urzędników i sług“ 80.382 złt.

Izba uchwała poz. 110 bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta :

Poz. 111. Ryczałty 10.478 złt.

Izba uchwała p. 111. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta:

Poz. 112. na „remuneracye i zapomogi“ 7.100 złt.

Izba uchwała poz. 112. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta :

Poz. 113. na „sprawienie i uzupełnienie wzorów i naczyń“, 4.600 złt.

Izba uchwała poz. 113. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta :

Poz. 114. na „koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów“ itd. 4.500 złt.

Izba uchwała poz. 114. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta: B. Na budowy i rekonstrukcyę dróg.

Pozycya 115. rubr. wydatków nadzwyczajnych 200.000 złr.

P. Wolański Erazm wnosi ustawić pod poz. 115. tylke 150.000 złr.

Po przemówieniu posłów Badeniego (2 razy), Wolańskiego Erazma (2 razy), Wodzickiego Henryka, Grossa i sprawozdawcy uchwała Izba poz. 115. według wniosku komisji budżetowej.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta: C. Utrzymanie dróg.

Poz. 116. Utrzymanie dróg 442.983 złt.

Izba uchwała poz. 116. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta: D. Zasiłki.

Poz. 117. zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych 70.000 złt.

Izba uchwała p. 117. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta: E. Wydatki na myta.

Poz. 118. Wydatki nadzwyczajne na budowę i utrzymanie domów mytniczych 3.000 złt.

Izba uchwała poz. 18. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta:

Poz. 119. „Na koszta komisyjne“ 1400 złt.

Izba uchwała poz. 119. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta:

Poz. 120. „Na przerwy z powodu wypadków elementarnych“ 2.500 złt.

Izba uchwała poz. 120. bez rozprawy.

Następuje Rubr. XI. Dotacje dla zakładów krajowych.

Sprawozdawca p. Hausner uwolniony od czytania sprawozdania czyta:

Rubryka I poz. 1—15.

Płace i emolumenta.

W funduszu chorych:	26.288 złt.
„ położnic:	2.529 „
	Razem: 28.817 złt

P. Krukowiecki wnosi zniżyć rubr. I. o 1.500 złt.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba rubr. I. według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Nad petycją urzędników szpitala powszechnego we Lwowie o udzielenie dodatku aktywalnego l. 566 wnosi komisya budżetowa przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubryka II. poz. 16—23. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

W funduszu chorych	zwyczajne	28.165 złt.	}	29.365 złt.
„ „	nadzwyczajne	1.200 „		
„ położnic	zwyczajne	2.313 „		
razem . . .				31.678 złt.

Izba uchwała rubr. II. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. III. poz. 24—31. Pensye 3.331 złt. w oddziale chorych a 178 złt. w oddziale położnic, razem 3.509 złt.

Izba uchwała rubr. III. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. IV. poz. 32—35. Zaopatrzenia i dary z łaski 216 złt. w oddziale chorych, a 63 złt. w oddziale położnic, razem 279 złt.

Izba uchwała rubr. IV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. V. poz. 26. Odprawy i kwartały pośmiertne 300 zł. w oddziale chorych, a 30 zł. w oddziale położnic, razem 330 zł.

Izba uchwała rubr. V. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. VI. poz. 37—38. Remuneraeye i zapomogi 940 zł. w oddziale chorych, a 103 zł. w oddziale położnic, razem 1.043 zł.

Izba uchwała Rubr. VI. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. VII. poz. 39—47. Koszta gospodarcze 92.497 zł. (86.728 zł. w oddziale chorych, 5.769 zł. w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. VII. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. VIII. poz. 48—51. Koszta sanitarne 13.360 zł. (12.731 zł. w oddziale chorych, a 629 zł. w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. VIII. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. IX. Poz. 52. Potrzeby kancelaryjne 1.150 zł. (1.072 zł. w oddziale chorych, a 78 zł. w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. IX. bez rozprawy

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. X. poz. 53. Potrzeby kapliczne 360 zł.

Izba uchwała Rubr. X. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. XI. Poz. 54—57. Utrzymanie budynków. 4.875 zł., (4.525 zł. zwyczajnych, 350 zł. nadzwyczajnych wydatków); (4.384 zł. w oddziale chorych a 491 zł. w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. XI. bez rozprawy

Sprawozdawca poseł Hausner czyta :

Rubr. XII. Poz. 58. Najem pomieszek 6.500 zł. (4.330 zł. dla oddziału chorych, a 2.170 zł. dla oddziału położnic).

Izba uchwała Rubr. XII. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta :

Rubr. XIII. Poz. 59. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii 6.800 zł.

Izba uchwała Rubr. XIII. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta :

Rubr. XIV. Poz. 60. Odsetki od kapitałów dłużnych 352 zł. (w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. XIV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. XV. Poz. 61. Zapomogi dla położnic 2.000 zł. (dla oddziału położniczego).

Izba uchwała Rubr. XV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. XVI. Poz. 62. Koszta utrzymania dzieci na oddziale położnic 50 złt.

Izba uchwała Rubr. XVI bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. XVII. Poz. 63 i 64. Rozmaite wydatki 600 zł. (520 złt. w oddziale chorych, 80 złt. w oddziale położnic).

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Dochody:

Rubr. I. Poz. 1. Zapisy i legaty. 8.900 złt.

Izba przyjmuje Rubr. I bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby polecił kasie krajowej przyjmowanie opłat pośmiertnych na rzecz szpitala powszechnego lwowskiego, i ażeby w preliminarzu na rok następny (1881) zastąpił w tytule Iszėj rubryki dochodów szpitala powszechnego lwowskiego mylną nazwę: „Zapisy i legaty“ stosowniejszém oznaczeniem „Opłaty pośmiertne“.

Izba przyjmuje ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. II. Poz. 2. Dodatki: Od c. k. Skarbu za drzewo opałowe. 24.450 złt., (24.284 złt. w oddziale chorych, a 166 złt. w oddziale położnic).

Izba przyjmuje Rubr. II. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. III. Zwrot kosztów leczenia 115.700 złt. (115.250 złt. w oddziale chorych, a 450 złt. w oddziale położnic).

Izba przyjmuje Rubr. III. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. IV. Rozmaite. 204 zł. (200 zł. w oddziale chorych, a 4 zł. w oddziale położnic).

Izba uchwała Rubr. IV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Zestawienie sumaryczne dochodów.

	Oddział chorych	Oddział położnic	Razem
Rubr. I.	8.900 złt.	— złt.	8.900 złt.
„ II.	24.284 „	166 „	24 350 „
„ III.	115.250 „	450 „	115.700 „
„ IV.	200 „	4 „	204 „
Suma	<u>148.643 złt.</u>	<u>620 złt.</u>	<u>140.254 złt.</u>
W oddziale chorych wynoszą zatem wydatki	.	.	177.368 złt.
a dochody	.	.	<u>148.634 „</u>
zatem niedobór	.	.	28.734 złt.
W oddziale położnic wynoszą wydatki	.	.	16.832 złt.
dochody	.	.	<u>620 „</u>
zatem niedobór	.	.	16.212 złt.
W całym szpitalu powszechnym lwowskim wynoszą wydatki	.	.	194.200 złt.
dochody	.	.	<u>149.244 „</u>
zatem niedobór	.	.	44.946 złt.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1880 i pokryć wykazany niedobór w oddziale chorych w kwocie 28.734 zł. a w oddziale położnic w kwocie 16.212 złt., razem w kwocie 44.946 złt. z funduszu krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje Lit. D. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Hausner, uwolniouy od czytania sprawozdania, czyta:

Wydatki.

Rubr. I. poz. 1—14. Płace i emolumenta etatowe 16.875 złt.

Izba uchwała Rubr. I. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. II. Poz. 12—21. Koszta utrzymania osób nieetatowych 31.144 złr.

Izba przyjmuje Rubr. II. hez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

W rubr. III. Substytucye, nie nie prelinowano.

Rubr. IV. Pensye i emerytury 205 złt.

Rubr. V. Zaopatrzenia 13 złt.

Rubr. VI. Odprawy 40 złt.

Rubr. VII. Remuneracye i zapomogi 390 złt.

Izba uchwała Rubr. IV—VII bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. VIII. poz. 31—41. Koszta gospodarcze 91.948 złt.

Izba uchwała rubr. VIII. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta następującą rezolucyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby wydzierżawił ogrody warzywne i folwarczne ogrodnikowi, któryby obowiązał się za czynsz dzierżawny dostarczać do zakładu kulparkowskiego jarzynę w ilości przez Wydział krajowy oznaczonej oraz utrzymywać w porządku ogrody spacerowe przy zakładzie, bezpłatnie lub za pewne wynagrodzenie roczne.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubr. IX. poz. 42—46. Koszta sanitarne 3.370 złt.

Rubr. X. poz. 47. Koszta kancelaryjne 500 złt.

Rubr. XI. poz. 48. Koszta kapliczne 200 złt.

Rubr. XII. poz. 49—52. Koszta utrzymania budynków 4.750 złt.

Izba uchwała rubr. IX. do XII. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubr. XIII. poz. 53—57. Koszta utrzymania chorych na umyśle, pomieszczonych w Żółkwi i Przemyśle 26.000 złt.

Izba uchwała Rubr. XIII. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta następującą rezolucyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby istniejących filii w Żółkwi i Przemyśle nie rozszerzał, przeciwnie, ażeby z nich polecił wydalić obłąkanych nieuleczalnych i zarazem nie zagrażających bezpieczeństwu publicznemu ani obyczajności i ażeby starał się stopniowo o ile być może jak najszybsze zwiniecie tych filii.

Po przemówieniu pp. ks. Sawy (2 razy), Wodzickiego Henryka, Krukowieckiego i Zyblikiewicza czyni poseł Goldman następ. dostatecznie popartą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził wydalenie z filii w Żółkwi i Przemyśle obłąkanych nieuleczalnych i zarazem nie zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i moralności, i ażeby stanu chorych jaki po tém wydaleniu zostanie nie powiększał.

Po przemówieniu p. Wesołowskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Następnie po przemówieniu pp. Smarzewskiego, Zyblikiewicza i sprawozdawcy odrzuca Izba rezolucyą posła Goldmana 53 głosami przeciw 38, a uchwała rezolucyą według wniosku komisji budżetowej.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubryka XIV. poz. 58. Odsetki od kapitałów dłużnych 1.408 złt.

Izba uchwała rubr. XIV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. XV. poz. 59. Podatki i daniny 200 złt.

Izba uchwała rubr. XV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubr. XVI. poz. 60—63. Rozmaite 1.600 złt.

Izba uchwała rubr. XVI. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

a) Utrzymanie mechanicznych urządzeń 1000 złt.

b) Utrzymanie dojazdowej drogi 800 złt.

Izba uchwała te pozycje bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

D o c h o d y.

Rubr. I. poz. 1—2. Dodatki od c. k. Skarbu i kasy miejskiej 664 złt.

Izba uchwała rubr. I. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta: Rubr. II. poz. 3. zwroty kosztów leczenia 33.800 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta: Rubr. III. poz. 4—6. dochody z dóbr 1530 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta: Rubr. IV. Rozmaite 200 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta: Wysoki Sejm raczy przyjąć preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1880 i pokryć wykazany niedobór w kwocie 144.250 zł. z funduszu krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner zdaje sprawę o petycyi Dr. Maxymiliana Marescha, byłego dyrektora zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, o wynagrodzenie i czyta następujący wniosek komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą Dr. Maxymiliana Marescha, byłego dyrektora zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, o wynagrodzenie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia według ustawy służby krajowej.

Posel Pietruski czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą p. Marescha przesała się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawę tę zbadał i z wnioskiem swoim W. Sejmowi na przyszłej sesji sejmowej przedłożył.

Po przemówieniu posła Łukasiewicza Ignacego, czyni p. Janko następujący dostatecznie party wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Panu Mareschowi udziela się odprawę, równającą się jego rocznej płacy.

Przemawiają przeciw temu wnioskowi p. Pietruski i sprawozdawca.

Następnie po oświadczeniu posła Pietruskiego, że cofa swój wniosek, odrzuca Izba wniosek posła Janki, uchwała zaś wniosek komisji budżetowej.

Następuje lit. E. fundusz podrzutek w Lwowie.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubryki I, II i III. Płace, zasługi i czynsze odpadają w całości w skutek zwinienia osobnej kasy.

Rubr. IV. poz. 1. Potrzeby kancelaryjne 20 zł.

Rubr. V. poz. 2—5. Remuneracye i zapomogi żywicielkom za gorliwe dozоровanie dzieci 215 zł.

Rubr. VI. poz. 6. Koszta utrzymania dzieci 5000 zł.

Rubr. VII. poz. 7. Koszta leczenia dzieci 10 zł.

Rubr. VIII. poz. 8—9. Rozmaite 180 zł.

Wszystkie wydatki preliminaruje zatem komisja budżetowa w kwocie 5.425 zł., a ponieważ fundusz podrzutek własnych dochodów nie ma, przeto całą powyższą kwotę wydatków Wysoki Sejm raczy pokryć z funduszu krajowego (Rubr. XI. poz. 158).

Izba uchwała cały preliminarz funduszu podrzutek w Lwowie bez rozprawy.

Posel Hausner jako sprawozdawca komisji budżetowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycyą akuszerki Kielanowskiej o zapomogę.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje preliminarz szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie lit. F.

Sprawozdawca p. Smarzewski zostaje uwolniony od czytania sprawozdania.

Posel Abrahamowicz wnosi zamknięcie posiedzenia, co Izba odrzuca.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe 24.221 zł.

Izba uchwała rubr. I. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych 21.816 zł.

Izba uchwała rubr. II. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Rubryka III. Na substytucye. Nie się nie prelinuje.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta: Rubryka IV. Pensye i emerytury:

Poz. 23. dla Bobrzyńskiej Zofii (na oddział I)	. . . . .	250 zł.
Poz. 24. dla Świerzbinińskiej Józefy (na oddz. III 178 zł.)		
	(na oddz. IV 89 zł.)	
	razem	267 zł.

Izba uchwała rubr. III i IV bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubryka V. Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski.

Poz. 25. dla Bobrzyńskiej Zofii do dnia 11. czerwca 1880 jako dnia ukończenia ósmuastego roku życia (na oddział I)	. . . . .	45 zł.
Poz. 26. dla Okońskiej Anastazyi jak na rok 1879 (na oddział III)	. . . . .	73 zł.

Izba uchwała rubr. V. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubryka VI. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych. Nie się nie prelinuje.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubr. VII. Remuneracye i zapomogi.

Poz. 27. Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej	. . . . .	100 zł.
Poz. 28. Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	. . . . .	450 zł.

Izba uchwała rubr. VII bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubr. VIII. Koszta gospodarcze 79.016 zł.

Izba uchwała Rubr. VIII bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta następną rezolucyą:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zbadał, czyby mimo kosztu wyłożonego już na urządzenie gazowni nie należało powrócić do oświetlenia naftowego w szpitalu św. Łazarza“.

Izba uchwała tę rezolucyą bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubryka IX. Koszta sanitarne 6.688 zł.

Rubryka X. Koszta kancelaryjne 725 zł.

Rubryka XI. Koszta kapliczne.

Poz. 50. Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia na utrzymanie kościoła	. . . . .	400 zł.
--	-----------	---------

Rubryka XII. Utrzymanie budynków 3.460 zł.

Rubryka XIII. Odsetki od kapitałów dłużnych 20 zł.

Rubryka XIV. Zapisy:

Poz. 57. śp. Szembeka na odprawienie mszy św. . . . . 38 zł.

Poz. 58. śp. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów . . . . . 38 „

Poz. 59. śp. Gałęckiego i Klozowej na odprawienie mszy św. . . . . 36 „

Rubryka XV. Wydatki i daniny 1.161 zł.

Rubryka XVI. Wydatki z prawa patronatu i konkurencji 150 zł.

Rubryka XVII. Dyety i koszty podróży 50 zł.

Rubryka XVIII. Koszta utrzymania podrzutek.

Poz. 70. Na utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś przed 29. września 1873 . . . 4000 zł.

Poz. 71. Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś po 29. września 1877 . . . . . 200 „

Rubryka XIX. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.

Poz. 72. Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie . . . . . 200 „

Rubryka XX. Zapomogi dla położnic 1.000 zł.

Rubryka XXI. Rozmaite 400 zł.

Izba uchwała Rubr. IX—XXI. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

D o c h o d y.

Rubryka I. Odsetki od kapitałów.

Poz. 1. Od papierów publicznych nic się nie prelinuje.

Poz. 2. Od kapitałów hipotecznych . . . . . 1.981 zł.

Poz. 3. Dochody z fundacji a)—l) . . . . . 847 „

Rubryka II. Dochody z realności i dóbr.

Poz. 4. Czynnosc dzierżawy z dóbr Tropiszów . . . . . 4.500 „

Poz. 5. „ „ „ „ Prądnik Czerwony . . . . . 3.805 „

Poz. 6. „ z folwarku Przeginia Duchowna . . . . . 50 „

Poz. 7. „ z realności w Krakowie „Akademią“ zwanéj . . . . . 75 „

Poz. 8. a)—b) Dochód z ogrodu szpitalnego, ... 1.800 „

Poz. 9. Czynnosc dzierżawny z propinacji w Krowdrzy . . . . . 1.027 „

Rubryka III. Zwroty kosztów leczenia.

Poz. 10. Z funduszu krajowego galicyjskiego . . . . . 88.000 zł.

Poz. 11. Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących. . . . . 11.500 „

Rubr. IV. Rozmaite 200 zł.

Izba uchwała Rubr. I—IV bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Z e s t a w i e n i e .

Z zestawienia powyższych wydatków i dochodów okazuje się, iż komisya budżetowa preliminarzu na rok 1880 wydatki w kwocie 144.804 zł. (mniej o 11.808 zł. od preliminarza Wydziału kraj.)
zaś dochody „ 113.785 „ (więcej o 1.135 „ „ „ „ „ „)
że zatem niedobór wynosi 31.019 zł. czyli o 12.943 zł. mniej od niedoboru preliminarzanego przez Wydział krajowy w kwocie 43.962 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy przyjąć preliminarz wydatków i dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1880 i pokryje wskazany niedobór w kwocie 31.019 z funduszu krajowego.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następne posiedzenie naznacza Marszałek na dzień 17. lipca 1880. o godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego trzeciego posiedzenia

3. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 17 lipca 1880 o godzinie 11 przed południem.

1. Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1880.
Sprawozdawcy komisji budżetowej, posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zuker, Zyblkiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Czerkawski, Skałkowski, Hausner, Rapoport.
2. Sprawozdania o petycyach, obciążających budżet, a mianowicie:
  - a) Towarzystwo przyrodników polskich polskich imienia Kopernika o subwencyą.
Sprawozdawca poseł Czerkawski.
  - b) Redaktor „Towarzysza pilnych dzieci“ o subwencyą . . . . . Sprawozdawca p. Czerkawski.
  - c) Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ o zasiłek . . . . . Sprawozdawca p. Wodziński.
  - d) Lewicki Wojciech, emerytowany nauczyciel o dodatek emerytalny.
Sprawozdawca p. Ochrymowicz.
  - e) Bractwo świętego Mikołaja w Stanisławowie o subwencyę.
Sprawozdawca poseł Popiel Michał.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaciągniętej ze Skarbu państwa i rozdzielonej pomiędzy ludność wiejską pożyczki na zasiewy w kwocie 500.000 zł.
Sprawozdawca p. Dr. Skałkowski.
4. Sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych . . . . . Sprawozdawca poseł Dr. Zyblkiewicz.
5. Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Sióstr Miłosierdzia w sprawie zaciągnięcia pożyczki 10.000 zł., gwarantowanej i amortyzowanej przez fundusz krajowy.
Sprawozdawca poseł Hausner.

6. Sprawozdanie komisji budżetowej nad rubryką budżetu na r. 1881 „szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie“ . . . . . Sprawozdawca poseł Scipio.
7. Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie kierunku drogi lwowsko-stojanowskiej.
Sprawozdawca poseł Jaworski.
8. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Popiela Pawła w sprawie internatów dla uczniów Seminarium nauczycielskiego we Lwowie . . . . . Sprawozdawca poseł Sawczyński.
9. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania melioracji gruntowych . . . . . Sprawozdawca poseł Gorayski.

Koniec posiedzenia o godzinie 8 min. 15 wieczór.

Marszałek krajowy:
Ludwik Wodzicki.

Sekretarze:
Alfons Czaykowski.
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 17 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 642. Petycja wniesiona przez p. H. Czaykowskiego w sprawie podwyższenia podatku gruntowego gminy Łuczany.
- „ 643. Jak wyżej gminy Laszki Górne.
- „ 644. Jak wyżej gminy Jadwięgi.
- „ 645. Jak wyżej gminy Czyżyce.
- „ 646. Jak wyżej gminy Dźwinogród.
- „ 647. Jak wyżej gminy Berłaczów.
- „ 648. Jak wyżej gminy Oryszkowce.
- „ 649. Jak wyżej gminy Bóbrki.
- „ 650. Jak wyżej gminy Ernsdorf.
- „ 651. Jak wyżej gminy Juszkowce.
- „ 652. Jak wyżej gminy Kołohura.
- „ 653. Jak wyżej gminy Hołdowice.
- „ 654. Jak wyżej gminy Dziewiętniki.
- „ 655. Jak wyżej gminy Stoki.
- „ 656. Wydział powiatowy Ropeczyce przez p. Tyszkiewicza w sprawie jak poprzednio.
- „ 657. Wydział powiatowy Kossów, przez p. Fr. Jaworskiego z petycją gminy Krzyworówn w sprawie jak powyżej.
- „ 658. Gminy miasta Brzeżany, przez p. Czerkawskiego o zwolnienie domów pobudowanych od dodatku do podatku domowo-czynszowego dla funduszu krajowego.
- „ 659. Ks. Panasiński Leon, przez p. Polanowskiego o subwencją 400 złt. na budowę kaplicy we wsi Kulecze.

- „ 660. Gmina Zarwanica, przez p. Porfirego Mandyczewskiego o subwencyą 800 złt. na budowę mostu na Strypie.
  - „ 661. Właściciele dóbr, księża, nauczyciele i kupcy w obrębie urzędu pocztowego Mrzyglód przez p. Bielińskiego o zaprowadzenie przy tymże urzędzie poczty jezdnej zamiast dotychczasowej pieszej.
  - „ 662. Wydział powiatowy Pilzno, przez p. Garbaczyńskiego o ograniczenie wolności parcelowania gruntów włościańskich.
  - „ 663. Ks. Solarczyk Jędrzej, przez p. Dobrzyńskiego o zapomogę 50 złt.
-

Protokół

23. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. lipca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obečných posłów: 112.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 21. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 22. posiedzenia złożony został w biurze sejmowém do przejrzenia.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 642 do Nr. 663 przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 642 do Nr. 657 włącznie komisji podatkowej — Nr. 658 komisji petycyjnej — Nr. 659 komisji budżetowej — Nr. 660 komisji drogowej — Nr. 661 komisji petycyjnej — Nr. 662 komisji administracyjnej — Nr. 663 komisji petycyjnej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1880.

Sprawozdawca p. T. Dzieduszycki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta: „Fundusz polityki krajowej lit. G.:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu polityki krajowej w kwocie	7.486 zł.
Wydatki	617 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Dzieduszycki Tadeusz czyta sprawozdanie komisji budżetowej w dziale „Wydatki na szupaśnictwo Rubr. XII“ z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wstawić w budżet na r. 1880 w rubryce wydatków na szupaśnictwo kwotę ryczałtową 25.000 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie czyta sprawozdawca następujący projekt rezolucji komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ze względu, iż obowiązująca obecnie ustawa o przynależności w wielu wypadkach okazała się nieodpowiednią i niesprawiedliwie obciążającą gminy zwłaszcza siedzib sądów powiat., wzywa się c. k. Rząd, by w celu usunięcia tych wadliwości przeprowadził jak najspieszniej w odpowiedniej drodze reformę ustawy o przynależności.

Izba uchwała powyższą rezolucją bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta sprawozdanie komisji budżetowej w dziale „Budowy wodne Rubr. XIII“ z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wys. Rząd, aby do regulacji Sanu między Przemyślem a Składem solnym jak najrychlej przystąpił.

Izba uchwała tę rezolucją bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta dalszy wniosek komisji:

Do poz. 126. Na uzupełnienie studyów technicznych, potrzebnych do ostatecznego projektu regulacji Dniestru	3.000 zł.
na urządzenie stacji metereologicznych i wodoskazów dla zbadania stosunków hidrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru	500 zł.

Izba uchwała wniosek powyższy do poz. 126 bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Skałkowski czyta: „Rubr. XIV. Odsetki od pożyczek chwilowo zaciąganych i umarzanie pożyczek“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Na odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych	50.000 zł.
b) Na umorzenie pożyczki w kwocie 40.400 zł. zaciągniętej w moc uchwały sejmowej z 19. października 1878. na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie, przypadająca amortyzacya	2.826 zł.

Izba uchwała Rubr. XIV. lit. a) i lit. b) bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zybliekiewicz zaczyna czytać Rubr. XV „Rozmaite wydatki“.

Marszałek oznajmia, że tylko te pozycje rubryki XV podda osobno pod głosowanie, do których kto głosu zażąda.

Sprawozdawca czyta: Poz. 127. Do rozporządzalności Wydziału krajowego 30.000 zł. Izba uchwała tę poz. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Poz. 128. Na pokrycie skradzionych pieniędzy pożyczkowych w Wydziale powiatowym w Jaśle 1.863 zł.

Po przemówieniu p. Spławinińskiego, p. Smolki i p. Chrzanowskiego Izba uchwała pozycję 128 podług wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Poz. 129. Majewski Adolf, stypendyum dla córki pianistki	300 zł.
„ 130. Komitetowi parafialnemu budowy kościoła w Sanoku . . . . . 5 procentowa pożyczka zwrotna w 8 latach według uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. czerwca 1880.	8.000 „
„ 131. Zubrawskiemu Władysławowi, konduktorowi drogowemu, zapomoga uchwalona przez Wys. Sejm dnia 26 czerwca 1880.	100 „
„ 132. Towarzystwo Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulu w Przemyślu, dla ochrony małych dzieci wsparcie jednorazowe . . . . . na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 5 lipca 1880.	100 „
„ 133. Osińskięj Antoninie, wdowie po kanceliście szpitala św. Łazarza w Kra- kowie — datek jednorazowy . . . . . na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lipca 1880.	100 „
„ 134. Na przyjęcie Najjaśniejszego Pana . . . . . według uchwały Wys. Sejmu z dnia 7 lipca 1880.	26.000 „
„ 135. Na umeblowanie sali i ubikacji sejmowych, według uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. lipca 1880.	13.261 „
„ 136. Dla Przytuliska polskiego w Wiedniu, datek jednorazowy na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lipca 1880	100 „
„ 137. W skutek petycyi komitetu opiekującego się Unitami z dyecezyi chełmskięj (L. S. 187) zasiłek roczny	3.000 „

Sprawozdawca zwraca uwagę że pozycya ta jeszcze nie została uchwalona i czyta dalej:

Poz. 138. Na wniosek Wydziału krajowego (L. S. 738) osobno przedłożonego Wys. Izbie, na projektowaną posadę asystenta manipulacyjnego przy expedyturze Wydziału krajowego półroczna płaca 350 zł. dodatek aktywalny 50 zł. — razem	400 „
---	-------

Przy zamknięciu rachunków pozycya ta wejść ma do Rubr. II.

„ 139. Towarzystwu Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie w skutek petycyi L. 64 jednorazowy datek	300 „
„ 140. Zakładowi św. Zofii w Krakowie w skutek petycyi L. 107 jednorazowo	100 „
„ 141. Stowarzyszenie pracy kobiet we Lwowie w skutek petycyi L. 85 jedno- razową subwencją	100 „

- „ 142. Stowarzyszenie bursy imienia Kraszewskiego w Stanisławowie w skutek petycji L. 374 jednorazową subwencją w kwocie . . . . . 500 zł.
pod warunkiem, jeżeli Wydział krajowy uzna, że subwencya ta łącznie z funduszami przez Stowarzyszenie bursy już zebranymi umożliwi Stowarzyszeniu nabycie własnej realności.
- „ 143. Uchwałą sejmową z dnia 9 lipca 1880 przyznana koncepcjiście B. Kalickiemu płaca i dodatek aktywalny sekretarza od dnia uchwały do końca 1880 r. . . . . 1.128 zł.
po odtrąceniu poborów koncepisty 736 zł. i
jednego pięciolecia 96 zł. . . . . 832 „
wynosi 296 zł.
i przeniesiona zostanie przy zamknięciu rachunków do Rubryki II.

Wszystkie powyższe pozycye od l. 129 do l. 143 włącznie Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Następujące petycye komisya budżetowa załatwiła odmownie:

- L. 4. Komitetu zajmującego się odbudowaniem kościoła N. M. P. w Jarosławiu o zapomogę — dla braku opinii konserwatora.
- „ 54. Emila Wisłockiego, literata we Lwowie o zapomogę.
- „ 155. Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o podwyższenie subwencji.
- „ 156. Towarzystwa oświaty ludowej we Lwowie o subwencją na zakupno maszyn rolniczych i książek ludowych dla kółek rolniczych.
- „ 164. E. Webersfelda dyrektora teatru prowincjonalnego w Gorlicach o zasiłek.
- „ 193. Stowarzyszenie rybaków w Dębnikach, pod Krakowem, o subwencją — ponieważ w rub. VII wnosi zasiłek dla Towarzystwa rybackiego w Krakowie.
- „ 285. Komitetu zakładu „Przytulisko dla opuszczonych dzieci“ we Lwowie o jednorazowy zasiłek.
- „ 257. Towarzystwa dam dobroczynności we Lwowie o zapomogę.
- „ 330. Apolonii Czajkowskiej wdowy po gr. kat. proboszczu w Wołostkowie o zapomogę.
- „ 332. Zofii Szechowicz, wdowy po literacie w Krakowie, o zapomogę.

Wszystkie powyższe petycye uchwała Izba bez rozprawy w myśl wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta: komisya budżetowa załatwiła odmownie petycją:

- L. 334. Wydziału filii towarzystwa imienia M. Kaczkowskiego w Kołomyi, o zasiłek na cele wystawy odbyć się mającej w Kołomyi w r. 1880, zwłaszcza, iż Wydział krajowy udzielił już subwencją w kwocie 500 zł. na ten cel.

P. Rożankowski wnosi, ażeby na cel powyższy uchwalić 300 zł.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i p. Chrzanowskiego przeciw temu wnioskowi Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Do głosu zapisani są posłowie: Rożankowski, Abrahamowicz, Krasieki, Gross i Polanowski.

Izba uchwała, ażeby wszyscy mowcy mówili.

Przemawia p. Rożankowski za wnioskiem swoim, a p. Abrahamowicz przeciw.

Po przemówieniu p. Krasieckiego, popierającego wniosek p. Rożankowskiego, tudzież p. Grossa i posła Polanowskiego przeciw temu wnioskowi, przemawia sprawozdawca w obronie wniosku komisji, poczem Izba odrzuca w głosowaniu wniosek posła Rożankowskiego a uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta: komisya budżetowa załatwiła odmownie petycyę:

- „ 339. Anieli Czajkowskiej, sieroty po grec. kat. proboszczu w Lubaczowie.
- „ 342. Klementyny Starzewskiej, wdowy po c. k. notaryuszu w Stanisławowie o zapomogę.
- „ 346. Dyrekcyi zakładu głuchoniemych we Lwowie o podwyższenie subwencyi z kwoty 6.000 zł. na 10.000 zł.
- „ 366. Towarzystwa straży ogniowej w Krakowie, o datek na zakupno przyborów.
- „ 372. Ludwiny Miączyńskiej, właścicielki ogródka froeblovskiego we Lwowie o subwencyą.

Izba uchwała powyższe petycyę bez rozprawy podług wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta: Komisya budżetowa załatwiła odmownie petycyą l. 509. Jana Hawła, profesora gimnastyki i założyciela szkoły żeńskiej w Brodach o subwencyą.

Co do tej petycyi przemawia p. Smarzewski i wnosi, ażeby petentowi udzielić jako wsparcie tak w r. 1880 jak i w r. 1881 po 450 zł. i wstawić tę kwotę w budżet tych dwóch lat.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Liskiego za wnioskiem p. Smarzewskiego, dalej p. Krasieckiego przeciw temu wnioskowi, tudzież p. Chrzanowskiego i p. Goldmanna za wnioskiem powyższym, przemawia sprawozdawca, który imieniem komisji zgadza się na wniosek p. Smarzewskiego.

W głosowaniu uchwała Izba wniosek p. Smarzewskiego.

Sprawozdawca czyta: L. 573. Petycyą wizytatorki Sióstr Miłosierdzia, o subwencyą dla Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie i w Nowosiólkach, załatwiono przy rubr. VI. poz. 36 i 37 wstawieniem kwot 1198 zł. i 400 zł. corocznie przyznawanych.

L. 344. Petycyą urzędników Wydziału krajowego o przyjęcie na fundusz krajowy należności stemplowych od ich dekretów nominacyjnych.

Komisya wnosi: odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

L. 51. 319. 540. Petycyę Wydziałów powiatowych w Przemyślanach, w Lesku i Jarosławiu o zaprowadzenie oszczędności w wydatkach krajowych — komisya budżetowa składa do akt.

Izba uchwała powyższe wnioski komisji budżetowej bez rozprawy.

Z porządku dziennego następują: sprawozdania o petycyach, obciążających budżet, a mianowicie: sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie petycyi „Towarzystwa przyrodników polskich imienia „Kopernika“ we Lwowie, o subwencyą na wydawnictwo czasopisma „Komos“.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta rzeczzone sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wstawia się tak w budżecie na rok 1880 jako też na rok 1881 kwotę 600 zł. jako subwencją dla wydawnictwa czasopisma „Kosmos“ pod tym jednak warunkiem, aby ta kwota wyłącznie na honorarya dla autorów rozpraw, w tém czasopiśmie umieszczanych, była użyta.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Czerkawski czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi p. Władysława Bełzy, wniesionej przez p. Tadeusza Romanowicza, domagającej się jednorazowego datku 300 zł. w. a. na cele „Towarzysza pilnych dzieci“ z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydawnictwu „Towarzysza pilnych dzieci“ udziela się jednorazowy datek 300 zł. w. a.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej na prośbę stowarzyszenia rękodzielników lwowskich „Gwiazda“ o zasiłek.

Sprawozdawca p. Wodziński czyta rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by stowarzyszeniu „Gwiazda“ udzielił jednorazową zapomogę w sumie 200 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie o petycyi Lewickiego Wojciecha, emerytowanego dyryg. nauczyciela szkoły ludowej w Winnikach, w sprawie dodatku emerytalnego.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz czyta rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy, aby dodatek emerytalny, jaki przez dwa lata petent pobierał z kasy Wydziału krajowego, i nadal był wypłacany“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi Bractwa św. Mikołaja w Stanisławowie o udzielenie subwencji dla zakładu (bursy) ubogich uczniów.

W zastępstwie nieobecnego sprawozdawcy p. Popiela Michała czyta p. Ochrymowicz rzeczony sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dla zakładu (bursy) ubogich uczniów w Stanisławowie Bractwa św. Mikołaja udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 100 (Sto) złt. z funduszu krajowego“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. ks. Kaczała czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi l. 105 gminy Dereżyce powiatu drohobyckiego proszącej o udzielenie zapomogi i bezprocentowej lub oprocentowanej pożyczki w kwocie 400 zł. w 2 latach zwrotnej na dokończenie budowy cerkwi filialnej z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy Dereżyce powiatu drohobyckiego proszącej o udzielenie zapomogi i bezprocentowej lub oprocentowanej pożyczki w kwocie 400 złt. w 2 latach zwrotnej na dokończenie budowy cerkwi filialnej przechodzi się do porządku dziennego.

W rozprawie przemawia p. Ochrymowicz i wnosi ażeby gminie wspomnionj udzielić pożyczki bezprocentowej w kwocie 500 złt. zwrotnej w 2 latach.

Izba popiera ten wniosek.

W głosowaniu Izba odrzuca wniosek komisji, uchwała zaś wniosek p. Ochrymowicza.

Sprawozdawca p. ks. Kaczała czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji l. 118 komitetu parafialnego gr. kat. cerkwi św. Mikołaja w Buczaczu proszącego o udzielenie kwoty 1.500 złt. na r. 1880 na restaurację ikonostasu z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja komitetu parafialnego gr. kat. cerkwi św. Mikołaja w Buczaczu proszącego o udzielenie kwoty 1.500 złt. na r. 1880 na restaurację ikonostasu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w porozumieniu z konserwatorem.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. ks. Kaczała czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji l. 227 gminy Zamiechowa pow. jarosławskiego o udzielenie jednorazowej bezzwrotnej zapomogi w kwocie 200 złt. na dokończenie cerkwi z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy Zamiechowa pow. jarosławskiego o udzielenie jednorazowej bezzwrotnej zapomogi w kwocie 200 złt. na dokończenie cerkwi, przechodzi się do porządku dziennego.

P. Popiel Paweł wnosi, ażeby udzielić gminie wspomnianej pożyczki bezprocentowej w kwocie 500 złt., zwrotnej w 5 latach. Po przemówieniu p. Smarzewskiego, cofa p. Popiel Paweł swój wniosek. Natomiast wnosi ażeby petycją rzezoną odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania o ile takowa na uwzględnienie zasługuje.

Izba popiera ten wniosek.

Sprawozdawca zgadza się na to imieniem komisji, poczem Izba uchwała wniosek posła Popiela Pawła.

Sprawozdawca p. Kaczała czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji l. 319. komitetu parafialnego filialnej cerkwi w Rogóźnie o jednorazową bezzwrotną zapomogę w kwocie 1000 złt. na dokończenie cerkwi, z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją komitetu parafialnego filialnej cerkwi w Rogóźnie o jednorazową bezzwrotną zapomogę w kwocie 1000 złt. na dokończenie cerkwi przechodzi się do porządku dziennego.

P. Jasinicki wnosi, ażeby udzielić owemu komitetowi zapomogi w kwociu 1.500 złt.

Izba nie popiera tego wniosku i uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Kaczała, czyta sprawozdanie komisji budżetowej, o petycji l. 323, komitetu budowy cerkwi parafialnej w Kamionce Strumiłowej o udzielenie oprocentowanej pożyczki w kwocie 10.000 złt. z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją komitetu budowy cerkwi parafialnej w Kamionce Strumiłowej o udzielenie oprocentowanej pożyczki w kwocie 10.000 złt. przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zuker czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji l. 439. p. Karola Wilda, księgarza we Lwowie, który uprasza 1) ażeby dwóch rat półrocznych po 250 złt., które opłacać ma w styczniu i lipcu każdego roku z góry od pobranej zaliczki, nie wymagano od niego w tych terminach, tylko zezwolono na kompesatę z rachunkami, które proszący w czerwcu i grudniu przedkłada za dostarczone dla wewnątrz wyrażonych bibliotek książki i które rocznie przeszło 600 złt. wynoszą;

2) aby mu wydano dzieła jego nakładu, które na zabezpieczenie spłaty powyższego długu w zastaw Wydziałowi krajowemu złożono, czyli żeby te zapasy książek od zastawu uwolniono — z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przekazuje petycją p. Karola Wilda do l. 640. (l. pet. 439) Wydziałowi krajowego do zupełnego uwzględnienia.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji l. 641 Rady gminnej miasta Bóbrki o wsparcie dla pogorzalców gminy Bóbrki z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm udziela dla pogorzalców gminy miasta Bóbrki kwotę 1000 zł. tytułem bezzwrotniej subwenyi.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Tadeusz zaczyna czytać sprawozdanie komisji budżetowej w dziale „Fundusze samoistne Lit. H — N“.

Izba uwalnia sprawozdawcę od czytania rzeczonego sprawozdania, poczem sprawozdawca czyta do Lit. H. „Fundusz domestykalny“ następujący wniosek komisji:

Wysoki raczy uchwalić:

Dochody funduszu domestykalnego w kwocie	zł. 4112
Wydatki	„ „ „ „ 1775
Nadwyżka dochodów	zł. 2357

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta do Lit. J. „Fundusz kultury krajowej“ następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu kultury krajowej na rok 1880	zł. 7246
Wydatki	„ „ „ „ „ „ 6600
Nadwyżka dochodów	zł. 646

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta do Lit. K. „Fundusz stanowy sierociński“ następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego	zł. 1.840
Wydatki	„ 1.652
	<u> </u>
Nadwyżka dochodów	zł. 188

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego tego funduszu.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta do lit. L. „Fundusz Alexandra hr. Stadnickiego“ następujący wniosek komisji:

Dochody funduszu Al. hr. Stadnickiego w kwocie	. zł. 2.101
Wydatki	„ 2.077
	<u> </u>
Nadwyżka dochodów	. zł. 24

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta do lit. M. „Fundusz szkoły weterynaryi“ następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu weterynaryi	. zł. 4.111
Wydatki	„ 4.039
	<u> </u>
Nadwyżka dochodów	. zł. 72

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Do lit. M. czyta sprawozdawca nast. projekt rezolucji powziętej przez komisję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu by rokowania rozpoczęte z c. k. Rządem, na podstawie uchwały Sejmu z dnia 10. maja 1875. r. celem założenia przez c. k. Rząd szkoły weterynaryi i kucia koni we Lwowie, o ile możności przyspieszył; a na wypadek gdyby te rokowania pożądany skutek odniosły, upoważnia się Wydział krajowy do oddania c. k. Rządowi do dyspozycyi niewyczerpanej z przeznaczonych pierwotnie funduszy na adaptacyą budynku szkoły weterynaryi i kucia koni kwoty zł. 10.870 ct. 48 $\frac{1}{2}$, jeźliby z udzielonych Wydziałowi krajowemu w swoim czasie kosztorysów się okazało, że taka lub też wyższa kwota jest potrzebną na wymagane adaptacje budynku przeznaczonego na umieszczenie rzezonéj szkoły.

Izba uchwała powyższą rezolucyą bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta do lit. N. „Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873“ następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu pożyczki z roku 1873 w kwocie	. zł. 207.442
Wydatki	„ 105.780
	<u> </u>
Nadwyżka dochodów	. zł. 101.662

Izba uchwała ten wniosek komisji budżetowej bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaciągniętej ze Skarbu państwa i rozdzielonej pomiędzy ludność wiejską pożyczki na zasiewy w kwocie 500.000 zł.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania rzezonego sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Przedsięwzięte przez Wydział krajowy kroki, celem uzyskania ze skarbu Państwa zaliczki w sumie 500.000 zł. na udzielanie bezprocentowych pożyczek na zasiewy ludności wiejskiej, za poręką gmin — przyjmuje Sejm do zatwierdzającej wiadomości.

II. Do budżetu na rok 1880 wstawia się w dział wydatków sumę 500.000 zł., zwrócić się mającą w roku bieżącym skarbowi Państwa w myśl ustawy państwowej z dnia 26 lutego 1880, tudzież wstawia się w dział dochodów sumę 500.000 zł., który ma wpłynąć do kasy krajowej tytułem zwrotu pożyczek bezprocentowych, udzielonych ludności wiejskiej na zasiewy za solidarną poręką gmin.

Ponieważ w rozprawie ogólnej jak i specjalnej nikt głosu nie żąda, sprawozdawca czyta naprzód punkt 1. a następnie punkt 2. wniosku.

Izba uchwała obydwu punkta wniosku komisji bez rozprawy.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje cały powyższy wniosek w 3. czytaniu bez czytania.

Marszałek przerywa posiedzenie o godz. 1. minut 30 w południe i naznacza dalszy ciąg tego posiedzenia o godzinie 5. popołudniu.

Ciąg dalszy posiedzenia o godz. 5. minut 30 popołudniu przy dostatecznej liczbie posłów.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta zebranie sumaryczne dochodów i wydatków na rok 1880 i projekt uchwały finansowej o pokryciu niedoboru powyższego treści następującej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru na rok 1880.

- I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok administracyjny 1880 uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 37 centów od każdego złotego austr.
- II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia w wydatkach zwyczajnych oszczędności jednej rubryki na potrzeby drugie, z tém zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Izba uchwała naprzód ustęp I a następnie ustęp II wniosku komisji bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy Izba uchwała przystąpić nad całym budżetem do 3 czytania bez czytania i przyjmuje cały budżet funduszu krajowego i całą uchwałę finansową na rok 1880. w 3 czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta rezolucją proponowaną przez komisją budżetową następującej treści :

Sejm wyraża ubolewanie nad tem, że wbrew postanowieniu statutu krajowego nie był w roku 1879 zwołany, i że przez to pozbawiony był możności spełnienia we właściwym czasie powołania swego tak pod względem współdziałania przy wykonaniu władzy ustawodawczej, jakoteż pod względem zarządu finansami kraju.

Izba uchwała powyższą rezolucją bez rozprawy

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta rzeczzone sprawozdanie z następującymi wnioskami :

Wniosek I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przeznacza

- a) na badania głębszych pokładów ziemi 10.000 zł. przez lat pięć od r. 1881 z wolnością użycia w jednym lub drugim roku tego pięciolecia większej sumy jak 10.000 zł.
- b) na badania geologiczno-górnice kraju do rozporządzenia Wydziału krajowego 3.000 zł.
- c) na także badania dodatkowy zasiłek komisji fizyograficznej w Krakowie 500 zł.
- d) na nagrody i to przeważnie za najlepiej opracowane dzieła lub podręczniki o wyrobie i zużyciu wszelkich pobocznych produktów, otrzymywanych przy wyrobie nafty i na subwencye lub stypendya dla chemików dla dokładnego poznania i wystudowania sposobów wyrobu i zużytkowania produktów pobocznych otrzymywanych przy wyrobie nafty 3.000 zł.

Wniosek II.

Wysoki Sejm uchwali:

- 1) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby za przykładem Ameryki i Rosyi, postarał się na drodze ustawodawczej o uwolnienie galicyjskiego przemysłu naftowego od podatków na lat 10.
- 2) Wydział krajowy ma wziąć w opiekę komunikacją w okolicach przemysłu naftowego i udzielać będzie subwencji na drogi powiatowe lub gminne tych okolic.

W szczególności zaś Wydział krajowy zechce uregulować konkurencją budowy i konserwacyi dróg zajazdowych do kopalń.

- 3) Sejm wzywa Wydział krajowy, aby się wstawił do prezydów sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, aby przyspieszyły zaprowadzenie hypotek włościańskich w okolicach przemysłu naftowego i kopalń wosku ziemnego.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta z wniosku I. ustęp a).

Po przemówieniu p. Spławieńskiego, Izba uchwała ustęp a) z wniosku I. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ustępy b) c) d) z wniosku I. które Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta z wniosku II. ustęp 1) który Izba uchwała bez rozprawy.

Do ustępu 2) wniosku II. wnosi p. Badeni dwie poprawki do zdania pierwszego jak i drugiego a to: ażeby przy końcu pierwszego zdania dodać słowa „w miary uznanej potrzeby i możliwości“ zaś zdanie drugie ma brzmieć: „W szczególności zaś Wydział krajowy zechce wpływać na tworzenie konkurencyj dobrowolnych do budowy i konserwacyi dróg wiodących do kopalń.“

Sprawozdawca zgadza się na obydwie powyższe poprawki, poczem Izba uchwała ustęp 2 z wniosku II. wraz z poprawkami p. Badeniego.

Sprawozdawca czyta ustęp 3) z wniosku II., który Izba uchwała bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy Izba uchwała przystąpić nad wnioskami I. i II do 3. czytania bez czytania i przyjmuje obydwie powyższe wnioski I. i II. wraz z poprawkami p. Badeniego w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi Sióstr Miłosierdzia w sprawie zaciągnięcia pożyczki 10.000 zł., gwarantowanej i amortyzowanej przez fundusz krajowy.

Sprawozdawca p. Smarzewski, uwolniony od czytania rzeczzonego sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki przez Zgromadzenie Sióstr miłosierdzia św. Wincentego we Lwowie zaciągnąć mającej się w kwocie 10.000 zł. i do wstawienia pierwszej raty amortyzacyjnej do budżetu na r. 1881.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej nad rubryką VII. poz. 68 budżetu na rok 1881 „szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.“ Sprawozdawca p. Scipio uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić poniżej wyszczególniony preliminarz dochodów i wydatków krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1881.

Rubryka VII. zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.				Zwycz.	Nadzw.	Razem
Liczba		W y d a t k i		zł. wal. austr.		
rubr.	poz.					
VII.	68	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.				
		I. Płace nauczycieli.				
		a)	Profesor fachowy, zarazem dyrektor	2560	zł.	
		b)	Drugi profesor fachowy	1740	"	
		c)	Dwóch adjunktów (z których jeden pro wizorycznie) po 800 zł.	1600	"	
		Siedm docentów.				
		d)	Matematyki i Fizyki	800	zł.	
		e)	Łowiectwa	100	"	
		f)	Rysunków	400	"	
		g)	Chemii	300	"	
		h)	Inżynierii leśnej	300	"	
		z)	Stylistyki	300	"	
		k)	Ekonomii i administracji	200	"	8300 zł.
		II. Zasługi.				
		a)	Dozorca	300	zł.	
		b)	Pomo cnik dozorey	180	"	480 zł.
		III. Koszta administracyjne.				
		a)	Asekuracja budynków i okazów	45	zł.	
		b)	Opał i oświetlenie	300	"	
		c)	Potrzeby kancelaryjne	200	"	
		d)	Pomniejsze administracyjne	195	"	740 zł.
		IV. Potrzeby naukowe.				
		a)	Środki naukowe	720	zł.	
		b)	Wycieczki naukowe	600	"	
		c)	Utrzymanie ogrodu doświadczalnego	200	"	1520 zł.
		V. Spłata pożyczki.				
		Kasie oszczędności XIII i XIV rata.				
			w kapitale	184	zł.	
			w odsetkach	486	"	670 zł.
				11710		—
		VI. Koszta rozszerzenia.				
		Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 13. lipca 1880				
				—		7000
				11710		7000
						18710

Sprawozdawca czyta z rubryki VII ustępy I, II, III IV i V, które Izba uchwała bez rozprawy.

Do ustępu VI. powyższej rubryki, przemawia p. Gross żądając wyjaśnienia, które otrzymuje od sprawozdawcy, poczem Izba uchwała ten ustęp podług wniosku komisji

Uchwalwszy następnie przystąpić nad rubr. VII. do 3 czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie ustępy powyższej rubryki w myśl wniosku komisji budżetowej w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie kierunku drogi lwowsko-stojanowskiéj.

Sprawozdawca p. Jaworski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Budowa drogi krajowej lwowsko-stojanowskiéj ma być prowadzona od drogi rządowej w Kulikowie koło Mohylan przez Artasów, Dzibułki, Dalnice, osadę Totmacz, przysiółek Krzywulanek do Kamionki.

II. Powyższą uchwałą załatwiają się petycye L. 149, 150, 267 i 353.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, by regulacye drogi eraryalnej z Kulikowa do Zboisk, mianowicie zniesienie istniejących na tej drodze znacznych spadków w jak najkrótszym czasie uskutecznić zecheiał.

IV. Petycyą L. 267 Rady gminnej miasta Kamionki odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia i możliwego uwzględnienia.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia p. Krasicki i czyni do ustępu I. poprawkę następującą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Budowa drogi lwowsko-stojanowskiéj ma być prowadzona do drogi eraryalnej lwowsko-tomaszowskiéj w Zboiskach na Malechów, Podliski małe, Rudańce, Kłodno, Nowystaw do Kamionki.

Zaś do ustępu IV. wniosku komisji czyni p. Krasicki poprawkę następującą:

IV. Petycya rady gromadzkiej miasta Kamionki odstępuje się Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia i zdania sprawy na następującej sesyi.

Po przemówieniu p. Grossa, który oświadcza, że głosować będzie przeciw wnioskowi komisji a za wnioskiem Wydziału krajowego, i zapowiada przy rozprawie szczegółowej poprawkę do ustępu I. wniosku komisji, opuszcza Marszałek krzesło marszałkowskie a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Następnie przemawia komisarz rządowy, p. Wasilewski przeciw a p. Głogowski i p. Golejewski za wnioskiem komisji, tudzież p. Krasicki dla sprostowania faktu, poczem Izba uchwała zamknięcie dyskusyi.

Przemawiają następnie zapisani do głosu p. Wolański Erazm za wnioskiem komisji, p. Głogowski dla sprostowania faktu, p. Badeni w obronie wniosku Wydziału krajowego i sprawozdawca za wnioskiem komisji, poczem obejmuje Marszałek znowu przewodniczenie.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Marszałek poddaje do poparcia poprawkę p. Krasickiego do ustępu I. wniosku komisji, którą Izba popiera.

P. Gross czyta swój zapowiedziany wniosek następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Budowa drogi krajowej lwowsko-stojanowskiej ma być prowadzona od drogi rządowej lwowsko-tomaszowskiej w Zboiskach przez Malechów, Podliski Małe, Remenów, Żółtańce, Sapieżankę, Krzywulanę do Kamionki Strumiłowej.

Po przemówieniu p. Krzeczunowicz, poddaje Marszałek pod głosowanie ustęp I wniosku komisji z poprawką p. Krasickiego.

W głosowaniu Izba odrzuca ustęp I. wraz z poprawką p. Krasickiego. Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie ustęp I podług wniosku p. Grossa.

W głosowaniu Izba uchwała ustęp I. w myśl wniosku p. Grossa większością 60 głosów.

Ustęp II. wniosku komisji uchwała Izba bez rozprawy.

Co do ustępu III. wniosku komisji, wnosi p. Gross opuszczenie całego tego ustępu, jako zbytecznego wobec uchwalenia ustępu I. na co sprawozdawca się zgadza.

Izba uchwała wypuszczenie ustępu III. wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp IV. wniosku komisji.

Poprawki p. Krasickiego do tego ustępu Izba nie popiera.

P. Wasilewski wnosi, ażeby opuścić słowa „załatwienia i możliwego.“

Po przemówieniu p. Badeniego, poddaje Marszałek pod głosowanie ustęp IV. wniosku komisji z wypuszczeniem słów wspomnianych, co Izba uchwała. Następnie poddaje pod głosowanie słowa wypuszczone, które Izba odrzuca.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie w 2 czytaniu przyjęte uchwały w 3. czytaniu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 19. lipca 1880 o godz. 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestegoczwartego posiedzenia,

3 sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 19 lipca 1880, o godzinie 10 przed południem.

1. Sprawozdanie komisji kultury krajowej z projektem ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa. Sprawozdawca p. Rey.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszków indemnizacyjnych na r. 1881. Sprawozdawca p. Zyblikiewicz.
3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie Staremiasto i Kałusz prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych i piwa; gminie Przemyśla od piwa, gminie Buczacza od nafty, gminie Husiatyn 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, gminie Annaberg wyższych dodatków gminnych, i sprawozdanie o oddzielenie przysiołka Zalesie od gminy Olszany a przyłączenie do gminy Krasieczyna. Sprawozdawca p. Smolka.
4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku p. Popiela Pawła w sprawie internatów dla uczniów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie. Sprawozdawca p. Sawczyński.

5. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania melioracji gruntowych. Sprawozdawca p. Gorayski,
6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie zaprowadzenia w szkole politechnicznej katedry gospodarstwa rolnego i lasowego. Sprawozdawca p. Zbrożek.
7. Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy o konkurencji kościelnej dla miasta Lwowa. Sprawozdawca p. Madeyski.
8. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublinach na rok 1881. Sprawozdawca p. Michałowski Roman.
9. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Wydziału powiatowego brodzkiego w przedmiocie wstrzymania budowy drogi krajowej zborowsko-załozieckiej na terytorjum powiatu brodzkiego. Sprawozdawca p. Badeni.
10. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia kuratorji dla spraw przemysłu domowego i drobnego i utworzenia nowych szkół dla podniesienia tego przemysłu. Sprawozdawca p. Gross.
11. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Ochrymowicza względem utworzenia sądu powiatowego w Borysławiu. Sprawozdawca p. Waygart.

Koniec posiedzenia o godzinie 8. minut 30 wieczór.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Alfons Czaykowski
Turzański.

Spis petycyi

po dzień 19. lipca 1880 roku do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 664. Dr. Neusser Edmund, sekundaryusz szpitala powszechnego we Wiedniu przez p. Łazarzkiego o zapomogę, celem wykształcenia się w patalogii i terapię chorób wewnętrznych.
- „ 665. Boznański Władysław, nauczyciel konnej jazdy, przez p. Golejewskiego o stałą subwencją.
- „ 666. Wydział powiatowy Kossów przez p. Buszyńskiego o reformę w przedmiocie fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 667. Komisya do układania ruskich książek szkolnych przez p. ks. Kaczałę, o subwencją.
- „ 668. Gmina Wiśniawczyk przez p. Torosiewicza w sprawie projektowanego podwyższenia podatku gruntowego.
- „ 669. Rada pow. Bohorodczany przez p. Kamińskiego jak powyżej.
- „ 670. Takążsama petycyja gm. Ottynii wniesiona przez p. ks. Sawę.
- „ 671. Takąż petycyja gminy: Krzywotni starych.
- „ 672. „ „ „ Zakrzewiec.
- „ 673. „ „ „ Uchornik.
- „ 674. „ „ „ Krzywotuł nowych.
- „ 675. „ „ „ Konstatynówki.
- „ 676. „ „ „ Hostowa.
- „ 677. „ „ „ Babianki.
- „ 678. „ „ „ Winogród.
- „ 679. „ „ „ Grabicz.
- „ 680. „ „ „ Targowicy.
- „ 681. „ „ „ Worany.
- „ 682. „ „ „ Krasidłówka.

- L. 683.   "   "   "   Obszaru dworskiego w Dolinie.
- " 684.   "   "   "   w Korolówce.
- " 685.   "   "   "   w Tłumaczu.
- " 686.   Wydział powiatowy Tłumacz przez p. ks. Sawę jak powyżej.
- " 687.   Obszar dworski w Winogradzie przez p. ks. Sawę jak powyżej.
- " 688.   Oddział Lisko Krasno-Brzozów sanocki Towarzystwa gospodarskiego przez p. Józefa Jasińskiego jak powyżej.
- " 689.   Oddział przemysłański Towarzystwa gospodarskiego przez p. Alfonsa Czaykowskiego w przedmiocie taryf podatku gruntowego.
- " 690.   Taką petycja przez p. M. Popiela gminy Suszycy rykówój.
- " 691.   "   "   "   "   "   "   Sozań.
- " 692.   "   "   "   "   "   "   Łopuszanki.
- " 693.   "   "   "   "   "   "   Suszycy wielkiej.
- " 694.   "   "   "   "   "   "   obszaru dworskiego w Felsztynie.
- " 695.   Towarzystwo ochotniczej straży ogniowej „Orzeł“ w Sieniawie przez p. Czartoryskiego o subwencją.
- " 696.   Barnatowiczowa Karolina wdowa po nauczycielu przez p. Sawczyńskiego o subwencją.
- " 697.   Półciec Sebastyan, żołnierz inwalid, przez p. Smolkę o pomieszczenie go w jakiejkolwiek służbie.
- " 698.   Gmina Wieleki przez p. Smolkę o przyłączenie jej do powiatu Rzeszów.
- " 699.   Gmina m. Wadowie przez p. Bauma o zmianę przepisów dotyczących obowiązku żywienia przytrzymanych włóczęgów.
- " 800.   Oddział przemysłański Towarzystwa gosp. przez p. Alfonsa Czaykowskiego w przedmiocie reformy w fabrykacji i sprzedaży soli.
- " 701.   Petycja zbiorowa gmin powiatu żółkiewskiego przez p. Głogowskiego w sprawie podwyższenia podatku gruntowego.
- " 702.   Wydział powiatowy Żółkiew jak powyżej.
- " 703.   Gmina Zaleszczyki przez p. Tadeusza Dzieduszyckiego o prawo poboru dodatku od nafty
-

Protokół

24. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 119.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokoły z 22. i 23. posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż nie podniesiono przeciw nim żadnego zarzutu.

Marszałek oznajmia, że posłowi Majerowi udzielił urlopu na 6 dni, zaś poseł Dydyński usprawiedliwił swoją nieobecność słabością.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie popartą interpelacją wystosowaną do c. k. komisarza rządowego w sprawie przekroczenia granicy austriackiej pod Podwołoczyskami przez oddział wojsk moskiewskich.

Marszałek oświadcza, że ta interpelacja będzie doręczona c. k. komisarzowi rządowemu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycji od Nr. 664. do Nr. 703., przekazanych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 664 i 665 komisji budżetowej — Nr. 666 komisji administracyjnej — Nr. 667 komisji budżetowej — Nr. 668 do 694 komisji podatkowej — Nr. 695 i 696 komisji budżetowej — Nr. 697 komisji petycyjnej — Nr. 698 komisji prawniczej — Nr. 699 i 700 komisji administracyjnej — Nr. 701 i 702 komisji podatkowej — Nr. 703 komisji administracyjnej.

Co do petycji Nr. 703 wnosi poseł Dzieduszycki odesłanie jej do Wydziału krajowego jako do komisji.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że dla nieobecności sprawozdawcy posła Reya spada z dzisiejszego porządku dziennego sprawozdanie komisji kultury krajowej z projektem ustawy o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie Staremiasto i Kałusz prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych i piwa; gminie Przemyśla od piwa, gminie Buczacza od nafty, gminie Husiatyn 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, gminie Annaberg wyższych dodatków gminnych, i sprawozdanie o oddzieleniu przysiołka Zalesie od gminy Olszany a przyłączeniu do gminy Krasieczyna.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta powiatowego Staregomiasta na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta powiatowego Staregomiasta na pobór opłaty od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta powiatowego Staremiasto zezwala się na przeciąg lat dziesięciu od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, pobierać opłatę od napojów spirytusowych i od piwa do miasta sprowadzanych i w mieście zużywanych następującej wysokości:

1) od litra gorzałki, miodu, wiśniaku i maliniaku po pięć centów wal. austr.

2) od litra araku, rumu, okowity i rozolisu po dziewięć centów wal. austr.

3) od hektolitru piwa pojedynczego po pięćdziesiąt siedm centów wal. austr. i

4) od hektolitru piwa dubeltowego po jednym zł. trzynaście centów wal. austr.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy w mieście Staremiasto przebywający bez względu na to, czy sprowadza napoje na własny użytek, czyli też w celach handlowych lub przemysłowych.

Opłata ta nie może jednak obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Jasiński Józef wnosi przyjęcie projektu ustawy en blo w 2. czytaniu.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek posła Smolki 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba cały projekt ustawy w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Kałusza na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa na dalszych lat sześć z następnym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z zezwoleniem gminie miasta Kałusza na pobór opłaty od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Gminie miasta powiatowego Kałusza zezwala się pobierać przez przeciąg lat sześciu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy opłaty od napojów spirytusowych i piwa w gminie wyrabianych, lub do niej sprowadzanych i w jej obrębie zużywanych, według następującej taryfy:

1) od litra piwa	2 ct.
2) od litra wódki 20. stopniowej	8 ct.
3) od litra wódki 25. stopniowej	9 ct.
4) od litra wódki 30. stopniowej	11 ct.
5) od litra wódki 35. stopniowej	13 ct.
6) od litra wódki 40. stopniowej	15 ct.
7) od litra araku, likieru, rozolisu i innych słodzonych, przez kupców wprowadzanych, lub w butelkach sprzedawanych napojów spirytusowych	14 ct.
8) od litra miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku	6 ct.
9) od litra moszczu z jabłek	2 ct.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest każdy w Kałuszu przebywający, bez względu na to, czy te napoje wytwarza lub sprowadza w celach rozsprzedaży, przetwarzania, czyli też na własny użytek.

Opłata ta nie może jednak obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi przyjęcie en bloc w 2. czytaniu projektu ustawy.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Przemyśla na pobór podwyższonej opłaty od piwa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwolenie gminie miasta Przemyśla pobierać opłatę od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta Przemyśl zezwala się pobierać przez lat dziesięć od dnia 1 stycznia 1881 począwszy na pokrycie wydatków gminnych opłatę wysokości 4 (czterech) zł. 50 ct. w. a. od każdego hektolitra piwa w obrębie gminy wytwarzanego, lub w jej obręb wprowadzanego i w niej zużywanego.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest wytwarzający lub sprowadzający piwo, bez względu na to, czy to czyni na własny użytek, czy też w celach handlowych lub przemysłowych.

Opłata ta nie może jednak obciążać produkecyi ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi przyjęcie en bloc w 2 czytaniu projektu ustawy.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Buczacza na pobór opłaty po 4 zł. w. a. od 100 kilogramów nafty z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Buczacza na pobór opłaty od nafty.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta powiatowego Buczacz zezwala się pobierać na pokrycie wydatków szkolnych przez lat szesnaście od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, opłatę gminną od nafty w obręb gminy wprowadzanej i w niej zużywaną wysokości czterech zł. w. a. od stu kilogramów.

Do uiszczenia tój opłaty obowiązany jest każdy w Buczaczu przebywający, bez względu czy naftę sprowadza na własny użytek czyli też w celach handlowych lub przemysłowych.

Opłata ta jednakowoż nie może obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Z dniem wejścia niniejszój ustawy w życie, uchylona zostaje ustawa z dnia 23. września 1876 L. 56 Dz. u. kr. zezwalająca gminie miasta Buczacza pobierać opłatę wysokości 2 zł. w. a. od 100 kilogramów nafty.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowój

P. Jasiński Józef wnosi przyjęcie en bloc w 2. czytaniu projektu ustawy.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwalwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Husiatyna względem zezwolenia na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie miasta powiatowego Husiatyn zezwala się pobierać celem pokrycia potrzeb gminnych przez lat dziesięć od dnia, w którym uchwała ta wejdzie w życie, 100% dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie Annaberg w powiecie stryjskim na pobór 85% dodatku do podatków bezpośrednich z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Annaberg w powiecie stryjskim zezwala się w roku 1880 pobierać 85% ośmdziesiąt pięć procentowy dodatek do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie oddzielenia przysiołka Zalesie od gminy Olszany i przyłączenia go do gminy Krasieczyna w powiecie przemyskim z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wydzielenie przysiołka Zalesie ze związku gminy Olszany i o przyłączenie przysiołka Zalesie do związku gminy Krasieczyn w powiecie przemyskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiołek Zalesie w powiecie przemyskim wydziela się ze związku gminy Olszany a wciela się do gminy Krasieczyn.

Art. II.

Przy rozgraniczeniu przysiołka Zalesie od gminy Olszany, pozostają parcele katastralne parc. l. kat. 1141, 1140, 1139, 1138, 1137 i 1136, tudzież cała parcela katastralna parc. l. kat. 1135 przy gminie Olszany.

Art. III.

Rozgraniczenie gmin Krasieczyna i Olszan w nowych granicach, tudzież rozdział majątku i dobra gminnego przeprowadzonym będzie w drodze administracyjnej.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Jasiński Józef wnosi przyjęcie en bloc w 2. czytaniu projektu ustawy. Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3 czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku p. Pawła Popiela w sprawie internatów dla uczniów seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Sawczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje myłki druku i czyta następujący wniosek komisji edukacyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową urządził i otworzył dnia 1. listopada b. r. internat przy seminaryum nauczycielskiem tymczasowo we Lwowie.

Przemawia p. Popiel Paweł.

Przemawia p. Goldmann, który czyni następującą dostatecznie popartą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Po słowach „we Lwowie“ dodać „dla uczniów tegoż seminaryum, bez różnicy wyznania.“

Po przemówieniu pp. Popiela Pawła, Papoporta i Szujskiego, uczyniono wniosek zamknięcia rozprawy ogólnej.

Marszałek wzywa wskutek tego posłów, aby przed uchwaleniem zamknięcia rozprawy przeczytali ewentualne poprawki.

P. Wesołowski czyta następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. Popiela tudzież wniosek komisji edukacyjnej przekazuje się Wydziałowi krajowemu

z poleceniem, ażeby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał czyli zaprowadzenie internatów przy seminariach nauczycielskich jest potrzebném i odpowiedniém i odnośne wnioski swe z ewentualnym projektem organizacji tych internatów tudzież sposobem pokrycia kosztów na przyszlęj sesji Sejmowi przedłożył.

P. Pietruski czyta następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy nechwalić:

Zamiast „dnia 1. listopada b. r.“ — ma być „dnia 1. listopada 1881.“

Potém uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Zapisani są do głosu: a) za wnioskiem komisji posłowie: Popiel Paweł, ks. Buchwald, b) przeciw wnioskowi komisji posłowie: Wesołowski, Kaczała, Goldmann, Romanowicz i Popiel Michał.

P. Spławiński wnosi, ażeby wszyscy zapisani mowcy mówili. Izba odrzuca ten wniosek.

Przystąpiono więc do wyboru mowców generalnych.

Poseł Popiel Paweł przemawia jako mowca generalny za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu p. Romanowicza jako mowcy generalnego przeciw wnioskowi komisji przemawia sprawozdawca p. Sawczyński i czyta nowy wniosek komisji edukacyjnej jako punkt 2.

Marszałek oświadcza, że po zamknięciu dyskusji wniosek ten nie może przyjść pod obrady.

Po przemówieniu w sprawie formalnej p. Zyblikiewicza i p. Czartoryskiego, który wnosi, aby przy głosowaniu nad wnioskiem p. Wesołowskiego słowa „zbadał czyli zaprowadzenie internatów przy seminariach nauczycielskich jest potrzebném i odpowiedniém... i z ewentualnym“ z poprawki p. Wesołowskiego oddzielnie były poddane pod głosowanie, uchwała Izba wniosek p. Wesołowskiego poddany pod głosowanie bez słów „zbadał czyli za prowadzenie internatów przy seminariach nauczycielskich jest potrzebném i odpowiedniém... i z ewentualnym“ z wnioskiem p. Wesołowskiego, które następnie Izba odrzuca.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej, Zachodniej i W. Ks. Krakowskiego na r. 1881.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej preliminarzuje rząd na rok 1881 ogół dochodów i wydatków w sumie . . . . . 3,637.988 zł.

Dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachod. ogół dochodów i wydatków w sumie 2,069.814 „

Komisja budżetowa nie mając przeciw poszczególnym pozycjom dochodów i wydatków nic do nadmienienia, wnosi, aby Wysoka Izba preliminarze te przyjąć raczyła. Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta:

Dla funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego preliminarzuje Rząd na rok 1881 ogół dochodów i wydatków w sumie . . . . . 191.015 zł.

Komisja budżetowa wnosi, „aby Wysoki Sejm dochody i wydatki w tej wysokości przyjąć zechciał.“ Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta następującą uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwali :

1) Na pokrycie potrzeb funduszków indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej i Zachodniej na rok 1881 Sejm ustanawia w obu tych częściach kraju dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 45 centów od każdego zł. — zaś w W. Księstwie Krakowskiem na pokrycie potrzeb jego funduszu indemnizacyjnego po 30 centów od każdego zł.

2) Gdyby w ciągu roku 1881 wysokość podatku gruntowego była zmieniona, winna być zmieniona także stopa procentowa dodatków do podatku gruntowego, tak aby dodatek na podatek gruntowy wraz z $\frac{1}{3}$ częścią przypadający, rozłożony został na zmienioną kwotę podatku gruntowego.

Następuje rozprawa ogólna, w której nikt głosu nie zabiera. Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta punkt 1) wniosku komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta punkt 2).

P. Wereszczyński wnosi, ażeby w następującej formie przyjąć punkt 2):

2) Gdyby w ciągu roku 1881 wysokość podatku gruntowego była zmieniona, zmieni Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem także stopę procentową dodatków do podatku gruntowego, tak aby dodatek na podatek gruntowy wraz z $\frac{1}{3}$ częścią przypadający, rozłożony został na zmienioną kwotę podatku gruntowego.

Sprawozdawca przyjmuje stylizacją punktu 2) według wniosku p. Wereszczyńskiego, poczem uchwała Izba punkt 2) zmieniony według wniosku p. Wereszczyńskiego.

Sprawozdawca p. Zyblikiewicz czyta :

Wysoki Sejm uchwali :

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do ostatecznego załatwienia rokowań między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym, względem dotacji galicyjskich funduszków indemnizacyjnych i oddania ich w zarząd reprezentacji kraju przeprowadzonych.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Uchwalwszy następnie 3. czytanie bez czytania, przyjmuje Izba cały preliminarz funduszków indemnizacyjnych na r. 1881 w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania melioracji gruntowych.

Sprawozdawca p. Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucją :

Rezolucya.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Wysoki c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze ustawodawstwa Państwowego wydanie następujących postanowień :

I.

Raty amortyzacyjne pożyczek udzielonych pojedynczym właścicielom gruntów z funduszków krajowych, lub przez założony

w tym celu zakład krajowy, lub wreszcie przez inny zakład kredytowy na zysk nieobliczony, na osuszenie gruntów przez rowy i dreny, lub poprawę biegu wód niespławnych, mogą być podobnie jak prestacje do spółki wodnej (§ 23 Ustawy wodnej państwowej z 30. sierpnia 1869) uznane za ciężar gruntowy, mający aż do wysokości 3 letnich zaległości pierwszeństwo przed innymi ciężarami rzeczowymi, bezpośrednio po państwowych podatkach i publicznych należnościach, i będzie ściągany w razie zaległości drogą politycznej egzekucyi, a to pod następującymi warunkami:

1° pożyczka w ten sposób udzielona nie może w regule przekraczać 10 razowej sumy podatków bezpośrednich całego ciała hipotecznego, do którego meliorować się mające parcele należą.

Przy większych pożyczkach prawa wierzycieli hipotecznych mają być zapewnione w sposób analogiczny, jak w ustawie państwowej z 6. lutego 1869 r.

2° Rozpoznanie pożyteczności zamierzonych robót melioracyjnych nastąpi przez właściwe organa rządowe i autonomiczne.

3° Zaliczki wypłacane będą na roboty już wykonane w miarę ich postępu.

4° Ustawa krajowa a względnie statut zakładu kredytowego określi:

- a) przedwstępne czynności celem uzyskania promesy,
- b) sposób rozpoznania rozmiaru i pożytku zamierzonych robót melioracyjnych,
- c) termin rozpoczęcia i wykonania robót, oraz nadzór nad tą czynnością,
- d) nadzór nad wykonanymi robotami, oraz przepisy zmuszające do należytej ich konserwacji,
- e) sposób wypłacania zaliczek na roboty wykonane w części lub w całości według szczegółowych postanowień,
- f) obliczenie całego na melioracyą wyłożonego kapitału, w który wchodzi wypłacone zaliczki, koszta finansowania kapitału, koszta podróży i diety inżynierów i innych organów, oraz wszelkie inne koszta w tym celu poniesione wraz z procentami,
- g) sposób dostarczenia kapitału,
- h) ustanowienie stopy procentowej,
- i) wszelkie inne warunki, którym strony żądające pożyczki poddać się winny.

II.

Pożyczki w ten sposób zaciągnięte są niewypowiedziane ze strony wierzyciela.

Następuje rozprawa ogólna.

Zastępca Marszałka ksiądz biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Przemawia p. Madeyski i który czyni następującą poprawkę jako tytuł i wstęp do rezolucyi przez komisję przedłożonej:

Rezolucya.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Wys. c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze ustawodawstwa państwowego wydanie postanowień, któreby z jednej strony utworzył, podstawę kredytu melioracyjnego dla pojedynczych właścicieli gruntu, z drugiej zaś oznaczyły warunki pod którymi ów kredyt użytym być może.

W postanowieniach tych mają znaleźć wyraz następujące zasady:

Oprócz tego wnosi p. Madeyski aby w ustępie I. rezolucyi według wniosku komisji opuścić słowa: „na zysk nie obliczony.“

P. Popiel Paweł wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskami komisji kultury krajowej.

Po przemówieniu pp. Stadnickiego Jana, Głogowskiego, Skałkowskiego, Abrahamowicza i sprawozdawcy, który imieniem komisji przyjmuje tytuł i wstęp według wniosku p. Madeyskiego odrzuca Izba wnioski p. Pawła Popiela przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta pierwszy ustęp punktu I. wniosku komisji, który przez Marszałka podany pod głosowanie bez słów: „na zysk nieobliczany“ Izba uchwała.

Następnie uchwała Izba także słowa: „na zysk nieobliczony“ 44 głosami przeciw 38.

Sprawozdawca czyta ustęp 1° punktu I. rezolucyi, który Izba przyjmuje bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ustępy 2°, 3°, 4°, a), b), c), d), e), f), g), h), i), punktu I. rezolucyi, które Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta punkt II. rezolucyi, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp rezolucyi według wniosku p. Madeyskiego przez sprawozdawcę przyjętego.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą rezolucyą w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji Wiecu agraryjnego austriackiego w sprawie wprowadzenia nauki rolnictwa w Akademiach.

Sprawozdawca p. Zbrożek uwolniony od czytania sprawozdawca czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące wezwanie do Wysokiego Rządu:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w szkole politechnicznej zaprowadził nadzwyczajne katedry gospodarstwa rolnego i lasowego.

Po przemówieniu pp. Popiela Pawła, który czyni poprawkę, Grossa i Stadnickiego Jana uchwalono zamknięcie dyskusji.

Następnie przemawia p. Abrahamowicz, który czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, ażeby w szkole politechnicznej zaprowadził nadzwyczajne katedry nauki rolnictwa i inżynierii wodnej w zastosowaniu do potrzeb gospodarstwa wiejskiego.

Marszałek zapytuje Izbę, czy życzy sobie na nowo otwarcia dyskusji nad poprawką p. Abrahamowicza, która po zamknięciu rozprawy zgłoszona została.

Izba oświadcza się przeciw otwarciu dyskusji.

Poprawka p. Abrahamowicza została dostatecznie poparta.

Po oświadczeniu p. Popiela Pawła, że odstępuje od swojej poprawki i po przemówieniu p. Grocholskiego odrzuca Izba wniosek p. Abrahamowicza a uchwała wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie ustawy o stawianiu kościołów i budynków parafialnych, sprawianiu przyrządów i sprzętów kościelnych w parafiach katolickich we Lwowie.

Sprawozdawca p. Madeyski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Przedłożony sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 28 marca 1879 L. W. 6856 z roku 1879 L. S. 19 z r. 1880 projekt do ustawy o stawianiu kościołów i budynków parafialnych, sprawianiu przyrządów i sprzętów kościelnych w parafiach wyznania katolickiego we Lwowie, zwraca Sejm Wydz. krajow. z poleceniem, ażeby w celu połączenia wszystkich parafii katolickich we Lwowie każdego obrządku z osobna w jeden okręg konkurencyjny; w celu oznaczenia sposobu repartycji konkurencyjnych w połączonych parafiach; w celu ułożenia ordynacyi wyborczej dla komitetów parafialnych w połączonych ukonstytuować się mających parafiach, wdroył porozumienie z konsystorzami katolickimi we Lwowie, z c. k. Rządem niemniej z gminą miasta Lwowa, jakoteż w zamiejscowych gminach i obszarach dworskich zamieszkałymi parafianami i na zasadzie uwag w sprawozdaniu komisji poczynionych, przedłożył na najbliższej sesji sejmowej nowy projekt do ustawy o konkurencyi parafialnej dla miasta Lwowa.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd o dopełnienie obowiązku według rozporządzenia cesarskiego z dnia 27 marca 1782 (Zb. ust. Pill. Nr. VII.) wobec parafii katolickich we Lwowie na funduszu religijnym ciężącego, w szczególności płacenia rocznie z funduszu religijnego proboszczom katolickich parafii we Lwowie odpowiedniej kwoty na wydatki bieżące z odprawianiem liturgii połączone.

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawia p. ks. Kitrys, który do ustępu 2. wniosku komisji czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Po słowach „odpowiedniej kwoty“ dodać 3115 na wydatki bieżące z odprawianiem liturgii połączone — według istniejących potrzeb.

Po przemówieniu p. Grocholskiego przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta ustęp 1) wniosku komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ustęp 2) wniosku komisji.

Marszałek daje do poparcia poprawkę p. Kitrysa, uczynioną do ustępu 2).

Izba nie popiera téj poprawki a uchwała ustęp 2) według wniosku komisji.

Uchwaliwszy następnie 3cie czytanie bez czytania przyjmuje Izba ustęp 1) i 2) wniosku komisji w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublanach na rok 1881.

Sprawozdawca p. Michałowski Roman zostaje uwolniony od czytania sprawozdania:

Następuje rozprawa ogólna.

Poseł Krasicki zapowiada rezolucją.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

A. Wyższa szkoła rolnicza.

W y d a t k i.

Rubr. I. „Płace profesorów i docentów“.

Poz. 1.	Profesor fachowy zarazem Dyrektor zgodnie z etatem	2.360 zł.
„ 2.	Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł. zgodnie z etatem	8.640 „
„ 3.	Dwóch adjunktów po 800 zł., zgodnie z etatem	1.600 „
„ 4.	Docent zoologii	360 „
„ 5.	Docent weterynaryi	480 „
„ 6.	Docent leśnictwa	240 „
„ 7.	Docent języka polskiego i niemieckiego	480 „
„ 8.	Docent historyi i geografii	360 „
„ 9.	Docent ustaw rolnych	360 „
„ 10.	Docent ogrodnictwa	200 „
„ 11.	Docent melioracyi	240 „
	Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubryce I. kwotę	15.320 „

Rubr. II. „Inne płace“.

Poz. 12.	Lekarz zakładowy	300 „
„ 13.	Kapelan	300 „
	Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w Rubr. II. kwotę	600 „

Rubr. III. „Zasługi“.

Poz. 14.	Pisarz Dyrekeyi	480 „
„ 15.	Sługa szkolny	240 „
„ 16.	Stróż domowy	210 „

Poz. 17.	Usługa dla uczniów (2 sług po 240 zł.)	480 zł.
„ 18.	Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180 „
		<hr/>
Wysoki Sejm raczy „wyznaczyć na wydatki w Rubryce III. kwotę		1.590 zł.

Rubr. IV. „Koszta administracyjne“.

a) w wydatkach zwyczajnych.

Poz. 19.	Zarząd	340 „
„ 20.	Opał	600 „
„ 21.	Oświetlenie	145 „
„ 22.	Utrzymanie budynków	400 „
„ 23.	Utrzymanie dziedzica	50 „
„ 24.	Asekuracja budynków	300 „
„ 25.	Płaca kominiarza	65 „
„ 26.	Sprzęty i ruchomości	120 „
„ 27.	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i kapelana	1.000 „
„ 28.	Koszta lustracy zakładu	100 „
„ 29.	Koszta nabożeństwa	50 „
„ 30.	Apteka i inne	100 „

b) w wydatkach nadzwyczajnych.

Poz. 22.	Utrzymanie budynków	800 „
„ 23.	Utrzymanie dziedzica	50 „
„ 26.	Sprzęty i ruchomości	250 „

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć w rubryce IV.

na wydatki zwyczajne	3.270 „
„ nadzwyczajne	1.100 „
Razem	<hr/> 4.370 zł.

Rubr. V. „Potrzeby naukowe“.

a) w wydatkach zwyczajnych.

Poz. 31.	Experymenta przy wykładach	190 „
„ 32.	Zbiory i muzea	925 „
„ 33.	Laboratoria	1.050 „
Poz. 34.	Biblioteka i czytelnia	395 „
„ 35.	Utrzymanie pola doświadczalnego	250 „
„ 36.	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	500 „

Poz. 37.	Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	30 zł.
„ 38.	Ogród	825 „
„ 39.	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty ponoszone przez zastosowanie stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000 „
	Razem	<u>5.165 zł.</u>

b) w wydatkach nadzwyczajnych:

„ 32.	Zbiory i muzea	1.260 „
„ 33.	Laboratoria	690 „
„ 34.	Biblioteka i czytelnia	150 „
	Razem	<u>2.100 „</u>

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć w rubryce V.

	na wydatki zwyczajne	5.165 zł.
	„ nadzwyczajne	2.100 „
	Razem	<u>7.265 zł.</u>

Rubr. VI. Podatki i opłaty.

a) w wydatkach zwyczajnych.

Poz. 40.	Podatek gruntowy i domowy	45 zł.
----------	-------------------------------------	--------

b) w wydatkach nadzwyczajnych:

„ 41.	Opłata od przeniesienia szkół Dublańskich na własność kraju	227 „
-------	---	-------

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć w rubryce VI.

	na wydatki zwyczajne	45 „
	„ nadzwyczajne	227 „
	Razem	<u>272 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I—VI. wydatków bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

D o c h o d y.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.500 zł.
Rubr. II.	„ 2.	Subwencya z funduszu kultury krajowej	5.000 „
Rubr. III.	„Opłaty od uczniów“ 3.970 zł. a mianowicie:		
	Poz. 3.	Wpisowe	350 „
	„ 4.	Czesne	3.000 „
	„ 5.	Na bibliotekę	140 „
	„ 6.	Na usługę	480 „
			<u>3.970 „</u>
Rubr. IV.	„ 7.	Dochód z pasieki	230 „
Rubr. V.	Poz. 8.	Dochód z pola doświadczalnego i ogrodu	250 „

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy dochody szkoły wyższej w roku 1881
uchwalić w kwocie . . . . . 14.950 zł.

Izba uchwała rubr. I—V. dochodów bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

B. Szkoła niższa.

Wydatki.

Rubr. I. Płace nauczycieli:

Poz. 1.	Nauczyciel fachowy	920 zł.
" 2.	" pomocniczy	600 "
" 3.	Docent weterynaryi	150 "
" 4.	Katecheta	200 "
" 5.	Dwaj dozorecy robót ręcznych	480 "

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy wyznaczyć na wydatki w rubr. I. . . . . 2.350 "

Rubr. II. „Koszta administracyi“, a mianowicie:

Poz. 6.	Zarząd	300 zł.
" 7.	Opał i oświetlenie	240 "
" 8.	Utrzymanie budynku szkolnego i mobiliów, asekuracya i kominiarz	300 "

Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy wy-
znaczyć na wydatki w rubr. II. . . . . 840 "

Rubr. III. „Utrzymanie uczniów“.

Poz. 9.	Stołowanie uczniów	3.360 zł.
	Odzież i pranie dla uczniów	<u>1.680 "</u>

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki w rubryce III. . . . . 5.040 zł.

Rubr. IV. „Potrzeby naukowe“, a mianowicie:

Poz. 11.	Zaprzęgi do demonstracyi	140 "
" 12.	Przybory do pisania i nauki uczniów	120 "
" 13.	Przykupno zwierząt do sekcyi	30 "
" 14.	Przykupno modeli machin i narzędzi	<u>200 "</u>

Komisya budżetowa wnosi przeto, Wysoki Sejm raczy wy-
znaczyć na wydatki w rubryce IV. . . . . 490 zł.

Izba uchwała Rubr. I—IV. wydatków bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

D o c h o d y.

Rubr. I.	Poz. 1.	„Subwencya z c. k. skarbu państwa“	1.500 zł.
Rubr. II.	„ 2.	Opłaty za utrzymanie uczniów, a mianowicie:	540 zł.
	„ 3.	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarskich i osób prywatnych	260 „ 800 .
Rubr. III.	„ 4.	Zarobek uczniów	1.008 .
Komisya budżetowa wnosi przeto, Wysoki Sejm raczy dochody szkoły niższej w r. 1881, uchwalić na			3.308 „

Izba uchwała rubr. I—III. dochodów bez rozprawy.

P. ks. Krasicki wnosi następującą rezolucyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

R e z o l u c y a.

Wzywa się Wydział krajowy, by przy szkole dublańskiej w granicach budżetu dla tej szkoły przeznaczonego, mianowicie A. poz. 13. i B. poz. 4. z rokiem szkolnym 1880/81. dla wiernych obrz. gr. kat. w tym zakładzie znajdujących się, sprawowanie funkcji duchownych w kaplicy miejscowej i nauki religii przez księdza obrządku gr. kat. wprowadził.

Izba popiera dostatecznie tę rezolucyą.

Po przemówieniu pp. Golejewskiego (2 razy), Krasickiego, Wodzickiego Henryka i Wereszczyńskiego odrzuca Izba rezolucyą p. Krasickiego 45 głosami 32.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba cały preliminarz krajowych szkół rolniczych w Dublanach na rok 1881 w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Wydziału powiatowego brodzkiego w przedmiocie wstrzymania budowy drogi krajowej zborowsko-załozieckiej na terytorium powiatu brodzkiego.

Sprawozdawca p. Badeni uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wniesioną petycyą Wydziału powiatowego brodzkiego w przedmiocie budowy drogi krajowej Zborów-Załośce.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na dzień 20 lipca 1880. o godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego piątego posiedzenia

*3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia 20 lipca 1880,
o godzinie 10 przed południem.*

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie funduszu na budowę laboratorium chemicznego w Dublanach. Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński.
2. Sprawozdanie komisji edukacyjnej z projektem ustawy o języku wykładowym w wyższym gimnazyum w Brodach. Sprawozdawca czł. S. Dr. Liske.
3. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego i utworzenia nowych szkół dla podniesienia tego przemysłu. Sprawozdawca poseł Dr. Gross.
4. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Ochrymowicza względem utworzenia Sądu powiatowego w Borysławiu. Sprawozdawca poseł Dr. Waygart.
5. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu folwarku w Dublanach na rok 1881. Sprawozdawca poseł Scipio.
6. Sprawozdanie komisji budżetowej o pokryciu niedoborów funduszu krajowego i uposażeniu funduszu budowy gmachu sejmowego. Sprawozdawca poseł Smarzewski.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze

Alfons Czaykowski

Turzański.

Spis petycyi

po dzień 20. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 704. Petycja wniesiona przez pośła Torosiewicza, w sprawie podwyższenia podatku gminy Złotniki.
- „ 705. Jak wyżej gminy Sokolniki.
- „ 706. „ „ Hajworonka.
- „ 707. „ „ Sokołów.
- „ 708. Takąż petycja, przez p. Jankę, Wydziału powiatowego Sambor.
- „ 709. Jak wyżej, przez p. Raciborskiego, obszaru dworskiego i gminy Żyrawa.
- „ 710. Takąż petycja, przez p. Hausnera, z obszaru dworskiego Trościance.
- „ 711. Wydział powiatowy Lisko, przez p. Tyszkowskiego, o poparcie wniesionych do Rady państwa petycyi, w sprawach tax notaryalnych od spadków.
- „ 712. Komitet funduszu kościelnego w Baligrodzie, przez p. Tyszkowskiego, o zwrot z funduszu religijnego kwoty 90 zł. na uzupełnienie kongruy dla plebana w Hoczwi.
- „ 713. Gmina Strzyłki, przez p. M. Popiela, w sprawie podwyższenia podatku gruntowego.
- „ 714. Jak wyżej gminy Baczywie
- „ 715. „ „ Straszewiec
- „ 716. „ „ Chyrów.
- „ 717. „ „ Staremiasto.
- „ 718. „ „ Posada chyrowska.
- „ 719. „ „ Słochynie.
- „ 720. „ „ Straszowiec.
- „ 721. „ „ Wołczatycze.
- „ 722. „ „ Chodorów.

- L. 723. Jak wyżej gminy Nowosielce.
- „ 724. „ „ Zagóreczko.
- „ 725. „ „ Borodczyce.
- „ 726. „ „ Żerawa.
- „ 727. „ „ Podliski.
- „ 728. „ „ Strzałki.
- „ 729. „ „ Łanki.
- „ 730. „ „ Horóžanki.
- „ 731. Takąż petycja przedłożona przez Wydział powiatowy Kossów z gminy Prokurawy.
- „ 732. „ „ Wydziału powiatowego w Trembowli.
- „ 733. „ „ wniesiona przez p. Mandyczewskiego, gminy Kamienna.
- „ 734. Jak wyżej gminy Welecznica.
- „ 735. „ „ Delatyn.
- „ 736. „ „ Łuh.
- „ 737. „ „ Mikuliczyn.
- „ 738. „ „ Majdan górny.
- „ 739. „ „ Paryszcze.
- „ 740. „ „ Cucylów.
- „ 741. „ „ Krasna.
- „ 742. „ „ Tarnowica.
- „ 743. „ „ Titków.
- „ 744. „ „ Narawizów.
- „ 745. „ „ Przeróśl.
- „ 746. „ „ Strymba.
- „ 747. „ „ Jamna.
- „ 748. „ „ Pniów.
- „ 749. „ „ Nadwórna.
- „ 750. „ „ Łanczyn.
- „ 751. „ „ Lenina wielka.
- „ 752. „ „ Bilicz.
- „ 753. Takąż petycja, przez p. ks. Sawę, obszaru dworskiego w Niżnowie.
- „ 754. Jak wyżej gminy Bratyszów.
- „ 755. „ „ Uście Zielone.

- L. 756. Jak wyżej gminy Woronie.
- „ 757. „ „ Pataiczu.
- „ 758. „ „ Roszniowie.
- „ 759. „ „ Puźniki.
- „ 760. „ „ Między gór.
- „ 761. „ „ Bobrowniki.
- „ 762. „ „ Łuka.
- „ 763. „ „ Pałachicze.
- „ 764. „ „ Bukówna.
- „ 765. „ „ Łokutki.
- „ 766. „ „ Nadorożna.
- „ 767. „ „ Oleszów.
- „ 768. „ „ Ostrynia.
- „ 769. „ „ Okwiany.
- „ 770. „ „ Antonówka.
- „ 771. „ „ Kutyska.
- „ 772. „ „ Niżniów.
- „ 773. „ obszaru dwors. Horychlady.
- „ 774. „ „ Zakrzewce.
- „ 775. „ „ Grabuż.
- „ 776. Wydział powiatowy Przemyślany, przez p. Madeyskiego, o ograniczenie wolności dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 777. Woźniakowski Piotr, dyrektor teatru prowincjonalnego, przez p. Koziembrodzkiego, o subwencję.
- „ 778. Oddział Towarzystwa pedagogicznego Jaworów, przez p. Bartmańskiego, o dodatek drożyzniany dla nauczycieli tamtejszego powiatu.
- „ 779. Gmina Jaworów, przez p. Bartmańskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 780. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, przez p. Podlewskiego, w sprawie fabrykacji i sprzedaży soli.
- „ 781. Grossmann Rudolf, nauczyciel w Busku, przez p. Sawczyńskiego, o zapomogę.
- „ 782. Dobrzyńska Lubina nauczycielka szkoły żeńskiej w Rzeszowie, przez p. Towarnieckiego, o zapomogę.
- „ 783. Stupnicki Karolina wdowa po Redaktorze „Przyjaciela domowego“, przez p. J. Jasińskiego, o zapomogę.
- „ 784. Gmina Folwarki wielkie i delegaci osady Jurydyki, przez p. ks. Buchwalda, o odłączenie Jurydyki od gminy Brody.

- L. 785. Trembicki Michał, nauczyciel w Kutach, przez p. Waygarta o przyjęcie lat służby wojskowej, wymiar pensji i zapomogę.
- „ 786. Towarzystwo techniczne krakowskie, przez p. Zatorskiego, w sprawie siedziby i języka urzędowego w Zarządzie kolei podkarpackiej.
- „ 787. Gmina Chyrów, przez p. M. Popiela, aby rachunki szupasowe kwartalnie sprawdzano i należytość zaraz wypłacano.
-

Protokół

25. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia
20. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 45 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 116.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 24. posiedzenia jest w biórze sejmowym do przejrzania.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta dostatecznie poparty wniosek p. Tyszkowskiego w sprawie poboru kopytkowego, targowego i t. p. opłat na publicznych drogach komunikacyjnych, prowadzących przez miasto, od przejeżdżających przez miasto.

Marszałek oznajmia, że wniosek ten traktowany będzie podług regulaminu.

P. Golejewski wnosi, ażeby wniosek ten odesłany został do Wydziału krajowego z poleceniem ażeby z niego zdał sprawę na najbliższej sesyi.

Marszałek oznajmia, że to nastąpić może tylko przy pierwszym czytaniu owego wniosku, poczem p. Golejewski cofa swój wniosek.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nru 704. do Nr. 787. przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 704 do 710 włącznie komisyi podatkowej. — Nr. 711 komisyi administracyjnej. — Nr. 712 komisyi petycyjnej. — Nr. 713 do 775 włącznie komisyi podatkowej. — 776 komisyi administracyjnej. — Nr. 777 komisyi budżetowej. — Nr. 778 komisyi budżetowej. — Nr. 779 komisyi szkolnej. — Nr. 780 komisyi administracyjnej. — Nr. 781 komisyi budżetowej. — Nr. 782 komisyi budżetowej. — Nr. 783 komisyi budżetowej. — Nr. 784 komisyi gminnej. — Nr. 785 komisyi petycyjnej. — Nr. 786 komisyi kolejowej. — Nr. 787 komisyi administracyjnej.

P. Smolka uprasza Marszałka, ażeby sprawa czarnodunajecka umieszczona została na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie funduszu na budowę laboratorium chemicznego w Dublinach.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania wnosi, ażeby rzeczzone sprawozdanie odesłać do komisji kultury krajowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej z projektem ustawy o języku wykładowym w wyższym gimnazjum w Brodach.

Sprawozdawca, członek Sejmu Liske, uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U S T A W A

zmieniająca ustęp d. artykułu V. ustawy z dnia 22 czerwca 1867 Nr. 13 d. u. k. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Ustęp ostatni d artykułu V. ustawy z dnia 22 czerwca 1867 Nr. 13. d. u. k. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim w dotychczasowym brzmieniu:

d) „Dopóki ustawa krajowa inaczéj nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazjum II. we Lwowie i gimnazjum niższym realnym w Brodach“

znosi się i ma na przyszłość opiewać, jak następuje:

d) Dopóki ustawa krajowa inaczéj nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazjum II. we Lwowie i będzie wykładowym także w gimnazjum w Brodach.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi wyznań i oświecenia.

Następuje rozprawa ogólna. Do głosu zapisani są p. Max, p. Zuker, poseł Wasilewski, p. Jasinicki, p. Buchwald, p. Szujski, p. Czerkawski, p. Grocholski, p. Tarnowski, p. Goldmann, poseł Chełmecki i p. Fruchtmann.

Przemawia p. Max i wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Izba popiera ten wniosek.

Następnie przemawia p. Zuker za, a p. Wasilewski przeciw wnioskowi komisji i czyni wniosek następujący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożenia rządowe do art. V ustawy z dnia 22 czerwca 1867 o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich przydziela się Wydziałowi krajowemu, aby zasiągnąwszy w tym względzie opinii Rad powiatowych w Brodach i Kamionce Strumiłowej i porozumiawszy się z gminą miasta Brodów w celu zastąpienia faktycznie wprowadzonego języka niemieckiego w gimnazyum realnem w Brodach częściowo językiem polskim, a to w ten sposób, by z czasem całkowicie mógł zastąpić język wykładowy niemiecki; przedłożył na następnej sesji sejmowej odpowiednie wnioski do uchwały W. Sejmu.

Marszałek opuszcza krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

P. Jasinicki jest za wnioskiem komisji i zapowiada poprawkę przy dyskusji specjalnej, poczem sprawozdawca czyta wniosek p. Wasilewskiego, który Izba popiera.

Po przemówieniu p. Buchwalda przeciw wnioskowi komisji, a za wnioskiem p. Wasilewskiego, Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Posel Czerkawski czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie komisji edukacyjnej odsyła się do Wydziału krajowego z poleceniem, iżby po zbadaniu kwestyi, o ile zachowanie języka wykładowego niemieckiego w gimnazyum lwowskiem II. i w gimnazyum brodzkiem nadal byłoby usprawiedliwione i po zasiągnięciu w tym względzie opinii właściwych Rad powiatowych przedstawił na przyszłej sesji sejmowej odpowiednie wnioski.

Wniosek o wybór generalnych mowców Izba odrzuca 44 głosami przeciw 38, uchwała zaś, ażeby wszyscy mowcy mówili.

Przemawia p. Szujski za wnioskiem komisji, a p. Czerkawski przeciw, poczem podaje Marszałek do poparcia wniosek p. Czerkawskiego, który Izba popiera.

Po przemówieniu p. Grocholskiego za wnioskiem komisji, p. Goldmana przeciw, p. Tarnowskiego za, p. Chełmeckiego przeciw i p. Fruchtmana za wnioskiem komisji, obejmuje Marszałek znowu przewodniczenie, poczem przemawia komisarz rządowy na czynione rządowi zarzuty, a w końcu sprawozdawca.

P. Max jak i p. Wasilewski cofają swoje wnioski i przystępują do wniosku p. Czerkawskiego, poczem podaje Marszałek pod głosowanie naprzód wniosek p. Czerkawskiego a następnie wniosek komisji.

W głosowaniu Izba odrzuca wniosek p. Czerkawskiego 65 głosami przeciw 37.

Sprawozdawca czyta wniosek komisji.

Do art. I. wniosku komisji wnosi p. ks. Chełmecki, wypuszczenie słów „będzie wykładanym także“.

Izba popiera ten wniosek.

Sprawozdawca przemawia, wyjaśniając rzecz.

Posel Czerkawski wnosi, ażeby po słowie „i będzie“ dodać słowa „w tym samym zakresie“.

Izba popiera ten wniosek.

Posel Chełmecki cofa swój wniosek.

Posel Jasinicki wnosi, ażeby w ostatnim wierszu do słowa „gimnazyum“ dodać „w 8 klaso-
wém gimnazyum“.

Izba popiera ten wniosek.

Sprawozdawca zgadza się na poprawkę p. Czerkawskiego.

Posel Jasinicki cofa swoją poprawkę.

W głosowaniu Izba uchwała art. I. wraz z poprawką p. Czerkawskiego.

Art. II. uchwała Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp ustawy, które Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje całą ustawę
wraz z poprawką p. Czerkawskiego w 3. czytaniu bez czytania.

Marszałek przerywa posiedzenie do godziny 5. popołudniu.

Dalszy ciąg 25go posiedzenia o godzinie 5. minut 45 popołudniu.

Komisarz rządowy odpowiada na interpelacyą p. Romanowicza co do zajęć w Podwołoczyskach
między c. k. żandarmeryą a rosyjską strażą grauczną.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia kuratorji dla spraw prze-
mysłu domowego i drobnego i utworzenia nowych szkół dla podniesienia tego przemysłu.

Sprawozdawca poseł Gross, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje błąd drukarski w 3.
wniosku komisji, w którym zamiast kwoty „500 zł.“ ma być kwota „5000 zł.“ i czyta następujące
wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o dokonaniem utworzeniu
kuratorji dla spraw rękodzielniczych, oraz przemysłu domowego i drobnego.

2. Sejm zatwierdza przedstawiony przez Wydział krajowy statut tejże kuratorji, z wyjątkiem
§. 12, który ma brzmieć jak następuje: „Obowiązki sekretarza niemniej czynności manipulacyjne
kuratorji pełnią urzędnicy, wyznaczeni przez Wydział krajowy na wniosek kuratorji. O ich wyna-
godzeniu stanowi Wydział krajowy.“

3. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu z funduszków krajowych kredytu w rocznej sumie po
zł. 5000 na lata 1880 i 1881 na cele zakładania szkół przemysłowych, tudzież popierania ręko-
dzielnictwa i przemysłu domowego, i zezwala, aby każdy z tychże kredytów płynnym był przez
dwa po sobie następujące lata.

4. Sejm znosi uchwałę z dnia 16 października 1878, przyznającą warunkowo Towarzystwu
tatrzańskiemu od roku 1879 począwszy, przez 5 lat na utrzymanie szkoły snycerskiej w Zakopa-
nem roczny zasiłek w kwocie zł. 600 i upoważnia Wydział krajowy:

- a) aby po stwierdzeniu przez kuratoryą należytego stanu szkoły snycerskiej w Zakopaném wypłacił Towarzystwu tatrzańskiemu sumę zł. 620 jako niepobrąną w latach 1879 i 1880 resztę tegoż zasiłku;
- b) aby w latach następnych 1881, 1882, 1883 wypłacał jedną połowę wspomnianego zasiłku w rocznej sumie zł. 300 Towarzystwu tatrzańskiemu na pokrycie kosztów utrzymania szkoły snycerstwa w Zakopaném, jeżeli kuratorya dla spraw przemysłu domowego stan téjże szkoły za odpowiedni uzna — drugą zaś połowę zarządowi szkoły snycerstwa w Zakopaném, jeżeli c. k. Rząd przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału w zarządzie szkoły, wykonywać się mające albo bezpośrednio albo za pośrednictwem organu, przez Wydział krajowy wskazanego.

5. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów założenia szkoły dla przemysłu garncarskiego we Lwowie jednorazowy zasiłek do wysokości zł. 3600, a na utrzymanie téj szkoły roczny zasiłek w kwocie 2000 zł. na lat pięć, począwszy od r. 1881 i upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia zasiłków powyższych pod warunkiem, że Wydziałowi krajowemu przyznane będzie prawo udziału w zarządzie szkół, wykonywać się mające albo bezpośrednio albo za pośrednictwem kuratoryi dla spraw przemysłu domowego i drobnego. Wydatki te pokryte będą z funduszków przeznaczonych w budżetach funduszu krajowego w latach 1880 i 1881 na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego w tych latach.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia umowy z panem Leonardem Marconim, profesorem c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, względem udzielenia z funduszu krajowego pożyczki bezprocentowej w kwocie zł. 5000 na przedsiębiorstwo wyrobów z alabastru w Brzozdowcach powiecie bobreckim pod warunkiem, że p. Marconi pożyczkę tę zabezpieczy według wymagań Wydziału krajowego i zobowiąże się spłacić takową w ośmiu równych ratach rocznych, począwszy od trzeciego roku po wypłacie. W kontrakt ten mają wejść również takie warunki, któreby zabezpieczyły ludności okolicznej możność zarobku i wykształcenia się w sztuce rzeźbiarskiej. Na pokrycie wydatku tego otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1880 do wysokości zł. 5000.

Następuje rozprawa ogólna.

P. Chrzanowski zapowiada przy rozprawie szczegółowej wniosek po 3im wniosku komisji.

Po przemówieniu p. Polanowskiego, p. Romanowicza i p. Golejewskiego, przemawia sprawozdawca, poczem przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta pojedyncze wnioski komisji.

Wniosek 1. uchwała Izba bez rozprawy.

Do wniosku 2. czyni p. Romanowicz poprawkę, którą następnie po przemówieniu p. Wereszczyńskiego i p. Czartoryskiego cofa, poczem Izba uchwała wniosek 2. podług wniosku komisji.

Wniosek 3. uchwała Izba bez rozprawy, poczem przemawia p. Chrzanowski i czyni, jako nastąpić mający wniosek 4., następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

4. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zwrócił uwagę swoją w celu podniesienia bardzo ważnej a zaniedbanej dzisiaj gałęzi przemysłu domowego, to jest na domowy wyrób płótna po wsiach i odpowiednie wnioski przedłożył na przyszłej sesji sejmowej.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Wereszczyńskiego, popierającego wniosek powyższy i sprawozdawcy, który imieniem komisji zgadza się na ten wniosek, Izba uchwała wniosek p. Chrzanowskiego i przyjmuje go jako wniosek 4. z rzędu.

Wniosek 4. komisji uchwała Izba bez rozprawy, który przychodzi jako wniosek 5. z rzędu.

Do wniosku 5. komisji, który przychodzi jako wniosek 6. przemawia poseł Wodzicki Henryk i p. Wereszczyński, poczem przemawia sprawozdawca wyjaśniając ustęp drugi tego wniosku, który dla lepszego zrozumienia brzmieć ma jak następuje:

Wydatki te w latach 1880 i 1881 pokryte będą z funduszków przeznaczonych w budżetach funduszu krajowego w tych latach na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego.

Izba uchwała ten wniosek komisji wraz z poprawką stylistyczną w ustępie drugim.

Wniosek 6. komisji uchwała Izba bez rozprawy, który przychodzi jako wniosek 7. z rzędu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje wszystkie wnioski komisji wraz z wnioskiem p. Chrzanowskiego w 3. czytaniu bez czytania,

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczój o wniosku posła Ochrymowicza względem utworzenia sądu powiatowego w Borysławiu.

Sprawozdawca poseł Waygart, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. Ochrymowicza o wezwanie c. k. Rządu, by jak najspieszniej utworzył w Borysławiu dla tamtejszój i okolicznój ludności sąd powiatowy, udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby właściwą drogą zażądał gminnych i obszarów dworskich tych miejscowości, które w pobliżu Borysławia są położone, a obecnie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Drohobyczu są wcielone, oświadczenia: czyli to jest zgodnym z ich interesem, ażeby z okręgu c. k. sądu powiatowego w Drohobyczu wyłączone, a do c. k. sądu powiatowego w Borysławiu zaprowadzić się mającego przyłączone zostały, zaś od gminy Borysławia obowiązującego przyrzeczenia, że w razie zaprowadzenia tamże c. k. sądu powiatowego dostarczone zostaną odpowiednie budynki na umieszczenie kancelaryi onegoż i areszta, a sprawozdanie i wnioski swoje nad wnioskiem posła Ochrymowicza na następnej sesji sejmowej Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

P. Ochrymowicz wnosi następujący dodatek do wniosku komisji ażeby po słowach „zażądał“ umieścić słowa „po zasięgnięciu opinii c. k. starostwa i sądu.“

Po przemówieniu sprawozdawcy, który jest przeciwny temu dodatkowi, poddaje Marszałek pod głosowanie naprzód wniosek komisji a następnie dodatek p. Ochrymowicza.

Izba uchwała naprzód wniosek komisji a następnie także dodatek p. Ochrymowicza.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowój o preliminarzu folwarku w Dublanach na rok 1881.

Sprawozdawca p. Scipio, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Dublanach na rok 1881, jak poniżej:

Folwark w Dublanach.

Rubryka VII. wydatków i rubryka VIII. dochodów.

Liczba		W Y D A T K I	Zwycz.	Nadzw.	Razem
rubr.	poz.		zł. wal. austr.		
I.		Wydatki na gospodarstwo:			
	1	Płace i zasługi	1300	—	—
	2	Najem robotnika	2500	—	—
	3	Dokupno nasienia	200	—	—
	4	„ nawozów dopełniających	200	—	—
	5	„ karmy	1100	—	—
	6	Zastąpienie zużytych inwentarzy	300	—	—
	7	Utrzymanie budynków	200	—	—
	8	„ i naprawa maszyn	150	—	—
	9	„ rowów i drenowanie	40	400	—
	10	Zabezpieczenie od pożaru, gradu i zarazy	400	—	—
	11	Kuchnia folwarczna	150	—	—
	12	Koszta kancelaryjne i światło	60	—	—
	13	Różne nieprzewidziane	100	—	—
			6700	400	7100
II.		P o d a t k i:			
	14	Gruntowy i domowy	675	—	—
	15	Dochodowy	45	—	—
	16	Od przeniesienia własności (dziesiąta część)	—	215	—
			720	215	935
III.		Spłata kapitałów i odsetek:			
	17	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu	825	—	—
	18	Renta c. k. galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu	1600	—	—
			2425	—	2425
		Suma wydatków	—	—	10460
		D O C H O D Y			
I.		Z gospodarstwa:			
	1	a) ze sprzedaży ziemiopłodów	3500	4000	—
		b) za owies i siano dostarczane szkołom	500		
	2	Z wynajętych ról, łąk i pastwisk	700	—	—
	3	a) krowiarnia	3450	4500	—
		b) nierogacizna	50		
		c) ryczałt od szkół rolniczych	1000		
	4	Z lasu	50	—	—
			9250	—	9250
II.		Z propinacyi i młyna:			
	5	Z propinacyi	340	—	—
	6	Z młyna	20	—	—
			360	—	360
		Suma dochodów	—	—	9610

S u m a r y u s z.

I. do III. 1 do 18 Wydatki	10460 zł.
I. do II. 1 do 6 Dochody	9610 „
Niedobór	800 zł.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta pojedyncze rubryki wydatków i dochodów.

Izba uchwała rubr. I., II. i III. wydatków bez rozprawy. Rubrykę I. i II. dochodów uchwała Izba także bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba uchwała cały powyższy preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Dublinach w myśl wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o pokryciu niedoborów funduszu budowy gmachu sejmowego.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta rzeczony sprawozdanie z wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Na pokrycie niedoboru z lat 1877, 1878 i 1879, tudzież na uposażenie funduszu budowy gmachu sejmowego sumę 109.785 zł., upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia na skrytą dłużny pożyczki aż do wysokości zł. 600.000, w przeciągu najdłużej lat 30 ratami umorzyć się mającej i zapisać bezpieczeństwo tej pożyczki na hipotecę gmachu sejmowego (realności l. 717³/₄ we Lwowie).

2) O ile pożyczka hipoteczna nie wyrówna sumie potrzebnej na cele oznaczone w ustępie 1, zaciągnie Wydział krajowy pożyczkę 5-procentową dla funduszu krajowego od funduszu pożyczki krajowej z r. 1873.

3) Sumy potrzebne na prowizye od sumy oznaczonej w ustępie 2, wstawiać będzie Wydział krajowy do każdorocznego budżetu krajowego.

4) Po przeprowadzeniu tej operacji finansowej mają być obligacye indemnizacyjne w imienną wartość jednego miliona złotych reńskich, wzięte tymczasowo od c. k. Rządu, temuż niezwłocznie zwrócone.

Ponieważ w rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda przystąpiono do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta pojedyncze punkta wniosku, które Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje wszystkie powyższe cztery punkta podług wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 21. lipca 1880 o godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestegośóstego posiedzenia,

3 sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia 21 lipca 1880, o godzinie 10 przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku p. Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego.
2. Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gmin czarnodunajeckich, o oddanie im napowrót administracyi majątku gminnego i uwolnienie od kosztów komisyjnych.

Sprawozdawca p. Max.

2. Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku p. Chrzanowskiego względem zaopatrzenia kasy krajowej w stałą dotacją.
Sprawozdawca p. Goldmann.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszów samoistnych na rok 1881.
Sprawozdawca p. Dzieduszycki Tad.
5. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wyniku badań Wydziału krajowego w przedmiocie leczenia ubogich chorych ze skarbu krajowego.
Sprawozdawca p. Czerkawski.
6. Sprawozdanie komisji lustracyjnej z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. czerwca 1878 do 31. grudnia 1879.
Sprawozdawcy pp. ks. Sawa, M. Wolański, Erazm Wolański, Matkowski, Wernicki, Weismann.
7. Sprawozdanie o petycyach.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. popołudniu.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze

**Alfons Czaykowski
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 21. lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 788. Oddział Buczacz-Czortków-Zaleszczyki Towarzystwa gospodarskiego, przez p. Matkowskiego, przeciw podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 789. Gmina Nowosiółka, przez p. Torosiewicza, jak powyżej.
- „ 790. Takąż petycyą gmin Toustobab, Korzowy, Markowy i Zawadówki.
- „ 791. Takąż petycyą gminy Bohałkowce.
- „ 792. Gmina Folwarki, przez p. M. Popiela, przeciw wcieleniu jój do powiatu Brody i przeciw zaciągnąć się mającój pożyczce przez miasto Brody.
- „ 793. Przewidzenie podatku gruntowego petycyonuje, przez p. M. Popiela, obszar dworski Kobło stare.
- „ 794. Takąż petycyą gminy Wołcza dolna.
- „ 795. „ „ „ Hołosko wielkie, przez p. Wodzińskiego.
- „ 796. „ „ „ obszaru dworskiego Okuniany, przez p. ks. Sawę.
- „ 797. „ „ „ gminy Odaje od Słobudki.
- „ 798. „ „ „ Słobudki od Odaje.
- „ 799. „ „ „ Czarnołosce.
- „ 800. „ „ „ Homiakówka.
- „ 801. „ „ „ Markowce.
- „ 802. „ „ „ Ładzkie szlacheckie.
- „ 803. „ „ „ Bratkowce.
- „ 804. „ „ „ obszaru dworskiego Olesza.
- „ 805. „ „ „ gminy Targowica.
- „ 806. „ „ „ Kolińce.
- „ 807. Oddział buczacko-czortkowsko-zaleszczycki Towarzystwa gospodarczego, przez p. Matkowskiego, w przedmiocie fabrykacji i sprzedaży soli.

- L. 808. Oddział bobrecki tegoż Towarzystwa, przez p. Hipolita Czaykowskiego, jak powyżej.
- „ 809. Fox Helena, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 810. Gmina i obszar dworski Sokołów, przez p. Alfreda Potockiego, o prolongatę prawa poboru myta od mostu w Sokołowie na Strypie.
- „ 811. Kurmann Jan, nauczyciel w Zawałowie, przez p. Torosiewicza, o zapomogę.
- „ 812. Persa Karol, emerytowany adjunkt polityczny, przez p. Smolkę, o zaliczkę 120 zł.
- „ 813. Właściciele realności gminy Sadzawy, przez p. Smolkę, z zażaleniem na filię banku włościańskiego w Stanisławowie.
- „ 814. Dziopiński Antoni, nauczyciel w NowymSączu, przez p. Spławińskiego, o przyznanie mu dodatku pięcioletniego.
- „ 815. Wydział powiatowy Złoczów, przez p. Jaworskiego, przeciw podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 816. Takąż petycja przez p. M. Popiela gminy Topolnicy.
- „ 817. „ „ „ „ „ „ Mszancu.
- „ 818. „ „ „ „ „ „ w Strzelbicach.
- „ 829. Zbiorowa petycja właścicieli obszarów dworskich i gmin powiatu Rudki, przez p. Jankę, w sprawie jak powyżej.
- „ 820. Jak wyżej.
- „ 821. Jak wyżej.
- „ 822. Wydział powiatowy Rudki, przez p. Jankę, o przywrócenie kursu pocztowego między Rudkami a Samborem.
- „ 823. Gmina Brody, przez p. Zukra, o prawo poboru opłat gminnych od napojów propinacyjnych i o gwarancją krajową dla zaciągnąć się mającej pożyczki.
- „ 824. Gmina Czerteż, przez p. Słoneckiego, o bezprocentową pożyczkę 4000 zł.
- „ 825. Wydział powiatowy Rzeszów, przez p. Towarnickiego, w sprawie wyrobu i sprzedaży soli.
- „ 826. Ten sam o ograniczenie dzielenia gruntów włościańskich.
- „ 827. Ten sam w sprawie regulacji podatku gruntowego.
- „ 828. Wydział krajowy z prośbą ekspedytora Wydziału krajowego Ludwika Bienkowskiego o półroczną zaliczkę na płacę.
-

Protokół

26. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 45 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecných posłów: 113.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 24. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 25. posiedzenia jest w biurze sejmowém do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że p. Hausner usprawiedliwia swą nieobecność stanem zdrowia.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 788. do Nr. 828. przydzielonych przez Marszałek następującym komisjom:

Nr. 788. 789, 790 i 791 komisji podatkowej. — Nr. 792 komisji prawniczej. — Nr. 793 do Nru 806 włącznie komisji podatkowej. — Nr. 807 i 808 komisji administracyjnej. — Nr. 809 komisji budżetowej.

Co do petycyi Nr. 810 wnosi p. Jasiński Józef, ażeby odesłana została do Wydziału krajowego jako komisji, co Izba uchwała.

Sekretarz czyta dalszy spis petycyi przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 811 i 812 komisji budżetowej. — Nr. 813 komisji dla wniosku p. Krukowieckiego, o obdłużeniu włościan. — Nr. 814 komisji szkolnej. — Nr. 815 do 821 włącznie komisji podatkowej.

Co do petycyi Nr. 822 wnosi p. Janko, ażeby odesłana została do Wydziału krajowego, jako komisji, co Izba uchwała.

Co do petycyi 823 wnosi p. Zuker, ażeby odesłana została do Wydziału krajowego jako komisji z peleceniem, ażeby zdał o niej sprawę jeszcze na obecnej sesyi sejmowej z uwolnieniem wszakże

Wydziału krajowego od wszelkich formalności regulaminowych, a mianowicie od drukowania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sekretarz czyta dalszy spis petycyi przydzielonych przez Marszałka komisjom następującym:

Nr. 824 komisji budżetowej. — Nr. 825 komisji administracyjnej. — Nr. 826 komisji administracyjnej. — Nr. 827 komisji podatkowej. — Nr. 828 komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego. Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku wniosku posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi, ażeby Izba uchwaliła nagłość wniosku i odesłała go do Wydziału krajowego z poleceniem, aby zdał o nim sprawę na następnej sesyi.

Izba uchwała naprzód nagłość wniosku, a następnie uchwała, ażeby przedmiot ten odesłany został w myśl wniosku p. Tyszkowskiego do Wydziału krajowego, który ma o nim zdać sprawę na sesyi przyszlęj.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi gmin czarnodunajekich, o oddanie im napowrót administracyi majątku gminnego i uwolnienie od kosztów komisyjnych.

Sprawozdawca p. Max zaczyna czytać rzeczzone sprawozdanie.

Posel Krasicki wnosi, ażeby petycyja gmin wspomnianych została odczytana.

Po przemówieniu p. Golejewskiego uwalnia Izba sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Sprawozdawca uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Koszta komisji czarnodunajekiej, zarządzonej rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 6 sierpnia 1878 do l. 41.434, do których ponoszenia, według ustępn 10 orzeczenia Wydziału krajowego z dnia 30 marca 1880 do l. 13.017 zostali zasądzeni: Maciej Szymusiak, Maciej Zieliński, Jakób Ogórek, Jędrzej Karcz, Maciej Krózel, Maciej Klimowski Tryniak, Józef Błaszyński, Jan Kowalczyk i Jan Garczek mają być w całości do sumy 3.682 zł. 96 ct. z funduszu krajowego bezwrotnie pokryte i w budżet wydatków na r. 1881 wstawione.

2) Co do ustępu petycyi o uchylenie administracyi, przez Wydział krajowy zaprowadzonej, odstępuje się powyższy punkt tej petycyi Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

3) Przez powyższe postanowienie zostają zarazem załatwione petycyje do liczby 757, 758, 759, 760, 761, 762 i 782 wniesione.

W ustępie 1szym powyższego wniosku prostuje sprawozdawca myłkę druku oznajmiając, iż zamiast kwoty „3.682 zł. 96 ct.“ ma być kwota „3.862 zł. 96 ct.“

Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie wniosek p. Krasickiego, o odczytanie całej treści petycyi, który Izba odrzuca.

Następuje rozprawa ogólna, w której przemawia p. Smolka przeciw wnioskowi komisji.

Następnie przemawia p. ks. Sawa przeciw wnioskowi komisji i czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przechodzi się nad wnioskami komisji petycyjnej, w sprawie petycji gmin czarnodujeckich wniesionej do I. sejm. 469. o oddanie im napowrót administracyi majątku gminnego i o uwolnienie od zwrotn kosztów komisyjnych do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są, a mianowicie za wnioskiem komisji p. Krukowiecki, p. Pławicki i p. Popiel Michał, przeciw wnioskowi komisji: p. Krasiecki, p. Męciński, p. Romer, p. Rapoport, p. Sawa, p. Wolański Erazm i p. Wodzicki Henryk.

P. Abrahamowicz wnosi zamknięcie dyskusji, zaś p. Krasiecki wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucją:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby komisye ze swego ramienia tylko w wypadkach nieodzownej potrzeby i konieczności wysyłał a koszta z komisją połączone przyznawał tylko na podstawie rzeczywiste koniecznego czasu, jaki do załatwienia komisyjnej czynności zwykle jest potrzebny:

Marszałek oznajmia, że rezolucją p. Krasieckiego podda pod głosowanie po ukończeniu rozprawy szczegółowej nad wnioskiem komisji:

P. Krukowiecki wnosi, ażeby wszyscy mowcy mówili.

W głosowaniu Izba uchwała zamknięcie dyskusji, odrzuca zaś wniosek p. Krukowieckiego 58 głosami przeciw 39 głosom; poczem wzywa Marszałek zapisanych do głosu posłów, ażeby przystąpili do wyboru generalnych mowców.

Po przemówieniu p. Golejewskiego, przemawiają jako generalni mowcy p. Krukowiecki za, a p. Męciński przeciw wnioskowi komisji, poczem opuszcza Marszałek krzesło marszałkowskie, a ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Smolki (dla sprostowania faktu) i sprawozdawcy obejmuje Marszałek napowrót przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Męcińskiego i sprawozdawcy (dla sprostowania faktu), Izba uchwała wniosek p. Sawy. P. Krasiecki zaś cofa swój wniosek.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku p. Chrzanowskiego względem zaopatrzenia kasy krajowej w stałą dotacyą.

Sprawozdawca p. Goldmann uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Do budżetu na r. 1881 wstawia się kwotę zł. 20.000 na odsetki od kwot wypożyczonych na zaradzenie chwilowemu w ciągu roku brakowi gotówki w kasie krajowej.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedstawił odpowiednie wnioski celem zaopatrzenia kasy krajowej w stałą dotacyą.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Krukowiecki i wnosi, ażeby nad wnioskiem komisji przejść do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek p. Krukowieckiego, a przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwała obydwu punktów wniosku komisji w 2. czytaniu bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, Izba przyjmuje cały wniosek komisji w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszków samoistnych na rok 1881.

Sprawozdawca p. Tadeusz Dzieduszycki uwolniony od czytania sprawozdania czyta: lit. H. fundusz domestykalny.

Dochody funduszu domestykalnego	zł. 4104
Wydatki " "	" 1205
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 2899</u>

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Sprawozdawca czyta: lit. J. fundusz kultury krajowej.

Dochody funduszu kultury krajowej	zł. 5479
Wydatki " " "	" 5015
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 464</u>

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: lit. K. fundusz stanowy sierociński.

Dochody tego funduszu	zł. 1867
Wydatki " "	" 1692
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 175</u>

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: lit. L. fundusz Alexandra hr. Stadnickiego.

Dochody tego funduszu	zł. 2268
Wydatki " "	" 2077
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 191</u>

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: lit. M. fundusz szkoły weterynaryi.

Dochody tego funduszu	zł. 3849
Wydatki " "	" 3780
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 69</u>

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: lit. N. fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Dochody funduszu pożyczki z r. 1873 , ...	zł. 119.947
Wydatki " " "	" 104.980
Nadwyżka dochodów	<u>zł. 14.967</u>

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie czyta sprawozdawca następujący projekt rezolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by stosownie do uchwały sejmowej z dnia 14. października 1878 wtawiał w dział wydatków funduszu krajowego procent od należnej funduszowi pożyczkowemu z funduszu krajowego kwoty wypożyczonej na pokrycie wydatków na budowę zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i procent ten corocznie do funduszu pożyczkowego przelewał; dalej, by na przyszłej sesji sejmowej przedłożył Sejmowi projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z r. 1873 wywymienionej należności.

Izba uchwała powyższą rezolucją bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że odczytane zostanie sprawozdanie komisji budżetowej o kilku petycyach.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Tadeusz czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi gminy Smereczna o udzielenie bezzwrotnej zapomogi na zapłacenie zaległego datku konkurencyjnego w kwocie 622 zł. 30 ct. na restauracyą macierzystej cerkwi i budynków parafialnych w Terle z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi nad petycyą gminy Smereczna o udzielenie bezzwrotnej zapomogi na zapłacenie zaległego datku konkurencyjnego w kwocie 622 zł. 30 ct. na restauracyą macierzystej cerkwi i budynków parafialnych w Terle do porządku dziennego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Dzieduszycki Tadeusz czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi G. Gedrojca, o polecenie Wydziałowi krajowemu, ażeby ze względu na doznane klęski elementarne zwrócił mu a względnie jego prawonabywcom z potrąconej kwoty 20.000 zł. w drodze łaski 5000 zł. z następn. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przekazuje petycyą G. Gedrojca, o polecenie Wydziałowi krajowemu, ażeby ze względu na doznane klęski elementarne zwrócił mu a względnie jego prawonabywcom z potrąconej kwoty 20.000 zł. w drodze łaski 5000 zł., Wydziałowi krajowemu do załatwienia według własnego przekonania.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wyniku badań Wydziału krajowego w przedmiocie leczenia ubogich chorych ze skarbu krajowego.

Sprawozdawca poseł Czerkawski uwolniony od czytania sprawozdania czyta następn. wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wyniku badań Wydziału krajowego w przedmiocie leczenia ubogich chorych na koszt skarbu krajowego przyjmuje się do wiadomości.
- II. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby do szpitali powszechnych tyle jedynie przyjmował chorych, na ilu przestrzeń szpitala dozwala, i ażeby tych przestrzeni nie powiększał bez upoważnienia Sejmu.
- III. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w celu sprowadzenia wydatków w budżecie krajowym na koszt leczenia ubogich chorych do odpowiedniej miary, dążył do zaprowadzenia oszczędności

w administracji szpitali powszechnych, a na tej drodze w szczególności do możliwego zniżenia tax szpitalnych.

IV. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w szpitalach powszechnych przestrzegał ściśle dopełnienia obowiązków, jakie ciążyą na słuźbodawcach wszystkich kategorii co do opłacania kosztów leczenia za swoich słuźących i czeladź.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stadnicki Edward i p. Wernicki, który czyni do punktu IIgo następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

II. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby ilości łózek w szpitalach powszechnych nie powiększał już odtąd, aby do szpitali przyjmował tyle jedynie chorych, na ile przestrzeń przepisami sanitarnymi zakreślona dozwala i ażeby tych przestrzeni bez upowaźnienia Sejmu nie powiększano.

Sprawozdawca zrzeka się głosu.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta punkt I. wniosku, który Izba uchwała bez rozprawy.

Następnie czyta sprawozdawca punkt II. wniosku komisji.

Marszałek poddaje poprawkę p. Wernickiego w ogólnej dyskusji uczynioną do poparcia, którą Izba popiera. Gdy w dyskusji nad tym ustępem nikt głosu nie zażądał przemawia sprawozdawca przeciw tej poprawce, poczem Izba odrzuca poprawkę p. Wernickiego, a uchwała punkt IIgi wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta punkt III. i IV. wniosku komisji, które Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba wszystkie 4 punkta wniosku komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji lustracyjnej z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 czerwca 1878 do 31 grudnia 1879.

Sprawozdawcy pp. ks. Sawa, M. Wolański, Erazm Wolański, Matkowski, Wernicki, Weismann.

Izba uwalnia wszystkich sprawozdawców od czytania sprawozdań.

Dla Dep. I. jest sprawozdawcą poseł Wolański Mikołaj. Przy tém sprawozdaniu nikt głosu nie żądał.

Sprawozdawca dla Dep. II. p. Wolański Erazm czyta następujący wniosek komisji:

I. Wysoki Sejm zechce powziąć następującą uchwałę:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie komisji lustracyjnej z czynności departamentu II. Wydziału krajowego za czas od 1. czerwca 1878 do ostatniego grudnia 1879.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, by w porozumieniu z Radą szkolną krajową wpływał przez władze szkolne okręgowe i autonomiczne, ażeby budynki szkolne, odpowiadając względem sanitarnym i liczbie do ucześnieczania obowiązanych, tak były stawiane, by nie przeciążały zbyt znacznie konkurencji.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawcą dla Dep. III. jest p. ks. Sawa.

Przy tém sprawozdaniu nikt głosu nie żądał.

Sprawozdawca dla Dep. IV. czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucją:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby wszedł w rokowania z Rządem, celem objęcia w poczet dróg eraryalnych drogi prowadzącej z Liska na Baligród do Roztoka.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawcą dla Dep. V. jest p. Wernicki.

P. Gross przemawia do ustępu VI. sprawozdania dla Dep. V. żądając wyjaśnienia od sprawozdawcy.

Po przemówieniu posła Hoszarda, czyni poseł Chrzanowski następujący wniosek do ustępu powyższego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uwag komisji co do departamentu V. mających uzasadnić jęj życzenie wyrażone na końcu sprawozdania, nie bierze Sejm do wiadomości.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Abrahamowicza w obronie sprawozdania komisji dla dep. V. Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Do głosu zapisani są p. Zyplikiewicz przeciw wnioskowi p. Chrzanowskiego, p. Czartoryski przeciw wnioskowi p. Chrzanowskiego, p. Matkowski przeciw temu wnioskowi, p. Spławiński za wnioskiem p. Chrzanowskiego.

Marszałek wzywa powyżej zapisanych do głosu posłów do wyboru generalnych mowców.

Jako generalni mowcy przemawiają p. Zyplikiewicz i p. Spławiński.

Następnie przemawiają dla sprostowania faktu p. Chrzanowski, p. Hoszard i p. Zyplikiewicz, poczem zabiera głos sprawozdawca w obronie sprawozdania komisji.

Marszałek poddaje następnie wniosek p. Chrzanowskiego pod głosowanie, który Izba uchwała.

Sprawozdawcą dla dep. VI. jest p. Weissmann.

Przy sprawozdaniu o czynnościach dep. VI. nikt głosu nie zabrał.

Sprawozdawca p. Sawa czyta następujący wniosek komisji co do wszystkich departamentów Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego za czas od 1. czerwca 1878 do 31. grudnia 1879.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 22. lipca 1880 z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestegośódmego posiedzenia

*3 sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 22. lipca 1880,
o godzinie 10. przed południem.*

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1881.
Sprawozdawca p. Smarzewski.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie funduszy krajowych na rok 1881.
Sprawozdawcy: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Dr. Zuker, Dr. Zyblikiewicz, Dzieduszycki Tadeusz, Dr. Czerkawski, Hausner, Dr. Rapoport, Dr. Skałkowski.
3. Sprawozdanie komisji administracyjnej z nowelą do ustawy propinacyjnej w przedmiocie zaprzysięgania świadków przy rozprawach o pokątny wyszynk.   Sprawozdawca p. Madeyski.
4. Sprawozdanie komisji sejmowej w przedmiocie wykończenia budowy galicyjskiej kolei tak zwanąj transwersalnej z Husiatyna do Żywca.   Sprawozdawca p. Grocholski.

Koniec posiedzenia o godzinie 4. minut 30 popołudniu.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański.

Alfons Czaykowski.

Spis petycyi

po dzień 22. lipca 1880 roku do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 829. Bzianka przez p. Słoneckiego o zapomogę na budowę szkoły.
- „ 830. Jeżowski Jan nauczyciel w Krasném przez p. Romanowicza o zapomogę.
- „ 831. Gmina Bóbrka, przez p. Romanowicza, o prawo poboru dodatków gminnych od słodzonych napojów.
- „ 832. Sowarzystwo zaliczkowe w Mielcu, przez p. Reya, o pożyczkę.
- „ 833. Gmina chrześcijańska miasta Buczacza, przez p. Matkowskiego, o zwolnienie jój od zwrotu dodatku konkurencyjnego, drogowego w kwocie 2.701 złt. 20 ct.
- „ 834. Nabak Jakób nauczyciel, przez p. Zamoyskiego, o zapomogę.
- „ 835. Przeciw podwyższeniu podatku gruntowego, przez p. Jankę, petycyonują: Obszar dworski Michalewice i gminy sąsiednie.
- „ 836. Gminy Rudki, Romanówka i Podhajczyk, przez p. Jankę, jak powyżej.
- „ 837. Gmina Horodenka, przez p. Lenartowicza, jak wyżej.
- „ 838. Jak wyżej, przez p. Badenigo, obszar dworski i gminy Cucułów i Pszany.
- „ 839. Jak wyżej Młyniska.
- „ 840. Jak wyżej, przez p. Bartmańskiego. Wydział pow. Jaworów.
- „ 841. Jak wyżej, przez p. ks. Sawę. Obszary dworskie. Petryłów i Nowosiółka.
- „ 842. Jak wyżej gmina Jezierzany.
- „ 843. Jak wyżej Puźniki.
- „ 844. „ „ Chocimierz.
- „ 845. „ „ Dołhe.
- „ 846. „ „ gminy Strychaniec
- „ 847. „ „ Roszniów.
- „ 848. „ „ Jurkówka

- L. 849. Jak wyżej Miłowanie.
- „ 850. „ „ Tłumacz.
- „ 851. „ „ obsz. dwor. Tyśmienicy.
- „ 852. „ „ gmina Olszanica.
- „ 853. Przez p. Słoneckiego. Wydział powiat. Brzozów w sprawie reformy fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 854. Ten sam, przeciw wymiarowi podatku gruntowego.
- „ 855. Takąż petycyą, przez p. M. Popiela, gminy Potok wielki.
- „ 856. Jak wyżej Lenina mała.
- „ 857. „ „ Ławrów.
- „ 858. „ „ przez p. Grocholskiego gmina Stryjowce.
- „ 859. „ „ Bogdanówka.
- „ 860. „ „ Zbaraż nowy.
- „ 861. „ „ gminy Opryłowce.
- „ 862. „ „ „ Zarudzie.
- „ 863. „ „ „ Zarubińce.
- „ 864. „ „ „ Terpiłówka.
- „ 865. „ „ „ Iwaszkowce.
- „ 866. „ „ „ Romanowe sioło
- „ 867. „ „ „ Ochrymowce.
- „ 868. „ „ „ Czumale.
- „ 869. „ „ „ Huszczanki.
- „ 870. „ „ „ Dobromirki.
- „ 871. „ „ „ Sieniawy.
- „ 872. „ „ „ Łubianki niższe.
- „ 873. „ „ „ Siemiakówka.
- „ 874. „ „ „ Netrety.
- „ 875. „ „ „ Dobrowody.
- „ 876. Przeciw podwyższeniu podatku gruntowego, przez p. Grocholskiego, gmina Kajduńce.
- „ 877. Jak wyżej Zbaraż.
- „ 878. „ „ przez p. Fr. Jasińskiego gmina Ostapkowce.
- „ 879. „ „ Pruchniszcze.
- „ 880. „ „ Stopczatów.

- L. 881. Jak wyżej. Berczów niżny.
" 882. " " Kamionki małe.
" 883. " " Dzurków.
" 884. " " Bania Berczów.
" 885. " " Berczów wyżny.
" 886. " " przez p. Mandyczewskiego gmina Dobrotów.
" 887. " " Hawryłówka.
" 888. " " Jabłonica.
" 889. " " Łojowa.
" 890. " " Pasieczna.
" 891. " " Wołosów.
" 892. " " Zasicze.
" 893. " " Zielona.
" 894. Taką petycją Wydziału powiatowego stanisławowskiego, przez p. Podlewskiego.
-

Protokół

27. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego,
z dnia 22. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 110.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 25. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 26. posiedzenia jest do przejrzenia w biurze sejmowém.

Poseł Jasiński Józef czyta spis petycyi, od Nru 829. do 894. przekazanych przez marszałka następującym komisjom :

Nr. 829. komisji petycyjnej — Nr. 830. komisji budżetowej — Nr. 831. komisji administracyjnej — Nr. 832. komisji budżetowej — Nr. 833. komisji drogowej — Nr. 834. komisji budżetowej — Nr. 835. do 852. komisji podatkowej — Nr. 853 komisji administracyjnej — Nr. 854. do 894. komisji podatkowej.

C. k. komisarz rządowy odpowiada na interpelacyą posła Polanowskiego w sprawie wykluczenia Syroida z Towarzystwa im. Kaczkowskiego i na interpelacyą p. Olejnika w sprawie kradzieży koni.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1881.

Sprawozdawca poseł Smarzewski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta, co następuje :

Wysoki Sejm raczy następujący preliminarz krajowego funduszu szkolnego na rok 1881 uchwalić :

Ru- bryka	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		zł.	zł.	zł.
I.	1. Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych	273.226	—	273.622
	2. Zaliczki zwrotne dla funduszków szkol. okręgowych	—	50.000	50.000
II.	Substytucye	40.000	—	40.000
III.	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje	—	3.470	3.470
IV.	Adjuta	5.000	—	5.000
V.	Remuneracye i zapomogi :			
	1. Remuneracye zmienne i zapomogi . . . . . 20.000 zł.			
	2. Remuneracye za naukę robót ręcznych . . . . . 2.000 „	22.000	—	22.000
VI.	Podatki i daniny	5	—	5
VII.	Koszta podróży i diety nauczycieli	500	—	500
VIII.	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli etatowych	25.000	—	25.000
IX.	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800
X.	Emerytury dla nauczycieli, którzy stracą posadę w skutek reorganizacyi	5.000	—	5.000
XI.	Dary z łaski	4.000	—	4.000
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury . . . . . 2.500 zł. na konferencyą krajową nauczycieli . . . . . 4.000 „	6.500	—	6.500
XIII.	Rozmaite wydatki	6.800	—	6.800
XIV.	Zasiłki gminom na budowę szkół a) zwrotne	—	20.000	20.000
	b) bezzwrotne	—	10.000	10.000
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>401.227</u>	<u>83.470</u>	<u>484.697</u>
D o c h o d y				
I.	Odsetki od kapitałów	16.089	—	16.089
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	10	—	10
III.	Dodatki	530	—	530
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	7.200	—	7.200
V.	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	Taksy od spadków	8.500	—	8.500
VII.	Rozmaite dochody	2.015	50.000	52.015
VIII.	Dodatek z c. k. skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	Zwroty zasiłków gminom na budowę szkół udzielonych	—	25.000	25.000
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>89.293</u>	<u>75.000</u>	<u>164.293</u>
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>484.697</u>
	Niedobór	—	—	320.404

Następuje rozprawa ogólna.

Przemawiają poseł Janowski i poseł Fruchtman, który czyni następującą rezolucją:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

- 1) by zbadał czy i w jaki sposób w szkołach ludowych udzielana bywa nauka religii uczniom wyznania mojżeszowego, niemniej czy i jakie istnieją podręczniki dla nauki religii żydowskiej w języku polskim?
- 2) by w razie potrzeby rozpiisał konkurs na ułożenie podręcznika nauki religii żydowskiej w języku polskim dla szkół ludowych;
- 3) by na przyszłej sesji sejmowej zdał Sejmowi sprawę o wyniku tych badań ewentualnie przedstawił wnioski, dążące do zaprowadzenia w szkołach ludowych skutecznej nauki żydowskiej z językiem wykładowym polskim.

Po przemówieniu posła ks. Kitrysa i sprawodawcy przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta rubr. I—XIV. wydatków, które Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta rubr. I—IX. dochodów, które Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zezwala na przenoszenie kredytów, uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II, IV, V i VII, tudzież wzajemne przenoszenie takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI. i XII.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie uchwała Izba powyższą umieszczoną rezolucją posła Fruchtmana.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba cały preliminarz szkolny na rok 1881. w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1881.

Sprawozdawca poseł Smarzewski zostaje uwolniony od czytania sprawozdania.

Po przemówieniu posłów Krukowieckiego i Smarzewskiego, Izba przechodzi do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski czyta:

Do ch o d y.

Rubr. I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych —.

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent 2.000 zł.

Rubr. III. Dochody z dróg krajowych 221.000 zł.

Rubr. IV. Nadwyżka dochodów od zakładów uposażonych 6.323 zł.

Rubr. V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych 25.000 złr.

Rubr. VI. Dochód ze zwrotu pożyczek i odsetek od nich 5.183 zł.

Rubr. VII. Dochody szkoły gospodarstwa leśnego 5.390 zł.

Rubr. VIII. Dochody szkół rolniczych w Dublanach i folwarku tamże 27.868 zł.

Rubr. IX. Dochód ze sprawdzania rachunków aptekarskich 600 zł.

Rubr. X. Rozmaite dochody 840 zł.

Izba uchwała wszystkie rubryki dochodów bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smarzewski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta:

Wydatki.

Rubr. I. Koszta reprezentacji kraju.

A. Sejm krajowy.

Poz. 1.	Koszta podróży pp. posłów	6.700	zł.
" 2.	Dyety dla tychże	36.000	"
" 3.	Koszta druków	13.000	"
" 4.	Spisywanie sprawozdań	4.000	"
" 5.	Remuneracye dla urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zajęcie podczas Sejmu	1.200	"
" 6.	Opał, oświetlenie i inne nieprzewidziane wydatki	2.150	"
" 7.	Pisarze dziejni	650	"
" 8.	Uzupełnienie biblioteki sejmowej	100	"
	Bazem	<u>63.800</u>	zł.

B. Wydział krajowy.

Poz. 9.	Marszałek krajowy	6.000	zł.
	dodatek na reprezentacyą	4.000	"
" 10.	6 członków Wydziału krajowego po 4.000 zł. razem	24.000	"
" 11.	Zastępcy	2.000	"
" 12.	Dodatek dla Członka Wydziału mianowanego przez Marszałka zastępcą, do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	"
	Bazem	<u>37.000</u>	zł.
	Suma rubryki I.	<u>100.800</u>	"

Wysoki Sejm raczy uchwalić na potrzeby rubryki I. kwotę 100.800 zł.

Po przemówieniu posła Czartoryskiego, uchwała Izba rubr. I. wydatków.

Sprawozdawca poseł Smarzewski zdaje sprawę o wniosku posła Torosiewicza co do zaprowadzenia drukarni krajowej i czyta następujący wniosek komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby obmyślał środki dążące do obniżenia wydatków na druki sejmowe i druki Wydziału krajowego.

Po przemówieniu posłów Torosiewicza, Goldmana i Wodzickiego Henryka, uchwała Izba powyższy wniosek.

Sprawozdawca poseł Smarzewski czyta:

Rubr. II. Koszta zarządu.

Poz. 13.	Oddział konceptowy	36.320	zł.
" 14.	" rachunkowy	38.390	"
" 15.	" kasowy	10.670	"
" 16.	" techniczny	10.960	"
	Do przeniesienia	<u>96.340</u>	zł.

	Z przeniesienia	96.340 zł.
Poz. 17.	Oddział sanitarny	2.300 „
„ 18.	„ statystyczny	5.000 „
„ 19.	„ manipulacyjny	17.860 „
„ 20.	Dyurniści wszystkich oddziałów	39.505 „
„ 21.	Zasługi	4.000 „
„ 22.	Emolumenta	10.811 „
„ 23.	Najem pomieszkania	5.863 „
„ 24.	Remuneracye	2.825 „
„ 25.	Potrzeby kancelaryjne	14.450 „
„ 26.	Koszta podróży i diety	7.400 „
„ 27.	Pensye i zaopatrzenia	8.014 „
„ 28.	Dary z łaski	1.488 „
	Suma rubryki II.	<u>215.856 „</u>

Wysoki Sejm raczy uchwalić na potrzeby rubryki II. kwotę 215.856 zł.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego, Pietruskiego i Czartoryskiego uchwała Izba rubrykę II.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Waleryi Łopuszańskiej, wdowy po adjunkcie Wydziału krajowego, o podwyższenie zasiłku na utrzymanie dzieci z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Waleryi Łopuszańskiej udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 100 zł. w. a.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski zdaje sprawę o petycji Edwarda Trandy, adjunkta rachunkowego Wydziału krajowego, i czyta następujący wniosek komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę p. Edwarda Trandy o zaliczkę w kwocie dwuletniej jego płacy odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje rubryka III. koszta leczenia ubogich.

Sprawozdawca p. Zuker uwolniony od czytania sprawozdania komisji budżetowej czyta:

Poz. 29. Koszta leczenia ubogich . . . . . 500.000 zł.

Izba uchwała rubryki III. bez rozprawy.

Następuje rubryka IV. Koszta szczepienia.

Sprawozdawca p. Zuker czyta:

Poz. 30. Na otrzymanie i odświeżenie krowianki . . . . . 1.300 zł.

„ 31. Na koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia . . . . . 56.000 „

„ 32. Na premia dla lekarzy odszczególniających się przy szczepieniu . . . . . 630 „

Izba uchwała rubrykę IV. bez rozprawy.

Następuje rubryka V. Koszta sanitarne.

Sprawozdawca p. Zuker czyta:

Poz. 33.	Na $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	4.500 zł.
" 34.	Na koszt strzeżenia granic krajów koronnych i kordonów wewnątrz kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	4.200 „

Izba uchwała rubrykę V. bez rozprawy.

Następuje rubryka VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Poz. 35.	Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198 zł.
" 36.	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	400 „
" 37.	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424 „
" 39.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000 „
" 40.	Komitet ochronek w Krakowie	550 „
" 41.	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „

Izba uchwała rubrykę VI. bez rozprawy.

Następuje rubryka VII. Zasiłki dla zakładów naukowych, wychowania publicznego i na cele gospodarstwa krajowego.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

A. Zasiłki dla zakładów.

Poz. 42.	Zakład głuchoniemych we Lwowie, stypendya dla 50 wychowanków	6.000 zł.
" 43.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000 „
" 44.	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750 „
" 45.	Teatr polski w Krakowie	8.000 „
" 46.	Teatr polski we Lwowie zasiłek stały	4.200 „
" 47.	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego:	
	a) Dramat i komedia	7.000 „

Izba uchwała rubrykę VII. poz. 42—47a bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta poz. 47 b) opera polska 1.300 złt. Po przemówieniu pp. Krukowieckiego, Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba poz. 47 lit. b)

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Poz. 48.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa Besida	4.000 zł.
" 49.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800 „
" 50.	" " w Krakowie	800 „
" 51.	Akademia umiejętności w Krakowie	15.000 „
" 52.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę własnego gmachu w kwocie 100.000 zł.	7.000 „
" 53.	Czasopismo „Szkoła“	500 „
" 54.	Wydawnictwo ruskiej gazety szkolnej	500 „
" 55.	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000 „
" 55a.	Szkoła koncesyon. głuchoniemych izraelskich Izaka Bardacha we Lwowie, rocznie	200 „
" 55b.	Towarzystwu muzycznemu „Harmonia“ z przyznanego 3letniego zasiłku, drugi	300 „

Izba uchwała poz. 48 do 55 b) bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Szkoły żeńskie.

„ 56.	W Jaworowie dla Bazylianek	500 zł.
„ 57.	W Kołomyi	600 „
„ 58.	W Krakowie	2.500 „
„ 59.	W Krakowie św. Tomasza	500 „
„ 60.	W Krakowie pp. Augustyanek	500 „
„ 61.	We Lwowie u Dominikanów dla nauczyciela języka ruskiego	200 „
„ 62.	W Starym Sączu pp. Klarysek	750 „
„ 63.	W Stryju	600 „
„ 64.	We Lwowie pp. Benedyktynek ormiańskich	1.000 „

Izba uchwała poz. 56 do 64 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

B. Na cele gospodarstwa krajowego:

„ 65.	Wydatki na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach:	
	a) dla wyższej szkoły	29.417 zł.
	b) dla szkoły parobków	8.720 „
		<u>38.137 zł.</u>
„ 66.	Wydatki folwarku w Dublanach	10.460 „
„ 67.	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie	7.000 „

Poz. 65. i 66. nie podlegają głosowaniu, ponieważ przez Izbę na poprzednich posiedzeniach zostały uchwalone.

Pozycyą 67. uchwała Izba bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Poz. 68.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie, wedle uchwały sejmowej z dnia 17. lipca 1880	11.710 zł.
„ 68a.	Na rozszerzenie téjże szkoły, z przyznanych uchwałą z 13. lipca 1880 — 20.000 zł. część	7.000 „
„ 68b.	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie z przyznanych na lat trzy uchwałą sejm. z dnia 16. lipca r. b., zasiłek drugi	600 „
„ 68c.	Oddziałowi Tow. gosp. w Tarnowie, na expozyturę biura melioracyjnego przyznane uchwałą z dnia 13. lipca 1880 jednorazowo	200 „
„ 68d.	Szkole przemysłowej w Przemyśle przyznany uchwałą sejm. z dnia 13. lipca 1880 zasiłek drugi i ostatni	500 „
„ 68e.	W moc uchwały sejmowej z dnia 8. lipca 1880 zasiłki stałe: Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie	3.000 „
	Towarzystwu gospodarskiemu w Krakowie	3.000 „

Pozycye 68 do 68e. jako już przez Izbę uchwalone nie podlegają głosowaniu.

P. Wereszczyński wnosi, aby tytuł pozycyi 68c. zmienić jak następuje:

Poz. 68c. Na expozyturę biura melioracyjnego w Tarnowie.

Izba uchwała tę zmianę tytułu.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Poz. 69.	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000 zł.
" 70.	" " w Krakowie	2.000 "
" 71.	Komisya fizyograficzna w Krakowie	3.000 "
" 72.	Towarzystwo ogrodniczo-sadowniczo-pszczelnicze we Lwowie	700 "
" 73.	Na utrzymanie biura melioracyjnych	5.300 "
" 74.	Na urządzenie kursu robót melioracyjnego	2.500 "
" 75.	Na szkoły rękodzielnicze i popieranie przemysłu domowego	5.000 "
" 76.	Towarzystwo Tatrzańskie	400 "
" 77.	Na zalesienie wydym piaszczystych w powiecie niskim i tarnobrzeskim	1.500 "
" 78.	Na inżyniera górnika przy Wydziale krajowym	1.800 "
" 79/81.	Wedle uchwały sejmowej z dnia 17. lipca r. b.:	
	a) na badania głębszych pokładów ziemi . . . . . przez lat pięć, z wolnością użycia w jednym lub drugim roku pięciolecia większej sumy jak 10.000 zł.	10.000 "
	b) na geologiczne badania kraju, wykonać się mające pod kierownictwem Rady górniczej	3.000 "
	c) na także badania — dla komisji fizyograficznej w Krakowie	500 "
	d) na nagrody, — przeważnie za dzieła lub podręczniki o wyrobie i zużycowaniu pobocznych produktów naftowych, — tudzież na subwencye i stypendya dla chemików	3.000 "

Izba uchwała poz. 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 i 78 bez rozprawy.

Poz. 79 do 81 a) b) c) d) jako już uchwalone nie podlegają głosowaniu.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Stypendya.

Poz. 82.	Dla jednego ucznia weterynaryi	200 zł.
	i na koszta podróży	60 " 260 zł.
" 83.	Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa	2.000 "
" 84.	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000 "
" 85.	Dla uczniów szkoły leśnictwa we Lwowie	2.400 "
" 85. lit. a)	Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczycielskiem w Krakowie, wedle uchwały Sejmu z dnia 13. lipca r. b. stale z zastrzeżeniem, aby w skład komitetu wszedł dyrektor seminarjów naucz. i delegat Wydziału krajowego i aby Rada szkolna krajowa zatwierdziła regulamin	3.000 "
" 85. lit. b)	Karolowi Julianowi Miłkowskiemu wedle uchwały sejmowej z dnia 17. lipca 1880 r. na dokończenie nauk górniczych — zasiłek drugi	400 "
" 85. lit. c)	Stanisławowi T. A. Kochanowskiemu, uczniowi konserwatorium w Wiedniu, uchwalone dnia 17. lipca r. b. drugie i ostatnie stypendyum	400 "

Izba uchwała poz. 82 do 85 lit. c) bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

C. Na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 86.	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego, wedle osobnego preliminarza	320.404 zł.
„ 87.	Sześciu członków kr. Rady szkolnej po 1.200	7.200 „
„ 88.	Schmitt Henryk, członek téjże Rady, remuneracya	800 „
„ 89.	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	30.000 „

Izba uchwała poz. 86—89 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Na skutek petycji:

Poz. 82.	Tomaszowi Łobarzewskiemu, słuchaczowi Akademii górniczej w Leoben, jednorazowe wsparcie	400 zł.
„ 789.	Konstantemu Mańkowskiemu, uczniowi sztuk pięknych w Krakowie na dalsze kształcenie się, jednorazowo , ...	200 „
„ 417.	Towarzystwu pszczelniczemu we Lwowie na rozpowszechnienie doborowych nasion i narzędzi, jednorazowo	300 „
„ 826.	Kazim. Olearskiemu, uczniowi fizyki w Berlinie, na dalsze kształcenie się	800 „

Izba uchwała powyższe wnioski bez rozprawy.

P. Max czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Boguszowi Zygmuntowi Stęczyńskiemu udziela się z funduszu kuajowego jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł.

Izba uchwała wniosek p. Maxa bez rozprawy.

P. Rapoport czyni następujący dostatecznie poparty wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Franciszce Beckmanówniej, praktykantce bezpłatnej przy IX. szkole na Stradomiu, udziela się na kształcenie się w śpiewie i muzyce, stypendyum jednorazowe na r. 1881 w kwocie 300 zł.

Po przemówieniu p. Wodzickiego i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek p. Rapoporta 42 głosami przeciw 40 głosom.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Następujące petycje komisya budżetowa załatwiła odmownie:

L. 86. Zakładu wychowawczego ubogich dziewcząt w Stanisławowie o zapomogę.

„ 774. Komitetu budowy szkoły i kościoła w Podwoleczyskach o zasiłek.

Izba uchwała wniosek komisji budżetowej co do pet. l. 86 i 774.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Następującą petycją komisya budżetowa załatwiła odmownie:

Poz. 765. Ruskiego Towarzystwa akademickiego „Łychwiar“ we Lwowie o zapomogę.

P. Czerkawski czyni następujący dostatecznie poparty wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- a) udziela się Towarzystwu bratniej pomocy we Lwowie jednorazową zapomogą 300 zł.
- b) udziela się ruskiemu Towarzystwu akademicznemu „Łychwiar we Lwowie zapomogę 100 zł.“

Po przemówieniu pp. Rożankowskiego, Liskego (2 razy), Łukasiewicza Ignacego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek p. Czerkawskiego.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta :

Poz. 828. Drowi Emilowi Dunikowskiemu na skutek petycji l. 828 na dokończenie studyów w c. k. zakładnie geologicznym państwowym we Wiedniu jednorazowe wsparcie 600 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta :

Rubryka VIII.

Poz. 90.	Restauracya pomników w ogóle	1.500 zł.
„ 91.	Zakładowi narodowemu im. Ossolińskich na badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych	500 „
„ 92.	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:	
	a) Dyrektor we Lwowie	1.200 zł.
	b) Dyrektor w Krakowie	1.000 „
	c) Adjunkt we Lwowie płaça 1.100 zł. dodatek aktywalny 100 „	1.200 „
	d) Adjunkt w Krakowie, płaça 900 zł. dodatek aktywalny 100 „	1.000 „
	e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
	f) Dwóch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.	600 „
	g) Stróże	600 „
	h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
	i) Opał i potrzeby kancelaryjne	500 „
		7.900 „

Izba uchwała rubrykę VIII bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski zdaje sprawę o petycji komitetu restauracyi cerkwi archikatedralnej św. Jura we Lwowie o udzielenie kwoty 1.500 zł. z funduszków krajowych na wewnętrzne przyozdobienie téj cerkwi i czyta następujący wniosek komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wyznacza się na wewnętrzne urządzenie cerkwi archikatedralnej św. Jura we Lwowie, na ręce komitetu kierującego tą restauracją, z funduszu krajowego na rok 1881 zasiłek w kwocie 1.000 zł. a. w. (t. j. tysiąc zł. a. w.).

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Rubryka IX.

Kwaterunkowe żandarmeryi . . . . . 72.110 zł.

Izba uchwała rubrykę IX. bez rozprawy.

Następuje rubryka X.

Drogi krajowe.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

W y d a t k i.

A. Koszta zarządu.

Poz. 109. Płace urzędników i służ	80.920 zł.
Izba uchwała poz. 109 bez rozprawy.	
Sprawozdawca czyta: Pozycya 110. na „ryczałty“	10.478 „
Izba uchwała poz. 110. bez rozprawy.	
Sprawozdawca czyta: Pozycya 111. na „remuneracye i zapomogi“	7.100 „
Izba uchwała poz. 111. bez rozprawy.	
Sprawozdawca czyta: Pozycya 112. na „sprawienie i uzupełnienie wzorów i naczyń“	4 600 „
Izba uchwała poz. 112. bez rozprawy.	
Sprawozdawca czyta: Pozycya 113. na „koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów“ i t. d.	4.500 „
Izba uchwała poz. 113. bez rozprawy.	
Spraw. p. Czerkawski czyta: B. Poz. 114. na budowy i rekonstrukcyę dróg	150.000 „
P. Badeni czyni następującą poprawkę:	

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do użycia w roku 1881 na budowę dróg krajowych oprócz sumy 150.000 zł. w poz. 114. rub. X. przyzwoleń — jeszcze dodatkowego kredytu do wysokości 50.000 zł., o ile na kredyt ten wystarczy pokrycie przez Sejm krajowy na rok ten uchwalone.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego i Wolańskiego Erazma, uchwała Izba zamknięcie rozprawy. Po przemówieniu p. Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba poz. 114 według wniosku komisji budżetowej, a odrzuca poprawkę p. Badeniego.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

C. Utrzymanie dróg: pozycya 115 . . . . . 447.884 zł.

P. Wolański Erazm czyni następ. dostatecznie popartą rezolucyą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W sprawie exkamerowania dróg krajowych, które wobec równoległości z koleją żelazną straciły cechę dróg krajowych — Wydział krajowy przedłoży na następnej sesyi odpowiednie wnioski i Sejmowi.

Po przemówieniu pp. Badeniego, Wolańskiego Erazma i Krukowieckiego uchwalono zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu Męcińskiego, Badeniego i sprawozdawcy uchwała Izba poz. 115. a odrzuca rezolucją p. Wolańskiego Erazma.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

D. Zasiłki.

Pozycya 116. na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych . . . . . 70.000 zł.

Izba uchwała poz. 116. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

E. Wydatki na myta.

Poz. 117. Budowy i utrzymanie domków mytniczych w dziale wydatków nadzwyczajnych. 3.000 zł.

„ 118. Koszta komisyjne w dziale wydatków zwyczajnych . . . . . 1.400 „

„ 119. Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . . . . 2.500 „

Izba uchwała poz. 117—119. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czerkawski czyta:

Dochody. Rubryka IV. . . . . 221.000 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Czerkawski zdaje sprawę o petycyi Wydziału powiatowego w Nisku, o uwolnienie powiatu od zwrotu subwencji 2.000 zł. w. a. otrzymanej na budowę mostu na Tanwi czyta następujący wniosek komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do odpisania sumy 1.050 zł., którąby Wydział powiatowy w Nisku miał zwrócić z subwencji otrzymanej w latach 1870 i 1872 na wybudowanie mostu na Tanwi pod Ulanowem.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego i Tarnowskiego uchwała Izba wniosek komisji budżetowej.

Sprawozdawca p. Czerkawski zdaje sprawę o petycyi do l. 141/p. i 157/p. i czyta następujący wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami konduktorów dróg krajowych do l. 141 i 157 o przyjęcie ich na etat stałych urzędników i podwyższenie ich poborów przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

O godzinie 2. minut 15 popołudniu odracza Marszałek posiedzenie do godziny 4. minut 30 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia o godz. 5 m. 30 przy dostatecznej liczbie posłów.

Następuje rubryka XI. Lit. C. Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Fundusz chorych i położnic.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

W y d a t k i.

Rubr. I. poz. 1—15. Płace i emolumenta.

w funduszu chorych	26.452 zł.
" położnic	2.539 "
Razem	28.991 "

Izba uchwała Rubr. I. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta.

Rubr. II. poz. 16—23. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

w oddziale chorych	29.514 zł.
" położnic	2.285 "
razem	31.799 zł.

Izba uchwała Rubr. II. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubryka III. Pensye 2.509 zł.

Rubryka IV. Zaopatrzenia i dary z łaski 279 zł.

Rubryka V. Odprawy i kwartały pośmiertne 330 zł.

Rubryka VI. Remuneracye i zapomogi 922 zł.

Izba uchwała uchwała Rubr. III. do VI. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubryka VII. Koszta gospodarcze 93.435 zł. (87.612 zł. w oddziale chorych a 5.823 zł. w oddziale położnic).

Rubryka VIII. Koszta sanitarne 13.310 zł.

Rubryka IX. Koszta kancelaryjne 1.150 zł.

Rubryka X. Koszta kapliczne 360 zł.

Rubryka XI. Utrzymanie budynków 4.520 zł.

Rubryka XII. Najem pomieszczeń 6.500 zł.

Izba uchwała Rubr. VIII. do XII. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Rubryka XIII. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii 6.500 zł.

P. Goldman wnosi wstawić kwotę 10.000 zł.

Izba popiera tę poprawkę.

Po przemówieniu pp. Golejewskiego (2 razy), Smarzewskiego, Hoszarda, Wodzickiego Henryka i sprawozdawcy, uchwała Izba wstawić w Rubr. XIII. kwotę 10.000 zł.

Sprawozdawca p. Hausner czyta:

Rubryka XIV. Odsetki od kapitałów dłużnych 352 zł.

Rubryka XIII. Koszta utrzymania obłąkanych w Żółkwi i Przemysłu 20.000 zł.

Rubryka XIV. Odsetki od kapitałów dłużnych 1.408 zł.

Rubryka XV. Podatki i daniny 200 zł.

Rubryka XVI. Rozmaite 1.300 zł.

Izba uchwała Rubr. I—XVI. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby kazał dokładnie zbadać, ewentualnie gruntownie przestoczyć maszynę parową na Kulparkowie, o sile 6 (nie 12) koni, która rocznie konsumuje za 6.300 zł. węgla i wymaga dla obsługi, dozoru, ruchu i utrzymania rocznej kwoty 3.500 zł. i ażeby wziął pod rozważę, czyli zupełném usunięciem maszyny parowej zmniejszenie wygórowanych wydatków nie dałoby się najskuteczniej przeprowadzić.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

D o c h o d y.

Rubryka I. Dodatki 764 zł.

Rubryka II. Zwroty kosztów leczenia 33.800 zł.

Rubryka III. Dochody z dóbr 1.455 zł.

Rubryka IV. Rozmaite 300 zł.

Izba uchwała Rubr. I—IV. bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Hausner czyta:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1881 i pokryć niedobór 134.412 zł. z funduszu krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje Lit. E.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

W rubr. I. II. i III. nie nie prelimitowano.

Rubr. IV. Potrzeby kancelaryjne 10 złt.

Rubr. V. Remuneracye i zapomogi 450 złt.

Rubr. VI. Koszta utrzymania dzieci 4.500 złt.

Rubr. VII. Koszta leczenia dzieci 10 złt.

Rubr. VIII. Rozmaite 180 złt.

Wszystkie wydatki preliminuje zatem komisya budżetowa w kwocie 5.150 zł., a ponieważ fundusz podrztków własnych dochodów nie ma, przeto całą powyższą kwotę wydatków Wysoki Sejm raczy pokryć z funduszu krajowego.

Izba uchwała cały preliminarz funduszu podrztków we Lwowie bez rozprawy.

Następuje Szpital krajowy św. Łazarza w Krakowie.

Preliminarz Lit. F.

Sprawozdawca p. Rapoport czyta:

W y d a t k i.

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe 24.385 zł.

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych 20.360 zł.

Rubryka III. Na substytucye. Nic się nie prelimiuje,

Rubryka IV. Pensye i emerytury 517 zł.

Rubryka V. Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski 73 zł.

Rubryka VI. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych. Nic się nie preliminuje.

Rubryka VII. Remuneracye i zapomogi 550 zł.

Rubryka VIII. Koszta gospodarcze. 68.418 zł.

Rubryka IX. Koszta sanitarne 7.038 zł.

Rubryka X. Koszta kancelaryjne 725 zł.

Rubryka XI. Koszta kapliczne 250 zł.

Rubryka XII. Utrzymanie budynków 3480 zł.

Rubryka XIII. Odsetki od kapitałów dłużnych 20 zł.

Rubryka XIV. Zapisy 112 zł.

Rubryka XV. Podatki i daniny 1.158 zł.

Rubryka XVI. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi 150 zł.

Rubryka XVII. Dyety i koszta podróży 50 zł.

Rubryka XVIII. Koszta utrzymania podrztków 4.100 zł.

Rubryka XIX. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic 200 zł.

Rubryka XX. Zapomogi dla położnic 1.000 zł.

Rubryka XXI. Rozmaite 400 zł.

Rubryka XXII. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Łazarza 11.700 zł.

Izba uchwała Rubr. I—XXII. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rapoport czyta:

D o c h o d y.

Rubryka I. Odsetki od kapitałów 2.363 złt.

Rubryka II. Dochody z realności i dóbr 11.182 złt.

Rubryka III. Zwroty kosztów leczenia 111.500 złt.

Rubryka IV. Rozmaite 200 złt.

Izba uchwała Rubr. I—IV. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rapoport czyta:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1881 i pokryje wskazany niedobór w kwocie 20.041 złt. z funduszu krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Rapoport czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi dr. Gustawa Neussera do l. 463 o zaliczkę z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Dr. Gustawowi Neusserowi ma być udzielona zaliczka na pensyą w kwocie 2.000 zł. zwrotna w 50 równych ratach miesięcznych i poręczona policą asekuracyjną na życie petenta na 12.000 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje fundusz policyi krajowej. Lit. G.

Sprawozdawca p. Rapoport czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu policyi krajowej w kwocie	6.740 zł.
Wydatki	417 zł.
Nadwyżka dochodów	6.323 zł.

która wpłynie na dochód funduszu krajowego w rubryce IV.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje Rubr. XII. Wydatki na szupaśnictwo.

Sprawozdawca poseł Rapoport czyta:

Wydatki na szupaśnictwo zł. 26.500.

Izba uchwała Rubr. XII. bez rozprawy.

Następuje Rubr. XIII. Budowy wodne.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

Pozycya 125 . . . 14.286 zł. jako wydatek nadzwyczajny tytułem pierwszój i drugiej raty sumy 50.000 zł. na regulacyą Sanu wyznaczonój, w nadziei, że c. k. Rząd tę nader potrzebną regulacyą spieszenie i energicznie przeprowadzać będzie.

Izba uchwała poz. 125 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

Poz. 125 a). Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 28 czerwca 1880 r. wstawia komisya z uchwalonych kwot 6000 i 1000 zł., drugą połowę t. j. na uzupełnienie studyów technicznych, potrzebnych do ostatecznego projektu regulacyi Dniestru 3.000 zł. Na urządzenie stacyj metereologicznych i wodoskazów dla zbadania stosunków hidrotechnicznych górnego Dniestru 500 zł.

Izba uchwała poz. 125 a) bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

Wysoki Sejm raczy wstawić w poz. 126 a) jako wydatek nadzwyczajny dodatkową subwencją dla spółki wodnej zawiązaną celem odprowadzenia wód w powiecie mieleckim po lewej stronie drogi dembicko-tarnobrzeskiej do Wisły pod Zadusznikami kwotę 4.000 zł. pod warunkiem, że spółka co do zmian statutu i uzupełnienia projektu zastosuje się do poleceń Wydziału krajowego.

Z subwencji zaś, przyrzczonej uchwałą z dnia 17 Października 1878 r. dla spółki wodnej, zawiązać się mającej celem odprowadzenia wód w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi Dembicko-Tarnobrzeskiej — w sumie 8000 zł. pod warunkami rzezoną uchwałą określonymi, wstawia komisya w budżet na rok 1881 jako wydatek nadzwyczajny połowę, t. j. kwotę . . 4.000 zł. z tą uwagą, iż wobec przedstawionego powyżej stanu rzeczy, prawidłowe zużycie większej kwoty z owej subwencji w ciągu roku 1881 nie jest możliwém,

Izba uchwała poz. 126 bez rozprawy.

Następuje Rubryka XIV. Odsetki od pożyczek chwilowo zaciągniętych i umarzanie pożyczek.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

a) Amortyzacya pożyczki dawniej zaciągniętej na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie, wedle planu umorzenia, z Rub. VI. poz. 38 przeniesiona	5.280 zł.
b) Umorzenie pożyczki w kwocie 40.400 zł. zaciągniętej w kasie oszczędności na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie	2.826 „
c) Umorzenie pożyczki zagwarantowanej w kwocie 10.000 zł. Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia św. Winc. a Paulo na odbudowanie szpitala, w moc uchwały sejm. z 18. lipca 1880	800 „
d) 6 proc. odsetki od sumy 273.583 zł. należącey się funduszowi pożyczki z r. 1873 wedle uchwały sejm. z 14 paźdz. 1878	16.415 „
e) Na odsetki od kwot wypożyczonych na zaradzenie chwilowemu w ciągu roku brakowi gotówki w kasie krajowej wedle uchwały sejmowej z d. 21. lipca 1880	20.000 „

Poseł Wereszczyński wnosi następujący dodatek do rubr. XIV. jako poz. f): na oprocentowanie i częściowe umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na pokrycie niedoborów w moc uchwały sejm. z dnia 21. lipca 1880. . . . . 40.000 zł.

Sprawozdawca zgadza się imieniem komisji budżetowej na poprawkę p. Wereszczyńskiego. Po przemówieniu pp. Golejewskiego (2 razy), Smarzewskiego, Męcińskiego i sprawozdawcy, uchwała Izba rubr. XIV. z dodatkiem p. Wereszczyńskiego.

Następuje Rubryka XV. Rozmaite wydatki.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski czyta:

Poz. 128. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000 zł.
„ 129. Na pokrycie pieniędzy skradzionych w Jasle, ostatnia rata	932 „

Izba uchwała poz. 128. i 129. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

- Poz. 130. Majewskiemu Adolfowi w moc uchwały sejmowej z d. 10. paźdz. 1878
trzeci i ostatni zasiłek na kształcenie córki pianistki . . . . . 300 zł.
- „ 131. Komitetowi opiekującemu się Unitami z dyecezyi chełmskiej, wedle
uchwały sejmowej z dnia 17. lipca r. b. rocznie . . . . . 3.000 „
- Poz. 132. Janowi Hawel, profesorowi gimnast. i założycielowi szkoły żeńskiej w Bro-
dach, wedle uchwały z d. 17 lipca b. r. drugi i ostatni zasiłek . . . . . 450 zł.
- „ 133. Tow. przyrodniczemu im. Kopernika w skutek uchwały sejm. z dnia 17
lipca 1880, drugi i ostatni zasiłek . . . . . 600 „

Poz. 130. do 133. jako już uchwalone nie podlegają głosowaniu.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

- L. 131. Wojciechowi Kokosińskiemu z Przegorzały przy Krakowie, wysłużonemu
drożnikowi kraj. na skutek petycyi do l. 131 dar z łaski, corocznie . . . . . 100 zł.

Wydatek ten zamieszczony będzie w rub. II. poz. 28.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poseł Tarnowski wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przełożonej Matek Miłosierdzia w Krakowie Sejm udziela w r. 1881. jednorazową zapomogę
w kwocie 400 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Poseł Polanowski wnosi:

Wysoki Sejm raczy udzielić Felicjankom w Bełzie zapomogę jednorazową w kwocie 250 zł.
Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

P. Chełmecki wnosi udzielić 500 zł.

Izba popiera wniosek p. Chełmeckiego.

Po przemówieniu Sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek p. Chełmeckiego a przyjmuje wniosek
p. Polanowskiego.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

L. 69. Petycyą ks. Sylw. Dzierżyńskiego ze Starego Miasta o datek pieniężny na restauracyą
kościółka, komisya załatwiła odmownie.

L. 77. Na petycyą gminy Siemiakowce o zapomogę i bezprocentową pożyczkę dla pogorzalców,
komisya wnosi:

„odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia“.

L. 804. Petycyą Wład. Świeżawskiego, byłego c. k. urzędnika, o zapomogę, komisya załatwiła
odmownie.

Petycye l. 78 i 816 Sióstr Miłosierdzia w Bursztynie o subwencycą, i Jana Topolnickiego
opiekuna sierot po ś. p. adj. rach. Iwanickim o dar z łaski, załatwione zostały przez zamieszczenie
kwot odpowiednich w rub. II. i VI.

Izba uchwała te wnioski bez rozprawy:

Sprawozdawca poseł Chrzanowski czyta sprawozdanie komisji budżetowej względem udzielenia zaliczki na płaćę expedytorowi Wydziału kr. Ludwikowi Bieńkowskiemu z następ. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się petentowi zaliczkę w wysokości dwukwartalnej jego płacy t. j. w kwocie 650 zł., zwrotną w czterdziestu miesięcznych ratach z jego płacy i pod warunkiem zabezpieczenia tej zaliczki policą ubezpieczenia życia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Karoliny Stupnickiej o udzielenie wsparcia z nast. wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy udzielić p. Karolinie Stupnickiej jednorazową zapomogę 100 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta:

Wedle uchwały sejmowej z dnia 20 lipca 1880:

a) Na zakładanie szkół przemysłowych i popieranie rękodzielnictwa i przemysłu domowego, kredytu po 5.000 zł. na lata 1880 i 1881	5.000 zł

Kwota 5.000 zł. na rok 1880 przyzwolona jako kredyt dodatkowy wstawiona będzie do zamknięcia rachunków roku 1880 w rubryce VII.

b) na utrzymanie szkoły snycerstwa w Zakopanem — niepobraną w latach 1879 i 1880 kwotą	620 „

c) Na utrzymanie tejże szkoły po 300 zł. rocznie od 1881 r. zaczawszy na trzy lata — pierwszą ratę	600 „

d) P. Leonardowi Marconiemu pożyczka bezprocentowa na przedsiębiorstwo wyrobów alabastru w Brzozdowcach pod warunkiem zabezpieczenia tej pożyczki — spłacalnej w 8 rocznych ratach.	

Kwota ta jako kredyt dodatkowy na rok 1880 zamieszczona będzie w zamknięciu rachunków roku 1880 w rubryce XV.

Zaś jako kredyt dodatkowy na rok. 1880 kwota	10.000 zł.
--	------------

Do lit. a) przemawiają pp. Golejewski, Smarzewski, Abrahamowicz, Gross (2 razy), sprawozdawca (2 razy), Grocholski i Jasiński Józef.

Następnie czyni poseł Chrzanowski następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwali, że ta suma 500 zł. (pod lit. a) już wstawiona w rubr. VII., nie ma być wstawiona w rubr. XV. i stąd się wykresła.

Po przemówieniu p. Wolańskiego Erazma i Smarzewskiego uchwała Izba wniosek p. Chrzanowskiego.

P. Chrzanowski wnosi, aby petycje przez Sejm nie załatwione odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

P. Wodziński wnosi: Wysoki Sejm raczy nauczycielowi w Leżajsku Józefowi Kublinowi udzielić jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek przerywa posiedzenie na 10 minut.

Po przerwie czyta sprawozdawca p. Smarzewski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1881.

- I. Na pokrycie niedoborów funduszu krajowego w roku 1881 uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 37 centów od każdego złotego austr.
- II. Gdyby w ciągu roku 1881 wysokość podatku gruntowego była zmieniona, winna być zmieniona także stopa procentowa do podatku gruntowego tak, aby dodatek na podatek gruntowy wraz z $\frac{1}{3}$ częścią przypadający, rozłożony został na zmienioną kwotę podatku gruntowego.
- III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków, z tém jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

P. Krukowiecki czyni do ustępu I. wniosku komisji poprawkę, ażeby zamiast 37 ct. uchwalić tylko 35 ct.

Po przemówieniu pp. Golejewskiego, Polanowskiego, Wodzickiego Henryka, Wereszczyńskiego, Wolańskiego Brama, Chrzanowskiego i Grocholskiego, uchwalono zamknąć rozprawę.

Następnie odrzuca Izba wniosek, aby wszyscy zapisani mowcy mówili. Następuje wybór mówców generalnych.

Potem przemawia p. Krzeczunowicz za wnioskiem komisji (ustęp I.) a p. Golejewski przeciw ustępowi I.

Po przemówieniu sprawozdawcy wnosi p. Olejnik imienne głosowanie nad ustępem I. wniosku komisji, co Izba odrzuca.

Następnie uchwała Izba ustęp I. według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp II. wniosku komisji.

P. Wereszczyński czyni następującą poprawkę do ustępu II.:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp II. ma opiewać: Gdyby w ciągu roku 1881 wysokość podatku gruntowego była zmieniona, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zmieni także stopę procentową do podatku gruntowego tak, aby dodatek na podatek gruntowy wraz z $\frac{1}{3}$ częścią przypadający, rozłożony został na zmienioną kwotę podatku gruntowego.

Po oświadczeniu sprawozdawcy, że przyjmuje poprawkę p. Wereszczyńskiego do ustępu II. uchwała Izba ustęp II. z poprawką p. Wereszczyńskiego.

Sprawozdawca czyta ustęp III. wniosku komisji budżetowej, który Izba uchwała bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie trzecie czytanie bez czytania, przyjmuje Izba cały preliminarz funduszu krajowego i uchwałę finansową na r. 1881 w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku względem uchwalenia noweli do ustawy z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. ust. kraj. z r. 1877. Cz. XXVIII o zniesieniu prawa propinacyi w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniającej § 34 téjże ustawy.

Sprawozdawca p. Madeyski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

U S T A W A

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zaprowadzająca zmianę w ustawie z dnia 30. grudnia 1875 roku (Dzien. ust. kraj. z roku 1877 Część XXVIII. Nr. 55) o zniesieniu prawa propinacyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Paragraf 34 ustawy z dnia 30 grudnia 1875 (Dz. ust. kraj. z r. 1877. Część XXVIII. Nr. 55) w dotychczasowem brzmieniu jego zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje:

§ 34.

Dochodzenie i karanie wszelkich przekroczeń w sprawach propinacyjnego prawa wyszynku należy do politycznej władzy powiatowej.

Rozprawę prowadzący ma od świadków po odpowiedzi na pytania ogólne a przed przesłuchaniem ich dalszém odebrać przysięgę, jeżeli tego skarżący lub obwiniony zażąda.

Oprócz tych przypadków ma rozprawę prowadzący odebrać od świadka przysięgę, jeżeli mniema, że prawdy szczerzej dowiedzieć się może tylko, żądając stwierdzenia zeznań przysięgą.

Nie wolno jednak odbierać przysięgi od świadka, który według § 170 ustawy o postępowaniu karném z dnia 23 maja 1873 Nr. 119 Dz. pr. p. do przysięgi dopuszczony być nie powinien.

Orzeczenie co do przekroczeń w sprawach propinacyjnego prawa wyszynku powinno być doręczone stronom interesowanym (obwinionym i poszkodowanym).

Art. II.

Wykonanie tój ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Następuje rozprawa ogólna.

P. Chełmecki wnosi przyjąć en bloc całą ustawę. Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

P. Krasiecki przemawia przeciw projektowi ustawy i wnosi przejście do porządku dziennego, co Izba dostatecznie popiera.

Po przemówieniu p. Grocholskiego i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek p. Krasieckiego.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Izba uchwała wniosek p. Chełmeckiego przyjęcia en bloc w 2. czytaniu całego projektu ustawy i przyjmuje następnie całą ustawę en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy potem 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Madeyski czyta :

Uchwaleniem powyższej ustawy załatwiona zostaje petycja Wydziału powiatowego przemysłańskiego z dnia 3. czerwca b. r. L. S. 52. L. p. 10.

Następne posiedzenie wyznacza Marszałek na dzień 23. lipca 1880 o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny dwudziestegoósmego posiedzenia

3 sesyi IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 23. lipca 1880, o godzinie 10. przed południem.

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie gminie Złoczów na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa; gminie Brzeżany na pobór dodatku do podatku konsumcyjnego od wina i opłaty gminnej od nafty; gminie Przemysłany na opłatę od nafty; gminie Łodzianka górna i Nowa wieś na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich; gminie Biała na pobór opłat od czynszu najmu; gminie Mielec na pobór opłat od nafty, słodzonych napojów i araku.

Sprawozdawca poseł Smolka.

2. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej Krosno prawa myta mostowego i o omycenie drogi powiatowej kamieniecko-stopnickiej . . . Sprawozdawca poseł Badeni.

3. Sprawozdanie komisji sejmowej w przedmiocie wykończenia budowy galicyjskiej kolei tak zwanej transwersalnej z Husiatyna do Żywca. . . . . Sprawozdawca poseł Grocholski.

4. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wyłączenie osady Podwołoczyska z obszaru dworskiego w Staromiejszczyźnie i wyłączenie z osady Zagrobela ze związku gminy Zadnieszówka dla utworzenia odrębnej gminy miejskiej (miasteczka) Podwołoczyska. . . . . Sprawozdawca poseł Żywicki.

5. Sprawozdania o petycyach.

6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie szkół rolniczych w Dublanach i o funduszu na laboratorium chemiczne tych szkół. . . . . Sprawozdawca poseł Michałowski Józef.

Koniec posiedzenia o godzinie 8. minut 45 wieczór.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański.

Alfons Czaykowski.

Protokół

28. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 23. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obechnych posłów 110.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 26. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, protokół zaś z 27. posiedzenia jest do przejrzenia w biurze sejmowem.

Sekretarz p. Jasiński Józef zaczyna czytać spis petycyi.

P. Golejewski wnosi, ażeby wszystkie petycye dziś nadeszłe, jakoteż jeszcze wpłynąć mające bez wyliczenia ich w Izbie z powodu bliskiego końca sesyi sejmowej odesłać do Wydziału krajowego do załatwienia.

Posel Hausner zgadza się na ten wniosek z wyjątkiem petycyi Izby notaryalnej z memoriałem z powodu przebiegu rozpraw w Sejmie nad wnioskiem posła Tyszkiewicza w sprawie sporządzenia aktów noteryalnych, oraz wnosi odczytanie téj petycyi w całości.

P. Głogowski czyni taki sam wniosek co do petycyi w sprawie drogi brzosteko-siedleckiej.

Po oświadczeniu Marszałka, że tę petycyą już zreferowano w komisji drogowej, cofa poseł Głogowski swój wniosek.

Następnie uchwała Izba tak wniosek posła Golejewskiego jakoteż wniosek posła Hausnera.

W skutek czego czyta sekretarz p. Jasiński Józef rzeczoną petycyą Izby notaryalnej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie gminie miasta Złoczowa na podwyższenie opłat gminnych od trunków spirytusowych i od piwa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Złoczowa na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i od piwa w obręb gminy sprowadzanych i w niej zużywanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta Złoczowa pozwala się pobierać od trunków spirytusowych i od piwa sprowadzanych na własny użytek w obręb gminy i w niej spotrzebowanych opłaty gminne według następującej taryfy:

a) od jednego litra wódki (szumówki) do 55 stopni według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 Reaum. 15 (piętnaście) ct.;

b) od jednego litra okowity nad 55 stopni według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R., tudzież od innych ulepszonych wypalanych napojów, jako to: rumu, araku, koniaku, śliwownicy, rozolisu, likieru, ponczowej esencji i t. d. 20 (dwadzieścia) ct.;

c) od jednego litra miodowych napojów, jako to: miodu do picia, wiszniaku, maliniaku, lipniaku, dereniaku i t. d. po 6 (sześć) ct.;

d) od jednego litra piwa bez względu na jakość napoju 3 (trzy) ct.

Upoważnieniem zaopatrzeni kupy towarów korzennych albo mieszanych, którym przysługuje uprawnienie słodzone napoje jako to: arak, rum, ponczowa esencya i likier do handlu swego skądkolwiek bądź pobierać i takowe wszakże tylko we flaszkach opieczętowanych, niemniej jak $\frac{1}{3}$ część litra w sobie mających — bez wykonywania wyszynku sprzedawać obowiązani będą od wyzwmienionych na sprzedaż sprowadzanych napojów słodzonych, oprócz wyznaczonój opłaty gminnej opłacać nadto 50% (pięćdziesiąt) téjże opłaty na potrzeby gminne.

Opłaty te nie mogą jednak obciążać ani produkeyi, ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjąć cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu i przyjmuje projekt ustawy w 2. czytaniu.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Brzeżan na pobór dodatku do podatku konsumcyjnego od wina, tudzież na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i spotrzebowanéj z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do próśby Reprezentacyi miejskiej i uchwalić następujący projekt do ustawy i uchwały:

U s t a w a

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Brzeżan na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i tamże spotrzebowanéj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanawiam, co następuje:

Od dnia wejścia w wykonanie niniejszój ustawy zezwala się gminie Brzeżan na sześćioletni przeciąg czasu na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i tamże spotrzebowanéj w wysokości 4. (czterech) zł. w. a. od 100 kilogramów nafty.

Opłata ta nie może jednak obciążać ani produkeyi ani też obrotu handlowego.

U c h w a ł a

Gminie Brzeżan pozwala się pobierać na pokrycie jój wydatków gminnych w latach 1882, 1883, 1884, 1885, 1886 i 1887 dodatek w wysokości 60% (sześćdziesiąt) do podatku konsumcyjnego od wina.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowój.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjąć cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu i przyjmuje cały projekt ustawy w 2. czytaniu.

Uchwalwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Następnie przyjmuje Izba bez rozprawy projekt uchwały.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia gminie Przemyślan na pobór opłaty gminnej od nafty w obręb gminy wprowadzanéj i w gminie spotrzebowanéj z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie Przemyślan na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy wprowadzanéj i w niéj zużywanej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie miasteczka Przemyślan zezwala się pobierać w latach 1881, 1882, 1883, 1884 i 1885 po dwa złotych a. w. od stu kilogramów nafty w obręb téj gminy wprowadzonych i w niéj zużywanych.

Opłata ta nie może jednak obciążać ani produkcji, ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba nad całym projektem ustawy głosować en bloc w 2. czytaniu, poczem przyjmuje całą ustawę en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminom Łodzinka górna i Nowa wieś w powiecie dobromilskim na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) gminie Łodzinka górna w powiecie dobromilskim zezwala się pobierać w roku 1880 na pokrycie potrzeb gminnych siedmdziesiąt procent dodatek do podatków bezpośrednich;

2) gminie Nowa wieś w powiecie dobromilskim zezwala się pobierać w roku 1880 na pokrycie potrzeb gminnych siedmdziesiąt sześć procent dodatek do podatków bezpośrednich.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Białej na pobór opłat od czynszu najmu z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Białej na pobór opłat od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gminie miasta Białej pozwala się pobierać w latach 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886 opłaty od czynszów najmu każdéj

nieruchomości znajdującej się w obrębie miasta, a podlegającej podatkowi domowo-czynszowemu.

Art. II.

Opłata ma wynosić po cztery centy od każdego zeznanego i w drodze urzędowej stwierdzonego złot. w. a. czynszu najmu.

Art. III.

Mieszkańcy miasta Białej, którzy opłacają za pomieszkanie roczny czynsz najmu w kwocie dwudziestu i czterech zł. lub niżej, nie podlegają opłacie.

Art. IV.

Bliższe postanowienia względem przeprowadzenia tej opłaty uchwali Reprezentacya gminna.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjęć cały projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu i przyjmuje projekt ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Mielca o zezwolenie na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i od nafty z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące projekta do ustaw:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Mielec na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanój i w niój spotrzebowanój.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie Mielec pozwala się pobierać w latach 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 i 1886 opłatę gminną od nafty w obręb gminy sprowadzanój i w niój spotrzebowanój w wysokości 1 (jednego) ct. od kilogramu.

Opłata ta wszakże nie może obciążać ani produkeyi, ani też obrotu handlowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Mielec na pobór opłaty gminnej od słodzonych trunków spirytusowych i araku w obręb gminy wprowadzonych i w niej spożybowanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meogo Królestwa Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Gminie Mielec pozwala się pobierać przez lat 6 od wejścia w wykonanie tej ustawy opłaty gminne po cztery centy od jednego litra słodzonych trunków spirytusowych i araku w obrębie gminy wprowadzanych i tamże spożywanym.

Do tej opłaty jest obowiązany każdy, który te trunki sprowadza bądź na własny użytek, bądź na sprzedaż.

Opłata ta jednak nie może obciążać ani producyi ani obrotu handlowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjęc cały projekt tych dwóch ustaw en bloc w 2. czytaniu i przyjmuje projekt ustaw en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba obie ustawy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej w Krośnie prawa myta mostowego i o omyczenie drogi powiatowej kamieniecko-stopnickiej.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej w Krośnie prawa do dalszego pobierania myta, od mostu na rzece Wisłoku, z następującym wnioskiem:

Wysoki Seim raczy powziąć następującej treści uchwałę:

U c h w a ł a

o udzielenie Radzie powiatowej w Krośnie, prawa do dalszego pobierania myta, od mostu na rzece Wisłoku.

Zgodnie z wnioskiem Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Krośnie, w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na przeciąg dalszych lat pięciu, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wisłoku, przy drodze z Krosna do Korezyny, pod warunkiem utrzymywania tego mostu w dobrym stanie, kosztem funduszu powiatowego.

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdój sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdój sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od każdój sztuki bydła pędzonego drobnego . $\frac{1}{2}$ (pół) ct

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczėj.

Art. III.

Przy poborze opłat mytnicznych, mają być zachowane ogólnie obowiązujące przepisy o uwolnieniu od myta, lub o zniżeniu takowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowėj.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjąć cały projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu i przyjmuje projekt uchwały en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje Izba całą uchwałę w 3. czytaniu.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o omycieniu drogi powiatowėj kamienicko-stopnickiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści ustawę:

U s t a w a

o omycieniu drogi powiatowėj kamienicko-stopnickiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowėj limanowskiej, w zastępstwie funduszu drogowego tegoż powiatu, nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie téj ustawy, prawo do pobierania myta drogowo-mostowego, przy drodze powiatowėj kamienicko-stopnickiej, pod warunkiem utrzymania pomienionėj drogi wraz z dotyczącymi przedmiotami kosztem funduszu powiatowego i w dobrym stanie.

Art. II.

Pobór myta drogowo-mostowego odbywać się ma na dwóch stacjach mytnicznych, a mianowicie: na jednej stacyi dotychczasowėj w gminie Zalesiu i na drugiej stacyi w miejscu nowo oznaczyć się mającém.

Art. III.

Opłata myta drogowo-mostowego na każdój z tych dwóch stacyi wynosić będzie:

- a) od każdój sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) et.
- b) od każdój sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego i koni wierzchowych . . . 2 (dwa) et.
- c) od każdój sztuki bydła pędzonego drobnego, to jest: cieląt, źrebiąt, owiec, kóz i świń . . . . . 1 (jeden) et.

Art. IV.

Przy poborze opłat mytniczych mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od myta lub o znizeniu takowego.

Art. V.

Z dniem wejścia w wykonanie niniejszej ustawy, traci moc obowiązującą ustawa o omyceniu drogi powiatowej kamienicko-stopnickiej, z dnia 12. lipca 1870 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 67).

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Na wniosek p. Jasińskiego Józefa uchwała Izba przyjąć en bloc w 2. czytaniu cały projekt ustawy i przyjmuje następnie całą ustawę en bloc w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy potem 3. czytanie bez czytania, przyjmuje Izba całą ustawę w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje spawozdanie komisji sejmowej w przedmiocie wykończenia budowy galicyjskiej kolei tak zwanój transwersalnej z Husiatyna do Żywca.

Sprawozdawca poseł Grocholski, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje myłki druku i czyta następujące sprostowane wnioski:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanój kolei transwersalnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

W celu całkowitego wykończenia galicyjskiej kolei tak zwanój transwersalnej z Husiatyna do Żywca, a względnie przeprowadzenia budowy brakujących jeszcze linii téjże kolei, mianowicie:

- a) Husiatyn-Stanisławów;
- b) Zagórz-Grybów i
- c) Nowy Sącz-Żywiec a ewentualnie

d) odnogi do granicy kraju i do Krakowa (Podgórze) przyznają się pomoc i ułatwienia, które niniejsza ustawa postanawia, bez względu na to, czy budowa której z wzmiankowanych linii przeprowadzoną będzie przez prywatne przedsiębiorstwo, czy też przez Państwo, jeżeli tylko budowa wszystkich trzech linii wymienionych pod a) b) c) jednocześnie prawnie zabezpieczoną zostanie.

Art. II.

Wymienionym w art. I. liniom kolejowym przyznaje się na czas, przez jaki im przysłużyć będzie w moc ustaw państwowych uwolnienie od opłaty podatku dochodowego lub też innego w przyszłości wprowadzonego podatku państwowego, uwolnienie od opłaty dodatków do powyższych podatków, jakieby na mocy ustaw krajowych czy to obecnie istniejących czy w przyszłości wydanych na cele gminne, powiatowe lub krajowe uiszczane być miały.

Na ten sam czas przyznaje im się także uwolnienie od opłaty innych wszelkiego rodzaju danin nie będących dodatkami do podatków państwowych, któreby z mocy ustaw krajowych na te same cele uiszczać należało.

Art. III.

Na kosztą zakupna i wywłaszczenia gruntów, potrzebnych z powodu budowy wszystkich w art. I. wymienionych linii kolejowych, wypłaci fundusz krajowy przedsiębiorstwu kolejowemu, a względnie Skarbowi państwa, jeżeliby Państwo samo takowe budowało, łączną ryczałtowaną sumę jednego miliona zł. w. a.

Sposób i czas wypłaty oznaczy art. VI.

Art. IV.

Do pokrycia wydatków na zmianę kierunku i przełożenie dróg publicznych nieeraryalnych na wymienionych w art. I. liniach kolejowych przyczyni się fundusz krajowy łączną ryczałtowaną sumą sto tysięcy (100.000) zł. w. a.

Art. V.

Przedsiębiorstwo kolejowe nie może być pociągane do ponoszenia wydatków na budowy, przekładania, rekonstrukcyjne i utrzymywanie dróg dojazdowych do stacyj kolejowych na wymienionych w artykule I. liniach kolejowych w wyższym wymiarze jak w jednej trzeciej części dotyczących kosztów, a orzeczenie o potrzebie i o kosztach budowy, przełożenia lub rekonstrukcyj tych dróg dojazdowych, tudzież o kosztach ich utrzymywania, wydane być może dopiero po przesłuchaniu przedsiębiorstwa kolejowego.

Art. VI.

Wymienioną w artykule III. sumę miliona zł. w. a. wypłaci fundusz krajowy przedsiębiorstwu kolejowemu a względnie Skarbowi państwa w ten sposób, iż uiszczy w trzy miesiące po odbytych podług postanowień rozdziału III. A. Ustawy państwowej z dnia 18 lutego 1878 D. u. p. Nr. 30 obchodzie administracyjnym linii Husiatyn-Stanisławów 360.000 zł. w. a., linii Zagórz-Grybów 340.000 zł. w. a. a linii Nowy Sącz-Żywiec 300.000 zł. w. a.

Wypłaty te nastąpić jednakże mogą dopiero po uprzedniem zawiadomieniu Wydziału krajowego przez c. k. Rząd, iż budowa wymienionych w artykule I. pod a) b) i c) linii zabezpieczona została udzieloną przedsiębiorstwu prywatnemu koncesją kolejową lub ustawą państwową nakazującą budowę kosztem Państwa.

Art. VII.

Wpłata wzmiankowanej w art. IV. sumy 100.000 zł. w. a. nastąpi także po zawiadomieniu Wydziału krajowego przez c. k. Rząd, o zabezpieczeniu budowy wymienionych w art. I. pod a) b) i c) linii kolejowych art. VI, w ten jednakże sposób, iż fundusz krajowy wypłaci przedsiębiorstwu kolejowemu a względnie Skarbowi państwa w trzy miesiące po rozpoczęciu budowy na linii Husiatyn-Stanisławów 36.000 zł. w. a. na linii Zagórz-Grybów 34.000 zł. w. a., na linii Nowy Sącz-Żywiec 30.000 zł. w. a.

Art. VIII.

Upoważnia się Wydział krajowy, aby po otrzymaniu podług postanowienia art. VI. od c. k. Rządu zawiadomienia o zabezpieczeniu budowy wymienionych w art. I. pod a) b) i c) linii kolejowych, zaciągnął dla funduszu krajowego pożyczkę pieniężną spłacaną ratami pod warunkami dla funduszu krajowego najmniej uciążliwymi w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną do uzyskania z niej sumy 1,100.000 zł. w. a. w gotówce i aby uskutecznił z niej wypłaty w terminach i w kwotach określonych w artykule VI. i VII.

Art. IX.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia, straci jednakże moc obowiązującą, jeżeli do końca roku 1882 budowa wymienionych w art. I. pod a) b) i c) linii nie będzie zabezpieczoną, udzieloną koncesją przedsiębiorstwu prywatnemu lub ustawą państwową nakazującą budowę kosztem Państwa.

Art. X.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych i Memu Ministrowi handlu.

2. Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby w koncesyi na budowę dróg żelaznych: Husiatyn-Stanisławów, Zagórz-Grybów, NowySącz-Żywiec, zamieścił następujące warunki: Po 1szej) Dyrekeya główna czyli naczelny zarząd lub naczelne zarządy dróg żelaznych: Husiatyn-Stanisławów, Zagórz-Grybów, NowySącz-Żywiec, będą mieć siedzibę w Galicyi, a język polski będzie urzędowym językiem w administracyi tych dróg żelaznych. Po 2gie) C. k. Rząd zastrzeże sobie wpływ na układanie taryfy przewozu osób i towarów wymienionymi wyżej drogami żelaznymi. Po 3iej) C. k. Rząd zastrzeże wyraźnie, że tylko za jego pozwoleniem mogą zarządy wymienionych dróg żelaznych zawierać kartele z zarządami innych kolei żelaznych względem taryfy przewozu osób i towarów na wymienionych wyżej drogach żelaznych. Gdyby towarzystwo otrzymujące koncesyę na budowę dróg żelaznych: Husiatyn-Stanisławów, Zagórz-Grybów, NowySącz-Żywiec objęło w zarząd cały ciąg dróg żelaznych z Husiatyna do Żywca, w takim razie do powyższych warunków powinien się zastosować zarząd całego tego ciągu dróg żelaznych.

3. Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycye L. 599 Wydziału Rady powiatowej gorlickiej, L. 641 Wydziału Rady powiatowej krośnieńskiej, L. 666 Rady powiatowej sanockiej, L. 698 Wydziału powiatowego buczackiego, L. 703 Wydziału Rady powiatowej nowotarskiej, L. 769 Rady powiatowej jasielskiej, L. 787 Reprezentacyi powiatu czortkowskiego i L. 820 Wydziału zaleszczyckiego, o ile zawierają oświadczenie, że powiat będzie się przyczyniać do kosztów nabycia i expropyryacji gruntów pod budowę kolei transwersalnej, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego urzędowania.

Następuje rozprawa ogólna.

Zapisani są do głosu za wnioskiem posłowie: Mycielski, Matkowski, Stadnicki Jan, Chrzanoski, Golejewski i Krzeczunowicz, przeciw wnioskowi komisji zaś posłowie: Polanowski, Skałkowski, Hausner, Kamiński, Krasiecki, Gross i Krukowiecki.

Po przemówieniu posłów Polanowskiego, Mycielskiego, (który zapowiada poprawkę), i Skałkowskiego obejmuje przewodniczenie Zastępca Marszałka ksiądz Biskup Stupnicki.

Po przemówieniu posła Matkowskiego, który zapowiada poprawkę, wnosi p. Golejewski zamknięcie rozprawy ogólnej.

Po zapowiadaniu przez p. Krasieckiego wniosku przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji kolejowej odrzuca Izba wnioski p. Golejewskiego o zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu posła Skałkowskiego obejmuje Marszałek przewodniczenie.

Posel Abrahamowicz wnosi zamknięcie rozprawy, co Izba odrzuca.

Po przemówieniu p. Stadnickiego Jana nie popiera Izba dostatecznie wniosku posła ks. Krasieckiego o przejście do porządku dziennego nad wnioskami komisji kolejowej.

Potem uchwała Izba zamknięcie rozprawy ogólnej.

Następuje wybór mowców generalnych.

Po przemówieniu Krzeczunowicza jako mowcy generalnego za wnioskami komisji a p. Krukowieckiego jako mowcy generalnego przeciw wnioskowi komisji administracyjnej, Badeniego, c. k. komisarza rządowego i sprawozdawcy przemawiają dla sprostowania faktu pp. Polanowski i Krukowiecki.

Następnie przerywa Marszałek o godzinie 3. minut 30 do godziny 5. minut 30 posiedzenie.

Dalszy ciąg posiedzenia o godz. 6. popołudniu przy dostatecznej liczbie posłów.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca poseł Grocholski czyta art. I. ustawy który Izba przyjmuje bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta art. II. który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta art. III.

P. Polanowski przemawia przeciw art. III. i wnosi następ. poprawkę do art. III.:

Do art. III. pięćkroć sto tysięcy zł. w. a. Jeżeli powiaty, przez które kolej przechodzi, zobowiązują się do zapłacenia co najmniej drugiej połowy kosztów zakupu i wywłaszczenia.

Izba nie popiera tej poprawki.

Poseł Matkowski przemawia i czyni następującą poprawkę:

W miejsce art. III.

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby po uzyskaniu ustępstwa praw ustawą z dnia 18. lutego 1878 r. Dz. p. p. XIII, 30, w paragrafie pierwszym, budowie kolei (Eisenbahnunternehmer) zastrzeżonych, przeprowadził kosztem funduszu krajowego wykupno gruntów łącznie tak pod budowę linii kolejowych w artykule I. pod a) b) c) wymienionych, jakoteż pod drogi, których zmiana lub założenie budową tych linii spowodowanymi zostaną, z wyjątkiem dróg dojazdowych, o których budowie artykuł V. orzeka.

Obowiązek ten dostarczenia przez kraj gruntów nie może w żadnym razie przewyższać ilości 3 hektarów na każdy kilometr długości duktów budować się mających kolei. W razie, gdyby rzeczywista potrzeba wyższą nad 3 hektary w przecięciu się okazała, przystąpi Wydział krajowy do wywłaszczenia na rachunek przedsiębiorstwa dopiero po uzyskaniu od przedsiębiorstwa odpowiednich na koszt przewyżki funduszy.

Koszta wywłaszczenia wszystkich innych ustawą z dnia 18. lutego 1878 r. Dz. pr. p. XIII, 30, objętych przedmiotów i praw jak n. p. koszta wywłaszczenia zabudowań w ogóle, zakładów fabrycznych, przemysłowych, wodnych i siły wodnej, służebnictw, kamieniołomów, kopalń, szutrowisk i t. p. niemniej koszta ogniotrwałego pokrycia sąsiednich budynków i wydatki na wynagrodzenie za czasowe użycie gruntów, winno ponosić wyłącznie przedsiębiorstwo kolejowe i z tego tytułu fundusz krajowy do żadnych wydatków pociągniętym być nie może.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego czyni p. Badeni następującą poprawkę:

Do art. III. według wniosku p. Matkowskiego w ustępie trzecim (w wierszu czwartym od dołu) po słowach „użycie gruntów“ dodać: „również wszelkie odszkodowania z powodu przeszkód i utrudnień w gospodarstwie.“

Izba popiera tę poprawkę dostatecznie.

Po przemówieniu pp. Stadnickiego Jana i Matkowskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy nad art. III.

Po przemówieniu p. Krzczunowicza cofa p. Badeni swoją poprawkę i czyni w miejsce jej następującą poprawkę:

Po słowie „gruntów“ dodać „włącznie z odszkodowaniem przeszkód i utrudnień w gospodarstwie“.

Izba popiera tę poprawkę dostatecznie.

P. Madeyski podnosi pierwszą poprawkę p. Badeniego.

Po przemówieniu sprawozdawcy a p. Matkowskiego dla sprostowania faktu wnosi poseł Popiel Paweł imienne głosowanie nad art. III. według wniosku p. Matkowskiego.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu w sprawie formalnej pp. Badeniego, Krzczunowicza i Madeyskiego, odrzuca Izba w imiennym głosowaniu wniosek p. Matkowskiego do art. III. 55 głosami przeciw 50.

Następnie uchwała Izba art. III. według wniosku komisji.

P. Krzczunowicz wnosi, aby resztę artykułów ustawy przyjąć en bloc.

Poseł Matkowski oświadcza, że cofa poprawki do dalszych artykułów zapowiedziane.

Potem uchwała Izba wniosek p. Krzczunowicza i przyjmuje resztę artykułów, tytuł i wstęp ustawy en bloc w 2. czytaniu.

Uchwaliwszy następnie 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba całą ustawę w 3. czytaniu.

Następuje punkt 2. wniosku komisji kolejowej.

P. Mycielski przemawia i czyni w miejscu 2. punktu wniosku komisji następującą rezolucję:

R E Z O L U C Y A

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- a) W razie, gdyby c. k. Rząd lub przedsiębiorstwo kolejowe sumę 1,100.000 zł. za niewystarczającą uznało;
- b) wzywa się Wydział krajowy, aby w granicach ustawy w porozumieniu z c. k. Rządem jakoteż przedsiębiorstwem kolejowym, z uwzględnieniem prawomocnych deklaracji Rad powiatowych jak i stron interesowanych, w tych powiatach, przez które kolej prowadzoną będzie, przeprowadzić porozumienie warunkowe wykupna gruntów a rezultat tych rokowań Sejmowi na najbliższej sesji przedstawił;
- c) przeznacza się Wydziałowi krajowemu sumę 15.000 zł. z funduszków krajowych na przeprowadzenie rokowań powyższych.

Izba popiera ten wniosek dostatecznie.

Po przemówieniu pp. Chrzanowskiego i Skałkowskiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego czyni p. Romer następującą poprawkę stylistyczną do ustępu b) rezolucji p. Mycielskiego:

w granicach ustawy o pomocy kraju dla wykończenia galicyjskiej tak zwanój kolei transwersalnej.

P. Mycielski oświadcza, że przyjmuje poprawkę p. Romera.

Następnie po przemówieniu p. Jaworskiego i sprawozdawcy odrzuca Izba 46 głosami przeciw 31 rezolucją p. Mycielskiego.

Następuje rozprawa nad punktem 2. wniosku komisji kolejowej.

Posel Badeni czyni do 2. punktu wniosku komisji poprawkę jako dodatek następującej treści: „i w ogóle na całą politykę taryfową“.

P. Jasinicki czyni poprawkę, której Izba nie popiera.

Po oświadczeniu sprawozdawcy, że imieniem komisji kolejowej przyjmuje poprawkę posła Badeniego uchwała Izba punkt 2. wniosku komisji wraz z poprawką p. Badeniego.

Sprawozdawca czyta punkt 3. wniosku komisji.

P. Chrzanowski wnosi następującą rezolucją jako dodatek do 3. wniosku komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozważyć i przedłożyć na następującej Sesji sejmowej odpowiednie wnioski w kwestiach:

1. Czy należy wydać ustawę o konkurencji powiatów do budowy dróg żelaznych mających przechodzić przez te powiaty, lecz konkurencji w takim tylko razie, jeżeli Sejm uchwali pewną sumę z skarbu krajowego jako zasiłek na wykup gruntów pod mającą się budować kolej żelazną, lub w ogóle jako zasiłek na budowę tej kolei.

2. Czy ustawa ta ogólna o konkurencji powiatów do budowy żelaznych oznaczy stosunek, w którym konkurować powinny powiaty do pokrycia sumy wyznaczonej przez Sejm z skarbu krajowego jako zasiłek na budowę drogi żelaznej mającej przechodzić przez te powiaty? czy też stosunek ten będzie oddzielną ustawą krajową wydawaną przez Sejm dla każdej kolei żelaznej, ua której budowę Sejm uchwali zasiłek, a ustawą wydawaną na mocy ogólnej ustawy o konkurencji powiatów do budowy dróg żelaznych.

Izba popiera dostatecznie tę rezolucją.

Po przemówieniu p. Badeniego i sprawozdawcy uchwała Izba 3. punkt wniosku komisji a odrzuca rezolucją posła Chrzanowskiego.

Następnie uchwalwszy 3. czytanie bez czytania przyjmuje Izba wszystkie wnioski komisji w 3. czytaniu bez czytania.

Sekretarz czyta nadeszłe do Sejmu telegramy Jurydyczan obok Brodów z protestem przeciw przyłączeniu ich do m. Brodów i oznajmia, że telegramy udzielone zostaną Wydziałowi krajowemu jako komisji.

Po przemówieniu p. Popiela Pawła naznacza Marszałek następne posiedzenie na sobotę dnia 24. lipca 1880. o godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dwudziestego dziewiątego posiedzenia

3 sesyi IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 24 lipca 1880,
o godzinie 10 przed południem.

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie gminie Sokołowa na pobór opłat od nafty i 5 gminom powiatu Rawskiego na pobór wyższych dodatków gminnych.
Sprawozdawca poseł Smolka.
2. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie miasta Brodów prawa do poboru od napojów spirytusowych, piwa i miodu i o udzielenie rękojmi kraju do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł.
Sprawozdawca poseł Smolka.
3. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wyłączenie osady Podwołoczyska i Zagrobela z dotychczasowego związku gminnego i utworzenia odrębnej gminy miejskiej (miasteczka) Podwołoczyska.
Sprawozdawca poseł Żywicki.
4. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie szkół rolniczych w Dublinach i o funduszu na laboratorium chemiczne tych szkół.
Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

Koniec posiedzenia o godzinie 9. wieczór.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

Turzański.

Alfons Czaykowski.

Spis petycyi

po dzień 23 lipca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 895. Obywatele miasta Jordanowa przez p. Łazarskiego żalą się na tamtejszego burmistrza z powodu różnych nadużyć.
- „ 896. Nieć Michał, nauczyciel w Czehowie przez p. ks. Kitrysa o podwyższenie płacy.
- „ 897. Izba notaryalna połączonych kolegów, notaryuszów przez p. Hausnera z memoriałem z powodu przebiegu rozpraw w Wys. Sejmie nad wnioskiem p. Tyszkiewicza w sprawie sporządzania aktów notaryalnych.
- „ 898. Kiss Felicja przez posła Korytowskiego o zapomogę.
- „ 899. Oddział rohatyńsko-przemysłański Towarzystwa pedagogicznego przez p. Onyszkiewicza o dodatek drożyzniany dla nauczycieli.
- „ 900. Obszar dworski i gmina Żurawno przez posła Grossa, przeciw podwyższeniu podatku gruntowego.
- „ 901. Obszar dworski Drohowyż przez p. Grossa w sprawie podwyższenia podatku gruntowego.
- „ 902. Takąż petycyę obszaru dworskiego i gminy Rudniki.
- „ 903. Jak powyżej, przez p. Matkowskiego Wydział pow. Buczacz.
- „ 904. „ „ „ „ Popiela obszaru dworskiego Turze.
- „ 905. „ „ „ „ gminy Wołoszynów.
- „ 906. „ „ „ „ Libuchów.
- „ 907. „ „ „ „ obszaru dworskiego.
- „ 908. „ „ „ „ gminy Gałowce.
- „ 909. „ „ „ „ Felsztyn.
- „ 910. „ „ „ „ Turze.
- „ 911. „ „ „ „ Nauczulka.
- „ 912. „ „ „ „ Terle.

- „ 913. Jak poprzednio gminy Stararopa.
- „ 914. „ „ „ Niedzielny.
- „ 915. „ „ „ Woli koblańskiej.
- „ 916. „ „ „ Tycho.
- „ 917. „ „ „ Nauczulka wielka.
- „ 918. „ „ „ Kobło stare.
- „ 919. „ „ „ Zazanna.
- „ 920. „ „ „ Hołowecko.
- „ 921. Oddział Żółkiewski towarzystwa gospodarskiego, przez p. Głogowskiego, w sprawie jak powyżej.
- „ 922. Jak powyżej, przez p. ks. Sawę, obszar dworski Bukówna.
- „ 923. „ „ „ gmina Delana.
- „ 924. „ „ „ Budzyna.
- „ 925. „ „ „ Dolina.
- „ 926. „ „ „ Olesza.
- „ 927. Takąż petycja przez p. Garbaczynskiego Wydziału powiatowego Pilzno.
- „ 928. „ „ „ „ M. Popiela gminy Spas.
- „ 929. „ „ „ „ „ Terezów.
- „ 930. „ „ „ „ „ Szumień.
- „ 931. „ „ „ „ „ Płoskie.
- „ 932. Wydział pow. Pilzno przez p. Garbaczynskiego w sprawie fabrykacyi i sprzedaży soli.
- „ 933. Tenże w Trembowli przez p. E. Wolańskiego jak wyżej.
- „ 934. Wydział pow. Śniatyn przez p. Alfonsa Czaykowskiego o omycenie drogi pow. Załucze-Rożniów.
-

Protokół

29. posiedzenia, III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. lipca 1880.

Początek o godzinie 10. minut 15 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów: 113.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 27. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu, a protokół z 28. posiedzenia będzie odczytany przed zamknięciem sesyi.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie Sokołowa powiatu kolbuszowskiego, na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w gminie spotrzebowanéj z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiém o zezwolenie gminie Sokołowa na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w niéj spotrzebowanéj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiém, ustanawiam co następuje:

Na pokrycie wydatków gminnych i szkolnych pozwala się gminie Sokołowa powiatu kolbuszowskiego pobierać w latach 1881, 1882, 1883, 1883, 1884, 1885 i 1886 opłaty gminne od nafty w obręb gminy sprowadzanéj i w gminie spotrzebowanéj w wysokości 1 (jednego) ct. od każdego kilogramu.

Powyższy projekt do ustawy przyjęto bez rozprawy w drugiem czytaniu a uchwalwszy trzecie czytanie bez czytania uchwalono projekt ustawy w 3. czytaniu.

Sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu pięciu gminom powiatu rawskiego na pobór wyższych dodatków do podatków z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt następującej uchwały:

Uchwała.

Na pokrycie wydatków gminnych i szkolnych zezwala się gminom Lubycza, Bełzec, Korezmin, Staje i Tarnoszyn powiatu rawskiego pobierać w latach 1880 i 1881 dodatki do podatków bezpośrednich (bez dodatku nadzwyczajnego) w następującej wysokości:

Gminie Lubycza	68 (sześćdziesiątośm)	%.
„ Bełzec	66 (sześćdziesiątsześć)	%.
„ Korezmin	68 (sześćdziesiątośm)	%.
„ Staje	55 (pięćdziesiąt pięć)	%.
„ Tarnoszyn	82 (osmdziesiątdwa)	%.

Izba uchwała wniosek powyższy bez rozpraw.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i o udzielenie rękojmi kraju do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące projekta do ustaw:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Brody do wysokości 120.000 zł. zaciągnąć się mającej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art.

Kraj poręcza pod warunkami niżej wyszczególnionymi pożyczkę mającą się zaciągnąć przez gminę miasta Brody na zakupienie prawa propinacyi od właściciela dóbr Brodów z przyległościami do wysokości 120.000 zł. w. a. w gotowiznie.

Art. II.

Warunki pożyczki i plan amortyzacyi ułoży Rada gminna miasta Brody w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a pożyczka może być zrealizowaną dopiero za przyzwoleniem Wydziału krajowego, jeżeli tenże uzna bezpieczeństwo zwrotu za dostateczne.

Art. III.

Fundusze przez pożyczkę uzyskane mają być użyte wyłącznie na zapłacenie ceny kupna właścicielowi dóbr Brodów za nabyte na rzecz gminy miasta Brody prawo propinacyi w gminie miasta Brodach pod kontrolą Wydziału krajowego.

Art. IV.

Wszelkie koszta dotyczące się zaciągnięcia, użycia i spłaty pożyczki, ponosi gmina miasta Brody.

Art. V.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie jednocześnie z ustawą zezwalającą gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych, od piwa i miodu przez czas trwania prawa propinacyi.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych, od piwa i miodu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brody zezwala się pobierać na pokrycie potrzeb gminnych a w pierwszym rzędzie na umorzenie pożyczki w kwocie 120.000 zł. w a. w celu zakupna prawa propinacyi zaciągnąć się mającej — przez czas trwania propinacyi w królestwie Galicyi od niżej poszczególnionych napojów w obrębie gminy miasta Brody wyrabianych lub także sprowadzanych i w obrębie gminy tegoż miasta spotrzebowanych, następujące opłaty:

- 1) od jednej litry spirytusu do włącznie 80 stopni według sto-dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 16 centów;
- 2) od jednej litry spirytusu wyżej 80 stopni według sto-dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 20 centów;
- 3) od jednej litry rumu, rozolisu, araku, ponczowej esencji i słodzonych napojów wszelkiego rodzaju bez względu na wysokość stopni po 20 centów;
- 4) od jednej litry piwa 3 centy;
- 5) od jednej litry miodu po 6 centów.

Art. II.

Do uiszczania tój spłaty obowiązani są wszyscy, którzy w artykule I. poszczególnione napoje dla konsumeyi miejscowój wyrabiają lub sprowadzają bądźto na sprzedaż bądź na własny użytek.

Opłata ta jednak nie może obciążać ani produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie jednocześnie z ustawą o poręczeniu przez kraj pożyczki przez gminę miasta Brody do wysokości 120.000 zł. a. w. zaciągnąć się mającój.

Marszałek oznajmia, że obydwa projekty do ustaw są w ścisłym związku, otwiera więc ogólną rozprawę nad obiema ustawami.

P. Popiel Paweł czyni zastrzeżenie, aby uchwałami w tój sprawie powziąć się mającymi nie została przesądzona sprawa osady jurydyki.

W ogólnój dyskusyi przemawia p. Krukowiecki i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem Wydziału krajowego w sprawie udzielenia gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i o udzielenie rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł. a. w. przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wniosek ten dostatecznie poparto.

Przemawia p. Zuker.

Na wniosek p. Maxa uchwalono zamknięcie dyskusyi, poczem przemawia p. Abrahamowicz czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przystępuje do rozpraw nad wnioskiem Wydziału krajowego w sprawie udzielenia gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu, wniosek zaś Wydziału krajowego o udzielenie rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.000 zł. w. a. odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, ażeby przed rozprawami rozdane zostało drukowane sprawozdanie o tym przedmiocie.

Pod względem formalnym daje wyjaśnienia Marszałek i przemawia p. Henryk Wodzicki, poczem Izba odrzuca wnioski odraczający p. Abrahamowicza.

Pod względem formalnym przemawiają: p. Henryk Wodzicki, sprawozdawca p. Smolka, p. Bartmański i p. Potocki.

Po odrzuceniu wniosku dopuszczenia wszystkich mowców do głosu zapisanych, przemawiają p. Hausner jako generalny mowca za wnioskami Wydziału krajowego, a p. Krukowiecki przeciw tym wnioskom. Po przemówieniu sprawozdawcy p. Smolki i p. Wodzickiego Henryka co do formalności, p. Krukowiecki modyfikuje swój wniosek przejścia do porządku dziennego ograniczając go tylko co do projektu ustawy o udzieleniu gminie miasta Brodów rękojmi kraju teźże gminie do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 120.0000 zł. w. a., który to wniosek przejścia do porządku dziennego nad projektem ustawy gwarancyjnój Izba uchwała.

Wobec tój uchwały sprawozdawca p. Smolka cofa imieniem Wydziału krajowego projekt do ustawy o udzielenie gminie miasta Brodów prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu i wnosi przejście do porządku dziennego nad petycją miasta Brodów.

P. Bartmański podnosi wniosek Wydziału krajowego co do projektu tój ustawy. W rozprawie nad tą ustawą przemawia p. Zucker — a po zamknięciu rozprawy przemawiają p. Rapoport, p. Abrahamowicz i p. Badeni, a dla sprostowania faktu p. Zucker i Badeni, wreszcie sprawozdawca p. Smolka.

Wniosek przejścia do porządku dziennego nad petycją miasta Brodów odrzucono; poczem p. Smolka składa referat a obejmuje go wnioskodawca p. Bartmański.

P. Potocki wnosi odroczenie tój sprawy i postawienie go jako pierwszego przedmiotu porządku dziennego po przerwie.

Wniosek ten Izba uchwała.

Marszałek czyta następujący wniosek naglący p. Golejewskiego:

Na dniu 7. b. m. uchwalił Wysoki Sejm wniosek treści następującej:

- 1) Sejm wybierze deputacyą celem zaniesienia prośby do Najjaśniejszego Pana w czasie pobytu Najjaśniejszego Pana w naszym kraju, aby zamek krakowski na Wawelu na rezydencyą monarchszą przeznaczyć raczył.
- 2) Deputacya ma się składać z Marszałka krajowego i pięciu członków przez Sejm wybranych. Dodatkowo do powyższój uchwały czynię wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Deputacya powyższa ma się składać z Marszałka krajowego i siedmiu członków przez Sejm wybranych.

Wybór dalszych dwóch członków tój deputacyi przedsięwzięty będzie na dzisiejszém posiedzeniu.

P. Golejewski wnosi przystąpić zaraz do drugiego czytania.

Po uchwaleniu nagłości uchwalono powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek czyta drugi wniosek naglący p. Matkowskiego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém wzywa c. k. Rząd ażeby nie udzielił żadnemu prywatnemu Towarzystwu koncesyi na budowę drogi żelaznej Husiatyn Tarnopol, dopóki budowa drogi żelaznej Husiatyn-Żywiec zabezpieczona nie zostanie.

P. Matkowski wnosi, aby przystąpić zaraz do drugiego czytania.

Nagłość tę uchwalono bez rozprawy.

W rozprawie nad wnioskiem przemawiają pp. Matkowski, E. Czerkawski i Polanowski.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiają pp. Krukowiecki i Matkowski.

Poczem Izba uchwała wniosek p. Matkowskiego.

Przystąpiono z porządku dziennego do sprawozdania komisji administracyjnej o wyłączenie osady Podwołoczyska i Zagórz z dotychczasowego związku gminnego i utworzenia odrębnej gminy miejskiej miasta Podwołoczyska.

Przewodniczenie obejmuje ks. biskup Stupnicki.

Sprawozdawca p. Żywicki uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o wyłączeniu osady Podwołoczyska z obszaru dworskiego w Staromiejszczyźnie, niemniej osady Zagrobela zadnieszowiecka ze związku gminy Zadnieszówka i o utworzeniu odrębnej gminy miejskiej (miasteczka) Podwołoczyska.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

- a) Wyłącza się osadę Zagrobela zadnieszowiecka ze związku gminy Zadnieszówka,
- b) osadę Podwołoczyska z obszaru dworskiego Staromiejszczyzna.

Te wyłączone osady mają tworzyć jedną gminę miejską (miasteczko) pod nazwą: Podwołoczyska.

Art. II.

Rozgraniczenie wydzielonej osady Zagrobela zadnieszowiecka od pozostałej gminy Zadnieszówka, niemniej wydzielonej osady Podwołoczyska od pozostałej części obszaru dworskiego Staromiejszczyzna, tudzież rozdzielenie zakładowego majątku i zakładowego dobra gminy Zadnieszówka pomiędzy wydzieloną osadę Zagrobela zadnieszowiecka i pozostałą gminą Zadnieszówka, oraz uregulowanie stosunków własności, niemniej użytkowania wydzielonego majątku i dobra gminnego nastąpi w drodze administracyjnej orzeczeniem c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt nie przemawia a uchwalwszy na wniosek Józefa Jasińskiego przystąpić do głosowania en bloc, uchwalono en bloc całą ustawę w 2. czytaniu a uchwalwszy 3. czytanie bez czytania przyjęto całą ustawę w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie szkół rolniczych w Dublanach i o funduszu na laboratorium chemiczne tych szkół.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejmie :

Nad przydzieloném jój na na posiedzeniu Sejmu z dnia 2. czerwca 1880. sprawozdaniem Wydziału krajowego, komisya kultury krajowej następujące przedstawia uwagi:

I.

1) W wykonaniu uchwały Sejmowej z dnia 10. października 1878. Wydział krajowy zażądał i otrzymał od komitetu Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, przedłożenie absolutoryum c. k. Ministryum rolnictwa z użycia subwencji rządowej na budowę laboratorium chemicznego w Dublinach, 14.000 zł. wynoszącej.

Co się tyczy odebrania tego funduszu w swój zarząd, to odebranie gotówki nastąpiło na podstawie absolutoryum ministeryalnego, zaś za podstawę przy odbiorze materyałów na budowę laboratorium z subwencji ministeryalnej zakupionych, służył Wydziałowi krajowemu nie inwentarz materyałów, który przez komitet Towarzystwa rolniczego, celem uzyskania absolutoryum był przedstawiony w Ministryum, lecz inny inwentarz przez komitet Towarzystwa gospodarskiego sporządzony zgodny z pierwszym co do wykazanej wartości lecz nie zgodny co do ilości materyałów.

Fundusz ten składał się :

- z 5105 zł. 61 ct. w gotówce,
- z 1311 zł. 66 ct. w sprzętach i przyrządach do budować się mającego laboratorium przeznaczonych,
- z 6435 zł. 32 ct. w przygotowanym do budowy materyale.

Reszta subwencji w kwocie 1147 zł. 41 ct. użyta została na inne wydatki, z których się komitet przed ministryum usprawiedliwił, co otrzymane absolutoryum stwierdza.

Już w chwili przedstawienia przez komitet Towarzystwa gospodarskiego absolutoryum ministeryalnego, Wydział krajowy zauważył, że wartość materyałów nie dorównywa sumie 6435 zł. 32 ct., w co wszakże nie miał prawa wchodzić, ponieważ komitet Towarzystwa gospodarskiego otrzymaném absolutoryum ministeryalném był zasłonięty. Oddanie i odbiór materyałów odbył się protokolarnie, protokoły oddania i odbioru przez urzędnika do téj czynności upoważnogo, podpisane zostały. Po odbiorze wszakże materyałów okazała się różnica między ich rzeczywistą ilością, a ilością w protokole odbioru wykazaną. Ponieważ dochodzenie, mające wyjaśnić przyczynę téj niezgodności, przez Wydział krajowy zarządzone, dotąd jeszcze ukończone nie zostało, komisya kultury krajowej widzi się spowodowaną odpowiedni uczynić wniosek, objawiając zarazem Wydziałowi krajowemu życzenie, by rzeczywista wartość materyałów, w chwili odbioru od Towarzystwa gospodarskiego w nominalnej wartości 6.435 zł. przyjęta, ustaloną i w przyszłym sprawozdaniu podaną została.

Wniosek 3 a)

Ponieważ cegła po 28 zł. za tysiąc Wydziałowi krajowemu przy oddaniu policzona, tak jest licha, że wpływów atmosferycznych nie wytrzymuje, Wydział krajowy był zmuszony zarządzić jój sprzedaż po 12 do 15 zł. za tysiąc, a to celem zabezpieczenia się przed dalszymi stratami. Suma dotąd ze sprzedaży uzyskana wynosi 1.490 zł.

2) Przy spłacaniu Wydziałowi krajowemu pozostałej subwencji rządowej na laboratorium gotówki, komitet Towarzystwa gospodarskiego potrącił sobie 2.825 zł. 11 ct.

Potrącenie tej sumy uzasadniał t $\acute{e}$ m, że z tytułu administracji szkoły wyższej w Dublanach przez rok 1877 na rzecz kraju należy mu się 2.293 zł. 19 ct., zaś z tytułu kosztów poniesionych w tym samym czasie na utrzymanie uczniów szkoły niższej robił pretensyą na 531 zł. 92 ct.

Potrącenie sumy pierwszej zupełnie było usprawiedliwione, gdyż suma ta na podstawie sprawdzonych rachunków już dawniej przez Wydział krajowy komitetowi Towarzystwa gospodarskiego przyznana, do owej pory wypłaconą mu jeszcze nie była. Co się zaś tyczy pretensyi o 531 zł. 92 ct., t $\acute{e}$ j Wydział krajowy za formalnie uzasadnioną nie uważał, twierdząc, że ponieważ pozycja utrzymanie uczniów szkoły niższej preliminarzem na rok 1877 objętą nie była, komitet Towarzystwa gospodarskiego nie ma prawa do zwrotu niedoboru 531 zł. 92 ct., wynikającego z porównania przychodów i rozchodów szkoły niższej w roku 1877.

Wydział krajowy wszakże, zapatrując się na tę sprawę nietylko ze strony formalnej, lecz także ze strony słuszności, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia tę okoliczność, że komitet Towarzystwa gospodarskiego administrując szkoły dublańskie w roku 1877 na rzecz kraju, sumę 531 zł. 92 ct. zmuszony był wydać na zaspokojenie rzeczywistych i koniecznych wydatków uczniów szkoły niższej, umieszczonych w internacie, którego utrzymanie żadnym innym dochodem prócz rocznej subwencji krajowej w kwocie 1000 zł. i kilku stypendyów, stale zabezpieczone nie było, przedstawia Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek, do którego się także i komisya kultury krajowej przyłącza.

II.

Sprawa subwencji krajowej 6.000 zł., o którą się komitet Towarzystwa gospodarskiego na budowę laboratorium domagał, a która mu przez Wydział krajowy na rozszerzenie szkoły udzielona została, dała powód do licznej korespondencyi między Wydziałem krajowym a komitetem Towarzystwa gospodarskiego i doprowadziła w końcu do konferencyi, odbytej 29 maja 1879, na której komitet Towarzystwa gospodarskiego objawił zamiar wniesienia tej sprawy przed Sejm. Wydział krajowy przychylając się do tego życzenia komitetu dalszego rekwirowania zwrotu sumy 6.000 zł. zaniechał, nie zwalniając wszakże komitetu z obowiązku zwrócenia j $\acute{e}$ j.

Przedstawione Wydziałowi krajowemu przez komitet Towarzystwa gospodarskiego rachunki, mające usprawiedliwić użycie subwencji krajowej na rozszerzenie szkoły przeznaczon $\acute{e}$ j, przekonują:

- a) że znaczna część wydatków (2294 zł. 87 ct.) poczynioną była w latach 1870—1873, zat $\acute{e}$ m jeszcze przed przyznaniem subwencji krajowej.
- b) że tak wydatki poczynione przed przyznaniem subwencji, jak i te, które po j $\acute{e}$ j przyznaniu porobione zostały, użyte były nie na budowę laboratorium, ani na rozszerzenie szkoły, lecz na inne cele, mianowicie:

2145 zł. 95 ct. na zbiory i muzea, 1521 zł. 49 ct. na bibliotekę i czyteln $\acute{e}$ ni $\acute{a}$, 87 zł. na pasiekę, 1.400 zł. 94 ct. na urządzenie szkoły.

Komisya kultury krajowej, zważywszy powyższe okoliczności, zważywszy, że fundusz na pewien cel dany, samowolnie na inny cel użyty być nie powinien, zważywszy dalej, że komitet Towarzystwa gospodarskiego, dotąd zapowiedzianego przedłożenia Wys. Sejmowi nie zrobił, uważa sumę 6.000 zł. jako bezpieczną własność krajową i odpowiedni do tego stawia wniosek.

Wniosek 3 b)

III.

1) Z kolei przychodzą sprawy folwarku dublańskiego. Wydział krajowy objął folwark Dublany w fizyczne posiadanie jeszcze przed terminem oznaczonym w projekcie umowy, do której zawarcia przez Wysoki Sejm był upoważniony, to jest już 3 kwietnia 1879, a uczynił to przez wzgląd na korzyści, wynikające dla kupującego z objęcia nabytego majątku przed zasiewami wiosennymi — ponieważ z tytułu przyspieszonego objęcia Dublan w posiadanie żadne koszta nie obciążęły funduszków krajowych, komisya kultury krajowej pozwala sobie polecić Wysokiemu Sejmowi, by zechciał uznać powyższe postąpienie Wydziału krajowego.

2) Administracya Dublan oddana została prowizorycznie p. Pańkowskiemu, profesorowi szkoły wyższej, Wydział krajowy, chcąc przed powzięciem decyzji co do formy i wysokości wynagrodzenia administratora, obeznać się pierwój ze stosunkami miejscowymi, zobowiązał p. Pańkowskiego do pełnienia tych obowiązków jakiś czas bezpłatnie. Prowizoryum to trwa dotąd, a komisya kultury krajowej wyraża zdanie, że dla dobra służby stosunek z administratorem stanowczo powinien być uregulowany.

3) Celem uregulowania administracyi i eksploatacyi folwarku dublańskiego, Wydział krajowy polecił pp. Pańkowskiemu i Strusiewiczowi, profesorem szkoły wyższej wypracowanie odpowiednich planów. Pp. Pańkowski i Strusiewicz wychodząc z założenia, że gospodarstwo Dublan musi koniecznie z jednéj strony uwzględniać potrzeby naukowe szkół dublańskich, z drugieję zaś z powodu znacznych strat finansowych, jakieby to za sobą pociągnąć musiało, ani na całej przestrzeni doświadczalnóm, to jest zastosowaném tylko do demonstracyi dla uczniów z poświęceniami dochodów, ani w ściślejszém tego słowa znaczeniu wzorowém lub okazowém być nie może, trzymali się w urzędzeniu planu gospodarskiego téj myśli, że jeżeli gospodarstwo powinno uwzględniać potrzeby naukowe szkoły, to z powodów powyżej wskazanych, w taki sposób do tego zmierzać musi, by usługi, które szkole oddaje, nie pociągały za sobą osobnych kosztów.

Plan więc pp. Pańkowskiego i Strusiewicza do podwójnego zmierza celu :

A. W interesie potrzeb naukowych szkoły ma zadanie :

- a) pokazać formę gospodarstwa i sposób administracyi odpowiedni do warunków, w jakich się ekonomicznie większa część gospodarstw krajowych znajduje;
- b) pokazać, w jaki sposób inwentarz żywy chować i z niego największą korzyść wyciągać należy;
- c) pokazać, w jaki sposób uprawa i amelioracya roli i łąk dokonywaną być winna.

B. W interesie samego folwarku: gospodarować na dochód nie na okaz. Komisya kultury krajowej, nie znając dostatecznie warunków miejscowych, nie może zapuszczać się w rozbiór i ocenienie planu urządzenia gospodarstwa przez przeprowadzenie którego podwójny wyżej wskazany cel ma być osiągnięty, nie może także osądzić o ile forma gospodarstwa przyjęta do spełnienia zadania pod *A. a)* wskazanego, odpowiada naturze gleby i położeniu Dublan, co uwzględnioném być musi, jeżeli cel pod *B.* wskazany, nie ma być chybionym.

4) Plan skoncentrowania obecnie wszystkich sił i zasobów gospodarskich na najbliżej folwarku położone grunta (322 mg.), eksploatawanie zaś w inny sposób reszty odleglejszych gruntów bardzo się da usprawiedliwić, a w danym przypadku jest nawet koniecznie wskazany, z powodu opłakanego stanu gospodarstwa, w jakim Wydział krajowy Dublany odebrał i z powodu nader ograniczonych sił gospodarskich, jakimi nowa administracya rozporządza.

Komisya kultury krajowej nie podziela wszakże zdania pp. Pańkowskiego i Strusiewicza, do którego się i Wydział krajowy przychylił, by sprzedaż karwat (których obecnie we własnej administracyi korzystnie eksploatawać nie można), stanowiła konieczny warunek wyżej wzmiankowanego planu skoncentrowania się w gospodarstwie folwarczném.

Komisya kultury krajowej przeciwnego jest zdania i uważając:

- a) że 28 morgów gruntu ornego, na którym pszenica się rodzi i 12 morgów łąki nie należącej do najgorszych, w odległości 1 mili od Lwowa korzystnie się da wydzierżawić, jeżeli idzie o wyłączenie tej przestrzeni z własnej administracyi;
- b) że 20 morgów zarośli, na których poprzednio las dębowy się znajdował, albo się da wykarczować i zamienić na grunt orny, któryby nie był w gorszych warunkach od pod a) wsmiankowanych 28 morgów, albo się da użyć pod kulturę leśną;
- c) że dla zaokrąglenia figury gruntów dublańskich, a także dla komasacyi gruntów, mogącej kiedyś być przeprowadzoną, zupełnie osobno położone karваты w zamian za przyległe grunta włościańskie mogłyby być oddane, coby wartość majątku znacznie powiększyło;
- d) że sprzedaż 60 morgów gruntu przy obecném zubożeniu włościan dałaby się tylko pod bardzo niekorzystnymi warunkami przeprowadzić;

Przeciwny przedłożeniu Wydziału krajowego, pozwala sobie Wys. Sejmowi przedstawić wniosek 4.

5) Do planu gospodarskiego pp. Pańkowskiego i Strusiewicza dołączony jest bilans normalny, ułożony na podstawie zaprojektowanego planu i wykazuje on 10.430 zł. przychodu, 7.760 rozchodu, zatem 2.670 zł. dochodu netto.

Podobnie dołączony jest wykaz kosztów i wkładów potrzebnych do przeprowadzenia planu gospodarskiego. Koszta te wynoszą:

1) Na inwentarz żywy:

a) roboczy . . .	500 zł.
b) dochodowy . . .	1650 .. 2150 zł

Celem przeprowadzenia organizacji naukowej i wewnętrznego porządku szkół dublańskich, odbyła się w Wydziale krajowym konferencya pod przewodnictwem JE. Marszałka, w której wzięli udział: członek Wydziału krajowego Dr. Wereszczyński, kuratorya i kolegium profesorów. Na zebraniu tém przyszło do zupełnego porozumienia się między trzema władzami co do kierunku naukowego i organizacji szkół dublańskich i zgodzono się w zasadzie na podniesienie nauk w wyższej szkole po nad poziom nauk objętych reskryptem ministerium rolnictwa z dnia 5. grudnia 1879 l. 7018, normującym na nowo organizacją szkół średnich rolniczych, przez Państwo subwencyonowanych. Wypracowane zatém w myśl uchwał na konferencyi zapadłej plany nauk, potrzebują być jeszcze przez Ministerium zatwierdzone celem zachowania szkole wyższej subwencyi państwowej.

Komisyja kultury krajowej uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wys. Izby, że chcąc urządzić szkołę odpowiednio do pierwotnego jej założenia, §. 1. statutu org. określonego i do przyjętego na wyż wspomnionój konferencyi planu nauk, koniecznym jest nie cofnąć się przed znacznymi wydatkami, które odpowiednio do potrzeb szkoły wyższej urządzenie zakładu za sobą pociągnie, inaczéj bowiem szkoła dublańska nieposiadająca dzisiaj nawet dla szkoły średniej przepisanych środków naukowych, jako szkoła wyższa nigdy nie przestanie chromać.

Lecz bez względu na niższy lub wyższy poziom nauk, które w Dublinach mają być udzielane, komisyja kultury krajowej uważa za konieczne zwrócić uwagę Wys. Sejmu, że jeżeli dla podniesienia gospodarstw kwajowych jak najgruntowniejsze i jak najlepsze fachowe wykształcenie młodzieży jest ważnym, to nie mniej jest ważnym, by ona wynosiła także ze szkół dublańskich obok wyższego specjalnego wykształcenia i pewien zasób gruntownych zasad religijnych, moralnych i społecznych.

Ważnym to jest wszędzie, ważniejszym jeszcze u nas, gdzie gospodarstwo nie jest wyłącznie czystym finansowym i ekonomicznym interesem, lecz faktycznie ma i wyższe społeczne zadania do spełnienia. Gospodarze nasi wiejscy czy to właściciele i dzierżawcy, czy rządzący lub ekonomowie w zakresie swego gospodarskiego działania tworzą centrum, na które otaczająca ich ludność wiejska, z którą w ciągłej są styczności, zwrócone ma oczy i z którego oni świadomo lub bezwiednie ogromny wpływ dodatni lub ujemny nie tylko wywierać mogą ale wywierać koniecznie muszą. Dla osiągnięcia tego moralnego a tak doniosłego celu, zdaniem komisyi kulturnej krajowej, koniecznym jest, by wszystkie władze mające pieczę nad Dublinami przynajmniej równą uwagę zwróciły na kierunek wykształcenia i uobyczajnienia moralnego jak na kierunek wykształcenia naukowego znajdującój się w zakładzie młodzieży.

Młodzież, która ukończyła gimnazjum, która zresztą, co komisyja kultury krajowej za szczęśliwe uważa, nie w internacie jest umieszczona, ma niezaprzeczone prawo do pewnej wolności, co nie przeszkadza, że uchwyconą być winna w karby porządku materyalnego i karności moralnej, a zakład naukowy chociaż bynajmniej wychowawczym nie jest, ma prawo wymagać, by się poddała przepisom, które uzna za stosowne wydać i ma obowiązek działać wszelkimi siłami na kierunek owego kształcenia i uobyczajnienia moralnego tak przez wzgląd na młodzież samą jak i na społeczeństwo, któremu ją ma

zwrócić i fachowo uzdolnioną i moralnie dobrze usposobioną, jeżeli nie ma być raczej zgubną niż pożyteczną dla kraju.

Komisya kultury krajowej nie wątpi, że obecna dyrekcya i grono profesorów o tój stronie obowiązków swoich głęboko jest przekonana, lecz nie uważa za zbyteczne położyć tu nacisk na konieczność, by szczególniejsz władze najbliższy stosunek z uczniami mając, złożone były zawsze z ludzi dających gwarancye, że powyższe obowiązki zrozumieć i wypełniać będą umieli.

Komisya kultury krajowej, w czasie bytności swój w Dublanach, przekonała się, że z powodów, których wyjaśnić nie była w możności, nabożeństwo które odprawiać w kaplicy miejscowej kapelan co niedzielę i święta jest obowiązany, od pewnego czasu bardzo nieregularnie a często nawet wcale nie jest odprawiane. Komisya kultury krajowej ma nadzieję, że Wydział krajowy bezzwłocznie pospieszy złemu zaradzić i przedsięwzięcie środki stosowne, by nabożeństwo regularnie i bez przerwy w czasie wakacyi odprawiane było, a to prez wzgląd na uczniów szkoły niższėj, którzy feryi nie mają oraz na tych profesorów, którzy w Dublanach cały rok zostają.

V.

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego usprawiedliwia niektóre wydatki, poczynione w czasie od r. 1878 do dnia dzisiejszego.

Główną robotą dokonaną w tym czasie jest wykończenie kaplicy i oddanie jėj na użytek szkoły.

Inną znaczniejszych wymagającą nakładów fabryką była niezbędna i zwłoki niecierpiąca reperacya budynku szkoły wyższėj, urządzenie w nim mieszkań dla uczniów szkoły niższėj oraz kursu uczniów oddziału melioracyjnego. Sprawozdanie Wydziału krajowego objaśnia, jakich funduszów na powyższe fabryki użyto.

Inne drobniejsze wydatki wyliczone w sprawozdaniu na stronie 10. liczbami 1, 2, 3 i 4 oznaczone, nie potrzebują bliszego usprawiedliwienia.

2) Ważniejszém dla komisyi kultury krajowej było zastanowienie się nad przyszłymi potrzebami szkół dublańskich i ściśle z nimi złączonego folwarku. Jak już wyżej powiedziano, tak gospodarstwo dublańskie jak i obie szkoły, chcąc wszystko do porządku przyprowadzić, znacznych bardzo będą potrzebowały ofiar.

Komisya kultury krajowej, przekonana będąc, że wszystkie nakłady tak w gospodarstwie folwarku jak i w szkołach, wychodzić powinny z jednolitego z całą rozważą i specyjalną znajomością ułożonego planu, któryby ogarniał wszystkie potrzeby, teraz już czuć się dające i te, które w przyszłości przewidzieć się dają, odpowiednie Wysokiemu Sejmowi pozwoili sobie przedstawić wnioski uwzględniając w nich i te okoliczności, że niektóre wydatki, będąc naglejszymi, bezzwłocznego wymagają zaspokojenia.

Wniosek 3 c, 5 b.

Na podstawie uwag i wywodów powyższych:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 10. października 1878 w sprawie odebrania od komitetu tow. gosp. galic. absolutoryum z użycia subwencji rządowej 14.000 zł. na budowę laboratorium chemicznego w Dublinach i o przyjęciu tego funduszu na rzecz funduszu krajowego.

ad I. 2. II. Sejm uwalnia c. k. Tow. gosp. galic. z obowiązku pokrycia przewyżki wydatków na utrzymanie uczniów szkoły niższej w Dublinach w r. 1877 w kwocie 531 zł. 92 ct. i przyjmuje niedobór ten na fundusz krajowy.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

ad I. 1. a) by postępowanie w sprawie dochodzenia przyczyn braku materiałów przyspieszył i zarządził odpowiednie kroki, celem wynadgródenia szkody przez ten brak funduszom krajowym zrządzonej.

ad II. b) by wezwał niezwłocznie komitet Tow. gosp. galic. do zwrotu subwencji krajowej 6.000 zł. i sumę tę przyjął na fundusz krajowy;

ad V. 2. c) by w porozumieniu z kuratorją szkół dublańskich

1. zbadał wszystkie potrzeby i nakłady jakich szkoły i folwark dublański wymaga;
2. ułożył jednolity plan, podług którego nakłady te miałyby być zrobione, przedstawił Sejmowi w jakiejś kolei czasu, ze względu na nagłość i konieczność potrzeby, nakłady te mają być robione;
3. ułożył ogólne kosztorysy i plany dla robót, w odleglejszej przyszłości mogących być wykonanymi;

ad III. 4. 4. ułożył szczegółowe kosztorysy i plany, potrzebne ministeryalne zatwierdzenia uzyskał, zaś o państwowe subwencje się starał dla robót, których wykonanie jest niezwłocznie potrzebne.

IV. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskami Wydziału krajowego 2 i 3 zmierzającymi do sprzedaży karwat i użycia ze sprzedaży uzyskaną sumy na pokrycie nadzwyczajnych potrzeb gospodarczych majątności Dublany.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy:

ad III. 5. a) do użycia na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb folwarku dublańskiego sumy 6000 zł., która funduszowi krajowemu przez komitet Tow. gosp. ma być zwróconą, (III b);

ad V. 2. b) do użycia sumy 6595 zł. z funduszu na budowę laboratorium, na zaspokojenie najnaglejszych, preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb szkół dublańskich, oraz na przygotowanie cegły do robót, o których mowa we wniosku (III. c).

W rozprawie ogólniej przemawiają:

P. Zbrożek, p. Gross i sprawozdawca.

Marszałek obejmuje przewodniczenie.

Na wniosek p. Golejewskiego uchwalono przystąpić do głosowania en bloc nad tymi ustępami, do których nie będą czynione poprawki.

Do następu III. lit. c. czyni p. Zbrożek poprawkę: „c) poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po przybraniu fachowych osobistości zbadał czy pozostawienie wyższej szkoły rolniczej w Dublanach jest odpowiednie celowi; 2) aby rozważył czy przyłączenie wyższej szkoły rolniczej do szkoły politechnicznej da się przeprowadzić i pod jakimi warunkami,

d) w razie konieczności pozostawienia szkoły rolniczej w Dublanach, w porozumieniu . . .”

Poprawki téj nie poparto.

Posel Gros wnosi do ust. III. b. następującą poprawkę: zezwala jednak, aby suma ta w czterech rocznych ratach spłacona była.

Po przemówieniu p. Wereszczyńskiego ustęp III. lit. b. z poprawką Grossa przyjęto.

Do następu V. czyni p. Gross następu. poprawkę:

Punkt V. ma brzmieć:

Na zaspokojenie najnaglejszych preliminarzem na rok 1880 i 1881 nie objętych potrzeb folwarku dublańskiego i szkół dublańskich otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1880 w kwocie 4.500 zł., oraz upoważnia Wydział krajowy do użycia sumy 6 595 zł. z funduszu na budowę laboratorium przeznaczonego.

Poprawkę tę poparto.

Przemawia sprawozdawca i p. Wereszczyński.

Izba przyjmuje ustęp V. według poprawki p. Grossa.

Reszta następów przyjęto en bloc, a uchwalwszy 3. czytanie bez czytania uchwalono wszystkie ustępy w 3. czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji wybranej do zbadania obecnego stanu regulacji podatku gruntowego.

Na wniosek p. Abrahamowicza uchwalono odłożyć sprawę tę na posiedzenie po przerwie a obecnie przystąpiono do wyboru dwóch członków deputacyi do Najj. Pana w sprawie Wawelu i do sprawozdania o petycyach.

Przystąpiono do wyboru dwóch członków deputacyi, po oddaniu kartek i ustanowieniu skruta-torów, przystąpiono do obrad nad petycyami.

Sprawozdawca p. Zatorski czyta sprawozdanie o petycyach o zaprowadzeniu sądu kolegiального w Sanoku z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nechwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza c. k. Rządowi w myśl ustawy z 26. kwietnia 1873. Nr. 63. dz. u. p. swe zdanie:

I. Pożądaniem jest jak najspieszniejsze ustanowienie trybunału I. instancyi w Sanoku dla okręgu dawnego obwodu sanockiego utworzyć się mającego.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowił i zaprowadził jak najrychlej trybunały pierwszej instancyi, których naglącą potrzebą Sejm uznał swymi uchwałami z dnia 15. grudnia 1873. i 4. maja 1875.

Przemawia p. Czerkawski, który czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ponawiając uchwały z dnia 15. grudnia 1873. i z dnia 4. maja 1875. wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do jak najrychlejszego utworzenia trybunałów I. instancyi w Brzeżanach, w Sannoku, w Stryju i w Czortkowie.

Przemawia p. Bieliński.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiają pp. Madeyski, Jasiński i sprawozdawca.

P. Czerkawski cofa swój wniosek a oświadcza, że będzie głosował przeciw pierwszemu ustępowi a za drugim ustępem wniosku komisyi prawniczéj.

Po przemówieniu sprawozdawcy przy oddzielném głosowaniu uchwała Izba pierwszy ustęp wniosku komisyi a następnie drugi.

Posel Korytowski ogłasza wynik wyboru dwóch członków deputacyi do Naj. Pana.

Głosujących było 79 absolutna większość 40.

Wybrani: p. Smolka 77, ks. biskup Dunajewski 70 głosami.

Posel Fruchtmann czyta sprawozdanie komisyi prawniczéj o petycyi Kozłowieckiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą p. Cesława Kozłowieckiego na dniu 28. czerwca 1880. l. 462. wniesioną odstępuje się c. k. Rządowi do uwzględnienia.

Izba przyjęła ten wniosek bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Fruchtmann czyta sprawozdanie o petycyi Rady powiatowéj Kałusza z następującym wnioskiem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą Rady powiatowéj kałuskiéj o wyłączeniu powiatów sądowych Kałusz i Wojniłów z okręgu sądu obwodowego w Samborze i przyłączenie ich do okręgu sądu obwodowego w Stanisławowie, odstępuje się Wysokiemu Rządowi do jak najrychlejszego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisyi petycyjnej p. Korytowski czyta sprawozdanie o petycyi Kopernickiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się prośbę p. Franciszka Kopernickiego Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisyi petycyjnej p. Wolfarth czyta sprawozdanie o petycyi Justyna Dziubińskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Justynowi Dziubińskiemu udziela się veniam aetatis w celu umożliwienia kompetowania o stałą posadę.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji edukacyjnej p. Liske czyta sprawozdanie o petycji Młodzieży akademickiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd:

- 1) aby na uniwersytecie we Lwowie systemizował osobną katedrę dla wykładów prawa polskiego,
- 2) aby na uniwersytetach we Lwowie i Krakowie prawo prywatne polskie wraz z historią prawa polskiego było przedmiotem obowiązującym examinów ścisłych z historii prawa.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Popiel Paweł czyta sprawozdanie o petycji gminy Łęgi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy prośbę gromady Łęg o oddzielenie jej od gminy Czyżyny, a dozwoleńie zaprowadzenia gminy osobnej, polecić Wydziałowi krajowemu do rozpoznania i uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji gminnej p. Paweł Popiel czyta sprawozdanie o petycji osady Jurydyk z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydział krajowy zbadawszy raz jeszcze prawne i faktyczne stosunki Jurydyki, a głównie czy opłacała podatek domowy i podpadała pod ustawę budowniczą miasta Brody, przedstawi na następnej sesji, czy w myśl §. 3. ustawy gminnej ma być orzeczoną rozdział osady Jurydyki od miasta Brody.

Przemawia p. Zuker i sprawozdawca, poczem Izba uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji Lazara Wolfa Kurzera z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Uznając zachodzące w tym wypadku wyjątkowe względy słuszności z powodu nowo powstałej drogi na bagniskach gminy mosteńskiej nieopodal krajowego myta mostowego w Mostach odsyła się petycją tę co do powyższego ustępu do Wydziału krajowego do uwzględnienia.

2. Nad dalszém żądaniem jednakowoż tak przyznania odszkodowań na innych mytach, jako też i nad zupełném zwolnieniem od dzierżawy przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji mieszkańców przedmieścia żółkiewskiego we Lwowie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Petycją mieszkańców przedmieścia żółkiewskiego odsyła się do Wydziału krajowego z poleceniem zbadania sprawy całej i poczynienia odpowiednich kroków u Wysokiego c. k. Rządu.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie o petycji gminy Żulin l. 423 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją gminy Żulin odsyła się do Wysokiego Wydziału krajowego do zbadania i uwzględnienia.

Przemawia p. Golejewski, poczem Izba powyższy wniosek uchwała.

Sprawozdawca komisji petycyjnej p. Zborowski czyta sprawozdanie o petycji gminy Brzeżany l. 908 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Miasto Brzeżany uwalnia się od opłaty dodatków na potrzeby krajowe od nowo wybudowanych lub dobudowanych domów na ten sam przeciąg czasu, przez który w moc istniejących ustaw nie będą pociągane do opłaty podatku domowo-czynszowego dla Skarbu państwa.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca Wydziału krajowego p. Hoszard czyta sprawozdanie o petycji Salomona Chajesa l. 707 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Salamona Chajesa o wynagrodzenie za straty poniesione przy dostawie drzewa do zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

C. k. komisarz rządowy Wiceprezydent Namiestnictwa p. Zaleski odpowiada na interpelacją posła ks. Jasinickiego w sprawie narzucenia gminom pisarzy gromadzkich przez c. k. starostę w Three.

O godzinie 3. popołudniu odracza Marszałek posiedzenie do godz. pół do 6. wieczór.

O godzinie 6. po południu po skonstatowaniu dostatecznej liczby obecnych posłów otwiera Marszałek ciąg dalszy przerwane posiedzenia.

Z porządku dziennego następuje dalszy ciąg rozprawy nad ustawą o udzieleniu gminie miasta Brody prawo do poboru opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Na wniosek p. Zatorskiego odczytuje sekretarz Alfons Czaykowski petycją Maurycego Lazarsusa przeciw uchwaleniu powyżej wspomnionej ustawy.

Sprawozdawca p. Bartmański zdaje ustnie sprawę o ustawie w mowie będącej i odczytuje projekt do ustawy w następującym względzie do projektu Wydziału krajowego zmienioném brzmieniu:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém zezwalająca gminie miasta Brody na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brody zezwala się na czas do końca roku 1881. pobierać na pokrycie potrzeb gminnych i na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej w celu zamierzonego zakupu wyłącznego prawa propinacyi, od niżej poszczególnionych napojów w obrębie gminy miasta Brody wyrabianych lub tamże sprowadzanych i w obrębie gminy tegoż miasta spotrzebowanych następujące opłaty:

- 1) od jednéj litry spirytusu do włącznie 80 stopni według stodzielnego alkoholometru przy 12 + R. po . . . 7 ct.
- 2) od jednéj litry spirytusu wyżej 80 stopni według stodzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po . . . 10 ct.
- 3) od jednéj litry piwa po . . . . . 2 ct.

Art. II.

Do uiszczania téj opłaty obowiązani są wszyscy, którzy w artykule pierwszym poszczególnione napoje dla konsumeyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądźto na sprzedaż bądź na własny użytek.

Oplata ta jednak nie może obciążać ani prodnkeyi ani obrotu handlowego.

Przystąpiono do rozprawy nad art. I.

Przemawia p. Grocholski.

Poseł Krukowiecki czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi nad projektem ustawy zezwalającej gminie miasta Brodów na pobór opłat od napojów gorących i od piwa — do porządku dziennego.

Wniosek ten został dostatecznie poparty.

Przemawiają następnie p. Smolka a po zamknięciu dyskusyi p. Zuker, który prosi o oddzielne głosowanie nad ustępem „i na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej w celu zamierzonego zakupu wyłącznego prawa propinacyi.“

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba odrzuca wniosek p. Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego, a uchwała artykuł I. podany do głosowania bez ustępu przez p. Zukra zakwestyonowanego, a następnie uchwała i ten ustęp, a zatem cały art. I. według wniosku sprawozdawcy.

Sprawozdawca czyta powyżej przytoczony art. II., który Izba uchwała bez rozprawy; następnie uchwała Izba tytuł i wstęp do ustawy, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji wybranej do zbadania obecnego stanu regulacyi podatku gruntowego.

Sprawozdawca p. Męciński uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. „Zważywszy, że proponowane przez organa c. k. Ministerstwa skarbu taryfy klasowe są dla kraju naszego, w stosunku do innych krajów koronnych, zbyt wysokie i niesłuszne;

„zważywszy, że przy klasowaniu przydzielono już w ogóle i tak zbyt wielką ilość gruntów dla klas wyższych, a mimo tego są pewne wiadomości, że przy wykonaniu zarządzanego obecnie reklasowania organa rządowe dążą do jeszcze wyższych rezultatów;

„Sejm wyraża nadzieję i przekonanie, że Rząd:

„A) powstrzyma nadany reklasowaniu kierunek podwyższający i poleci w ogóle swoim organom, żeby przy tej czynności nie spuszczała z oka głównej zasady sprawiedliwego stosunku tak pomiędzy krajami jak i wewnątrz kraju;

B) podda taryfy klasowe ponownemu i ścisłemu zbadaniu i uczyni co należy, aby: doprowadzić do równomiernego faktycznym stosunkom odpowiadającego oszacowania gruntów i zapobiedz grożącemu ruiną nagłemu a niesłusznemu podwyższeniu podatku w kraju naszym.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w jaknajkrótszym czasie złożył u stóp Najwyższego Tronu prośbę, żeby w tej żywotnej dla kraju naszego sprawie słuszności zadość się stało.

III. Niniejszą uchwałą załatwione zostają petycje wniesione przeciw podwyższeniu podatku gruntowego, a mianowicie:

Petycje do l. 465, 521, 524, 568, 569, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 714, 718, 722, 744, 745, 794, 801, 811, 812, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 884, 887, 888, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 928, 829, 930, 931, 932, 933, 834, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 963, 964, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1062, 1063, 1064, 1065, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095.

W ogólnej rozprawie przemawiają za wnioskiem komisji: p. Chrzanowski i p. Abrahamowicz.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do głosowania en bloc nad wnioskiem komisji i uchwała cały powyższy przytoczony wniosek komisji en bloc, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała cały wniosek w trzecim czytaniu jednomyslnie.

Gdy porządek dzienny został wyczerpany, oznajmia Marszałek, że w skutek ukończenia wszystkich ważnych czynności przystąpi na mocy §. 10. statutu krajowego do zamknięcia sesji sejmowej i wzywa sekretarzy do odczytania protokołów z 28. i 29. posiedzenia sejmowego.

P. Józef Jasiński wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie te petycje, które specjalnym komisjom przydzielone, lecz w Izbie załatwione nie zostały.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Jan Stadnicki odczytuje protokół z 28. a sekretarz Józef Jasiński protokół z 29. posiedzenia sejmowego.

Marszałek zapytuje, czy nikt nie czyni zarzutu przeciw odczytanemu protokołowi i gdy nikt głosu nie żąda, poddaje Marszałek pod głosowanie przyjęcie odczytanych protokołów.

Izba uznaje protokoły za przyjęte.

Marszałek przemawia i wnosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba z zapalem trzykrotnie powtarza.

Po przemówieniu p. Pawła Popiela przemawia Marszałek i zamyka o godzinie 9. wieczór posiedzenie i sesją sejmową.

Marszałek krajowy:

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze

Alfons Czaykowski

Józef Jasiński.

